บทที่ 4
ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องระบบคุ้มครองและสร้างความมั่นคงสำหรับแรงงานนอกระบบได้ใช้กรรมวิธีในการวิจัย 2 แบบ คือ การวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก รวมทั้งการประชุมกลุ่มแบบเจาะจงตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ทั้งนี้ได้แสดงผลการศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดในลักษณะภาพรวมของแรงงานนอกระบบทุกกลุ่มอาชีพทั่วประเทศ และแสดงผลจำแนกเป็นรายอาชีพ 10 อาชีพ ได้แก่ (1) กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (2) กลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง (3) กลุ่มเกษตรพันธะสัญญา (4) กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร (5) กลุ่มหาบเร่แผงลอย (6) กลุ่มคนทำงานในภาคบริการ (7) กลุ่มคนคุ้ยขยะ (8) กลุ่มคนซื้อขายของเก่า (9) กลุ่มคนทำงานบ้าน และ (10) กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป หลังจากนั้นจะเป็นการเปรียบเทียบแต่ละกลุ่มอาชีพ รวมทั้งผลการศึกษาในเชิงคุณภาพ และสรุปข้อค้นพบที่น่าสนใจของแรงงานนอกระบบ ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาแรงงานนอกระบบภาพรวมทุกอาชีพ

ตารางที่ 4.1-1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
1. กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน	(6.8)	(8.4)	(6.1)	(7.1)	(5.6)	(7.2)
	678	146	174	142	100	116
2. กลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง	(5.0)	(5.8)	(3.5)	(5.0)	(5.6)	(6.2)
	500	100	100	100	100	100
3. กลุ่มเกษตรพันธะสัญญา	(15.3)	(27.9)	(2.1)	(31.6)	(11.5)	(9.6)
	1,533	483	59	630	207	154
4. กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร	(24.7)	(18.3)	(25.8)	(8.5)	(32.9)	(40.2)
	2,467	317	741	170	593	646
5. กลุ่มหาบเร่ แผงลอย	(6.6)	(8.8)	(7.3)	(5.0)	(5.6)	(6.2)
	661	152	209	100	100	100
6. กลุ่มคนทำงานในภาคบริการ	(6.6)	(8.8)	(7.2)	(5.0)	(5.6)	(6.2)
	660	152	208	100	100	100
7. กลุ่มคนคุ้ยขยะ	(13.3)	(5.8)	(20.0)	(14.7)	(13.1)	(7.9)
	1,330	100	575	292	236	127
8. กลุ่มคนซื้อขายของเก่า	(13.3)	(5.8)	(20.0)	(14.7)	(13.0)	(8.0)
	1,330	100	574	293	235	128
9. กลุ่มคนทำงานบ้าน	(1.6)	(1.7)	(1.0)	(1.5)	(1.7)	(2.2)
	155	30	30	30	30	35
10. กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป	(6.9)	(8.6)	(7.0)	(6.8)	(5.6)	(6.2)
	686	149	202	135	100	100
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606

ตารางที่ 4.1-1 แสดงรายละเอียดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของการทำวิจัยในครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแบ่งออกเป็น 10 กลุ่มอาชีพ และแต่ละอาชีพทำการเก็บข้อมูลโดยแบ่งเป็น 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร โดยมีสัดส่วนการเก็บข้อมูลตามกลุ่มอาชีพดังนี้

กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านเก็บข้อมูลร้อยละ 6.6 ของตัวอย่างทั้งหมด กลุ่มผู้ขับรถรับจ้างเก็บข้อมูลร้อยละ 5.0 ของตัวอย่างทั้งหมด กลุ่มเกษตรพันธะสัญญาเก็บข้อมูลร้อยละ 15.3 ของตัวอย่างทั้งหมด กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรเก็บข้อมูลร้อยละ 24.7 ของตัวอย่างทั้งหมด กลุ่มหาบเร่แผงลอยและกลุ่มคนทำงานในภาคบริการเก็บตัวอย่างกลุ่มละร้อยละ 6.6 ของตัวอย่างทั้งหมด กลุ่มคนคุ้ยขยะและกลุ่มคนซื้อขายของเก่าเก็บข้อมูลกลุ่มละร้อยละ 13.3 ของตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไปเก็บข้อมูล ร้อยละ 6.9 ของตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 4.1-2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบในภาพรวม

ข้อมูลทั่วไป		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
เพศ	ชาย	(53.8) 5,380	(56.6) 979	(51.9) 1,490	(50.7) 1,009	(55.5) 999	(56.2) 903
	หญิง	(46.2) 4,620	(43.4) 750	(48.1) 1,382	(49.4) 983	(44.5) 802	(43.8) 703
	รวม	(100.0) 10,000	(100.0) 1,729	(100.0) 2,872	(100.0) 1,992	(100.0) 1,801	(100.0) 1,606
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	(3.0) 300	(2.3) 40	(2.8) 80	(2.5) 50	(2.7) 49	(5.0) 81
	21-40 ปี	(48.5) 4,845	(49.0) 847	41.6) 1,194	(48.7) 971	(52.5) 946	(55.2) 887
	41 - 60 ปี	(43.5) 4,352	(44.5) 770	(47.2) 1,355	(46.4) 925	(40.8) 735	(35.3) 567
	มากกว่า 60 ปี	(5.0) 503	(4.2) 72	(8.5) 243	(2.3) 46	(3.9) 71	(4.4) 71
	รวม	(100.0) 10,000	(100.0) 1,729	(100.0) 2,872	(100.0) 1,992	(100.0) 1,801	(100.0) 1,606
สถานภาพสมรส	โสด	(17.0) 1,695	(20.2) 349	(13.6) 390	(15.3) 305	(15.3) 275	(23.4) 376
	สมรส	(73.4) 7,335	(69.1) 1,194	(79.5) 2,282	(73.8) 1,470	(75.2) 1,355	(64.4) 1,034
	แยกกันอยู่ /หย่า /หม้าย	(9.7) 970	(10.8) 186	(7.0) 200	(10.9) 217	(9.5) 171	(12.2) 196
	รวม	(100.0) 10,000	(100.0) 1,729	(100.0) 2,872	(100.0) 1,992	(100.0) 1,801	(100.0) 1,606

ตารางที่ 4.1-2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบในภาพรวม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การอุปการะบุคคลอื่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ไม่มี	(24.6) 2,462	(19.7) 341	(25.3) 727	(24.0) 478	(16.2) 291	(38.9) 625
	มี	(75.4) 7,538	(80.3) 1,388	(74.7) 2,145	(76.0) 1,514	(83.8) 1,510	(61.1) 981
	- บิดา/มารดา	(24.1) 2,406	(34.8) 601	(19.9) 572	(23.9) 475	(23.5) 424	(20.8) 334
	-บุตร	(61.9) 6,189	(65.9) 1,140	(60.7) 1,743	(65.7) 1,308	(69.8) 1,257	(46.1) 741
	-ญาติพี่น้อง	(8.8) 879	(6.9) 119	(10.7) 308	(8.1) 162	(8.7) 157	(8.3) 133

แรงงานนอกระบบที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 10,000 ราย โดยร้อยละ 53.8 เป็นเพศชาย ทั้งนี้ส่วนใหญ่มีกลุ่มอายุอยู่ระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.5 และพบว่ามีแรงงานร้อยละ 5 ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

ร้อยละ 73.4 ของตัวอย่างทั้งหมด สมรสหรือมีคู่และยังคงอยู่ด้วยกันร้อยละ 17.0 มีสถานภาพโสด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตามภูมิภาคต่างๆ พบว่า ในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของผู้เป็นโสดสูงกว่าค่าเฉลี่ยและสูงกว่าภาคอื่นๆ คือร้อยละ 23.4

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.4 ของตัวอย่างทั้งหมด ระบุว่ามีผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู เมื่อจำแนกความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 61.9 เป็นบุตรของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาได้แก่ บิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมีภาระต้องอุปการะบุคคลอื่นน้อยที่สุด คือร้อยละ 61.1 และมีกลุ่มตัวอย่างที่ต้องอุปการะบุตรเพียงร้อยละ 46.1 ซึ่งมีความสอดคล้องกับตัวเลขที่แสดงให้เห็นว่าในกรุงเทพมหานครมีแรงงานที่เป็นโสดสูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ

ตารางที่ 4.1-3 ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัยของแรงงานนอกระบบในภาพรวม

ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัย		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	(7.6)	(10.0)	(4.9)	(9.4)	(5.1)	(10.5)
		762	173	140	188	92	169
	ประถมศึกษา	(61.9)	(50.5)	(71.7)	(63.3)	(59.4)	(58.0)
		6,193	873	2,058	1260	1,070	932
	มัธยมศึกษาตอนต้น	(16.6)	(17.4)	(15.3)	(18.3)	(14.7)	(18.4)
		1,664	300	439	365	265	295
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	(9.0)	(11.3)	(6.2)	(5.0)	(15.6)	(9.0)
		896	195	177	100	280	144
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	(2.9)	(4.9)	(1.5)	(2.5)	(3.9)	(2.5)
		288	84	44	49	71	40
	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	(2.0)	(6.0)	(0.5)	(1.5)	(1.3)	(1.6)
		197	104	14	30	23	26
	รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
		10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606
ที่อยู่ปัจจุบัน	จังหวัดเดียวกับทะเบียนบ้าน	(92.0)	(97.2)	(96.7)	(91.3)	(98.7)	(71.3)
		9,197	1,680	2,776	1,819	1,777	1,145
	คนละจังหวัดตามทะเบียนบ้าน	(8.0)	(2.8)	(3.3)	(8.7)	(1.3)	(28.7)
		803	49	96	173	24	461
	รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
		10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 16.6 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมีเพียงแค่ร้อยละ 2.0 เท่านั้นที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาเฉลี่ยสูงกว่าในภาคอื่นๆ

ในด้านของการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.0 มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเป็นจังหวัดเดียวกับที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มิได้มีการย้ายถิ่นฐานไปประกอบอาชีพนอกภูมิลำเนาของตนเอง อย่างไรก็ตามพบว่า ในเขตกรุงเทพมหานครพบกลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบที่มีการเคลื่อนย้ายถิ่นสูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ นั่นคือ ร้อยละ 28.7 ในขณะที่ในภาพรวมของทั้งประเทศอยู่ที่ร้อยละ 8.0

ตารางที่ 4.1-4 ลักษณะการทำงานของแรงงานนอกระบบในภาพรวม

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการจ้างงาน	ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	(46.0) 4,596	(42.2) 730	(46.9) 1,347	(59.9) 1,194	(46.3) 834	(30.6) 491
	ช่วยธุรกิจของครัวเรือน	(6.1) 605	(14.1) 243	(7.4) 212	(3.5) 70	(0.9) 17	(3.9) 63
	เป็นผู้ว่าจ้าง	(1.2) 123	(3.1) 54	(0.2) 7	(1.8) 35	(0.4) 7	(1.3) 20
	แรงงานรับจ้าง	(36.6) 3,664	(30.7) 530	(41.9) 1,203	(16.5) 329	(48.1) 866	(45.8) 736
	งานรับเหมาช่วง	(1.5) 151	(1.2) 21	(0.2) 7	(0.2) 3	(0.9) 16	(6.5) 104
	ทำกับกลุ่มต่างๆ	(2.5) 246	(3.6) 63	(3.3) 96	(0.0) 0	(3.4) 61	(1.6) 26
	อื่นๆ	(6.2) 615	(5.1) 88	(0.0) 0	(18.1) 361	(0.0) 0	(10.3) 166
	รวม	(100.0) 10,000	(100.0) 1,729	(100.0) 2,872	(100.0) 1,992	(100.0) 1,801	(100.0) 1,606
สถานที่ทำงาน	ทำที่บ้านหรือบริเวณบ้าน	(15.1) 1,511	(21.8) 377	(6.8) 196	(23.2) 462	(10.8) 195	(17.5) 281
	ทำนอกบ้านเป็นหลักแหล่ง	(42.7) 4,273	(56.6) 979	(28.0) 804	(37.5) 747	(56.0) 1,008	(45.8) 735
	ทำนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง	(42.2) 4,216	(21.6) 373	(65.2) 1,872	(39.3) 783	(33.2) 598	(36.7) 590
	รวม	(100.0) 10,000	(100.0) 1,729	(100.0) 2,872	(100.0) 1,992	(100.0) 1,801	(100.0) 1,606
แหล่งเงินทุน	ใช้เฉพาะแรงงาน (ไม่ใช้ทุน)	(57.3) 5,733	(48.1) 831	(68.7) 1974	(43.2) 861	(54.6) 983	(54.6) 983
	ลงทุนเอง	(35.9) 3,592	(42.5) 734	(26.9) 772	(45.6) 908	(40.4) 728	(40.4) 728
	มีคนลงทุนให้	(2.1) 205	(1.1) 19	(2.3) 67	(1.0) 20	(4.2) 75	(4.2) 75
	กู้เงินมาลงทุน	(4.7) 470	(8.4) 145	(2.1) 59	(10.2) 203	(0.8) 15	(0.8) 15
	รวม	(100.0) 10,000	(100.0) 1,729	(100.0) 2,872	(100.0) 1,992	(100.0) 1,801	(100.0) 1,801

เมื่อจำแนกลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 46.0 ประกอบกิจการของตนเองโดยไม่มีลูกจ้าง รองลงมาร้อยละ 36.6 เป็นแรงงานรับจ้าง

สถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 84.9 คือ บริเวณภายนอกบ้านของตนเอง โดยมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันระหว่างกลุ่มที่มีสถานที่ทำงานเป็นหลักแหล่งและกลุ่มที่ไม่มีสถานที่ทำงานเป็นหลักแหล่ง ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 57.3 ตอบว่าลักษณะการทำงานใช้เฉพาะแรงงานไม่จำเป็นต้องใช้ทุน ส่วนกลุ่มที่ต้องลงทุนในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ร้อยละ 35.9 ลงทุนด้วยตนเอง

ตารางที่ 4.1-5 วันทำงานและการลาหยุดงานของแรงงานนอกระบบในภาพรวม

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วันทำงานต่อเดือน	น้อยกว่า 20 วัน	(5.4)	(2.1)	(7.0)	(0.1)	(13.3)	(4.1)
		543	37	201	1	239	65
	20-25 วัน	(18.8)	(14.6)	(16.4)	(0.8)	(48.1)	(17.1)
		1,880	252	471	16	866	275
	มากกว่า 25 วัน	(75.8)	(83.3)	(76.6)	(99.2)	(38.7)	(78.8)
		7,577	1,440	2,200	1,975	696	1,266
	รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
		10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน	น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	(30.0)	(14.5)	(23.6)	(15.4)	(77.7)	(22.7)
		2,998	250	677	307	1,399	365
	8 ชั่วโมง	(38.6)	(39.2)	(54.1)	(44.5)	(14.1)	(30.5)
		3,861	678	1,555	886	253	489
	มากกว่า 8 ชั่วโมง ไม่เกิน 12 ชั่วโมง	(27.7)	(39.0)	(19.0)	(36.5)	(7.9)	(42.1)
		2,766	675	546	727	142	676
	มากกว่า 12 ชั่วโมง	(3.8)	(7.3)	(3.3)	(3.6)	(0.4)	(4.7)
		375	126	94	72	7	76
	รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
		10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606
การพักผ่อนระหว่างการทำงาน	ไม่มี	(26.2)	(19.1)	(16.8)	(16.2)	(45.1)	(42.0)
		2,622	331	482	322	813	674
	มี	(73.8)	(80.9)	(83.2)	(83.8)	(54.9)	(58.0)
		7,378	1,398	2,390	1,670	988	932
	รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
		10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606
การลาโดยได้รับค่าจ้าง (กรณีมีผู้ว่าจ้าง)	ลาพักผ่อน	(1.0)	(2.8)	(0.7)	(0.3)	(0.0)	(1.4)
		96	49	19	5	0	23
	ลากิจ	(0.9)	(3.1)	(0.5)	(0.2)	(0.2)	(1.0)
		91	54	14	4	3	16
	ลาป่วย	(1.3)	(3.5)	(0.6)	(1.2)	(0.2)	(1.3)
		126	60	18	24	4	20
	รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
		10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606

เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั่วประเทศกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.8 มีจำนวนวันทำงานต่อเดือนมากกว่า 25 วัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางเกือบทั้งหมดคือร้อยละ 99.2 มีวันทำงานมากกว่า 25 วันต่อเดือน ส่วนกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ส่วนใหญ่คือร้อยละ 48.1 มีวันทำงานอยู่ในช่วง 20-25 วันต่อเดือน

เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน พบว่า กลุ่มที่ระบุว่ามีจำนวนชั่วโมงทำงานต่อวันเท่ากับ 8 ชั่วโมงมีสัดส่วนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.6 ส่วนกลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงและกลุ่มที่ทำงานมากกว่า 8 แต่ไม่เกิน 12 ชั่วโมงต่อวัน มีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 30.0 และร้อยละ 27.7 ทั้งนี้มีกลุ่มที่ทำงานมากกว่า 12 ชั่วโมง ร้อยละ 3.8 เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานเป็นรายภูมิภาค พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.7 ของกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในกรุงเทพมหานครคือร้อยละ 42.1 ทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 12 ชั่วโมงต่อวัน

ตารางที่ 4.1-6 ลักษณะค่าตอบแทนของแรงงานนอกระบบในภาพรวม

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายชิ้น (รวมชั่งขายเป็นกิโลกรัม)	(32.8) 3,238	(13.0) 224	(45.0) 1,295	(25.8) 513	(40.5) 729	(29.7) 477
รายวัน	(42.2) 4,224	(42.5) 735	(48.3) 1,388	(32.6) 649	(37.2) 670	(48.7) 782
รายสัปดาห์/ทุกครึ่งเดือน/รายเดือน/เป็นครั้งคราว	(10.1) 1,005	(16.6) 287	(4.5) 130	(10.0) 200	(10.8) 195	(12.0) 193
รุ่นหรือรอบการผลิต	(15.33) 1,533	(27.9) 483	(2.1) 59	(31.6) 630	(11.5) 207	(9.6) 154
รวม	(100.0) 10,000	(100.0) 1,729	(100.0) 2,872	(100.0) 1,992	(100.0) 1,801	(100.0) 1,606

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ลักษณะค่าตอบแทนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 42.2 ได้รับแบบรายวัน รองลงมาร้อยละ 32.8 ได้รับเป็นรายชิ้น ในขณะที่กลุ่มแรงงานที่มีค่าตอบแทนในลักษณะที่เป็นรุ่นหรือรอบการผลิต คือกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาซึ่งในภาพรวมแล้วมีสัดส่วนร้อยละ 15.33

ตารางที่ 4.1-7 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของแรงงานนอกระบบในภาพรวม

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายได้เฉลี่ยต่อวัน	ต่ำกว่า 100 บาท	(3.2) 324	(1.9) 32	(2.9) 82	(6.3) 125	(2.9) 53	(2.0) 32
	101 - 150 บาท	(20.9) 2,092	(18.6) 321	(34.5) 990	(14.8) 294	(13.3) 239	(15.4) 248
	151-200บาท	(26.0) 2,596	(30.5) 528	(27.2) 780	(25.5) 508	(17.4) 313	(29.1) 467
	201 - 250 บาท	(15.9) 1,587	(18.9) 327	(15.0) 431	(16.6) 330	(10.6) 191	(19.2) 308

ตารางที่ 4.1-7 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของแรงงานนอกระบบในภาพรวม (ต่อ)

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายได้เฉลี่ยต่อวัน (ต่อ)	251-300 บาท	(16.6)	(12.7)	(12.0)	(17.6)	(25.3)	(17.9)
		1,657	219	345	350	456	287
	มากกว่า 300 บาท	(17.4)	(17.5)	(8.5)	(19.3)	(30.5)	(16.4)
		1,744	302	244	385	549	264
	รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
		10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606
ความพอใจต่อค่าจ้าง/รายได้	พอใจ	(46.4)	(56.0)	(35.1)	(51.6)	(49.9)	(45.8)
		4,639	969	1,008	1,028	898	738
	ไม่พอใจ	(53.6)	(44.0)	(64.9)	(48.4)	(50.1)	(54.2)
		5,361	760	1,864	964	903	872
	รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
		10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,610

กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 49.9 มีรายได้มากกว่าวันละ 200 บาท โดยแบ่งเป็นช่วง 201-250 บาทต่อวัน 251-300 บาทต่อวัน และมากกว่า 300 บาทต่อวันเป็นสัดส่วนใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามพบว่าช่วงที่มีสัดส่วนสูงที่สุดคือช่วง 151-200 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 26.0 ของตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคือร้อยละ 53.6 ตอบว่าไม่พอใจกับรายได้ในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.1-8 อาชีพเสริมของแรงงานนอกระบบในภาพรวม

อาชีพเสริม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีและไม่ต้องการ	(63.6)	(70.5)	(61.0)	(66.7)	(44.6)	(78.1)
	6,357	1,218	1,753	1,328	803	1,255
ไม่มีแต่ต้องการ	(16.0)	(10.9)	(20.2)	(10.3)	(21.0)	(15.3)
	1,597	188	580	206	378	245
มี	(20.5)	(18.7)	(18.8)	(23.0)	(34.4)	(6.6)
	2,046	323	539	458	620	106
- รายได้ไม่แน่นอน/เป็นครั้งคราว	(19.7)	(17.8)	(17.9)	(22.2)	(33.8)	(6.1)
	1,970	308	514	442	608	98
- รายได้ประจำ	(0.8)	(0.9)	(0.9)	(0.8)	(0.7)	(0.5)
	76	15	25	16	12	8
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,610

ในด้านการประกอบอาชีพเสริมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 63.6 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมและไม่ต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมใดๆ อีกร้อยละ 16.0 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมแต่ระบุว่ามีความต้องการอาชีพ

เสริมเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 20.5 ระบุว่ามีอาชีพเสริมอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามมีเพียงร้อยละ 0.8 เท่านั้นที่มีอาชีพเสริมที่มีรายได้ค่อนข้างประจำ โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาคพบว่ากลุ่มแรงงานในภาคใต้เป็นกลุ่มที่มีอาชีพเสริมมากที่สุดคือร้อยละ 34.4 ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่ต้องการอาชีพเสริมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 20.2

ตารางที่ 4.1-9 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของแรงงานนอกระบบในภาพรวม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(49.9)	(72.0)	(37.0)	(39.1)	(62.9)	(48.1)
	4,989	1,244	1,062	778	1,132	773
มีปัญหา (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(50.1)	(28.0)	(63.0)	(60.9)	(37.1)	(51.9)
	5,011	485	1,810	1,214	669	833
- ค่าตอบแทนน้อย	(40.8)	(21.3)	(51.3)	(53.4)	(27.8)	(42.0)
	4,081	368	1,474	1,064	500	675
- งานหนัก	(23.9)	(15.0)	(31.1)	(20.1)	(21.4)	(28.0)
	2,388	260	893	400	386	449
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(4.0)	(3.8)	(2.1)	(3.8)	(5.4)	(6.6)
	404	66	59	76	97	106
- งานไม่ต่อเนื่อง	(22.1)	(7.5)	(31.2)	(24.9)	(20.2)	(20.4)
	2,210	130	895	495	363	327
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(4.4)	(3.4)	(6.3)	(2.6)	(2.1)	(7.2)
	443	58	181	52	37	115
- ไม่มีวันหยุด	(8.7)	(8.0)	(10.7)	(11.5)	(2.8)	(8.8)
	866	138	307	229	50	142
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(13.1)	(2.9)	(22.9)	(4.5)	(14.7)	(15.4)
	1,311	50	658	90	265	248
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.6)	(0.4)	(1.3)	(0.0)	(0.6)	(0.4)
	60	7	36	0	10	7
- ไม่มีสวัสดิการ	(16.8)	(18.2)	(28.7)	(7.1)	(15.2)	(8.0)
	1,683	315	824	141	274	129
- อื่น ๆ	(1.5)	(0.6)	(3.0)	(0.5)	(0.1)	(2.4)
	147	11	87	10	1	38
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606

ตารางที่ 4.1-10 ปัญหาทั่วไปที่แรงงานนอกระบบในภาพรวมเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(49.9)	(71.7)	(37.0)	(39.1)	(62.9)	(48.1)
	4,985	1,240	1,062	778	1,132	773
มีปัญหา	(50.1)	(28.3)	(63.0)	(60.9)	(37.2)	(51.9)
	5,015	489	1,810	1,214	669	833
- ค่าตอบแทนน้อย	(28.6)	(12.2)	(36.3)	(40.8)	(15.5)	(31.9)
	2,857	211	1,042	813	279	512
- งานหนัก	(6.1)	(4.1)	(5.7)	(7.1)	(6.7)	(7.1)
	609	70	163	141	121	114
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(0.8)	(1.1)	(0.2)	(0.6)	(1.8)	(0.8)
	83	19	7	12	32	13
- งานไม่ต่อเนื่อง	(6.2)	(2.1)	(7.6)	(8.6)	(6.8)	(4.7)
	623	36	217	171	123	76
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(0.8)	(0.8)	(1.7)	(0.5)	(0.1)	(0.4)
	81	13	49	10	2	7
- ไม่มีวันหยุด	(1.4)	(2.0)	(1.5)	(0.8)	(0.7)	(1.9)
	135	34	42	16	12	31
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(1.2)	(0.1)	(0.3)	(1.1)	(2.4)	(2.7)
	120	2	9	21	44	44
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.3)	(0.1)	(0.0)	(0.0)	(0.1)	(0.0)
	3	2	*0*	*0*	1	*0*
- ไม่มีสวัสดิการ	(4.5)	(5.6)	(9.0)	(1.3)	(3.0)	(0.9)
	449	96	258	26	54	15
- อื่น ๆ	(0.6)	(0.4)	(0.8)	(0.2)	(0.1)	(1.3)
	55	6	23	4	1	21
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศพบว่ากลุ่มตัวที่ตอบว่ามีปัญหาและไม่มีปัญหามีจำนวนเท่าๆ กัน อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือและภาคใต้ส่วนใหญ่คือร้อยละ 71.7 และร้อยละ 62.9 จะตอบว่าไม่มีปัญหา ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางส่วนใหญ่คือร้อยละ 63.0 และร้อยละ 60.9 จะตอบว่ามีปัญหา โดยกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครจะมีลักษณะคำตอบใกล้เคียงกับภาพรวมของทั่วประเทศมากที่สุด

เมื่อพิจารณากลุ่มที่ประสบปัญหาโดยให้ระบุถึงปัญหาที่ต้องประสบโดยระบุได้มากกว่า 1 ปัญหาโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ พบว่า ปัญหาค่าตอบแทนน้อยเป็นปัญหาที่แรงงานระบุถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเป็นเรื่องปัญหางานหนักร้อยละ 23.9 งานไม่ต่อเนื่องร้อยละ 22.1 และไม่มีสวัสดิการจากการทำงานร้อยละ 16.8 และเมื่อถามว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาใดเป็นปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความสำคัญที่สุดคำตอบส่วนใหญ่ที่ได้ยังคงเป็นปัญหาเรื่องค่าตอบแทนน้อย

ตารางที่ 4.1-11 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของแรงงานนอกระบบในภาพรวม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(48.3)	(63.7)	(43.3)	(36.7)	(57.9)	(44.2)
	4,827	1,101	1,243	730	1,043	710
มีปัญหา	(51.7)	(36.3)	(56.7)	(63.4)	(42.1)	(55.8)
	5,173	628	1,629	1,262	758	896
- คับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท	(2.5)	(2.4)	(0.9)	(3.3)	(0.5)	(7.0)
	253	41	25	66	9	112
- เสียงดัง	(6.4)	(8.8)	(4.3)	(3.9)	(5.3)	(12.1)
	641	152	122	77	95	195
- ทำงานกลางแจ้ง/อากาศร้อน	(39.4)	(25.6)	(42.9)	(50.1)	(34.9)	(40.0)
	3,944	443	1,233	997	629	642
- สถานที่ไม่สะอาด	(19.8)	(6.3)	(28.6)	(22.2)	918.4)	(17.6)
	1,984	108	820	442	331	283
- มีฝุ่นละออง/กลิ่น/ควัน	(28.2)	(24.2)	(33.1)	(26.7)	(26.2)	(27.9)
	2,820	418	951	532	471	448
- แสงสว่างไม่เพียงพอ	(1.4)	91.0)	(1.4)	(0.3)	(91.7)	(2.6)
	135	17	40	6	30	42
- มีแรงสั่นสะเทือน	(0.9)	(1.2)	(0.9)	(0.4)	(0.1)	(2.3)
	92	20	27	7	1	37
- ห้องน้ำไม่เพียงพอ/สกปรก	(10.1)	(15.0)	(6.3)	(12.1)	(2.6)	(17.7)
	1012	260	180	241	47	284
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่ามีปัญหาเรื่องสถานที่ทำงานและไม่มีปัญหามีจำนวนเท่าๆ กัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือส่วนใหญ่คือร้อยละ 63.7 ระบุว่าไม่มีปัญหาเรื่องสถานที่ทำงาน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางส่วนใหญ่คือร้อยละ63.4 ระบุว่ามีปัญหา

ในส่วนของกลุ่มที่ตอบว่ามีปัญหาพบว่าปัญหาที่ถูกระบุถึงมากที่สุดคือปัญหาการทำงานกลางแจ้งซึ่งมีอากาศร้อนคิดเป็นร้อยละ 39.4 รองลงมาคือต้องทำงานในที่มีฝุ่นละออง กลิ่น และควันคิดเป็นร้อยละ 28.2

ตารางที่ 4.1-12 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของแรงงานนอกระบบในภาพรวม

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน	**ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน**	(74.9) 7,489	(74.1) 1,281	(80.3) 2,305	(67.8) 1,350	(77.9) 1,402	(71.7) 1,151
	เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(25.1) 2,511	(25.9) 448	(19.7) 567	(32.2) 642	(22.2) 399	(28.3) 455
	- ของมีคม	(19.8) 1,980	(21.9) 378	(18.7) 537	(18.7) 372	(19.7) 354	(21.1) 339
	- พลัดตกจากที่สูง	(2.2) 224	(1.6) 27	(1.5) 43	(0.8) 15	(6.8) 123	(1.0) 16
	- ไฟ/น้ำร้อนลวก	(3.2) 324	(4.5) 77	(1.7) 48	(4.0) 80	(2.8) 51	(4.2) 68
	- อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(9.7) 965	(13.4) 232	(9.6) 275	(7.6) 151	(8.1) 145	(10.1) 162
	- ไฟฟ้าช็อต	(0.8) 75	(0.9) 16	(0.1) 2	(1.6) 31	(0.5) 9	(1.1) 17
	- การชน/กระแทก	(14.0) 1,398	(13.8) 238	(15.6) 449	(9.3) 185	(16.2) 291	(14.6) 235
	- สารเคมี	(10.0) 1,000	(14.2) 246	(6.0) 173	(11.9) 237	(9.8) 176	(10.5) 168
	- อื่น ๆ	(1.1) 107	(1.0) 18	(0.0) 0	(0.9) 18	(2.5) 45	91.6) 26
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 10,000	(100.0) 1,729	(100.0) 2,872	(100.0) 1,992	(100.0) 1,801	(100.0) 1,606
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(79.8) 2,004	(78.1) 350	(91.7) 520	(83.2) 534	(84.2) 336	(58.0) 264
	อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(43.8) 1,099	(50.9) 228	(39.3) 223	(47.4) 304	(52.1) 208	(29.9) 136
	ทำงานในขณะไม่สบาย	(35.2) 885	(49.3) 221	(34.6) 196	(17.8) 114	(46.4) 185	(37.1) 169
	ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(33.9) 852	(36.4) 163	(30.5) 173	(5.9) 38	(75.9) 303	(38.5) 175
	ทำงานในขณะเมาสุรา	(8.4) 211	(16.7) 75	(6.0) 34	(3.0) 19	(9.8) 39	(9.7) 44
	สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(39.1) 982	(39.5) 177	(59.4) 337	(19.2) 123	(28.8) 115	(50.6) 230
	อื่นๆ	(8.7) 219	(1.3) 6	(33.5) 190	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.1) 23
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 2,511	(100.0) 448	(100.0) 567	(100.0) 642	(100.0) 399	(100.0) 455

ตารางที่ 4.1-13 ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่แรงงานนอกระบบในภาพรวมประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุด	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ของมีคม	(11.9)	(11.3)	(10.7)	(12.4)	(12.5)	(13.1)
	1,185	196	307	246	225	211
พลัดตกจากที่สูง	(0.8)	(0.6)	(0.7)	(0.4)	(1.9)	(0.6)
	80	10	19	7	34	10
ไฟ/น้ำร้อนลวก	(1.4)	(1.0)	(0.4)	(2.5)	(1.7)	(2.0)
	138	17	10	49	30	32
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(3.9)	(4.7)	(4.5)	(4.1)	(1.4)	(4.7)
	392	82	129	81	25	75
ไฟฟ้าช็อต	(0.1)	(0.0)	(0.03))	(0.2)	(0.1)	(0.2)
	9	0	1	3	2	3
การชน/กระแทก	(3.3)	(3.8)	(1.8)	(5.5)	(2.7)	(3.7)
	334	66	52	109	48	59
สารเคมี	(3.3)	(4.3)	(1.7)	(6.6)	(0.9)	(3.3)
	326	75	50	132	16	53
อื่น ๆ	(0.6)	(0.1)	(0.0)	(0.9)	(1.2)	(0.9)
	56	2	0	18	21	15
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606

ตารางที่ 4.1-14 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่แรงงานนอกระบบในภาพรวมประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ทำงานไม่ถูกวิธี/ความประมาท	(58.9)	(54.7)	(57.3)	(73.4)	(62.2)	(42.0)
	1,480	245	325	471	248	191
ใช้อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(10.3)	(7.4)	(7.4)	(16.8)	(8.3)	(9.2)
	258	33	42	108	33	42
ทำงานในขณะไม่สบาย	(9.9)	(14.7)	(5.1)	(4.2)	(10.0)	(19.1)
	249	66	29	27	40	87
ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(6.0)	(3.8)	(6.4)	(1.1)	(11.8)	(9.7)
	151	17	36	7	47	44
ทำงานในขณะเมาสุรา	(1.5)	(2.9)	(0.9)	(0.8)	(1.5)	(2.0)
	38	13	5	5	6	9
สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(9.2)	(16.3)	(7.6)	(3.7)	(6.3)	(14.3)
	230	73	43	24	25	65
อื่น ๆ	(4.2)	(0.2)	(15.3)	(0.0)	(0.0)	(3.7)
	105	1	87	0	0	17
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	2,511	448	567	642	399	455

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 74.9 ระบุว่าไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน ส่วนในกรณีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเคยได้รับบาดเจ็บ ลักษณะการบาดเจ็บที่พบมากที่สุดคือ การได้รับบาดเจ็บจากการถูกของมีคมบาดคิดเป็นร้อยละ 19.8 รองลงมาคือการชนหรือการกระแทกคิดเป็นร้อยละ 10.4

เมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงานนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 79.8 ของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุนั้นระบุว่ามีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี รองลงมาได้แก่ สาเหตุจากอุปกรณ์เครื่องมือไม่เหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 43.8 และเมื่อให้ระบุสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 58.9 ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยได้รับบาดเจ็บก็ยังคงระบุว่าเป็นสาเหตุจากความประมาทและการทำงานไม่ถูกวิธี

ตารางที่ 4.1-15 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่แรงงานนอกระบบในภาพรวมเคยได้รับและวิธีการแก้ไข

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงาน	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(62.1) 6,209	(74.2) 1,282	(55.8) 1,603	(51.3) 1,021	(66.6) 1,199	(68.7) 1,104
	เคย	(37.9) 3,791	(25.9) 447	(44.2) 1,269	(48.7) 971	(33.4) 602	(31.3) 502
	- อาการเกี่ยวกับตา	(11.8) 446	(17.0) 76	(9.6) 122	(5.5) 53	(15.5) 93	(20.3) 102
	- หวัดระบบทางเดินหายใจ	(20.6) 780	(32.2) 144	(24.2) 307	(11.6) 113	(15.8) 95	(24.1) 121
	- ปวดหัว/เวียนหัว/คลื่นไส้/	(37.6) 1,426	(28.9) 129	(37.2) 472	(40.6) 394	(36.9) 222	(41.6) 209
	- ปวดเมื่อย/ข้อ/ตะคริว	(35.9) 1,359	(40.7) 182	(45.7) 580	(26.4) 256	(32.6) 196	(28.9) 145
	- เป็นลม/หมดสติ/ไม่รู้สึกตัว	(0.8) 29	(1.1) 5	(0.7) 9	(0.2) 2	(0.8) 5	(1.6) 8
	- โรคผิวหนัง	(17.7) 670	(32.0) 143	(10.7) 136	(10.4) 101	(20.4) 123	(33.3) 167
	- บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	(2.9) 110	(3.6) 16	(0.8) 10	(4.1) 40	(0.7) 4	(8.0) 40
วิธีการแก้ไขปัญหา	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(61.6) 6,156	(74.2) 1,282	(54.0) 1,550	(51.3) 1,021	(66.6) 1,199	(68.7) 1,104
	เคยเจ็บป่วย	(38.4) 3,844	(25.9) 447	(46.0) 1,322	(48.7) 971	(33.4) 602	(31.3) 502
	- หยุดพัก	(2.7) 272	(2.1) 36	(3.2) 93	(2.2) 44	(1.1) 20	(4.9) 79
	- พบแพทย์	(19.9) 1,992	(17.8) 308	(28.5) 817	(12.0) 239	(25.3) 455	(10.8) 173
	- ซื้อยากินเอง	(14.6) 1,460	(6.0) 103	(14.3) 411	(29.9) 595	(6.9) 125	(14.1) 226

ตารางที่ 4.1-15 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่แรงงานนอกระบบในภาพรวมเคยได้รับและวิธีการแก้ไข (ต่อ)

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วิธีการแก้ไขปัญหา (ต่อ)	- อื่น ๆ (ปล่อยให้หายเอง)	(1.2) 120	(0.0) 0	(0.0) 1	(4.7 93	(0.1) 2	(1.5) 24
	รวม	(100.0) 10,000	(100.0) 1,729	(100.0) 2,872	(100.0) 1,992	(100.0) 1,801	(100.0) 1,606

ในภาพรวมทั่วประเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 62.1 ตอบว่าไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือมีถึงร้อยละ 74.2 ที่ระบุว่าไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน

สำหรับกลุ่มที่ระบุว่าเคยเจ็บป่วยจากการทำงานนั้น พบว่า อาการปวดหัว/เวียนหัว/คลื่นไส้ และอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย มีสัดส่วนพอๆ กันคือร้อยละ 37.6 และร้อยละ 35.9 รองลงมาคืออาการหวัดและระบบทางเดินหายใจคิดเป็นร้อยละ 20.6 และวิธีการรักษาอาการเจ็บป่วยที่กลุ่มตัวอย่างมักจะใช้มากที่สุดคือการไปพบแพทย์และรองลงมาคือการซื้อยากินเอง

ตารางที่ 4.1-16 ปัญหาอื่น ๆ ของแรงงานนอกระบบในภาพรวม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ประสบปัญหา	(28.6) 2,855	(51.2) 886	(19.7) 566	(18.4) 367	(30.0) 541	(30.8) 495
ประสบปัญหา	(71.5) 7,145	(48.8) 843	(80.3) 2,306	(81.6) 1,625	(70.0) 1,260	(69.2) 1,111
- ไม่มีเงินออม	(52.5) 5,245	(37.1) 641	(50.2) 1,443	(67.1) 1,336	(54.1) 975	(52.9) 850
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	(18.3) 1,828	(6.7) 116	(24.5) 703	(10.3) 206	(17.4) 314	(30.5) 489
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน	(25.4) 2,539	96.8) 118	(31.5) 905	(24.5) 487	(28.0) 504	(32.7) 525
- ไม่มีที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง	(8.6) 862	(3.5) 61	(3.1) 89	(18.9) 376	(2.7) 48	(17.9) 288
- ถูกคุกคามและถูกเรียกค่าคุ้มครอง	(1.8) 178	(0.2) 3	(4.8) 137	(0.2) 4	(0.1) 2	(2.0) 32
- ถูกเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	(0.3) 33	(0.4) 7	(0.03)) 1	(0.8) 16	(0.1) 2	(0.4) 7
- ภาวะหนี้สินในระบบ	(10.7) 1,069	(17.2) 298	(11.7) 336	(7.0) 139	(10.5) 189	(6.7) 107
- ภาวะหนี้สินนอกระบบ	(24.2) 2,420	(10.4) 179	(41.3) 1,185	(21.4) 426	(14.2) 255	(23.4) 375

ตารางที่ 4.1-16 ปัญหาอื่น ๆ ของแรงงานนอกระบบในภาพรวม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- ภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	(6.5) 650	(7.2) 124	(6.5) 187	(6.7) 133	(5.9) 106	(6.2) 100
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 10,000	(100.0) 1,729	(100.0) 2,872	(100.0) 1,992	(100.0) 1,801	(100.0) 1,606

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 71.5 ระบุว่าประสบปัญหาต่างๆ อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคือร้อยละ 51.2 ระบุว่าไม่ประสบปัญหา

เมื่อพิจารณาประเด็นปัญหาต่างๆ พบว่าปัญหาการขาดแคลนเงินออมเป็นปัญหาที่ถูกระบุถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และรองลงมาคือปัญหาการไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินคิดเป็นร้อยละ 25.4

ตารางที่ 4.1-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของแรงงานนอกระบบในภาพรวม
(เลือกตอบได้ 5 ข้อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(6.6) 663	(6.2) 107	(4.6) 131	(5.4) 108	(2.9) 53	(16.4) 264
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(4.8) 484	(5.5) 95	(3.9) 112	(7.2) 143	(1.1) 20	(7.1) 114
สิทธิในการมีวันหยุด	(9.4) 939	(13.4) 232	(6.3) 181	(14.1) 280	(2.7) 49	(12.3) 197
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(14.9) 1488	(18.3) 317	(6.3) 180	(21.6) 430	(13.3) 239	(20.1) 322
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(20.3) 2,033	(28.6) 495	(9.5) 273	(23.8) 474	(20.0) 361	(26.8) 430
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(7.1) 710	(11.3) 195	(1.4) 40	(8.2) 163	(6.4) 116	(12.2) 196
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(26.4) 2,638	(28.3) 490	(32.0) 918	(13.4) 266	(25.6) 461	(31.3) 503
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(18.5) 1,851	(38.1) 659	(12.2) 351	(14.1) 280	(11.2) 202	(22.4) 359
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(18.1) 1,807	(39.6) 684	(10.4) 298	(12.5) 248	(10.8) 194	(23.9) 383
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(62.9) 6,286	(53.5) 925	(77.9) 2,237	(55.5) 1,105	(69.9) 1,259	(947.3) 760
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(59.3) 5,932	(48.1) 831	(72.2) 2,073	(52.8) 1,052	(65.2) 1,174	(49.9) 802

ตารางที่ 4.1-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของแรงงานนอกระบบในภาพรวม (เลือกตอบได้ 5 ข้อ) (ต่อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง (ต่อ)	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(51.1) 5,112	(47.6) 823	(60.8) 1,747	(44.9) 895	(53.4) 961	(42.7) 686
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(18.9) 1,893	(31.4) 542	(11.4) 327	(15.2) 302	(25.3) 456	(16.6) 266
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(30.9) 3,093	(33.4) 577	(28.9) 829	(31.9) 635	(27.3) 491	(34.9) 561
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	49.8) 4,981	(40.4) 699	(49.6) 1,424	(48.0) 957	(68.2) 1,229	(41.8) 672
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(40.7) 4,066	(31.4) 542	(48.8) 1,402	(34.0) 678	(54.8) 986	(28.5) 458
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(24.1) 2,411	(12.6) 217	(45.1) 1,296	(7.3) 146	(25.9) 466	(17.8) 286
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 10,000	(100.0) 1,729	(100.0) 2,872	(100.0) 1,992	(100.0) 1,801	(100.0) 1,606

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50.0 ต้องการ คือ สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ และสิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา ในขณะที่ความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยให้ความสำคัญคือเรื่องของการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงานและการคุ้มครองเวลาทำงานปกติ

ตารางที่ 4.1-18 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่แรงงานนอกระบบในภาพรวมต้องการมากเป็นลำดับแรก

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(2.5) 254	(2.7) 46	(0.7) 21	(3.9) 77	(0.9) 17	(5.8) 93
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(0.8) 77	(1.0) 18	(0.1) 4	(1.8) 35	(0.0) 0	(1.3) 20
สิทธิในการมีวันหยุด	(2.2) 216	(2.3) 39	(1.3) 37	(4.7) 94	(0.4) 8	(2.4) 38
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(3.4) 337	(2.5) 43	(1.0) 29	(8.0) 160	(2.7) 49	(3.5) 56
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(3.8) 378	(2.7) 47	(2.5) 73	(5.3) 105	(3.4) 61	(5.7) 92
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(1.2) 116	(0.8) 13	(0.3) 8	(1.0) 19	(1.4) 26	(3.1) 50

ตารางที่ 4.1-18 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่แรงงานนอกระบบในภาพรวมต้องการมากเป็นลำดับแรก (ต่อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง (ต่อ)	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(10.0) 995	(3.8) 66	(19.4) 557	(3.3) 65	(8.6) 155	(9.5) 152
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(2.3) 229	(2.9) 50	(1.6) 46	(1.9) 37	(1.2) 21	(4.7) 75
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(2.6) 264	(3.6) 63	(2.5) 73	(1.8) 35	(0.7) 12	(5.0) 81
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(14.0) 1,398	(10.5) 182	(15.7) 450	(15.9) 316	(15.6) 281	(10.5) 169
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(6.6) 663	(8.6) 149	(3.0) 86	(9.1) 181	(6.4) 116	(8.2) 131
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(5.1) 508	(10.6) 184	(3.6) 102	(3.9) 78	(2.8) 50	(5.9) 94
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(4.3) 433	(10.8) 187	(2.9) 83	(1.5) 30	(5.9) 106	(1.7) 27
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(8.6) 858	(11.8) 204	(7.3) 209	(11.6) 230	(4.6) 82	(8.3) 133
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(18.9) 1,894	(14.8) 255	(16.5) 475	(17.2) 343	(31.9) 574	(15.4) 247
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(6.9) 693	(8.2) 142	(6.8) 196	(6.6) 131	(8.3) 150	(4.6) 74
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(6.6) 663	(2.3) 40	(14.7) 423	(1.8) 36	(5.2) 93	(4.4) 71
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 10,000	(100.0) 1,729	(100.0) 2,872	(100.0) 1,992	(100.0) 1,801	(100.0) 1,606

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก พบว่า สิทธิการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดคือ สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคาคิดเป็นร้อยละ 18.9 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการได้รับความคุ้มครองที่มีความต้องการรองลงมา ได้แก่ การคุ้มครองเรื่องสิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อประสบอันตราย คิดเป็นร้อยละ 14.0

ตารางที่ 4.1-19 ความช่วยเหลือที่แรงงานนอกระบบในภาพรวมต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
จัดหางาน/มีงานต่อเนื่อง/งานที่มั่นคง	(9.0)	(5.0)	(10.5)	(4.8)	(13.8)	(10.1)
	895	87	302	95	249	162
ค่ารักษาพยาบาล/ตรวจสุขภาพ/ประกันสุภาพ	(16.8)	(17.1)	(17.2)	(3.7)	(2.6)	(18.4)
	1,677	296	493	73	47	295
เงินกู้ยืม/เงินลงทุน	(17.8)	(21.3)	(15.3)	(30.4)	(10.5)	(10.9)
	1,775	368	438	605	189	175
ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน	(6.0)	(3.8)	(8.2)	(7.3)	(2.0)	(7.4)
	600	65	235	146	36	118
ค่าแรง/ค่าจ้าง/ค่าล่วงเวลา	(9.0)	(9.1)	(9.6)	(4.9)	(10.9)	(10.5)
	896	157	276	97	197	169
การศึกษาบุตร/สงเคราะห์บุตร/คลอดบุตร	(2.9)	(2.5)	(6.4)	(0.2)	(1.7)	(1.5)
	285	44	183	4	30	24
กำหนดราคาซื้อขาย	(9.9)	(7.0)	(8.6)	(6.1)	(23.0)	(5.2)
	989	121	247	122	415	84
ควบคุมราคาสินค้า/น้ำมัน/ค่าครองชีพ	(7.0)	(12.2)	(6.3)	(10.5)	(4.2)	(1.7)
	704	211	180	209	76	28
เงินทดแทนในกรณีทุพพลภาพ/เสียชีวิต	(2.8)	(1.7)	(2.5)	(0.0)	(7.4)	(3.1)
	284	30	71	0	134	49
หนี้สิน	1.6	(5.6)	(2.0)	(0.0)	(0.2)	(0.0)
	155	96	56	0	3	0
อื่นๆ	(7.9)	(13.4)	(13.2)	(2.0)	(22.7)	(12.9)
	792	231	379	39	409	207
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606

ความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรกเพื่อให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพพบว่าร้อยละ 17.8 ต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินกู้ยืมเพื่อการลงทุน รองลงมาคือเรื่องค่ารักษาพยาบาลและตรวจสุขภาพคิดเป็นร้อยละ 16.8 และความช่วยเหลือด้านการจัดหางานที่มีความต่อเนื่อง รายได้ และการกำหนดราคาซื้อขายมีสัดส่วนพอๆ กันคือประมาณร้อยละ 10

ตารางที่ 4.1-20 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบและความต้องการลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม ของแรงงานนอกระบบในภาพรวม

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(49.1)	(75.3)	(26.1)	(79.1)	(35.2)	(40.8)
	4,913	1,301	749	1,575	633	655
ต้องการ	(50.9)	(24.8)	(73.9)	(20.9)	(64.9)	(59.2)
	5,087	428	2,123	417	1,168	951
- กรณีเจ็บป่วย	(86.7)	(84.1)	(93.7)	(75.1)	(83.7)	(81.0)
	4,411	360	1,990	313	978	770
- กรณีคลอดบุตร	(1.5)	(3.3)	(0.8)	(0.5)	(2.5)	(1.4)
	75	14	17	2	29	13
- กรณีทุพพลภาพ	(1.3)	(0.9)	(0.3)	(1.7)	(2.3)	(2.1)
	64	4	6	7	27	20
- กรณีเสียชีวิต	(1.3)	(2.6)	(0.3)	(0.7)	(1.5)	(2.8)
	64	11	6	3	17	27
- กรณีสงเคราะห์บุตร	(2.5)	(2.8)	(2.5)	(2.9)	(3.6)	(1.1)
	129	12	53	12	42	10
- กรณีชราภาพ	(2.9)	(1.2)	(0.6)	(10.3)	(4.2)	(3.8)
	145	5	12	43	49	36
- กรณีว่างงาน	(3.9)	(5.1)	(2.0)	(8.9)	(2.4)	(7.5)
	200	22	42	37	28	71
จำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือน (บาท)	**150.4**	**184.8**	**140.5**	**124.4**	**176.9**	**135.7**
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ กลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบที่มีความต้องการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคมแบบต้องร่วมจ่ายเงินสมทบมีสัดส่วนเท่าๆ กัน อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานครจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมโครงการประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบมากกว่าผู้ที่ไม่ต้องการเข้าร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมสูงถึง 73.9

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ต้องการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคมจะพบว่า ความคุ้มครองที่แรงงานมีความต้องการมากที่สุดทั้งในภาพรวมของประเทศและรายภูมิภาคจะเป็นเรื่องของความคุ้มครองในกรณีเจ็บป่วย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 86.7 ทั้งนี้พบว่าจำนวนเงินสมทบเฉลี่ยที่สามารถจ่ายได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ เดือนละ 150 บาท โดยมีกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือเป็นกลุ่มที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือนได้สูงที่สุด รองลงมาคือภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1-21 ความต้องการการฝึกอบรม/อาชีพเสริมของแรงงานนอกระบบในภาพรวม

ความต้องการฝึกอบรม/อาชีพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(65.2)	(63.7)	(56.6)	(83.9)	(61.5)	(63.1)
	6,519	1,101	1,624	1,672	1,108	1,014
- ไม่มีเวลาว่าง	(44.8)	(47.5)	(38.8)	(53.4)	(54.3)	(31.3)
	4,481	822	1,115	1,064	977	503
- รายได้เพียงพอแล้ว/งานที่ทำดีอยู่แล้ว	(8.6)	(7.8)	(6.4)	(16.4)	(2.9)	(10.2)
	858	134	183	326	52	163
- อายุมากแล้วไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	(3.8)	(3.5)	(3.2)	(2.7)	(3.1)	(7.2)
	377	60	93	53	56	115
- อื่น ๆ	(15.6)	(4.9)	(8.1)	(11.5)	(1.3)	(14.5)
	803	85	233	229	23	233
ต้องการ	(34.8)	(36.3)	(43.5)	(16.1)	(38.5)	(36.9)
	3,481	628	1,248	320	693	592
- อบรมด้านการเกษตร	(9.7)	(6.5)	(13.3)	(7.6)	(10.2)	(8.8)
	971	112	382	152	184	141
- การฝึกทำอาหาร/ทำขนม	(3.9)	(7.4)	(4.0)	(1.5)	(3.3)	(3.4)
	386	128	116	29	59	54
- อบรมความรู้ด้านช่าง	(9.40)	(12.0)	(10.5)	(2.6)	(9.5)	(12.9)
(ซ่อมรถ,เสริมสวย ฯลฯ)	938	208	301	51	171	207
- งานประดิษฐ์/งานฝีมือ	(7.2)	(3.5)	(9.2)	(4.1)	(12.3)	(5.8)
	719	60	264	81	221	93
- อื่น ๆ	(4.5)	(6.8)	(6.4)	(0.4)	(3.2)	(5.0)
	448	117	185	7	58	81
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศกลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่คือร้อยละ 65.2 ระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม ซึ่งส่วนใหญ่คือร้อยละ 44.8 ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรม ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมนั้นพบว่าสัดส่วนของผู้ที่ระบุว่าต้องการฝึกอบรมความรู้ทางด้านการเกษตรและความรู้ด้านช่างมีเท่า ๆ กัน คือประมาณร้อยละ 10.0

ตารางที่ 4.1-22 สวัสดิการสังคมที่แรงงานนอกระบบในภาพรวมได้รับหรือเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

องค์กร/โครงการ/กลุ่ม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ได้เป็นสมาชิก/ไม่ได้ใช้บริการ	(61.8)	(47.3)	(60.8)	(69.2)	(57.3)	(74.9)
	6178	818	1747	1,378	1,032	1,203
เป็นสมาชิก/ใช้บริการ	(38.2)	(52.7)	(39.2)	(30.8)	(42.7)	(25.1)
	3,822	911	1125	614	769	403
- ธนาคารของรัฐ (ธกส. และเอสเอ็มอีแบงค์)	(17.4)	(25.1)	(16.9)	(18.8)	(19.3)	(6.2)
	1,739	434	484	375	347	99
- สหกรณ์การเกษตร	(2.2)	(7.7)	(1.2)	(6.3)	(3.5)	(3.4)
	223	133	37	125	63	54
- โครงการบ้านเอื้ออาทร	(0.2)	(0.6)	(0.1)	(0.1)	(0.0)	(0.2)
	21	10	4	3	0	4
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/สะสมทรัพย์	(27.1)	(20.3)	(25.6)	(3.9)	(48.8)	(10.7)
	1,035	185	288	24	415	43
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	(10.8)	(26.3)	(5.0)	(12.8)	(5.3)	(8.0)
	1,076	454	143	255	95	129
- กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ	(2.6)	(3.9)	(2.8)	(2.3)	(3.6)	(0.1)
	259	68	81	45	64	1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	10,000	1,729	2,872	1,992	1,801	1,606

ในส่วนของการได้รับสวัสดิการสังคม หรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือใช้บริการโครงการต่างๆ ที่มีการจัดสวัสดิการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 61.8 ระบุว่าไม่ได้เป็นสมาชิกหรือไม่ได้ใช้บริการของกลุ่มสวัสดิการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เป็นสมาชิกหรือไม่ได้ใช้บริการของกลุ่มสวัสดิการสูงถึงร้อยละ 74.9 ในขณะที่ภาคใต้เป็นภาคที่กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกหรือมีการใช้บริการของกลุ่มสวัสดิการสูงที่สุดคือร้อยละ 42.7

เมื่อจำแนกตามกลุ่มสวัสดิการต่างๆ พบว่า ในภาพรวมของประเทศ กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เป็นการจัดกลุ่มสวัสดิการที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าถึงหรือเคยใช้บริการมากที่สุด แต่ก็ยังพบว่ามีสัดส่วนของกลุ่มแรงงานเพียงแค่ร้อยละ 27.1 เท่านั้นที่เข้าถึงหรือเคยใช้บริการสวัสดิการดังกล่าว อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคใต้สามารถเข้าถึงและเป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการดังกล่าวสูงถึงร้อยละ 48.8 การกู้ยืมเงินจากธนาคารของรัฐที่มีจุดประสงค์เฉพาะ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และเอสเอ็มอีแบงค์ เป็นระบบสวัสดิการที่กลุ่มตัวอย่างเข้าถึงหรือใช้บริการได้ในอันดับรองลงมาซึ่งคิดเป็นร้อยละ 17.1 และสวัสดิการที่กลุ่มแรงงานเข้าถึงหรือเป็นสมาชิกในอันดับที่ 3 คือกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์โดยมีสัดส่วนของกลุ่มแรงงานที่เข้าถึงหรือเป็นสมาชิกของสวัสดิการประเภทนี้ร้อยละ 10.8

4.2 ผลการศึกษาแรงงานนอกระบบจำแนกรายอาชีพ

4.2.1 กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

ตารางที่ 4.2.1-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

ข้อมูลทั่วไป		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
เพศ	ชาย	(26.7) 181	(30.8) 45	(17.2) 30	(27.5) 39	(23.0) 23	(37.9) 44
	หญิง	(73.3) 497	(69.2) 101	(82.8) 144	(72.5) 103	(77.0) 77	(62.1) 72
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	(1.8) 12	(0.7) 1	(0.6) 1	(1.4) 2	(0.0) 0	(6.9) 8
	21-40 ปี	(53.5) 363	(58.9) 86	(34.5) 60	(48.6) 69	(72.0) 72	(65.5) 76
	41 - 60 ปี	(39.2) 266	(35.6) 52	(52.9) 92	(48.6) 69	(24.0) 24	(25) 29
	มากกว่า 60 ปี	(5.5) 37	(4.8) 7	(12.1) 21	(1.4) 2	(4.0) 4	(2.6) 3
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116
	อายุเฉลี่ย	**40.5**	**39.6**	**45.9**	**41.4**	**36.7**	**36.0**
สถานภาพสมรส	โสด	(19.3) 131	(29.5) 43	(6.9) 12	(13.4) 19	(26.0) 26	26.7) 31
	สมรส	(72.7) 493	(58.9) 86	(86.2) 150	(80.3) 114	(68.0) 68	(4.7) 75
	แยกกันอยู่/หย่า/หม้าย	(8.0) 54	(11.6) 16	(6.9) 12	(6.3) 9	(6.0) 6	(8.6) 10
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116
การอุปการะบุคคลอื่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	**ไม่มี**	(23.6) 160	(8.2) 12	(28.7) 50	(26.1) 37	(18.0) 18	(37.1) 43
	มี	(76.4) 518	(91.8) 134	(71.3) 124	(73.9) 105	(82.0) 82	(62.9) 73
	- บิดา/มารดา	(21.5) 146	(45.2) 66	(16.1) 28	(6.3) 9	(28.0) 28	(12.9) 15
	-บุตร	(61.4) 416	(65.8) 96	(58.6) 102	(72.5) 103	(55.0) 55	(51.7) 60
	-ญาติพี่น้อง	(7.7) 52	(7.5) 11	(8.6) 15	(0.0) 0	(14.0) 14	(10.3) 12

แรงงานนอกระบบในกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 678 ราย ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 73.3 เป็นเพศหญิง ทั้งนี้ส่วนใหญ่มีกลุ่มอายุอยู่ระหว่าง 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.2 และพบว่ามีแรงงาน ร้อยละ 5.5 ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภาคจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 41-60 ปี

ร้อยละ 72.7 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสมรสหรือมีคู่และยังคงอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 19.3 มีสถานภาพโสด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตามภูมิภาคต่างๆ พบว่า ในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของผู้เป็นโสดสูงกว่าค่าเฉลี่ยและสูงกว่าภาคอื่นๆ คือร้อยละ 26.7

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ระบุว่ามีผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู เมื่อจำแนกความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 61.4 เป็นบุตรของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาได้แก่ บิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมีภาระต้องอุปการะบุคคลอื่นน้อยที่สุด คือร้อยละ 62.9 และมีกลุ่มตัวอย่างที่ต้องอุปการะบุตรเพียงร้อยละ 51.7 ซึ่งก็สอดคล้องกับตัวเลขที่แสดงให้เห็นว่าในกรุงเทพมหานครมีแรงงานที่เป็นโสดสูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ

ตารางที่ 4.2.1-2 ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัย		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	(4.7) 32	(8.9) 13	(1.7) 3	(9.2) 13	(0.0) 0	(2.6) 3
	ประถมศึกษา	(52.2) 354	(52.7) 77	(76.4) 133	(45.8) 65	(45.0) 45	(29.3) 34
	มัธยมศึกษาตอนต้น	(24.5) 166	(19.9) 29	(16.1) 28	(40.1) 57	(13.0) 13	(33.6) 39
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	(12.1) 82	(8.2) 12	(3.5) 6	(4.9) 7	(31.0) 31	(22.4) 26
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	(4.6) 31	(6.9) 10	(1.7) 3	(0.0) 0	(9.0) 9	(7.8) 9
	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	(1.9) 13	(3.4) 5	(0.6) 1	(0.0) 0	(2.0) 2	(4.3) 5
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116
ที่อยู่ปัจจุบัน	จังหวัดเดียวกับทะเบียนบ้าน	(93.4) 633	(98.6) 144	(100.0) 174	(100.0) 142	(99.0) 99	(63.8) 74
	คนละจังหวัดตามทะเบียนบ้าน	(6.6) 45	(1.4) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(36.2) 42
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 52.2 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 24.5 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานครมากกว่าร้อยละ 10 มีการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในด้านของการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.4 มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเป็นจังหวัดเดียวกับที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ที่รับงานไปทำที่บ้านส่วนใหญ่มิได้มีการย้ายถิ่นฐานไปประกอบอาชีพนอกภูมิลำเนาของตนเอง อย่างไรก็ตามพบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมีการเคลื่อนย้ายถิ่นสูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ นั่นคือร้อยละ 36.2

ตารางที่ 4.2.1-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการทำงาน	รับงานไปทำที่บ้าน	(58.6) 397	(50.7) 74	(56.3) 98	(99.3) 141	(19.0) 19	(56.0) 65
	งานผลิตภัณฑ์/งานฝีมือหัตถกรรม	(41.5) 281	(49.3) 72	(43.7) 76	(0.7) 1	(81.0) 81	(44.0) 51
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116
ลักษณะการจ้างงาน	ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	(28.0) 190	(21.2) 31	(31.0) 54	(50.0) 71	(24.0) 24	(7.8) 9
	ช่วยธุรกิจของครัวเรือน	(4.0) 27	(4.8) 7	(11.5) 20	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	เป็นผู้ว่าจ้าง	(0.7) 5	(3.4) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	แรงงานรับจ้าง	(15.0) 102	(35.6) 52	(6.3) 11	(0.0) 0	(21.0) 21	(15.5) 18
	งานรับเหมาช่วง	(12.2) 83	(5.5) 8	(2.3) 4	(0.0) 0	(2.0) 2	(59.5) 69
	ทำกับกลุ่มต่างๆ	(40.0) 271	(29.5) 43	(48.9) 85	(50.0) 71	(53.0) 53	(17.2) 20
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116
สถานที่ทำงาน	ทำที่บ้านหรือบริเวณบ้าน	(79.8) 541	(58.2) 85	(77.0) 134	(100.0) 142	(82.0) 82	(84.5) 98
	ทำนอกบ้านเป็นหลักแหล่ง	(19.6) 133	(39.7) 58	(23.0) 40	(0.0) 0	(18.0) 18	(14.7) 17
	ทำนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง	(0.6) 4	(2.1) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.9) 1
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

ตารางที่ 4.2.1-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (ต่อ)

ลักษณะการทำงาน (ต่อ)		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
แหล่งเงินทุน	ใช้เฉพาะแรงงาน (ไม่ใช้ทุน)	(50.4) 342	(54.8) 80	(31.0) 54	(73.9) 105	(22.0) 22	(69.8) 81
	ลงทุนเอง	(33.8) 229	(26.7) 39	(51.2) 89	(25.4) 36	(38.0) 38	(23.3) 27
	มีคนลงทุนให้	(8.7) 59	(0.7) 1	(5.8) 10	(0.7) 1	(40.0) 40	(6.0) 1
	กู้เงินมาลงทุน	(7.1) 48	(17.8) 26	(12.1) 21	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.9) 7
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

เมื่อจำแนกลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 40.0 เป็นการทำกับกลุ่มต่างๆ และรองลงมาคือร้อยละ 28.0 เป็นกิจการของตนเองแบบไม่มีลูกจ้าง

สถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 79.8 เป็นบริเวณบ้านของตนเอง และกลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งตอบว่าลักษณะการทำงานใช้เฉพาะแรงงานไม่จำเป็นต้องใช้เงินทุน

ตารางที่ 4.2.1-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วันทำงานต่อเดือน	น้อยกว่า 20 วัน	(9.9) 67	(9.9) 67	(0.7) 1	(19.0) 33	(0.0) 0	(29.0) 29
	21-25 วัน	(14.9) 101	(14.9) 101	(10.3) 15	(12.6) 22	(0.7) 1	(37.0) 37
	มากกว่า 25 วัน	(75.2) 510	(75.2) 510	(89.0) 130	(68.4) 119	(99.3) 141	(34.0) 34
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน	น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	(31.0) 210	(20.4) 29	(37.9) 66	(0.7) 1	(87.0) 87	(23.3) 27
	8 ชั่วโมง	(33.9) 230	(52.7) 77	(34.5) 60	(42.3) 60	(6.0) 6	(23.3) 27
	มากกว่า 8 ชั่วโมง ไม่เกิน 12 ชั่วโมง	(34.2) 232	(26.7) 39	(27.6) 48	(56.3) 80	(7.0) 7	(50.0) 58
	มากกว่า 12 ชั่วโมง	(0.9) 6	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.7) 1	(0.0) 0	(3.5) 4
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

ตารางที่ 4.2.1-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (ต่อ)

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การพักผ่อนระหว่างการทำงาน	ไม่มี	(28.8) 195	(55.2) 64	(9.9) 14	(24.7) 36	(17.8) 31	(50.0) 50
	มี	(71.2) 483	(44.8) 52	(90.1) 128	(75.3) 110	(82.2) 143	(50.0) 50
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 116	(100.0) 142	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 100
การลาโดยได้รับค่าจ้าง (กรณีมีนายจ้าง)	ลาพักผ่อน	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.6) 1
	ลากิจ	(4.9) 5	(7.7) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.6) 1
	ลาป่วย	(2.9) 3	(3.8) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.6) 1
	สามารถลาพักผ่อน ลากิจ และลาป่วยได้ แต่ไม่ได้รับค่าจ้าง	(91.2) 93	(88.5) 46	(100.0) 11	(100.0) 0	(100.0) 21	(83.3) 15
	รวมจำนวนผู้มีนายจ้าง	(100.0) 102	(100.0) 52	(100.0) 11	(100.0) 0	(100.0) 21	(100.0) 18

เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั่วประเทศกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.2 มีจำนวนวันทำงานต่อเดือนมากกว่า 25 วัน อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่คือร้อยละ 37.0 ทำงานอยู่ในช่วง 21-25 วันต่อเดือน เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน พบว่า กลุ่มที่ระบุว่ามีจำนวนชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมง ทำงาน 8 ชั่วโมง และทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวันมีพอๆ กัน แต่เมื่อจำแนกพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานเป็นรายภูมิภาค พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 87.0 ของกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคกลาง และกรุงเทพมหานครประมาณครึ่งหนึ่งทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน

ในส่วนของการพักระหว่างการทำงานพบว่าในภาพรวมแรงงานส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 71.2 มีเวลาพักระหว่างการทำงาน ยกเว้นในกรุงเทพมหานครเท่านั้นที่แรงงานครึ่งหนึ่งตอบว่าไม่มีเวลาพักระหว่างการทำงาน อย่างไรก็ตามพบว่ามีแรงงานเป็นสัดส่วนที่น้อยมากที่สามารถลาหยุดในกรณีต่างๆ โดยได้รับค่าจ้าง เนื่องจากลักษณะของแรงงานกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านนั้นมักจะได้รับรายได้แบบเป็นรายชิ้นอยู่แล้ว

ตารางที่ 4.2.1-5 ลักษณะค่าตอบแทนของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายชิ้น	(66.5) 451	(38.4) 56	(80.5) 140	(73.2) 104	(69.0) 69	(70.7) 82
รายวัน	(14.3) 97	(14.4) 21	(13.8) 24	(26.1) 37	(0.0) 0	(12.9) 15
รายสัปดาห์และรายเดือน	(17.3) 117	(43.2) 63	(5.8) 10	(0.7) 1	(31.0) 31	(10.3) 12
อื่นๆ	(1.9) 13	(4.1) 6	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(6.0) 7
รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ลักษณะการได้รับค่าตอบแทนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 66.5 เป็นแบบรายชิ้น

ตารางที่ 4.2.1-6 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายได้เฉลี่ยต่อวัน	ต่ำกว่า 100 บาท	(3.7) 25	(0.0) 0	(9.8) 17	(0.0) 0	(5.0) 5	(12.9) 15
	101 - 150 บาท	(15.2) 103	(6.9) 10	(13.8) 24	(12.0) 17	(37.0) 37	(36.2) 42
	151-200 บาท	(30.4) 206	(38.4) 56	(19.0) 33	(36.6) 52	(23.0) 23	(16.4) 19
	201 - 250 บาท	(19.8) 134	(19.9) 29	(20.1) 35	(26.8) 38	(13.0) 13	(16.4) 19
	251-300 บาท	(18.1) 123	(25.3) 37	(18.4) 32	(16.9) 24	(11.0) 11	(4.3) 12.9)
	มากกว่า 300 บาท	(12.8) 87	(9.6) 14	(19.0) 33	(7.7) 11	(11.0) 11	(15.5) 18
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116
ความพอใจต่อค่าจ้าง/รายได้	พอใจ	(60.8) 412	(73.3) 107	(37.9) 66	(90.9) 129	(42.0) 42	(58.6) 68
	ไม่พอใจ	(39.2) 266	(26.7) 39	(62.1) 108	(9.1) 13	(58.0) 58	(41.4) 48
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 30.4 ของทั้งหมด มีรายได้ในช่วง 151-200 บาทต่อวัน รองลงมาร้อยละ 19.8 มีรายได้มากกว่า 200 บาทแต่ไม่เกิน 250 บาทต่อวัน และมีเพียงร้อยละ 12.8 ที่มีรายได้มากกว่า 300 บาทต่อวัน โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60.8 ตอบว่าพอใจกับรายในปัจจุบันแล้ว

ตารางที่ 4.2.1-7 อาชีพเสริมของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

และอาชีพเสริม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีและไม่ต้องการ	(62.7) 425	(68.5) 100	(47.7) 83	(85.2) 121	(26.0) 26	(81.9) 95
ไม่มีแต่ต้องการ	(11.7) 79	(5.5) 8	(13.8) 24	(2.1) 3	(25.0) 25	(16.4) 19
มี	(25.7) 174	(26.0) 38	(38.5) 67	(12.7) 18	(49.0) 49	(1.7) 2
- รายได้ไม่แน่นอน/เป็นครั้งคราว	(25.1) 170	(25.3) 37	(37.9) 66	(11.97) 17	(48.0) 48	(1.7) 2
- รายได้ประจำ	(0.6) 4	(0.7) 1	(0.6) 1	(0.7) 1	(26.0) 26	(0.0) 0
รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

การประกอบอาชีพเสริมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 62.7 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมและไม่ต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมใดๆ อีก ร้อยละ 11.7 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมแต่ระบุว่ามีความต้องการอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 25.7 ระบุว่ามีอาชีพเสริมอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามมีเพียงร้อยละ 0.6 เท่านั้นที่มีอาชีพเสริมที่มีรายได้ค่อนข้างประจำ โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาคพบว่ากลุ่มแรงงานในภาคใต้เป็นกลุ่มที่มีอาชีพเสริมมากที่สุดถึงเกือบครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 49.0 และยังเป็นอาชีพเสริมที่มีรายได้ประจำถึงร้อยละ 26.0

ตารางที่ 4.2.1-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(64.3) 436	(80.8) 118	(40.2) 70	(85.9) 122	(65.0) 65	(52.6) 61
มีปัญหา (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(35.7) 242	(19.2) 28	(59.8) 104	(14.1) 20	(35.0) 35	(47.4) 55
- ค่าตอบแทนน้อย	(23.3) 158	(17.1) 25	(32.8) 57	(12.7) 18	(27.0) 27	(26.7) 31
- งานหนัก	(7.2) 49	(8.9) 13	(8.1) 14	(0.7) 1	(3.0) 3	(15.5) 18
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(2.8) 19	(1.4) 2	(3.5) 6	(0.7) 1	(5.0) 5	(4.3) 5

ตารางที่ 4.2.1-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- งานไม่ต่อเนื่อง	(21.4)	(7.5)	(35.1)	(2.1)	(29.0)	(35.3)
	145	11	61	3	29	41
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(4.1)	(2.1)	(10.9)	(1.4)	(0.0)	(3.5)
	28	3	19	2	0	4
- ไม่มีวันหยุด	(2.5)	(2.7)	(4.6)	(0.7)	2.0)	(1.7)
	17	4	8	1	2	2
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(9.3)	(0.7)	(19.0)	(0.0)	(5.0)	(20.7)
	63	1	33	0	5	24
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.7)	(1.4)	(1.2)	(0.0)	(0.0)	(0.9)
	5	2	2	0	0	1
- ไม่มีสวัสดิการ	(23.2)	(12.3)	(53.5)	(0.7)	(31.0)	(12.1)
	157	18	93	1	31	14
- อื่นๆ	(4.4)	(0.0)	(10.9)	(0.0)	(0.0)	(9.5)
	30	0	19	0	0	11
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	678	146	174	142	100	116

ตารางที่ 4.2.1-9 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(64.3)	(80.8)	(40.2)	(85.9)	(65.0)	(52.6)
	436	118	70	122	65	61
มีปัญหา	(35.7)	(19.2)	(59.8)	(14.1)	(35.0)	(47.4)
	242	28	104	22	35	55
- ค่าตอบแทนน้อย	(13.1)	(11.0)	(12.6)	(12.0)	(12.0)	(19.0)
	89	16	22	17	12	22
- งานหนัก	(0.9)	(2.7)	(0.6)	(0.0)	(1.0)	(0.0)
	6	4	1	0	1	0
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	0	0	0	0	0	0
- งานไม่ต่อเนื่อง	(12.2)	(1.4)	(24.1)	(1.4)	(15.0)	(19.0)
	83	2	42	2	15	22
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(2.4)	(0.7)	(8.1)	(0.7)	(0.0)	(0.0)
	16	1	14	1	0	0
- ไม่มีวันหยุด	(0.3)	(1.4)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	2	2	0	0	0	0
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(0.7)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(4.3)
	5	0	0	0	0	5

ตารางที่ 4.2.1-9 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก (ต่อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีสวัสดิการ	(4.4) 30	(2.1) 3	(11.5) 20	(0.0) 0	(7.0) 7	(0.0) 0
- อื่นๆ	(1.6) 11	(0.0) 0	(2.9) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.2) 6
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 64.3 ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาใดๆ ในการทำงาน ส่วนกลุ่มที่ประสบปัญหานั้นเมื่อให้ระบุถึงปัญหาที่ต้องประสบโดยระบุได้มากกว่า 1 ปัญหาโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ พบว่า ปัญหาค่าตอบแทนและสวัสดิการจากการทำงานเป็นปัญหาที่มีการระบุถึงสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัญหางานไม่ต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่าครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 59.8 ระบุว่ามีปัญหา อย่างไรก็ตามปัญญาที่ถูกระบุมากที่สุดก็ยังคงเป็นปัญหาเดียวกันกับเมื่อพิจารณาจากทั่วประเทศ และเมื่อพิจารณาถามว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาใดเป็นปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความสำคัญที่สุด คำตอบส่วนใหญ่ที่ได้คือปัญหาค่าจ้างและปัญหางานไม่ต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาเรื่องสวัสดิการมีความสำคัญ แต่ยังไม่ใช่ปัญหาที่มีความสำคัญเท่ากับปัญหางานไม่ต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.2.1-10 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(81.9) 555	(71.2) 104	(71.8) 125	(98.6) 140	(97.0) 97	(76.7) 89
มีปัญหา	(18.1) 123	(28.8) 42	(28.2) 49	(1.4) 2	(3.0) 3	(15.5) 18
- คับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท	(4.1) 28	(5.5) 8	(0.0) 0	(1.4) 2	(0.0) 0	(1.7) 2
- เสียงดัง	(3.5) 24	(6.9) 10	(6.3) 11	(0.0) 0	(1.0) 1	(2.6) 3
- ทำงานกลางแจ้ง/อากาศร้อน	(2.5) 17	(4.8) 7	(4.0) 7	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.9) 1
- สถานที่ไม่สะอาด	(1.8) 12	(7.5) 11	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(11.2) 13

ตารางที่ 4.2.1-10 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- มีฝุ่นละออง/กลิ่น/ควัน	(12.1) 82	(26.0) 38	(16.7) 29	(0.0) 0	(2.0) 2	(6.9) 8
- แสงสว่างไม่เพียงพอ	(6.1) 41	(1.4) 2	17.8) 31	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- มีแรงสั่นสะเทือน	(0.4) 3	(1.4) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0
- ห้องน้ำไม่พอ/สกปรก (ไม่ได้ทำงานที่บ้าน)	(7.1) 48	(2.1) 3	(0.6) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(76.7) 89
- อื่น ๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(15.5) 18
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

ในส่วนของปัญหาสถานที่ทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 81.9 ระบุว่าไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางและภาคใต้เกือบทั้งหมดคือร้อยละ 98.6 และ ร้อยละ 97.0 ระบุว่าไม่ประสบปัญหา

ตารางที่ 4.2.1-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน	ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน	(87.3) 592	(81.5) 119	(86.2) 150	(88.0) 125	(97.0) 97	(81.1) 101
	เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(12.7) 86	(19.5) 21	(13.8) 24	(12.0) 17	(3.0) 3	(18.9) 15
	- ของมีคม	(10.9) 74	(15.8) 23	(13.8) 24	(7.0) 10	(3.0) 3	(12.1) 14
	- พลัดตกจากที่สูง	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	- ไฟ/น้ำร้อนลวก	(2.2) 15	(4.8) 7	(0.0) 0	(4.2) 6	(0.0) 0	(1.7) 2
	- อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(4.4) 30	(10.3) 15	(8.1) 14	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.9) 1
	- ไฟฟ้าช็อต	(0.9) 6	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.0) 3	(0.0) 0

ตารางที่ 4.2.1-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
	- การชน/กระแทก	(4.7) 32	(6.2) 9	(12.6) 22	(0.0) 0	(0.0) 0	0.9) 1
	- สารเคมี	(4.0) 27	(12.3) 18	(0.0) 0	(0.7) 1	(3.0) 3	4.3) 5
	- อื่น ๆ	(1.2) 8	(3.4) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.0) 3	(0.0) 0
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(79.1) 68	(10.3) 15	(100.0) 24	(11.27) 16	(100.0) 3	(8.6) 10
	อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(39.5) 34	(10.3) 15	(0.0) 0	(7.0) 10	(100.0) 3	(5.2) 6
	ทำงานในขณะไม่สบาย	(23.3) 20	(11.0) 16	(4.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.6) 3
	ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(39.5) 34	(9.6) 14	(58.3) 14	(0.0) 0	(100.0) 3	(2.6) 3
	ทำงานในขณะเมาสุรา	(5.8) 5	(3.4) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(44.2) 38	(8.9) 13	(95.8) 23	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.7) 2
	อื่น ๆ	(11.6) 10	(0.0) 0	(41.7) 10	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 86	(100.0) 27	(100.0) 24	(100.0) 17	(100.0) 3	(100.0) 15

ตารางที่ 4.2.1-12 ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุด	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ของมีคม	(6.9) 47	(9.6) 14	(6.3) 11	(7.0) 10	(3.0) 3	(7.8) 9
พลัดตกจากที่สูง	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
ไฟ/น้ำร้อนลวก	(1.2) 8	(0.7) 1	(0.0) 0	(4.2) 6	(0.0) 0	(0.9) 1
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(3.0) 20	(5.5) 8	(6.9) 12	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
ไฟฟ้าช็อต	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
การชน/กระแทก	(0.7) 5	(2.1) 3	(0.6) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.9) 1
สารเคมี	(0.9) 6	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.7) 1	(0.0) 0	(3.5) 4
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 86	(100.0) 27	(100.0) 24	(100.0) 17	(100.0) 3	(100.0) 15

ตารางที่ 4.2.1-13 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ทำงานไม่ถูกวิธี/ความประมาท	(57.0) 49	(40.7) 11	(41.7) 10	(94.1) 16	(100.0) 3	(60.0) 9
ใช้อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(3.5) 3	(3.7) 1	(0.0) 0	(5.9) 1	(0.0) 0	(6.7) 1
ทำงานในขณะไม่สบาย	(10.5) 9	(25.9) 7	(4.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(6.7) 1
ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(20.9) 18	(7.4) 2	(54.2) 13	(0.0) 0	(0.0) 0	(20.0) 3
ทำงานในขณะเมาสุรา	(2.3) 2	(7.4) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(5.8) 5	(14.8) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(6.7) 1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 87.3 ระบุว่าไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน ส่วนในกรณีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเคยได้รับบาดเจ็บ ลักษณะการบาดเจ็บที่พบมากที่สุดคือ การได้รับบาดเจ็บจากการถูกของมีคมบาด

เมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ทำให้แรงงานกลุ่มรับงานไปทำที่บ้านได้รับบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงานนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.2 ของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุนั้นระบุว่ามีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี รองลงมาได้แก่ สาเหตุจากอุปกรณ์เครื่องมือไม่เหมาะสมและการทำงานขณะที่เจ็บป่วยอยู่ และเมื่อถามให้ระบุสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็ยังคงระบุว่าเป็นสาเหตุจากความประมาทและการทำงานไม่ถูกวิธี

ตารางที่ 4.2.1-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านเคยได้รับและวิธีการแก้ไข

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงาน	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(68.9) 467	(58.2) 85	(46.0) 80	(82.4) 117	(83.0) 83	(87.9) 102
	เคย	(31.1) 211	(41.8) 61	(54.0) 94	(17.6) 25	(17.0) 17	(12.1) 14
	- อาการเกี่ยวกับตา	(26.1) 55	(6.6) 4	(39.4) 37	(0.0) 0	(41.2) 7	(50.0) 7
	- ระบบทางเดินหายใจและหวัด	(19.4) 41	(18.0) 11	(27.7) 26	(4.0) 1	(11.8) 2	(7.1) 1
	- โรคผิวหนัง	(26.5) 56	(3.3) 2	(31.9) 30	(48.0) 12	(29.4) 5	(50.0) 7
	- ปวดเมื่อย/ข้อ/ตะคริว	(37.0) 78	(23.0) 14	(51.1) 48	(12.0) 3	(35.3) 6	(50.0) 7
	- ปวดหัว/เวียนหัว/คลื่นไส้	(0.5) 1	(0.0) 0	(1.1) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	- เป็นลม/หมดสติ/ไม่รู้สึกตัว	(3.8) 8	(8.2) 5	(1.1) 1	(4.0) 1	(0.0) 0	(7.1) 1
วิธีการแก้ไขปัญหา	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(68.9) 467	(58.2) 85	(46.0) 80	(82.4) 117	(83.0) 83	(87.9) 102
	เคยเจ็บป่วย	(31.1) 211	(41.8) 61	(54.0) 94	(17.6) 25	(17.0) 17	(12.1) 14
	- หยุดพัก	(1.6) 11	(1.4) 2	(1.2) 2	(0.0) 0	(1.0) 1	(5.2) 6
	- พบแพทย์	(19.0) 129	(34.3) 50	(33.9) 59	(0.7) 1	(12.0) 12	(6.0) 7
	- ซื้อยากินเอง	(10.3) 70	(6.2) 9	(18.4) 32	(16.9) 24	(4.0) 4	(0.9) 1

ตารางที่ 4.2.1-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านเคยได้รับและวิธีการแก้ไข (ต่อ)

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วิธีการแก้ไขปัญหา (ต่อ)	- อื่นๆ (ปล่อยให้หายเอง)	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.6) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

ในภาพรวมทั่วประเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 68.9 ตอบว่าไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคือร้อยละ 54.0 ระบุว่าเคยเจ็บป่วยจากการทำงาน

สำหรับกลุ่มที่ระบุว่าเคยเจ็บป่วยจาการทำงานนั้น พบว่า ลักษณะความเจ็บป่วยที่ได้พบมากที่สุด คือ อาการเกี่ยวกับการปวดเมื่อยตามร่างกาย เป็นตะคริว และเป็นโรคข้อ รองลงมาคือโรคผิวหนังและอาการทางสายตา ตามลำดับ โดยวิธีการรักษาอาการเจ็บป่วยที่กลุ่มตัวอย่างมักจะใช้มากที่สุดคือการไปพบแพทย์และรองลงมาคือการซื้อยากินเอง

ตารางที่ 4.2.1-15 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ประสบปัญหา	(45.4) 308	(55.5) 81	(14.9) 26	(76.8) 109	(42.0) 42	(43.1) 50
ประสบปัญหา	(54.6) 370	(44.5) 65	(85.1) 148	(23.2) 33	(58.0) 58	(56.9) 66
- ไม่มีเงินออม	(36.7) 249	(24.0) 35	(47.1) 82	(21.8) 31	(47.0) 47	(46.6) 54
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	(11.1) 75	(0.7) 1	(25.3) 44	(2.1) 3	(10.0) 10	(14.7) 17
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน	(11.4) 77	(0.0) 0	(25.3) 44	(0.0) 0	(17.0) 17	(13.8) 16
- ไม่มีที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง	(2.7) 18	(1.4) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(12.9) 15
- ถูกคุกคามและถูกเรียกค่าคุ้มครอง	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ถูกเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	(0.3) 2	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.9) 1
- ภาวะหนี้สินในระบบ	(12.0) 81	(19.2) 28	(25.3) 44	(0.0) 0	(5.0) 5	(3.5) 4

ตารางที่ 4.2.1-15 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาอื่น ๆ (ต่อ)	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- ภาวะหนี้สินนอกระบบ	(20.5)	(11.0)	(43.1)	(1.4)	(12.0)	(29.3)
	139	16	75	2	12	34
- ภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	(3.1)	(2.1)	(8.6)	(0.0)	(1.0)	(1.7)
	21	3	15	0	1	2
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	678	146	174	142	100	116

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 54.6 ระบุว่าประสบปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงร้อยละ 85.1 ระบุว่าประสบปัญหา การขาดแคลนเงินออมและหนี้สิน ทั้งนี้พบว่าลักษณะของปัญหาที่ประสบมากที่สุด ร้อยละ 36.7 ได้แก่ การไม่มีเงินออม ซึ่งเป็นปัญหาที่แรงงานในภูมิภาคประสบร่วมกันสูงที่สุด แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคกลางส่วนใหญ่คือร้อยละ 76.8 ระบุว่าไม่ประสบปัญหาอะไร

ตารางที่ 4.2.1-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (เลือกตอบได้ 5 ข้อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(4.6)	(8.2)	(4.0)	(0.0)	(0.0)	(10.3)
	31	12	7	()	0	12
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(2.4)	(2.7)	(0.6)	(1.4)	(0.0)	(4.3)
	16	4	1	2	0	5
สิทธิในการมีวันหยุด	(5.8)	(10.3)	(0.0)	(8.5)	(3.0)	(7.8)
	39	15	0	12	3	9
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(11.1)	(21.9)	(2.9)	(9.9)	(7.0)	(14.7)
	75	32	5	14	7	17
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(16.2)	(32.9)	(5.2)	(7.8)	(20.0)	(19.0)
	110	48	9	11	20	22
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(9.9)	(13.0)	(4.6)	(2.1)	(26.0)	(9.5)
	67	19	8	3	26	11
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(23.6)	(21.9)	(23.6)	(10.6)	(39.0)	(28.5)
	160	32	41	15	39	33
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(17.4)	(47.3)	(5.2)	(11.3)	(4.0)	(17.2)
	118	69	9	16	4	20
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(17.7)	(31.5)	(10.9)	(12.0)	(13.0)	(21.6)
	120	46	19	17	13	25
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(55.3)	(61.6)	(70.7)	(35.2)	(54.0)	(50.0)
	375	90	123	50	54	58

ตารางที่ 4.2.1-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน (เลือกตอบได้ 5 ข้อ) (ต่อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง (ต่อ)	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(53.2) 361	(46.6) 68	(77.6) 135	(33.8) 48	(55.0) 55	(47.4) 55
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(38.6) 262	(41.8) 61	(48.3) 84	(31.7) 45	(33.0) 33	(33.6) 39
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(17.1) 120	(31.5) 46	(13.2) 23	(10.6) 15	(24.0) 24	(11.4) 12
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(58.1) 394	(38.4) 56	(58.1) 101	(73.2) 104	(55.0) 55	(67.2) 78
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(47.2) 320	(39.0) 57	(54.6) 95	(19.0) 27	(80.0) 80	(52.6) 61
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(40.7) 276	(35.6) 52	(63.2) 110	(27.5) 39	(38.0) 38	(31.9) 37
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(24.5) 166	(15.8) 23	(46.6) 81	(3.5) 5	(29.0) 29	(24.1) 28
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 ต้องการคือ สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตรายและ สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ ในขณะที่ความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยให้ความสำคัญคือเรื่องของการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงานและการมีวันหยุด

ตารางที่ 4.2.1-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านต้องการมากเป็นลำดับแรก

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(1.8) 12	1.4) 2	0.6) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(7.8) 9
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(0.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.4) 2	(0.0) 0	(0.0) 0
สิทธิในการมีวันหยุด	(0.7) 5	(0.7) 1	(0.0) 0	(2.1) 3	(0.0) 0	(0.9) 1
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(2.5) 17	(3.4) 5	(0.6) 1	(2.1) 3	(3.0) 3	(4.3) 5
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(4.6) 31	(5.5) 8	(1.7) 3	(1.4) 2	(8.0) 8	(8.6) 10

ตารางที่ 4.2.1-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านต้องการมากเป็นลำดับแรก (ต่อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(2.2) 15	(1.4) 2	(0.6) 1	(0.0) 0	(7.0) 7	(4.3) 5
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(7.7) 52	(2.1) 3	(14.4) 25	(3.5) 5	(11.0) 11	(6.9) 8
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(1.5) 10	(2.7) 4	(0.0) 0	(1.4) 2	(0.0) 0	(3.5) 4
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(1.6) 11	(2.1) 3	(0.6) 1	(3.5) 5	(0.0) 0	(1.7) 2
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(9.7) 66	(8.2) 12	(8.6) 15	(15.5) 22	(13.0) 13	(3.5) 4
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(6.1) 41	(8.2) 12	(4.6) 8	(4.2) 6	(7.0) 7	(6.9) 8
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(3.2) 22	(7.5) 11	(2.9) 5	(2.1) 3	(1.0) 1	(1.7) 2
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(4.6) 31	(15.8) 23	(0.6) 1	(2.1) 3	(4.0) 4	(0.0) 0
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(23.2) 157	(13.7) 20	(15.5) 27	(50.7) 72	(12.0) 12	(22.4) 26
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(14.6) 99	(13.7) 20	(20.7) 36	(0.7) 1	(27.0) 27	(12.9) 15
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(5.8) 39	(11.0) 16	(4.6) 8	(4.9) 7	(4.0) 4	(3.5) 4
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(9.1) 62	(2.7) 4	(24.1) 42	(2.1) 3	(3.0) 3	(8.6) 10
อื่นๆ	(0.4) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.6) 3
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก พบว่า สิทธิการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดคือ สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมคิดเป็นร้อยละ 23.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการได้รับความคุ้มครองที่มีความต้องการรองลงมา ได้แก่ การคุ้มครองเรื่องสิทธิในการกำหนดราคา คิดเป็นร้อยละ 4.6

ตารางที่ 4.2.1-18 ความช่วยเหลือที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
จัดหางาน/มีงานต่อเนื่อง/งานที่มั่นคง	(9.9) 67	(2.7) 4	(15.5) 27	(0.0) 0	(27.0) 27	(7.8) 9
ค่ารักษาพยาบาล/ตรวจสุขภาพ/ประกันสุภาพ	(9.0) 61	(9.6) 14	(9.2) 16	(5.6) 8	(1.0) 1	(19.0) 22
เงินกู้ยืม/เงินลงทุน	(28.0) 190	(49.3) 72	(27.0) 47	(37.3) 53	(11.0) 11	(6.0) 7
ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน	(2.1) 14	(0.7) 1	(1.2) 2	(0.0) 0	(1.0) 1	(8.6) 10
ค่าแรง/ค่าจ้าง/ค่าล่วงเวลา	(5.3) 36	(6.2) 9	(2.3) 4	(0.0) 0	(11.0) 11	(10.3) 12
การศึกษาบุตร/สงเคราะห์บุตร/คลอดบุตร	(1.8) 12	(0.7) 1	(4.6) 8	(0.0) 0	(2.0) 2	(0.9) 1
กำหนดราคาซื้อขาย	(4.7) 32	(2.1) 3	(13.2) 23	(0.0) 0	(6.0) 6	(0.0) 0
ควบคุมราคาสินค้า/น้ำมัน/ค่าครองชีพ	(2.2) 15	(2.1) 3	(5.2) 9	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.6) 3
เงินทดแทนในกรณีทุพพลภาพ/เสียชีวิต	(2.1) 14	(1.4) 2	(0.6) 1	(0.0) 0	(11.0) 11	(0.0) 0
การหาตลาดรองรับ	(7.5) 51	(1.4) 2	(8.1) 14	(0.0) 0	(23.0) 23	(10.3) 12
หนี้สิน	(3.0) 20	(7.5) 1	(5.2) 9	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

ความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรกเพื่อให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพพบว่าร้อยละ 28.8 ต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินกู้ยืมเพื่อการลงทุน รองลงมาคือเรื่องการมีงานทำอย่างต่อเนื่องคิดเป็นร้อยละ 9.9 และเรื่องการช่วยหาตลาดรองรับสินค้าคิดเป็นร้อยละ 7.5 และเมื่อหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่าความช่วยเหลือลำดับแรกที่แรงงานในภาคต่างๆ มีความต้องการจะค่อนข้างใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.2.1-19 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบและความต้องการ ลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม ของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(52.2) 354	(69.2) 101	(25.9) 45	(97.2) 138	(33.0) 33	(31.9) 37
ต้องการ	(47.8) 324	(30.8) 45	(74.1) 129	(2.8) 4	(67.0) 67	(68.1) 79
- กรณีเจ็บป่วย	(93.2) 302	(97.8) 44	(93.8) 121	(50.0) 2	(97.0) 65	(88.6) 70
- กรณีคลอดบุตร	(1.2) 4	(0.0) 0	(0.8) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.8) 3
- กรณีทุพพลภาพ	(1.2) 4	(0.0) 0	(0.8) 1	(0.0) 0	(1.5) 1	(2.5) 2
- กรณีเสียชีวิต	(0.9) 3	(2.2) 1	(0.8) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.3) 1
- กรณีสงเคราะห์บุตร	(0.6) 2	(0.0) 0	(1.6) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- กรณีชราภาพ	(1.2) 4	(0.0) 0	(0.8) 1	(25.0) 1	(1.5) 1	(1.3) 1
- กรณีว่างงาน	(1.5) 5	(0.0) 0	(1.6) 2	(25.0) 1	(0.0) 0	(2.5) 2
จำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือน (บาท)	**155.7**	**119.6**	**145.4**	**125.0**	**224.8**	**135.8**
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 324	(100.0) 45	(100.0) 129	(100.0) 4	(100.0) 67	(100.0) 79

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ตัวอย่างแรงงานกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคือร้อยละ 52.2 ไม่ต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินสมทบ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร จะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมโครงการประกันสังคมโดยร่วมจ่ายเงินสมทบมากกว่าผู้ที่ไม่ต้องการเข้าร่วม

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ต้องการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคมจะพบว่า ความคุ้มครองที่แรงงานมีความต้องการมากที่สุดทั้งในภาพรวมของประเทศและรายภูมิภาคจะเป็นเรื่องของการรักษาพยาบาล ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 93.2 ทั้งนี้พบว่าจำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ เดือนละ 158 บาท โดยมีกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้เป็นกลุ่มที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือนได้สูงที่สุด รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือเหนือและกรุงเทพมหานครตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.1-20 ความต้องการการฝึกอบรม/อาชีพเสริมของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

ความต้องการฝึกอบรม/อาชีพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(59.7) 405	(63.7) 93	(39.7) 69	(97.9) 139	(38.0) 38	(56.9) 66
- ไม่มีเวลาว่าง	(40.6) 275	(43.8) 64	(24.7) 43	(63.4) 90	(34.0) 34	(37.9) 44
- รายได้เพียงพอแล้ว/งานที่ทำดีอยู่แล้ว	(9.6) 65	(13.0) 19	(8.6) 15	(14.1) 20	(2.0) 2	(7.8) 9
- อายุมากแล้วไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	(5.2) 35	(3.4) 5	(4.0) 7	(11.3) 16	(2.0) 2	(4.3) 5
- อื่น ๆ	(4.4) 30	(3.4) 5	(2.3) 4	(9.2) 13	(0.0) 0	(6.9) 8
ต้องการ	(40.3) 273	(36.3) 53	(60.3) 105	(2.1) 3	(62.0) 62	(43.1) 50
- อบรมด้านการเกษตร	(2.1) 14	(0.7) 1	(4.0) 7	(0.0) 0	(5.0) 5	(0.9) 1
- การฝึกทำอาหาร/ทำขนม	(4.0) 27	(7.5) 11	(3.5) 6	(0.0) 0	(4.0) 4	(5.2) 6
- อบรมความรู้ด้านช่าง (ซ่อมรถ,เสริมสวย ฯลฯ)	(14.2) 96	(18) 12.3	(53) 30.5	(1) 0.7	(11) 11.0	(13) 11.2
- งานประดิษฐ์/งานฝีมือ	(10.6) 72	(5.5) 8	(10.3) 18	(1.4) 2	(34.0) 34	(8.6) 10
- อื่น ๆ	(9.2) 62	(10.3) 15	(12.1) 21	(0.0) 0	(8.0) 8	(15.5) 18
รวม	(100.0) 678	(100.0) 146	(100.0) 174	(100.0) 142	(100.0) 100	(100.0) 116

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ตัวอย่างกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านส่วนใหญ่คือร้อยละ 59.7 ระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรม อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือและภาคใต้มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการอาชีพเสริมมากกว่าผู้ที่ไม่ต้องการ

ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมนั้นส่วนใหญ่จะระบุว่าต้องการฝึกอบรมความรู้ทางด้านช่างและงานฝีมือต่างๆ

ตารางที่ 4.2.1-21 สวัสดิการสังคมที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านได้รับหรือเป็นสมาชิก

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

องค์กร/โครงการ/กลุ่ม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ได้เป็นสมาชิก/ไม่ได้ใช้บริการ	(42.3)	(34.3)	(16.1)	(49.3)	(36.0)	(88.8)
	287	50	28	70	36	103
เป็นสมาชิก/ใช้บริการ	(57.7)	(65.8)	(83.9)	(50.7)	(64.0)	(11.2)
	391	96	146	72	64	13
- ธนาคารของรัฐ	(27.4)	(30.2)	(48.6)	(0.0)	(9.4)	(7.7)
(ออมสิน, ธกส., เอสเอ็มอีแบงค์)	107	29	71	0	6	1
- สหกรณ์	(1.5)	(3.1)	(0.7)	(0.0)	(3.1)	(0.0)
	6	3	1	0	2	0
- โครงการบ้านเอื้ออาทร	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	0	0	0	0	0	0
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/สะสมทรัพย์	(18.2)	(6.3)	(24.0)	(0.0)	(43.8)	(15.4)
	71	6	35	0	28	2
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	(27.6)	(21.9)	(13.0)	(87.5)	(7.8)	(0.0)
	108	21	19	63	5	0
- กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ	(45.8)	(38.5)	(39.7)	(51.4)	(73.4)	(0.0)
	179	37	58	37	47	0
- อื่น ๆ	(9.4)	(4.1)	(2.1)	(2.8)	(7.8)	(6.9)
	64	6	3	2	5	8
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	678	146	174	142	100	116

การได้รับสวัสดิการสังคม หรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือใช้บริการโครงการต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคือร้อยละ 57.7 ระบุสามารถเข้าถึงกลุ่มสวัสดิการต่างๆ ได้ อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครกลับมีสัดส่วนการเข้าถึงสวัสดิการหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการต่างๆ เพียงแค่ร้อยละ 12.2 เท่านั้น

เมื่อจำแนกตามกลุ่มสวัสดิการต่างๆ พบว่า ในภาพรวมของประเทศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงเกือบครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 45.8 เป็นสมาชิกของกลุ่มแม่บ้านหรือกลุ่มอาชีพซึ่งมีการจัดสรรสวัสดิการต่างๆ ให้กับสมาชิก รองลงมาเป็นเรื่องของฌาปนกิจสงเคราะห์และการกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนจากธนาคารของรัฐ คือ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงธนาคารเอสเอ็มอีแบงค์ และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 43.8 ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มสะสมทรัพย์ในชุมชน

4.2.2 กลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง

ตารางที่ 4.2.2-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง

ข้อมูลทั่วไป		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
เพศ	ชาย	(95.8) 479	(93.0) 93	(97.0) 97	(98.0) 98	(99.0) 99	(92.0) 92
	หญิง	(4.2) 21	(7.0) 7	(3.0) 3	(2.0) 2	(1.0) 1	(8.0) 8
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
อายุ	ไม่เกิน 20 ปี	(1.6) 8	(0.0) 0	(1.0) 1	(3.0) 3	(3.0) 3	(1.0) 1
	21-40 ปี	(56.4) 282	(59.0) 59	(42.0) 42	(65.0) 65	(53.0) 53	(63.0) 63
	41 - 60 ปี	(39.0) 195	(40.0) 40	(51.0) 51	(32.0) 32	(37.0) 37	(35.0) 35
	ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป	(3.0) 15	(1.0) 1	(6.0) 6	(0.0) 0	(7.0) 7	(1.0) 1
	รวม	(500) (100.0)	(100) (100.0)	(100) (100.0)	(100) (100.0)	(100) (100.0)	(100) (100.0)
	อายุเฉลี่ย	**39.5**	**39.1**	**43.1**	**37.3**	**39.6**	**38.5**
สถานภาพสมรส	โสด	(21.2) 106	(24.0) 24	(11.0) 11	(17.0) 17	(28.0) 28	(26.0) 26
	สมรส	(71.8) 359	(70.0) 70	(84.0) 84	(78.0) 78	(66.0) 66	(61.0) 61
	แยกกันอยู่/หย่า/หม้าย	(7.0) 35	(6.0) 6	(5.0) 5	(5.0) 5	(6.0) 6	(13.0) 13
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
การอุปการะบุคคลอื่น	**ไม่มี**	(24.0) 120	(21.0) 21	(15.0) 15	(25.0) 25	(25.0) 25	(34.0) 34
	มี	(76.0) 380	(79.0) 79	(85.0) 85	(75.0) 75	(75.0) 75	(66.0) 66
	- บิดา/มารดา	(19.0) 95	(23.0) 23	(21.0) 21	(18.0) 18	(11.0) 11	(22.0) 22
	- บุตร	(63.4) 317	(67.0) 67	(73.0) 73	(68.0) 68	(60.0) 60	(49.0) 49
	- ญาติพี่น้อง	(6.4) 32	(4.0) 4	(7.0) 7	(0.0) 0	(12.0) 12	(9.0) 9
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

แรงงานนอกระบบในกลุ่มคนขับรถรับจ้างที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 500 ราย ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 95.8 เป็นเพศชาย ทั้งนี้ส่วนใหญ่มีกลุ่มอายุอยู่ระหว่าง 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.4 รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.0 และพบว่ามีแรงงานร้อยละ 3 ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภาคจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 41-60 ปี

ร้อยละ 71.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสมรสหรือมีคู่และยังคงอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 21.2 มีสถานภาพโสด

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.0 ระบุว่ามีผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู เมื่อจำแนกความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.4 เป็นบุตรของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาได้แก่ บิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมีภาระต้องอุปการะบุคคลอื่นน้อยที่สุด คือร้อยละ 66.0

ตารางที่ 4.2.2-2 ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง

ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัย		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	(3.4) 17	(6.0) 6	(1.0) 1	(6.0) 6	(1.0) 1	(3.0) 3
	ประถมศึกษา	(52.6) 263	(38.0) 38	(69.0) 69	(62.0) 62	(43.0) 43	(51.0) 51
	มัธยมศึกษาตอนต้น	(21.6) 108	(21.0) 21	(21.0) 21	(21.0) 21	(22.0) 22	(23.0) 23
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	(16.2) 81	(22.0) 22	(6.0) 6	(10.0) 10	(27.0) 27	(16.0) 16
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	(3.4) 17	(9.0) 9	(3.0) 3	(1.0) 1	(1.0) 1	(3.0) 3
	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	(2.8) 14	(4.0) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(6.0) 6	(4.0) 4
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
จังหวัดที่อยู่อาศัย	จังหวัดเดียวกับทะเบียนบ้าน	(88.8) 444	(97.0) 97	(90.0) 90	(100.0) 100	(100.0) 100	(57.0) 57
	คนละจังหวัดตามทะเบียนบ้าน	(11.2) 56	(3.0) 3	(10.0) 10	(0.0) 0	(0.0) 0	(43.0) 43
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 52.6 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 21.6 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ในด้านของการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.8 มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเป็นที่อยู่เดียวกับที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างคนขับรถรับจ้างส่วนใหญ่มิได้มีการย้าย

ถิ่นฐานไปประกอบอาชีพนอกภูมิลำเนาของตนเอง อย่างไรก็ตามพบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมีการเคลื่อนย้ายถิ่นสูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ นั่นคือร้อยละ 43.0

ตารางที่ 4.2.2-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ประเภทการทำงาน	มอเตอร์ไซด์รับจ้าง	(33.8) 169	(19.0) 19	(25.0) 25	(18.0) 18	(59.0) 59	(48.0) 48
	สามล้อถีบ	(10.2) 51	(5.0) 5	(28.0) 28	(14.0) 14	(1.0) 1	(3.0) 3
	สามล้อเครื่อง	(14.0) 70	(15.0) 15	(25.0) 25	(19.0) 19	(6.0) 6	(5.0) 5
	สี่ล้อเล็ก	(3.2) 16	(5.0) 5	(0.0) 0	(8.0) 8	(1.0) 1	(2.0) 2
	แท็กซี่	(5.0) 25	(7.0) 7	(0.0) 0	(6.0) 6	(0.0) 0	(12.0) 12
	รถตู้	(7.0) 35	(9.0) 9	(0.0) 0	(9.0) 9	(5.0) 5	(12.0) 12
	รถบรรทุก	(9.0) 45	(8.0) 8	(19.0) 19	(6.0) 6	(4.0) 4	(8.0) 8
	รถสองแถว/รถโดยสาร	(17.4) 87	(32.0) 32	(1.0) 1	(20.0) 20	(24.0) 24	(10.0) 10
	รถกระบะรับจ้างทั่วไป	(0.4) 2	(0.0) 0	(2.0) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
ลักษณะความเป็นเจ้าของรถ	รถเช่า	(13.2) 66	(10.0) 10	(10.0) 10	(20.0) 20	(1.0) 1	(25.5) 25
	รถของตนเอง	(74.0) 370	(72.0) 72	(71.0) 71	(76.0) 76	(88.0) 88	(63.0) 63
	ของนายจ้าง	(12.8) 64	(18.0) 18	(19.0) 19	(4.0) 4	(11.0) 11	(12.0) 12
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
ลักษณะการจ้างงาน	ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	(73.2) 366	(77.0) 77	(70.0) 70	(67.0) 67	(90.0) 90	(62.0) 62
	ช่วยธุรกิจของครัวเรือน	(0.2) 1	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	เป็นนายจ้าง	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	รับจ้าง	(13.8) 69	(20.0) 20	(19.0) 19	(4.0) 4	(10.0) 10	(16.0) 16

ตารางที่ 4.2.2-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง (ต่อ)

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการจ้างงาน	งานรับเหมาช่วง	(3.0) 15	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(15.0) 15
	ทำกับกลุ่มต่างๆ	(4.0) 20	(2.0) 2	(11.0) 11	(0.0) 0	(0.0) 0	(7.0) 7
	อื่นๆ	(5.8) 29	(0.0) 0	(0.0) 0	(29.0) 29	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
สถานที่ทำงาน	ทำที่บ้านหรือบริเวณบ้าน	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	ทำนอกบ้านเป็นหลักแหล่ง	(46.2) 231	(74.0) 74	(49.0) 49	(33.0) 33	(18.0) 18	(57.0) 57
	ทำนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง	(53.8) 269	(26.0) 26	(51.0) 51	(67.0) 67	(82.0) 82	(43.0) 43
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
แหล่งเงินทุน	ใช้เฉพาะแรงงาน(ไม่ใช้ทุน)	(31.6) 158	(28.0) 28	(34.0) 34	(25.0) 25	(24.0) 24	(47.0) 47
	ลงทุนเอง	(64.2) 321	(69.0) 69	(60.0) 60	(74.0) 74	(76.0) 76	(42.0) 42
	มีคนลงทุนให้	(1.4) 7	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0	(6.0) 6
	กู้เงินมาลงทุน	(2.8) 14	(3.0) 3	(6.0) 6	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.0) 5
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบกลุ่มผู้ขับรถรับจ้างในการศึกษานี้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพขับรถมอเตอร์ไซค์รับจ้างมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาคือรถสองแถวร้อยละ 17.4

เมื่อจำแนกตามลักษณะการเป็นเจ้าของรถพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 74.0 เป็นรถของตนเอง นอกนั้นเป็นรถเช่าและรับจ้างขับรถให้นายจ้าง

เมื่อจำแนกลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 73.2 เป็นการประกอบกิจการของตนเองแบบไม่มีลูกจ้าง

สถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 53.8 อยู่นอกบริเวณบ้านของตนเองและไม่มีหลักแหล่งแน่นอน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 64.2 ตอบว่าต้องลงทุนด้วยตนเองในการประกอบอาชีพขับรถรับจ้าง

ตารางที่ 4.2.2-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วันทำงานต่อเดือน	น้อยกว่า 20 วัน	(4.8) 24	(1.0) 1	(3.0) 3	(0.0) 0	(16.0) 16	(4.0) 4
	20-25 วัน	(14.0) 70	(10.0) 10	(9.0) 9	(0.0) 0	(43.0) 43	(8.0) 8
	มากกว่า 25 วัน	(81.2) 406	(89.0) 89	(88.0) 88	(100.0) 100	(41.0) 41	(88.0) 88
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
	ค่าเฉลี่ย	**27.4**	**28.5**	**28.0**	**29.7**	**23.0**	**28.0**
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน	น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	(13.4) 67	(6.0) 6	(10.0) 10	(0.0) 0	(41.0) 41	(10.0) 10
	8 ชั่วโมง	(23.8) 119	(18.0) 18	(33.0) 33	(16.0) 16	(37.0) 37	(15.0) 15
	มากกว่า 8 ชั่วโมง ไม่เกิน 12 ชั่วโมง	(54.2) 271	(64.0) 64	(51.0) 51	(73.0) 73	(20.0) 20	(63.0) 63
	มากกว่า 12 ชั่วโมง	(8.6) 43	(12.0) 12	(6.0) 6	(11.0) 11	(2.0) 2	(12.0) 12
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
	ค่าเฉลี่ย	**9.6**	**10.4**	**9.3**	**10.5**	**7.6**	**10.4**
การพักผ่อนระหว่างการทำงาน	ไม่มี	(29.8) 149	(15.0) 15	(26.0) 26	(17.0) 17	(33.0) 33	(58.0) 58
	มี	(70.2) 351	(85.0) 85	(74.0) 74	(83.0) 83	(67.0) 67	(42.0) 42
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
การลาโดยได้รับค่าจ้าง (กรณีมีนายจ้าง)	ลาพักผ่อนโดยได้รับค่าจ้าง	(11.7) 8	(20.0) 4	(15.8) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(6.25) 1
	ลากิจโดยได้รับค่าจ้าง	(13.0) 9	(30.0) 6	(15.8.) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	ลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(18.8) 13	(25.0) 5	(15.8) 3	(100.0) 4	(0.0) 0	(6.25) 1
	สามารถลาพักผ่อน ลากิจ และลาป่วยได้ แต่ไม่ได้รับค่าจ้าง	(56.5) 39	(25.0) 5	(52.6) 10	(0.0) 0	(100.0) 10	(87.5) 14
	รวมจำนวนผู้มีนายจ้าง	(100.0) 69	(100.0) 20	(100.0) 19	(100.0) 4	(100.0) 10	(100.0) 16

เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั่วประเทศกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 81.2 มีจำนวนวันทำงานต่อเดือนมากกว่า 25 วัน อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ ส่วนใหญ่คือร้อยละ 43.0 ทำงานอยู่ในช่วง 21-25 วันต่อเดือน

เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 54.2 ระบุว่ามีจำนวนชั่วโมงการทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงแต่ไม่เกิน 12 ชั่วโมงต่อวัน แต่เมื่อจำแนกพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานเป็นรายภูมิภาค พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 87.0 ของกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน

ตารางที่ 4.2.2-5 ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายวัน	(84.6) 423	(79.0) 79	(94.0) 94	(85.0) 85	(92.0) 92	(73.0) 73
รายสัปดาห์และรายเดือน	(13.4) 67	(21.0) 21	(6.0) 6	(15.0) 15	(8.0) 8	(17.0) 17
อื่นๆ (ตามการตกลง)	(2.0) 10	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(10.0) 10
รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ลักษณะการได้รับค่าตอบแทนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 84.6 เป็นแบบรายวัน

ตารางที่ 4.2.2-6 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายได้เฉลี่ยต่อวัน	ต่ำกว่า 100 บาท	(1.4) 7	(0.0) 0	(2.0) 2	(0.0) 0	(5.0) 5	(0.0) 0
	101 - 150 บาท	(9.6) 48	(11.0) 11	(16.0) 16	(7.0) 7	(13.0) 13	(1.0) 1
	151-200 บาท	(19.4) 97	(18.0) 18	(25.0) 25	(17.0) 17	(19.0) 19	(18.0) 18
	201 - 250 บาท	(15.2) 76	(21.0) 21	(16.0) 16	(11.0) 11	(14.0) 14	(14.0) 14
	251-300 บาท	(30.6) 153	(26.0) 26	(35.0) 35	(37.0) 37	(29.0) 29	(26.0) 26
	มากกว่า 300 บาท	(23.8) 119	(24.0) 24	(6.0) 6	(28.0) 28	(20.0) 20	(41.0) 41
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ตารางที่ 4.2.2-6 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง (ต่อ)

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ความพึงพอใจต่อค่าจ้าง/รายได้	พอใจ	(48.2) 241	(47.0) 47	(44.0) 44	(67.0) 67	(42.0) 42	(41.0) 41
	ไม่พอใจ	(51.8) 259	(53.0) 53	(56.0) 56	(33.0) 33	(58.0) 58	(59.0) 59
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 30.6 ของทั้งหมด มีรายได้ในช่วง 251-300 บาทต่อวัน รองลงมาร้อยละ 23.8 มีรายได้มากกว่า 300 บาทต่อวัน และมีเพียงร้อยละ 1.4 ที่มีรายได้น้อยกว่า 100 บาทต่อวัน โดยกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคือร้อยละ 51.8 ตอบว่าไม่พอใจกับรายได้ในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.2.2-7 อาชีพเสริมของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง

อาชีพเสริม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีและไม่ต้องการ	(73.6) 368	(75.0) 75	(80.0) 80	(80.0) 80	(49.0) 49	(84.0) 84
ไม่มีแต่ต้องการ	(8.6) 43	(10.0) 10	(7.0) 7	(10.0) 10	(6.0) 6	(10.0) 10
มี	(17.8) 89	(15.0) 15	(13.0) 13	(10.0) 10	(45.0) 45	(6.0) 6
- รายได้ไม่แน่นอน/เป็นครั้งคราว	(16.6) 83	(13.0) 13	(13.0) 13	(10.0) 10	(41.0) 41	(6.0) 6
- รายได้ประจำ	(1.2) 6	(2.0) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(4.0) 4	(0.0) 0
รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

การประกอบอาชีพเสริมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 73.6 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมและไม่ต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมใดๆ อีก ร้อยละ 8.6 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมแต่ระบุว่ามีความต้องการมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 17.8 ระบุว่ามีอาชีพเสริมอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามมีเพียงร้อยละ 1.2 เท่านั้นที่มีอาชีพเสริมที่มีรายได้ค่อนข้างประจำ โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาคพบว่ากลุ่มแรงงานในภาคใต้เป็นกลุ่มที่มีอาชีพเสริมมากที่สุดถึงเกือบครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 45.0

ตารางที่ 4.2.2-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(54.6)	(59.0)	(53.0)	(54.0)	(52.0)	(55.0)
	273	59	53	54	52	55
มีปัญหา(เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(45.4)	(41.0)	(47.0)	(46.0)	(48.0)	(45.0)
	227	41	47	46	48	45
- ค่าตอบแทนน้อย	(35.2)	(31.0)	(36.0)	(35.0)	(38.0)	(36.0)
	176	31	36	35	38	36
- งานหนัก	(15.6)	(7.0)	(18.0)	(10.0)	(18.0)	(25.0)
	78	7	18	10	18	25
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(10.0)	(15.0)	(3.0)	(6.0)	(19.0)	(7.0)
	50	15	3	6	19	7
- งานไม่ต่อเนื่อง	(17.6)	(21.0)	(20.0)	(24.0)	(13.0)	(10.0)
	88	21	20	24	13	10
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(7.0)	(4.0)	(6.0)	(3.0)	(5.0)	(17.0)
	35	4	6	3	5	17
- ไม่มีวันหยุด	(10.6)	(11.0)	(18.0)	(13.0)	(4.0)	(7.0)
	53	11	18	13	4	7
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(8.4)	(4.0)	(0.0)	(0.0)	(22.0)	(16.0)
	42	4	0	0	22	16
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.2)	(1.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	1	1	0	0	0	0
- ไม่มีสวัสดิการ	(20.2)	(30.0)	(38.0)	(2.0)	(23.0)	(8.0)
	101	30	38	2	23	8
- อื่น ๆ	(1.0)	(0.0)	(2.0)	(2.0)	(0.0)	(1.0)
	5	0	2	2	0	1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	500	100	100	100	100	100

ตารางที่ 4.2.2-9 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มผู้ขับรถรับจ้างเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(54.6) 273	(59.0) 59	(53.0) 53	(54.0) 54	(52.0) 52	(55.0) 55
มีปัญหา	(45.4) 227	(41.0) 41	(47.0) 47	(46.0) 46	(48.0) 48	(45.0) 45
- ค่าตอบแทนน้อย	(25.2) 126	(18.0) 18	(23.0) 23	(26.0) 26	(27.0) 27	(32.0) 32
- งานหนัก	(1.6) 8	(1.0) 1	(2.0) 2	(0.0) 0	(3.0) 3	(2.0) 2
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(2.8) 14	(4.0) 4	(2.0) 2	(1.0) 1	(7.0) 7	(0.0) 0
- งานไม่ต่อเนื่อง	(7.6) 38	(9.0) 9	(5.0) 5	(17.0) 17	(5.0) 5	(2.0) 2
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(0.8) 4	(1.0) 1	(2.0) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
- ไม่มีวันหยุด	(1.2) 6	(2.0) 2	(3.0) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(2.0) 10	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.0) 5	(5.0) 5
- ไม่มีสวัสดิการ	(4.0) 20	(6.0) 6	(10.0) 10	(2.0) 2	(1.0) 1	(1.0) 1
- อื่น ๆ	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 54.6 ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาใดๆ ในการทำงาน ส่วนกลุ่มที่ประสบปัญหานั้นเมื่อให้ระบุถึงปัญหาที่ต้องประสบโดยระบุได้มากกว่า 1 ปัญหาโดยไม่จัดลำดับพบว่า ปัญหาค่าตอบแทนน้อย ไม่มีสวัสดิการ และปัญหางานไม่ต่อเนื่อง เป็นปัญหาที่ถูกระบุถึงมากที่สุดตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถามว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาใดเป็นปัญหามีความสำคัญที่สุด คำตอบส่วนใหญ่ที่ได้คือปัญหาค่าจ้างและปัญหางานไม่ต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาเรื่องสวัสดิการมีความสำคัญแต่ยังไม่ใช่ปัญหาที่มีความสำคัญเท่ากับปัญหางานไม่ต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.2.2-10 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(48.4) 242	(53.0) 53	(60.0) 60	(42.0) 42	(37.0) 37	(50.0) 50
มีปัญหา	(51.6) 258	(47.0) 47	(40.0) 40	(58.0) 58	(63.0) 63	(50.0) 50
- คับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท	(1.0) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.0) 5
- เสียงดัง	(23.2) 116	(30.0) 30	(10.0) 10	(11.0) 11	(36.0) 36	(29.0) 29
- ทำงานกลางแจ้ง/อากาศร้อน	(33.4) 167	(34.0) 34	(30.0) 30	(23.0) 23	(52.0) 52	(28.0) 28
- สถานที่ไม่สะอาด	(5.6) 28	(3.0) 3	(1.0) 1	(4.0) 4	(16.0) 16	(4.0) 4
- มีฝุ่นละออง/กลิ่น/ควัน	(48.2) 241	(46.0) 46	(33.0) 33	(56.0) 56	(62.0) 62	(44.0) 44
- แสงสว่างไม่เพียงพอ	(0.4) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.0) 2
- มีแรงสั่นสะเทือน	(2.2) 11	(2.0) 2	(5.0) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(4.0) 4
- ห้องน้ำไม่เพียงพอ/สกปรก	(3.0) 15	(8.0) 8	(0.0) 0	(2.0) 2	(4.0) 4	(1.0) 1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ในส่วนของปัญหาสถานที่ทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคือร้อยละ 51.6 ระบุว่าประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน โดยปัญหาที่ถูกระบุถึงมากที่สุดคือปัญหาเรื่อง ฝุ่นควัน แดดร้อน และเสียงดัง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.2-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน	**ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน**	(72.6) 363	(68.0) 68	(74.0) 74	(67.0) 67	(88.0) 88	(66.0) 66
	เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(27.4) 137	(32.0) 32	(26.0) 26	(33.0) 33	(12.0) 12	(34.0) 34
	- ของมีคม	(7.0) 35	(14.0) 14	(9.0) 9	(5.0) 5	(5.0) 5	(2.0) 2
	- พลัดตกจากที่สูง	(1.6) 8	(0.0) 0	(1.0) 1	(1.0) 1	(5.0) 5	(1.0) 1
	- ไฟ/น้ำร้อนลวก	(0.6) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.0) 2	(1.0) 1	(0.0) 0
	- อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(24.0) 120	(32.0) 32	(26.0) 26	(16.0) 16	(12.0) 12	(34.0) 34
	- ไฟฟ้าช็อต	(0.6) 3	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.0) 2
	- การชน/กระแทก	(20.2) 101	(23.0) 23	(13.0) 13	(27.0) 27	(11.0) 11	(27.0) 27
	- สารเคมี	(3.2) 16	(14.0) 14	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.0) 2
	- อื่น ๆ	(1.8) 9	(8.0) 8	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(75.9) 104	(62.5) 20	(96.2) 25	(81.8) 27	(41.7) 5	(79.4) 27
	อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(20.4) 28	(34.4) 11	(15.4) 4	(21.2) 7	(33.3) 4	(5.9) 2
	ทำงานในขณะไม่สบาย	(29.2) 40	(37.5) 12	(15.4) 4	(15.2) 5	(66.7) 8	(32.4) 11
	ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(38.7) 53	(53.1) 17	(19.2) 5	(0.0) 0	(75.0) 9	(64.7) 22
	ทำงานในขณะเมาสุรา	(16.8) 23	(25.0) 8	(26.9) 7	(6.1) 2	(25.0) 3	(8.8) 3
	สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(59.1) 81	(71.9) 23	(69.2) 18	(39.4) 13	(50.0) 6	(61.8) 21
	อื่น ๆ	(10.2) 14	(6.3) 2	(42.3) 11	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.9) 1
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 137	(100.0) 32	(100.0) 26	(100.0) 33	(100.0) 12	(100.0) 34

ตารางที่ 4.2.2-12 ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มผู้ขับรถรับจ้างประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุด	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ของมีคม	(1.4) 7	(4.0) 4	(0.0) 0	(3.0) 3	(0.0) 0	(0.0) 0
พลัดตกจากที่สูง	(0.8) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(4.0) 4	(0.0) 0
ไฟ/น้ำร้อนลวก	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(18.4) 92	(28.0) 28	22.0) 22	(6.0) 6	(7.0) 7	(29.0) 29
ไฟฟ้าช็อต	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
การชน/กระแทก	(6.6) 33	(0.0) 0	4.0) 4	(23.0) 23	(1.0) 1	(5.0) 5
รวม	500 (100.0)	100 (100.0)	100 100.0)	100 (100.0)	100 (100.0)	100 (100.0)

ตารางที่ 4.2.2-13 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มผู้ขับรถรับจ้างประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ทำงานไม่ถูกวิธี/ความประมาท	(62.8) 86	(34.4) 11	(84.6) 22	(81.8) 27	(41.7) 5	(61.8) 21
ใช้อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(3.7) 5	(3.1) 1	(0.0) 0	(9.1) 3	(0.0) 0	(2.9) 1
ทำงานในขณะไม่สบาย	(9.5) 13	(6.3) 2	(0.0) 0	(6.1) 2	(58.3) 7	(5.9) 2
ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(4.4) 6	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(17.7) 6
ทำงานในขณะเมาสุรา	(2.2) 3	(3.1) 1	(0.0) 0	(3.0) 1	(0.0) 0	(2.9) 1
สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(15.3) 21	(50.0) 16	(11.5) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.9) 2
อื่น ๆ	(2.2) 3	(3.1) 1	(3.9) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.9) 1
รวม	(100.0) 137	(100.0) 32	(100.0) 26	(100.0) 33	(100.0) 12	(100.0) 34

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 72.6 ระบุว่าไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน ในกรณีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเคยได้รับบาดเจ็บ ลักษณะการบาดเจ็บที่พบมากที่สุดคือ การได้รับบาดเจ็บจากยานพาหนะและการชนหรือการกระแทก

เมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ทำให้แรงงานกลุ่มผู้ขับรถรับจ้างได้รับบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงานนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.9 ของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุนั้นระบุว่ามีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี รองลงมาได้แก่ สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม และเมื่อให้ระบุสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็ยังคงระบุว่าเป็นสาเหตุจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี

ตารางที่ 4.2.2-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่กลุ่มผู้ขับรถรับจ้างเคยได้รับและวิธีการแก้ไข

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงาน	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(67.0) 335	(69.0) 69	(64.0) 64	(56.0) 56	(72.0) 72	(74.0) 74
	เคย	(33.0) 165	(31.0) 31	(36.0) 36	(44.0) 44	(28.0) 28	(26.0) 26
	- อาการเกี่ยวกับตา	(22.4) 37	(29.0) 9	(13.9) 5	(22.7) 10	(17.9) 5	(30.8) 8
	- ระบบทางเดินหายใจและหวัด	(20.0) 33	(32.3) 10	(16.7) 6	(11.4) 5	(14.3) 4	(30.8) 8
	- โรคผิวหนัง	(27.9) 46	(41.9) 13	(22.2) 8	(18.2) 8	(39.3) 11	(23.1) 6
	- ปวดเมื่อย/ข้อ/ตะคริว	(40.0) 66	(58.1) 18	(58.3) 21	(13.6) 6	(17.9) 5	(61.5) 16
	- เป็นลม/หมดสติ/ไม่รู้สึกตัว	(1.8) 3	(3.2) 1	(0.0) 0	(2.3) 1	(0.0) 0	(3.9) 1
	- บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	(0.6) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.9) 1
	ไม่เคยเจ็บป่วย	(63.6) 318	(69.0) 69	(47.0) 47	(56.0) 56	(72.0) 72	(74.0) 74
วิธีการแก้ไขปัญหา	**เคยเจ็บป่วย**	(36.4) 182	(31.0) 31	(53.0) 53	(44.0) 44	(28.0) 28	(26.0) 26
	- หยุดพัก	(2.8) 14	(3.0) 3	(4.0) 4	(4.0) 4	(1.0) 1	(2.0) 2
	- พบแพทย์	(14.8) 74	(18.0) 18	(12.0) 12	(10.0) 10	(25.0) 25	(9.0) 9
	- ซื้อยากินเอง	(18.8) 94	(10.0) 10	(37.0) 37	(30.0) 30	(2.0) 2	(15.0) 15
	รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ในภาพรวมทั่วประเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 67.0 ตอบว่าไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายภาคก็จะพบข้อมูลในลักษณะเดียวกัน

สำหรับกลุ่มที่ระบุว่าเคยเจ็บป่วยจากการทำงานนั้น พบว่า ลักษณะความเจ็บป่วยที่ได้พบมากที่สุด คืออาการเกี่ยวกับการปวดเมื่อยตามร่างกาย เป็นตะคริว และเป็นโรคข้อ รองลงมาคืออาการทางสายตา โดยวิธีการรักษาอาการเจ็บป่วยที่กลุ่มตัวอย่างมักจะใช้มากที่สุดคือการไปพบแพทย์และรองลงมาคือการซื้อยากินเอง

ตารางที่ 4.2.2-15 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ประสบปัญหา	(25.4) 127	(42.0) 42	(17.0) 17	(24.0) 24	(21.0) 21	(23.0) 23
ประสบปัญหา	(74.6) 373	(58.0) 58	(83.0) 83	(76.0) 76	(79.0) 79	(77.0) 77
- ไม่มีเงินออม	(47.2) 236	(43.0) 43	(51.0) 51	(31.0) 31	(52.0) 52	(59.0) 59
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	(18.0) 90	(5.0) 5	(23.0) 23	(2.0) 2	(25.0) 25	(35.0) 35
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน	(24.2) 121	(2.0) 2	(39.0) 39	(16.0) 16	(38.0) 38	(26.0) 26
- ไม่มีที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง	(5.8) 29	(1.0) 1	(0.0) 0	(10.0) 10	(8.0) 8	(10.0) 10
- ถูกคุกคามและถูกเรียกค่าคุ้มครอง	(3.0) 15	(1.0) 1	(1.0) 1	(2.0) 2	(0.0) 0	(11.0) 11
- ถูกเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	(3.4) 17	(0.0) 0	(0.0) 0	(13.0) 13	(1.0) 1	(3.0) 3
- ภาวะหนี้สินในระบบ	(9.4) 47	(26.0) 26	(8.0) 8	(1.0) 1	(8.0) 8	(4.0) 4
- ภาวะหนี้สินนอกระบบ	(28.4) 142	(9.0) 9	(40.0) 40	(47.0) 47	(15.0) 15	(31.0) 31
- ภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	(7.8) 39	(0.0) 0	(4.0) 4	(0.0) 0	(25.0) 25	(10.0) 10
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 74.6 ระบุว่าประสบปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงร้อยละ 83.0 ระบุว่าประสบปัญหาการขาดแคลนเงินออมและหนี้สิน ทั้งนี้พบว่าลักษณะของปัญหาที่ประสบมากที่สุด ร้อยละ 47.2 ได้แก่ การไม่มีเงินออม ซึ่งเป็นปัญหาที่แรงงานในภูมิภาคประสบร่วมกันสูงที่สุด

ตารางที่ 4.2.2-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง (เลือกตอบได้ 5 ข้อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(12.0) 60	(6.0) 6	(6.0) 6	(1.0) 1	(15.0) 15	(32.0) 32
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(2.2) 11	(3.0) 3	(0.0) 0	(1.0) 1	(3.0) 3	(4.0) 4
สิทธิในการมีวันหยุด	(6.6) 33	(14.0) 14	(2.0) 2	(7.0) 7	(1.0) 1	(9.0) 9
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(11.0) 55	(17.0) 17	(3.0) 3	(12.0) 12	(13.0) 13	(10.0) 10
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(14.6) 73	(23.0) 23	(1.0) 1	(17.0) 17	(13.0) 13	(19.0) 19
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(3.0) 15	(9.0) 9	(0.0) 0	(1.0) 1	(1.0) 1	(4.0) 4
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(26.2) 131	(37.0) 37	(25.0) 25	(17.0) 17	(31.0) 31	(21.0) 21
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(22.6) 113	(54.0) 54	(8.0) 8	(15.0) 15	(7.0) 7	(29.0) 29
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(19.6) 98	(56.0) 56	(8.0) 8	(9.0) 9	(7.0) 7	(18.0) 18
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(75.0) 375	(61.0) 61	(96.0) 96	(80.0) 80	(92.0) 92	(46.0) 46
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(72.0) 360	(48.0) 48	(85.0) 85	(76.0) 76	(93.0) 93	(58.0) 58
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(69.6) 348	(52.0) 52	(79.0) 79	(74.0) 74	(84.0) 84	(59.0) 59
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(16.0) 80	(38.0) 38	(7.0) 7	(16.0) 16	(7.0) 7	(12.0) 12
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(29.2) 146	(32.0) 32	(29.0) 29	(37.0) 37	(25.0) 25	(23.0) 23
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(18.4) 92	(27.0) 27	(7.0) 7	(19.0) 19	(19.0) 19	(20.0) 20
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(43.8) 219	(16.0) 16	(73.0) 73	(41.0) 41	(63.0) 63	(26.0) 26
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(24.2) 121	(6.0) 6	(48.0) 48	(19.0) 19	(26.0) 26	(22.0) 22
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 ต้องการคือ สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตรายและสิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ และสิทธิในการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งนี้เนื่องจากแรงงานในกลุ่มผู้ขับรถรับจ้างมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและประสบอันตรายสูง ในขณะที่ความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยให้ความสำคัญคือเรื่องของการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงานและการมีวันหยุด

ตารางที่ 4.2.2-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มผู้ขับรถรับจ้างต้องการมากเป็นลำดับแรก

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(1.4) 7	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(6.0) 6
สิทธิในการมีวันหยุด	(1.0) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.0) 3	(0.0) 0	(2.0) 2
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(1.4) 7	(1.0) 1	(1.0) 1	(5.0) 5	(0.0) 0	(0.0) 0
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(3.4) 17	(2.0) 2	(0.0) 0	(5.0) 5	(6.0) 6	(4.0) 4
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(8.8) 44	(0.0) 0	(11.0) 11	(3.0) 3	(22.0) 22	(8.0) 8
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(2.4) 12	(1.0) 1	(4.0) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(7.0) 7
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(2.0) 10	(1.0) 1	(1.0) 1	(2.0) 2	(0.0) 0	(6.0) 6
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(27.6) 138	(13.0) 13	(46.0) 46	(30.0) 30	(29.0) 29	(20.0) 20
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(11.0) 55	(6.0) 6	(3.0) 3	(18.0) 18	(8.0) 8	(20.0) 20
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(8.6) 43	(13.0) 13	(5.0) 5	(13.0) 13	(7.0) 7	(5.0) 5
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(5.8) 29	(20.0) 20	(2.0) 2	(3.0) 3	(2.0) 2	(2.0) 2
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(8.6) 43	(20.0) 20	(8.0) 8	(3.0) 3	(6.0) 6	(6.0) 6
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(3.2) 16	(12.0) 12	(0.0) 0	(2.0) 2	(1.0) 1	(1.0) 1
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(10.8) 54	(9.0) 9	(12.0) 12	(9.0) 9	(18.0) 18	(6.0) 6
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(3.8) 19	(1.0) 1	(7.0) 7	(4.0) 4	(1.0) 1	(6.0) 6
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก พบว่า สิทธิการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดคือ สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อประสบอันตรายคิดเป็นร้อยละ 27.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการได้รับความคุ้มครองที่มีความต้องการรองลงมาได้แก่ การได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ คิดเป็นร้อยละ 11

ตารางที่ 4.2.2-18 ความช่วยเหลือที่กลุ่มผู้ขับรถรับจ้างต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
จัดหางาน/มีงานต่อเนื่อง/งานที่มั่นคง	(5.0) 25	(4.0) 4	(6.0) 6	(1.0) 1	(3.0) 3	(11.0) 11
ค่ารักษาพยาบาล/ตรวจสุขภาพ/ประกันสุภาพ	(17.8) 89	(28.0) 28	(32.0) 32	(3.0) 3	(4.0) 4	(22.0) 22
เงินกู้ยืม/เงินลงทุน	(13.6) 68	(5.0) 5	(8.0) 8	(29.0) 29	(18.0) 18	(8.0) 8
ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน	(4.2) 21	(4.0) 4	(6.0) 6	(7.0) 7	(2.0) 2	(2.0) 2
ค่าแรง/ค่าจ้าง/ค่าล่วงเวลา	(7.8) 39	(8.0) 8	(12.0) 12	(2.0) 2	(9.0) 9	(8.0) 8
การศึกษาบุตร/สงเคราะห์บุตร/คลอดบุตร	(2.2) 11	(1.0) 1	(5.0) 5	(0.0) 0	(1.0) 1	(4.0) 4
กำหนดราคาซื้อขาย	(1.0) 5	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0	(4.0) 4	(0.0) 0
ควบคุมราคาสินค้า/น้ำมัน/ค่าครองชีพ	(17.2) 86	(25.0) 25	(18.0) 18	(7.0) 7	(31.0) 31	(5.0) 5
เงินทดแทนในกรณีทุพพลภาพ/เสียชีวิต	(3.0) 15	(2.0) 2	(3.0) 3	(0.0) 0	(5.0) 5	(5.0) 5
อื่นๆ	(12.4) 62	(19.0) 19	(6.0) 6	(3.0) 3	(20.0) 20	(14.0) 14
รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรกเพื่อให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพพบว่าร้อยละ 17.8 ต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลและประกันสุขภาพ รองลงมาคือเรื่องการควบคุมราคาน้ำมันและค่าครองชีพไม่ให้สูงเกินไปคิดเป็นร้อยละ 17.7 และเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่าความช่วยเหลือลำดับแรกที่แรงงานในภาคต่างๆ มีความต้องการจะค่อนข้างใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.2.2-19 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบและความต้องการลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม ของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(50.0) 250	(71.0) 71	(18.0) 18	(72.0) 72	(42.0) 42	(47.0) 47
ต้องการ	(50.0) 250	(29.0) 29	(82.0) 82	(28.0) 28	(58.0) 58	(53.0) 53
- กรณีเจ็บป่วย	(89.6) 224	(93.1) 27	(98.8) 81	(57.1) 16	(96.6) 56	(83.0) 44
- กรณีคลอดบุตร	(0.4) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.9) 1
- กรณีทุพพลภาพ	(1.2) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.7) 3
- กรณีเสียชีวิต	(1.6) 4	(6.9) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.7) 1	(1.9) 1
- กรณีสงเคราะห์บุตร	(2.8) 7	(0.0) 0	(0.0) 0	(17.9) 5	(1.7) 1	(1.9) 1
- กรณีชราภาพ	(2.4) 6	(0.0) 0	(0.0) 0	(10.7) 3	(0.0) 0	(5.7) 3
- กรณีว่างงาน	(2.0) 5	(0.0) 0	(1.2) 1	(14.3) 4	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
จำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือน	**190.7**	**346.6**	**202.1**	**155.4**	**161.7**	**138.3**
รวม	(100.0) 250	(100.0) 29	(100.0) 82	(100.0) 28	(100.0) 58	(100.0) 53

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ตัวอย่างแรงงานกลุ่มผู้ขับรถรับจ้างที่ต้องการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคมแบบร่วมจ่ายเงินสมทบมีจำนวนเท่ากับผู้ที่ไม่ต้องการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคมแบบร่วมจ่ายเงินสมทบ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคมโดยร่วมจ่ายเงินสมทบสูงถึงร้อยละ 82 ตรงกันข้ามกับในภาคกลางที่มีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ต้องการเข้าร่วมสูงถึงร้อยละ 72

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ต้องการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคมจะพบว่า ความคุ้มครองที่แรงงานมีความต้องการมากที่สุดทั้งในภาพรวมของประเทศและรายภูมิภาคจะเป็นเรื่องของการรักษาพยาบาล ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 89.6 ทั้งนี้พบว่าจำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ เดือนละ 191 บาท โดยมีกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือเป็นกลุ่มที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือนได้สูงที่สุด รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือเหนือและภาคใต้ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.2-20 ความต้องการการฝึกอบรม/อาชีพเสริมของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง

ความต้องการฝึกอบรม/อาชีพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(74.0) 370	(62.0) 62	(66.0) 66	(87.0) 87	(72.0) 72	(83.0) 83
- ไม่มีเวลาว่าง	(53.0) 265	(33.0) 33	(49.0) 49	(65.0) 65	(68.0) 68	(50.0) 50
- รายได้เพียงพอแล้ว/งานที่ทำดีอยู่แล้ว	(11.8) 59	(20.0) 20	(8.0) 8	(13.0) 13	(3.0) 3	(15.0) 15
- อายุมากแล้วไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	(2.0) 10	(2.0) 2	(2.0) 2	(1.0) 1	(1.0) 1	(4.0) 4
- อื่น ๆ	(7.2) 36	(7.0) 7	(7.0) 7	(8.0) 8	(0.0) 0	(14.0) 14
ต้องการ	(26.0) 130	(38.0) 38	(34.0) 34	(13.0) 13	(28.0) 28	(17.0) 17
- อบรมด้านการเกษตร	(0.8) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(2.0) 2	(1.0) 1
- การฝึกทำอาหาร/ทำขนม	(1.8) 9	(5.0) 5	(2.0) 2	(1.0) 1	(0.0) 0	(1.0) 1
- อบรมความรู้ด้านช่าง(ซ่อมรถ,เสริมสวย)	(12.2) 61	(19.0) 19	(19.0) 19	(6.0) 6	(12.0) 12	(5.0) 5
- งานประดิษฐ์/งานฝีมือ	(2.8) 14	(0.0) 0	(2.0) 2	(4.0) 4	(6.0) 6	(2.0) 2
- อื่น ๆ	(8.4) 42	(14.0) 14	(11.0) 11	(1.0) 1	(8.0) 8	(8.0) 8
รวม	(100.0) 500	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศตัวอย่างแรงงานกลุ่มผู้ขับรถรับจ้างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 74 ระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรม

ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมนั้นส่วนใหญ่จะระบุว่าต้องการฝึกอบรมความรู้ทางด้านช่างและความรู้ทั่วไป

ตารางที่ 4.2.2-21 สวัสดิการสังคมที่กลุ่มผู้ขับรถรับจ้างได้รับหรือเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

องค์กร/โครงการ/กลุ่ม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ได้เป็นสมาชิก/ไม่ได้ใช้บริการ	(70.0)	(56.0)	(74.0)	(95.0)	(50.0)	(75.0)
	350	56	74	95	50	75
เป็นสมาชิก/ใช้บริการ	(30.0)	(44.0)	(26.0)	(5.0)	(50.0)	(25.0)
	150	44	26	5	50	25
- ธนาคารของรัฐ	(50.7)	(86.4)	(19.2)	(20.0)	(58.0)	(12.0)
(ออมสิน, ธกส., เอสเอ็มอีแบงค์)	76	38	5	1	29	3
- สหกรณ์	(4.7)	(2.3)	(0.0)	(0.0)	(10.0)	(4.0)
	7	1	0	0	5	1
- โครงการบ้านเอื้ออาทร	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	0	0	0	0	0	0
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/สะสมทรัพย์	(26.7)	(43.2)	(15.4)	(0.0)	(32.0)	(4.0)
	40	19	4	0	16	1
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	(18.7)	(31.8)	(0.0)	(0.0)	(14.0)	(28.0)
	28	14	0	0	7	7
- กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ	(1.3)	(4.6)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	2	2	0	0	0	0
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	500	100	100	100	100	100

การได้รับสวัสดิการสังคม หรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือใช้บริการโครงการต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 70 ระบุว่าไม่ได้เป็นสมาชิกและไม่ได้ใช้บริการกลุ่มสวัสดิการต่างๆ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มสวัสดิการต่างๆ พบว่า ในภาพรวมของประเทศ กลุ่มตัวอย่างที่สามารถเข้าถึงหรือเคยใช้บริการสวัสดิการต่างๆ ส่วนใหญ่ครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 50.7 ใช้บริการธนาคารของรัฐ ร้อยละ 26.7 เป็นสมาชิกกลุ่มสะสมทรัพย์ และร้อยละ 18.7 เป็นเรื่องของกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ และนอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือและภาคใต้มีสัดส่วนของผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มสะสมทรัพย์สูงกว่าในภาคอื่นๆ มาก

4.2.3 กลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

ตารางที่ 4.2.3-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

ข้อมูลทั่วไป		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
เพศ	ชาย	(54.8) 840	(66.5) 321	(64.4) 38	(45.4) 286	(56.0) 116	(51.3) 79
	หญิง	(45.2) 693	(33.5) 162	(35.6) 21	(54.6) 344	(44.0) 91	(48.7) 75
	รวม	(100.0) 1533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	(19.1) 293	(10.8) 52	(15.3) 9	(20.5) 129	(24.6) 51	(33.8) 52
	21-40 ปี	(25.1) 385	(20.3) 98	(13.6) 8	(28.4) 179	(27.5) 57	(27.9) 43
	41 - 60 ปี	(32.8) 502	(44.1) 213	(47.5) 28	(27.6) 174	(23.2) 48	(25.3) 39
	มากกว่า 60 ปี	(23.0) 353	(24.8) 120	(23.7) 14	(23.5) 148	(24.6) 51	(13.0) 20
	รวม	(100.0) 1533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154
	อายุเฉลี่ย	**42.4**	**45.1**	**44.6**	**41.7**	**41.0**	**37.6**
สถานภาพสมรส	โสด	(13.2) 202	(10.6) 51	(6.8) 4	(13.7) 86	(13.0) 27	(22.1) 34
	สมรส	(80.4) 1232	(80.8) 390	(93.2) 55	(82.5) 520	(79.2) 164	(66.9) 103
	แยกกันอยู่/หย่า/หม้าย	(6.5) 99	(8.7) 42	(0.0) 0	(3.8) 24	(7.7) 16	(11.0) 17
	รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154
การอุปการะบุคคลอื่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ไม่มี	(18.4) 282	(17.8) 86	(27.1) 16	(15.6) 98	(15.5) 32	(32.5) 50
	มี	(81.6) 1,251	(82.2) 397	(72.9) 43	(84.4) 532	(84.5) 175	(67.5) 104
	- บิดา/มารดา	(30.7) 470	(35.2) 170	(11.9) 7	(29.8) 188	(30.0) 62	(27.9) 43
	-บุตร	(70.5) 1,081	(74.1) 358	(69.5) 41	(72.4) 456	(71.0) 147	(51.3) 79
	-ญาติพี่น้อง	(12.6) 193	(4.1) 20	(5.1) 3	(21.9) 138	(7.3) 15	(11.0) 17

แรงงานนอกระบบในกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,533 ราย โดยร้อยละ 54.8 เป็นเพศชาย ทั้งนี้ส่วนใหญ่มีกลุ่มอายุอยู่ระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.2 รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.1 และพบว่ามีแรงงานถึงร้องละ 23.0 ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

ร้อยละ 80.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสมรสหรือมีคู่และยังคงอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 13.2 มีสถานภาพโสด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตามภูมิภาคต่างๆ พบว่า ในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของผู้เป็นโสดสูงกว่าค่าเฉลี่ยและสูงกว่าภาคอื่นๆ คือร้อยละ 22.1

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 81.6 ของทั้งหมด ระบุว่ามีผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู เมื่อจำแนกความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.5 เป็นบุตรของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาได้แก่ บิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมีภาระต้องอุปการะบุคคลอื่นน้อยที่สุด คือร้อยละ 67.5 และมีกลุ่มตัวอย่างที่ต้องอุปการะบุตรเพียงร้อยละ 51.3 ซึ่งก็สอดคล้องกับตัวเลขที่แสดงให้เห็นว่าในกรุงเทพมหานครมีแรงงานที่เป็นโสดสูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ

ตารางที่ 4.2.3-2 ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัยของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัย		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	(6.7) 103	(9.7) 47	(3.4) 2	(4.8) 30	(5.3) 11	(8.4) 13
	ประถมศึกษา	(59.5) 912	(66.3) 320	(84.8) 50	(59.2) 373	(42.0) 87	(53.3) 82
	มัธยมศึกษาตอนต้น	(17.9) 275	(15.5) 75	(8.5) 5	(20.6) 130	(13.0) 27	(24.7) 38
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	(9.4) 144	(4.1) 20	(1.7) 1	(7.8) 49	(30.4) 63	(7.1) 11
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	(3.7) 57	(1.0) 5	(0.0) 0	(5.2) 33	(6.8) 14	(3.3) 5
	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	(2.7) 42	(3.3) 16	(1.7) 1	(2.4) 15	(2.4) 5	(3.3) 5
	รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154
ที่อยู่ปัจจุบัน	จังหวัดเดียวกับทะเบียนบ้าน	(97.1) 1,489	(99.0) 478	(100.0) 59	(97.9) 617	(100.0) 207	(83.1) 128
	คนละจังหวัดตามทะเบียนบ้าน	(2.9) 44	(1.0) 5	(0.0) 0	(2.1) 13	(0.0) 0	(16.9) 26
	รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 59.52 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 17.9 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ในด้านของการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.1 มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเป็นที่อยู่เดียวกับที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่ทำงานในกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาส่วนใหญ่มิได้มีการย้ายถิ่นฐานไปประกอบอาชีพนอกภูมิลำเนาของตนเอง อย่างไรก็ตามพบว่า กลุ่มเกษตรพันธะสัญญาในเขตกรุงเทพมหานครมีการเคลื่อนย้ายถิ่นสูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ นั่นคือร้อยละ 16.9

ตารางที่ 4.2.3-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการทำงาน	เลี้ยงสัตว์ เป็ด ไก่ ปลา	(41.2) 632	(26.3) 127	(33.9) 20	(34.9) 220	(65.7) 136	(83.8) 129
	ปลูกพืช ข้าวโพด อ้อย ทำสวน	(58.8) 901	(73.7) 356	(66.1) 39	(65.1) 410	(34.3) 71	(16.2) 25
	รวม	(100.0) 1533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154
ความเป็นเจ้าของที่ดิน	ที่ดินของตนเอง	(86.9) 1332	(87.6) 423	(100.0) 59	(87.0) 548	(100.0) 207	(61.7) 95
	ที่ดินเช่า	(13.1) 201	(12.4) 60	(0.0) 0	(13.0) 82	(100.0) 0	(38.3) 59
	รวม	(100.0) 1533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154
ลักษณะการจ้างงาน	ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	(78.4) 1202	(58.0) 280	(55.9) 59	(88.5) 557	(92.3) 191	(68.8) 106
	ช่วยธุรกิจของครัวเรือน	(18.3) 281	(38.3) 185	(0.0) 0	(10.3) 65	(2.9) 6	(22.1) 34
	เป็นผู้ว่าจ้าง	(3.3) 50	(3.7) 18	(0.0) 0	(1.3) 8	(4.8) 10	(9.4) 14
	แรงงานรับจ้าง	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	งานรับเหมาช่วง	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	ทำกับกลุ่มต่าง ๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	อื่น ๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154

ตารางที่ 4.2.3-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา (ต่อ)

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สถานที่ทำงาน	ทำที่บ้านหรือบริเวณบ้าน	(38.0) 583	(32.3) 156	(42.4) 25	(36.8) 232	(33.8) 70	(64.9) 100
	ทำนอกบ้านเป็นหลักแหล่ง	(60.0) 919	(63.8) 308	(52.5) 31	(62.7) 395	(63.3) 131	(35.1) 54
	ทำนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง	(2.0) 31	(3.9) 19	(5.1) 3	(0.5) 3	(2.9) 6	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154
แหล่งเงินทุน	ใช้เฉพาะแรงงาน (ไม่ใช้ทุน)	(9.2) 141	(13.0) 63	(20.3) 12	(1.6) 10	(23.7) 49	(4.6) 7
	ลงทุนเอง	(65.9) 1010	(68.9) 333	(1.7) 1	(67.3) 424	(61.8) 128	(80.5) 124
	มีคนลงทุนให้	(6.9) 105	(2.3) 11	(78.0) 46	(2.1) 13	(14.0) 29	(3.9) 6
	กู้เงินมาลงทุน	(18.1) 277	(15.7) 76	(0.0) 0	(29.1) 183	(0.5) 1	(11.0) 17
	รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154

เมื่อพิจารณาจากลักษณะผลผลิตพบว่า ร้อยละ 58.5 เป็นเกษตรพันธะสัญญาแบบปลูกพืช ในขณะที่ร้อยละ 41.5 เป็นเกษตรพันธะสัญญาแบบเลี้ยงสัตว์ โดยร้อยละ 86.9 ทำงานบนที่ดินของตนเอง

เมื่อจำแนกลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ พบว่า ร้อยละ 78.4 เป็นการประกอบกิจการส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง และรองลงมาคือร้อยละ 18.3 เป็นกิจการของครอบครัว โดยส่วนใหญ่คือร้อยละ 65.9 เป็นการลงทุนด้วยตนเอง

ตารางที่ 4.2.3-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วันทำงานต่อเดือน	น้อยกว่า 20 วัน	(3.3) 50	(5.6) 27	(0.0) 0	(0.0) 0	(10.1) 21	(1.3) 2
	21-25 วัน	(10.2) 156	(19.3) 93	(3.4) 2	(1.6) 10	(16.4) 34	(11.0) 17
	มากกว่า 25 วัน	(86.6) 1,327	(75.2) 363	(96.6) 57	(98.4) 620	(73.4) 152	(87.7) 135
	รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154
	จำนวนวันทำงานเฉลี่ยต่อเดือน	**28.4**	**27.0**	**28.3**	**29.9**	**26.9**	**28.5**

ตารางที่ 4.2.3-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา (ต่อ)

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน	น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	(42.5) 652	(24.2) 117	(52.5) 31	(38.3) 241	(97.6) 202	(39.6) 61
	8 ชั่วโมง	(39.8) 610	(48.0) 232	(44.1) 26	(48.9) 308	(2.4) 5	(25.3) 39
	มากกว่า 8 ชั่วโมง ไม่เกิน 12 ชั่วโมง	(17.2) 264	(27.1) 131	(3.4) 2	12.9) 81	(0.0) 0	32.5) 50
	มากกว่า 12 ชั่วโมง	(0.5) 7	(0.6) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	2.6) 4
	รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154
	จำนวนชั่วโมงทำงานเฉลี่ยต่อวัน	**7.1**	**8.0**	**7.4**	**7.2**	**3.8**	**8.0**
การพักผ่อนระหว่างการทำงาน	ไม่มี	(25.2) 387	(15.7) 76	(0.0) 0	(14.1) 89	(73.0) 151	(46.1) 71
	มี	74.8) 1,146	84.3) 407	(100.0) 59	(85.9) 541	(27.1) 56	(53.9) 83
	รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154

เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั่วประเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 86.6 มีจำนวนวันทำงานต่อเดือนมากกว่า 25 วัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางมีกลุ่มตัวอย่างที่มีวันทำงานมากกว่า 25 วัน มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 96.6 และ 98.4

เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน พบว่า กลุ่มที่ระบุว่ามีจำนวนชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมง และทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน มีพอๆ กัน แต่เมื่อจำแนกพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานเป็นรายภูมิภาค พบว่า ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้และกรุงเทพมหานครมีชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีชั่วโมงการทำงานวันละ 8 ชั่วโมง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 74.8 มีเวลาพักระหว่างการทำงาน อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ถึงร้อยละ 70.3 ระบุว่าไม่มีเวลาพักระหว่างการทำงาน

ตารางที่ 4.2.3-5 ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายชิ้น	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
รายวัน	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
รายสัปดาห์และรายเดือน	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
อื่นๆ (รุ่นหรือรอบการผลิต)	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154
รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154

ตารางที่ 4.2.3-6 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายได้เฉลี่ยต่อวัน	ต่ำกว่า 100 บาท	(0.8) 12	(1.0) 5	(0.0) 0	(0.2) 1	(1.9) 4	(1.3) 2
	101 - 150 บาท	(10.1) 154	(14.1) 68	(20.3) 12	(7.3) 46	(9.7) 20	(5.2) 8
	151-200 บาท	(24.9) 382	(36.4) 176	(39.0) 23	(19.4) 122	(16.9) 35	(16.9) 26
	201 - 250 บาท	(22.6) 346	(29.4) 142	(39.0) 23	(22.1) 139	(9.7) 20	(14.3) 22
	251-300 บาท	(15.6) 239	(9.3) 45	(0.0) 0	(16.5) 104	(24.6) 51	(25.3) 39
	มากกว่า 300 บาท	(26.1) 400	(9.7) 47	(1.7) 1	(34.6) 218	(37.2) 77	(37.0) 57
	รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154
ความพอใจต่อค่าจ้าง/รายได้	พอใจ	(48.5) 744	(49.1) 237	(13.6) 8	(46.2) 291	(60.4) 125	(53.9) 83
	ไม่พอใจ	(51.5) 789	(50.9) 246	(86.4) 51	(53.8) 339	(39.6) 82	(46.1) 71
	รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีรายได้จากการขายผลผลิตของตนเองจึงมีลักษณะเป็นแบบเป็นรุ่นหรือรอบการผลิต โดยส่วนใหญ่พบว่าเมื่อคิดเฉลี่ยแล้วร้อยละ 26.1 ของทั้งหมด มีรายได้มากกว่า 300 บาทต่อวัน รองลงมาร้อยละ 24.9 มีรายได้มากกว่า 150 บาท แต่ไม่เกิน 200 บาทต่อวัน อย่างไรก็ตามพบว่ามีร้อยละ 0.8 ที่มีรายได้

น้อยกว่าวันละ 100 บาท โดยเมื่อจำแนกรายได้ของกลุ่มตัวอย่างตามภูมิภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุด ในขณะที่ภาคใต้เป็นภาคที่มีรายได้เฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งตัวเลขนี้ก็สะท้อนออกมาให้เห็นในรูปของความพอใจต่อค่าจ้าง เพราะว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันเฉียงเหนือถึงร้อยละ 86.4 ระบุว่าไม่พอใจกับรายได้ที่ได้รับอยู่ในปัจจุบัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ร้อยละ 60.4 ระบุว่าพอใจกับรายได้ในปัจจุบันแล้ว

ตารางที่ 4.2.3-7 อาชีพเสริมของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

อาชีพเสริม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีและไม่ต้องการ	(53.4) 819	(71.0) 343	(64.4) 38	(39.8) 251	(30.0) 62	(81.2) 125
ไม่มีแต่ต้องการ	(11.6) 177	(10.8) 52	(10.2) 6	(7.9) 50	(21.7) 45	(15.6) 24
มี	(35.0) 537	(18.2) 88	(25.4) 15	(52.2) 329	(48.3) 100	(3.3) 5
- รายได้ไม่แน่นอน/เป็นครั้งคราว	(34.0) 521	(17.2) 83	(25.4) 15	(50.6) 319	(47.8) 99	(3.3) 5
- รายได้ประจำ	(1.0) 16	(1.0) 5	(0.0) 0	(1.6) 10	(0.5) 1	(0.0) 0
รวม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154

การประกอบอาชีพเสริมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 53.4 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมและไม่ต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมใดๆ อีก ร้อยละ 11.6 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมแต่ระบุว่ามีความต้องการมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 35.0 ระบุมีอาชีพเสริมอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามมีเพียงร้อยละ 1.0 เท่านั้นที่มีอาชีพเสริมและมีรายได้ค่อนข้างประจำ โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาคพบว่ากลุ่มแรงงานในกรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มที่มีความต้องการอาชีพเสริมน้อยที่สุด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางส่วนใหญ่มีอาชีพเสริมอยู่แล้ว

ตารางที่ 4.2.3-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(50.6)	(74.5)	(6.8)	(25.1)	(76.3)	(62.3)
	776	360	4	158	158	96
มีปัญหา (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(49.4)	(25.5)	(93.2)	(74.9)	(23.7)	(37.7)
	757	123	55	472	49	58
- ค่าตอบแทนน้อย	(39.3)	(20.7)	(50.9)	(63.5)	(15.0)	(27.3)
	603	100	30	400	31	42
- งานหนัก	(19.4)	(21.7)	(17.0)	(20.5)	(13.0)	(16.9)
	297	105	10	129	27	26
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(3.5)	(2.3)	(0.0)	(3.3)	(5.8)	(6.5)
	54	11	0	21	12	10
- งานไม่ต่อเนื่อง	(22.4)	(4.6)	(44.1)	(39.4)	(10.1)	(17.5)
	344	22	26	248	21	27
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(2.0)	(1.9)	(1.7)	(2.4)	(0.5)	(3.3)
	31	9	1	15	1	5
- ไม่มีวันหยุด	(8.7)	(3.5)	(20.3)	(13.0)	(8.2)	(3.9)
	134	17	12	82	17	6
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(6.3)	(0.8)	(59.3)	(3.5)	(12.6)	(6.5)
	97	4	35	22	26	10
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(1.6)	(0.2)	(37.3)	(0.0)	(0.0)	(0.7)
	24	1	22	0	0	1
- ไม่มีสวัสดิการ	(11.7)	(18.8)	(30.5)	(9.2)	(4.8)	(1.3)
	179	91	18	58	10	2
- อื่น ๆ	(1.2)	(0.6)	(18.6)	(0.0)	(0.0)	(3.3)
	19	3	11	0	0	5
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,533	483	59	630	207	154

ตารางที่ 4.2.3-9 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มเกษตรพันธะสัญญาเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(50.6) 776	(74.5) 360	(6.8) 4	(25.1) 158	(76.3) 158	(62.3) 96
มีปัญหา	(49.4) 757	(25.5) 123	93.2) 55	(74.9) 472	(23.7) 49	(37.7) 58
- ค่าตอบแทนน้อย	(27.1) 415	(11.0) 53	(42.4) 25	(45.6) 287	(5.8) 12	(24.7) 38
- งานหนัก	(6.5) 99	(5.4) 26	(1.7) 1	(9.1) 57	(4.8) 10	(3.3) 5
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(0.8) 12	(0.4) 2	(0.0) 0	(0.5) 3	(2.9) 6	(0.7) 1
- งานไม่ต่อเนื่อง	(9.9) 152	(1.9) 9	(39.0) 23	(16.8) 106	(1.9) 4	(6.5) 10
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(0.2) 3	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีวันหยุด	(0.9) 14	(0.4) 2	(3.4) 2	(0.2) 1	(3.4) 7	(1.3) 2
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(0.9) 14	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 6	(3.9) 8	(0.0) 0
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.1) 1	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีสวัสดิการ	(2.9) 44	(5.8) 28	(6.8) 4	(1.6) 10	(1.0) 2	(0.0) 0
- อื่น ๆ	(0.2) 3	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.3) 2
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.6 ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาใดๆ ในการทำงาน ส่วนกลุ่มที่ประสบปัญหานั้นเมื่อให้ระบุถึงปัญหาที่ต้องประสบโดยระบุได้มากกว่า 1 ปัญหาโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ พบว่า ปัญหาค่าตอบแทนจากการทำงานเป็นปัญหาที่มีการระบุถึงสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัญหางานไม่ต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคพบว่าภาคเหนือและภาคใต้เป็นเขตที่กลุ่มตัวอย่างระบุว่าไม่มีปัญหาใดๆ สูงถึงร้อยละ 74.5 และ 76.3 ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางระบุว่ามีปัญหาถึงร้อยละ 93.2 และ 74.9

เมื่อพิจารณาปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคระบุว่ามีความสำคัญที่สุด คือปัญหาค่าตอบแทนจากการทำงาน

ตารางที่ 4.2.3-10 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(49.5)	63.6)	(59.3)	(28.7)	(69.6)	(59.7)
	759	307	35	181	144	92
มีปัญหา	(50.5)	(36.4)	(40.7)	(71.3)	(30.4)	(40.3)
	774	176	24	449	63	62
- คับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท	(5.0)	(1.0)	(11.9)	(7.9)	(0.5)	(8.4)
	76	5	7	50	1	13
- เสียงดัง	(1.8)	(1.5)	(8.5)	(1.9)	(0.0)	(2.6)
	28	7	5	12	0	4
- ทำงานกลางแจ้ง/อากาศร้อน	(43.6)	(29.2)	(27.1)	(68.3)	(17.9)	(29.2)
	669	141	16	430	37	45
- สถานที่ไม่สะอาด	(11.0)	(6.6)	(15.3)	(14.0)	(9.7)	(13.0)
	169	32	9	88	20	20
- มีฝุ่นละออง/กลิ่น/ควัน	(11.6)	(18.2)	(23.7)	(5.9)	(13.0)	(7.1)
	177	88	14	37	27	11
- แสงสว่างไม่เพียงพอ	(0.6)	(0.6)	(0.0)	(0.5)	(0.0)	(2.0)
	9	3	0	3	0	3
- มีแรงสั่นสะเทือน	(0.1)	(0.2)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	1	1	0	0	0	0
- ห้องน้ำไม่เพียงพอ/สกปรก	(10.9)	(11.0)	(0.0)	(15.1)	(4.3)	(6.5)
(กรณีไม่ได้ทำงานที่บ้านตนเอง)	167	53	0	95	9	10
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,533	483	59	630	207	154

ส่วนปัญหาสถานที่ทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า ร้อยละ 50.5 ของกลุ่มตัวอย่างระบุว่าประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดคือการทำงานกลางแจ้งซึ่งมีแดดร้อน อย่างไรก็ตามพบว่าเมื่อพิจารณาสภาพการทำงานที่เป็นปัญหาตามภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางเท่านั้นที่มีสัดส่วนผู้ที่ระบุว่ามีปัญหาด้านสถานที่ทำงานสูงกว่าสัดส่วนผู้ที่ระบุว่าไม่มี

ตารางที่ 4.2.3-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน	**ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน**	(68.0) 1,042	(70.4) 340	(39.0) 23	(61.4) 387	(85.0) 176	(75.3) 116
	เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(32.0) 491	(29.6) 143	(61.0) 36	(38.6) 243	(15.0) 31	(24.7) 38
	- ของมีคม	(25.7) 394	(25.7) 124	(61.0) 36	(28.7) 181	(14.0) 29	(15.6) 24
	- พลัดตกจากที่สูง	(1.2) 18	(1.0) 5	(0.0) 0	(0.3) 2	(5.3) 11	(0.0) 0
	- ไฟ/น้ำร้อนลวก	(2.0) 31	(3.9) 19	(0.0) 0	(1.1) 7	(1.9) 4	(0.7) 1
	- อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(7.6) 116	(17.0) 82	(1.7) 1	(4.0) 25	(1.0) 2	(3.9) 6
	- ไฟฟ้าช็อต	(1.4) 21	(0.2) 1	(0.0) 0	(2.4) 15	(0.5) 1	(2.6) 4
	- การชน/กระแทก	(12.4) 190	(14.1) 68	(61.0) 36	(7.0) 44	(12.6) 26	(10.4) 16
	- สารเคมี	(21.1) 324	(19.7) 95	(59.3) 35	(28.1) 177	(3.4) 7	(6.5) 10
	- อื่น ๆ	(1.8) 27	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.2) 14	(5.8) 12	(0.7) 1
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(89.4) 439	(83.9) 120	(0.0) 36	(93.4) 227	(93.6) 29	(71.1) 27
	อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(57.4) 282	(48.3) 69	(0.0) 36	(61.7) 150	(67.7) 21	(15.8) 6
	ทำงานในขณะไม่สบาย	(28.3) 139	(58.0) 83	(8.3) 3	(11.1) 27	(67.7) 21	(13.2) 5
	ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(25.7) 126	(46.9) 67	(30.6) 11	(8.2) 20	(45.2) 14	(36.8) 14
	ทำงานในขณะเมาสุรา	(6.9) 34	(15.4) 22	(0.0) 0	(3.7) 9	(0.0) 0	(7.9) 3
	สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(18.9) 93	(31.5) 45	(0.0) 0	(13.6) 33	(19.4) 6	(23.7) 9
	อื่นๆ	(4.5) 22	(0.0) 0	(61.1) 22	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 491	(100.0) 143	(100.0) 36	(100.0) 243	(100.0) 31	(100.0) 38

ตารางที่ 4.2.3-12 ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มเกษตรพันธะสัญญาประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุด	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ของมีคม	(68.0)	(70.4)	(39.0)	(61.4)	(85.0)	(75.3)
	193	40	10	110	13	20
พลัดตกจากที่สูง	(0.7)	(0.6)	(0.0)	0.2)	2.9)	(0.0)
	10	3	0	1	6	0
ไฟ/น้ำร้อนลวก	(0.7)	(1.7)	(0.0)	(0.3)	(0.0)	(0.0)
	10	8	0	2	0	0
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(2.3)	(4.8)	(0.0)	(1.1)	(1.0)	(2.0)
	35	23	0	7	2	3
ไฟฟ้าช็อต	(1.4)	(0.2)	(0.0)	(2.4)	(0.5)	(2.6)
	21	1	0	15	1	4
การชน/กระแทก	(12.4)	(14.1)	(61.0)	(7.0)	(12.6)	(10.4)
	190	68	36	44	26	16
สารเคมี	(10.7)	(8.7)	(44.1)	(14.4)	(0.5)	(2.6)
	164	42	26	91	1	4
อื่นๆ	(1.2)	(0.0)	(0.0)	(2.2)	(1.9)	(0.7)
	19	0	0	14	4	1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,533	483	59	630	207	154

ตารางที่ 4.2.3-13 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มเกษตรพันธะสัญญาประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ทำงานไม่ถูกวิธี/ความประมาท	(69.0)	(52.5)	(97.2)	(77.4)	(61.3)	(57.9)
	339	75	35	188	19	22
ใช้อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(11.4)	(7.0)	(2.8)	(14.8)	(16.1)	(10.5)
	56	10	1	36	5	4
ทำงานในขณะไม่สบาย	(7.3)	(17.5)	(0.0)	(2.1)	(12.9)	(5.3)
	36	25	0	5	4	2
ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(3.9)	(4.2)	(0.0)	(2.1)	(6.5)	(15.8)
	19	6	0	5	2	6
ทำงานในขณะเมาสุรา	(1.0)	(2.8)	(0.0)	(0.4)	(0.0)	(0.0)
	5	4	0	1	0	0
สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(7.3)	(16.1)	(0.0)	(3.3)	(3.2)	(10.5)
	36	23	0	8	1	4
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	491	143	36	243	31	38

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 68 ระบุว่าไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน ส่วนในกรณีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเคยได้รับบาดเจ็บ ลักษณะการบาดเจ็บที่พบมากที่สุดคือ การได้รับบาดเจ็บจากการถูกของมีคมบาด เมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ทำให้แรงงานกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาได้รับบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงานนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.2 ของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุนั้นมีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี รองลงมาได้แก่ สาเหตุจากอุปกรณ์เครื่องมือไม่เหมาะสมและการทำงานขณะที่เจ็บป่วยอยู่

ตารางที่ 4.2.3-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่แรงงานกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาเคยได้รับและวิธีการแก้ไข

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงาน	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(60.0) 919	(79.1) 382	(25.4) 15	(46.7) 294	(61.8) 128	(64.9) 100
	เคย	(40.1) 614	(20.9) 101	(74.6) 44	(53.3) 336	(38.2) 79	(35.1) 54
	- อาการเกี่ยวกับตา	(8.1) 50	(18.8) 19	(2.3) 1	(3.0) 10	(19.0) 15	(9.3) 5
	- ระบบทางเดินหายใจและหวัด	(15.6) 96	(40.6) 41	(13.6) 6	(9.2) 31	(11.4) 9	(16.7) 9
	- โรคผิวหนัง	(38.4) 236	(31.7) 32	(18.2) 8	(42.3) 142	(46.8) 37	(31.5) 17
	- ปวดเมื่อย/ข้อ/ตะคริว	(41.9) 257	(43.6) 44	(79.6) 35	(38.1) 128	(38.0) 30	(37.0) 20
	- ปวดหัว/เวียนหัว/คลื่นไส้/	(0.3) 2	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
	- เป็นลม/หมดสติ/ไม่รู้สึกตัว	(21.7) 133	(53.5) 54	(13.6) 6	(12.5) 42	(19.0) 15	(29.6) 16
	- บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	(3.8) 23	(2.0) 2	(0.0) 0	(4.8) 16	(1.3) 1	(7.4) 4
วิธีการแก้ไขปัญหา	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(60.0) 919	(79.1) 382	(25.4) 15	(46.7) 294	(61.8) 128	(64.9) 100
	เคยเจ็บป่วย	(40.1) 614	(20.9) 101	(74.6) 44	(53.3) 336	(38.2) 79	(35.1) 54
	- หยุดพัก	(1.1) 17	(0.8) 4	(1.7) 1	(0.5) 3	(0.0) 0	(5.8) 9
	- พบแพทย์	(21.4) 328	(17.4) 84	(47.5) 28	(18.3) 115	(31.9) 66	(22.7) 35
	- ซื้อยากินเอง	(17.6) 269	(2.7) 13	(25.4) 15	(34.6) 218	(6.3) 13	(6.5) 10
	รวม	(100.0) 1533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154

ในภาพรวมทั่วประเทศกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60 ตอบว่าไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือถึงร้อยละ 79.1 ระบุว่าไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 74.6 ระบุว่าเคยเจ็บป่วยจากการทำงาน

ในกลุ่มที่ระบุว่าเคยเจ็บป่วยจาการทำงานนั้น พบว่า ลักษณะความเจ็บป่วยที่ได้พบมากที่สุด คือ อาการเกี่ยวกับการปวดเมื่อย โรคข้อ และเป็นตะคริว โดยอาการโรคผิวหนัง เช่น ผด ผื่น คือกลุ่มอาการที่มีผู้เป็นรองลงมา โดยวิธีการรักษาอาการเจ็บป่วยที่กลุ่มตัวอย่างมักจะใช้มากที่สุดคือการไปพบแพทย์และรองลงมาคือการซื้อยากินเอง

ตารางที่ 4.2.3-15 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ประสบปัญหา	(34.4)	(51.4)	(20.3)	(15.4)	(54.6)	(37.7)
	528	248	12	97	113	58
ประสบปัญหา	(65.6)	(48.7)	(79.7)	(84.6)	(45.4)	(62.3)
	1,005	235	47	533	94	96
- ไม่มีเงินออม	(56.9)	(41.4)	(67.8)	(77.9)	(35.3)	(44.2)
	872	200	40	491	73	68
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	(2.5)	(2.7)	(0.0)	(0.2)	(5.8)	(7.8)
	38	13	0	1	12	12
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน	(9.7)	(3.9)	(3.4)	(12.9)	(11.6)	(14.9)
	149	19	2	81	24	23
- ไม่มีที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง	(1.7)	(2.1)	(1.7)	(1.0)	(1.0)	(4.6)
	26	10	1	6	2	7
- ถูกเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	(0.3)	(0.8)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.7)
	5	4	0	0	0	1
- ภาวะหนี้สินในระบบ	(17.4)	(22.6)	(3.4)	(18.6)	(13.0)	(7.1)
	266	109	2	117	27	11
- ภาวะหนี้สินนอกระบบ	(9.7)	(7.0)	(49.2)	(7.5)	(5.3)	(18.2)
	149	34	29	47	11	28
- ภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	(11.9)	(9.3)	(1.7)	(15.9)	(3.4)	(19.5)
	183	45	1	100	7	30
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,533	483	59	630	207	154

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 65.6 ของทั้งหมดระบุว่าประสบปัญหาต่าง ๆ โดยปัญหาที่มีสัดส่วนที่ถูกระบุถึงมากกว่าร้อยละ 50 ได้แก่ การขาดแคลนเงินออม อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือและภาคกลางมากกว่าร้อยละ 50 ระบุว่าไม่ประสบปัญหาอะไร

ตารางที่ 4.2.3-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

(เลือกตอบได้ 5 ข้อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(4.3) 66	(8.1) 39	(3.4) 2	(1.0) 6	(1.9) 4	(9.7) 15
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(3.8) 58	(5.4) 26	(0.0) 0	(2.4) 15	(1.9) 4	(8.4) 13
สิทธิในการมีวันหยุด	(10.1) 154	(12.6) 61	(0.0) 0	(10.5) 66	(3.4) 7	(13.0) 20
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(13.8) 211	(15.5) 75	(5.1) 3	(15.9) 100	(7.3) 15	(11.7) 18
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(20.0) 306	(25.3) 122	(8.5) 5	(20.2) 127	(12.6) 26	(16.9) 26
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(9.9) 151	(7.3) 35	(0.0) 0	(12.7) 80	(3.9) 8	(18.2) 28
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(15.5) 238	(20.9) 101	(45.8) 27	(9.2) 58	(13.5) 28	(15.6) 24
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(17.4) 267	(28.8) 139	(10.2) 6	(11.9) 75	(8.2) 17	(19.5) 30
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(21.0) 322	(32.5) 157	(10.2) 6	(14.0) 88	(11.6) 24	(30.5) 47
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(58.1) 891	(48.0) 232	(91.5) 54	(59.7) 376	(76.3) 158	(46.1) 71
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	56.0) 859	45.8) 221	83.1) 49	56.7) 357	73.0) 151	52.6) 81
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(48.6) 745	(44.5) 215	(40.7) 24	(48.7) 307	(64.7) 134	(42.2) 65
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(25.6) 392	(26.9) 130	(61.0) 36	(22.2) 140	(25.1) 52	(22.1) 34
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(32.8) 503	(31.5) 152	(42.4) 25	(33.8) 213	(14.5) 30	(53.9) 83
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(62.8) 962	(56.3) 272	(11.9) 7	(69.1) 435	(78.7) 163	(55.2) 85
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(43.1) 661	(41.6) 201	(11.9) 7	(40.8) 257	(72.5) 150	(29.9) 46
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(11.6) 177	(11.4) 55	(71.2) 42	(3.0) 19	(17.4) 36	(16.2) 25
อื่น ๆ	(0.1) 2	(0.4) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154

ตารางที่ 4.2.3-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มเกษตรพันธะสัญญาต้องการมากเป็นลำดับแรก

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(1.8) 27	(4.1) 20	(0.0) 0	(0.2) 1	(1.9) 4	(1.3) 2
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(0.9) 14	(1.5) 7	(0.0) 0	0.6) 4	(0.0) 0	(2.0) 3
สิทธิในการมีวันหยุด	(3.0) 46	(1.5) 7	(0.0) 0	(5.7) 36	(0.0) 0	(2.0) 3
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(5.0) 76	(2.7) 13	(0.0) 0	(8.7) 55	(1.5) 3	(3.3) 5
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(4.0) 61	(1.7) 8	(3.4) 2	(5.6) 35	(2.4) 5	(7.1) 11
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(2.0) 31	(0.8) 4	(0.0) 0	(2.4) 15	(1.0) 2	(6.5) 10
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(3.0) 46	(3.1) 15	(22.0) 13	(1.3) 8	(1.5) 3	(4.6) 7
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(2.6) 40	(3.3) 16	(1.7) 1	(2.4) 15	(0.0) 0	(5.2) 8
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(2.2) 33	(4.1) 20	(0.0) 0	(1.3) 8	(0.5) 1	(2.6) 4
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(9.6) 147	(8.1) 39	(0.0) 0	(10.8) 68	(15.5) 32	(5.2) 8
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(8.9) 137	(9.9) 48	(5.1) 3	(6.7) 42	(17.9) 37	(4.6) 7
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(4.6) 71	(8.7) 42	(0.0) 0	(1.9) 12	(2.9) 6	(7.1) 11
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(5.5) 85	(6.8) 33	(35.6) 21	(1.8) 11	(8.2) 17	(2.0) 3
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(12.2) 187	(8.7) 42	(20.3) 12	(17.6) 111	(2.9) 6	(10.4) 16
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(26.9) 413	(25.7) 124	(6.8) 4	(27.8) 175	(33.8) 70	(26.0) 40
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(6.3) 97	(7.9) 38	(0.0) 0	(5.1) 32	(7.7) 16	(7.1) 11
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(1.4) 21	(1.2) 6	(5.1) 3	(0.3) 2	(2.4) 5	(3.3) 5
อื่นๆ	(0.1) 1	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างแรงงานในกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาระบุถึงมากที่สุดคือ สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคาซื้อขาย สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ ตามลำดับ โดยทั้งหมดมีสัดส่วนที่ถูกระบุถึงมากกว่าร้อยละ 50.0 อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงร้อยละ 71.0 ต้องการความคุ้มครองจากประกันสังคม

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก พบว่า สิทธิการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดคือ สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคาซื้อขายคิดเป็นร้อยละ 26.9

ตารางที่ 4.2.3-18 ความช่วยเหลือที่กลุ่มเกษตรพันธะสัญญาต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
จัดหางาน/มีงานต่อเนื่อง/งานที่มั่นคง	(7.2) 110	(4.1) 20	(0.0) 0	(4.8) 30	(21.3) 44	(10.4) 16
ค่ารักษาพยาบาล/ตรวจสุขภาพ/ประกันสุภาพ	(7.5) 115	17.4) 84	(18.6) 11	(0.8) 5	(1.0) 2	(8.4) 13
เงินกู้ยืม/เงินลงทุน	(18.3) 280	(10.4) 50	(20.3) 12	(24.4) 154	(11.1) 23	(26.6) 41
ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน	(2.6) 40	(1.9) 9	(0.0) 0	(4.0) 25	(1.9) 4	(1.3) 2
ค่าแรง/ค่าจ้าง/ค่าล่วงเวลา	(2.4) 37	(1.7) 8	(20.3) 12	(0.0) 0	(5.8) 12	(3.3) 5
การศึกษาบุตร/สงเคราะห์บุตร/คลอดบุตร	(1.4) 21	(3.3) 16	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.5) 3	(1.3) 2
กำหนดราคาซื้อขาย	(17.2) 264	(19.7) 95	(1.7) 1	(16.0) 101	(24.6) 51	(10.4) 16
ควบคุมราคาสินค้า/น้ำมัน/ค่าครองชีพ	(19.6) 300	(25.9) 125	(6.8) 4	(26.0) 164	(1.9) 4	(2.0) 3
เงินทดแทนในกรณีทุพพลภาพ/เสียชีวิต	(0.6) 9	(0.4) 2	(8.5) 5	(0.0) 0	(1.0) 2	(0.0) 0
หนี้สิน	(2.2) 34	(6.8) 33	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.5) 1	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,533	(100.0) 483	(100.0) 59	(100.0) 630	(100.0) 207	(100.0) 154

ความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรกเพื่อให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพพบว่าร้อยละ 19.6 ต้องการให้รัฐควบคุมราคาสินค้าและค่าครองชีพรวมถึงวัตถุดิบที่จำเป็นสำหรับการทำการเกษตร ร้อยละ18.3 ต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินกู้ยืมเพื่อการลงทุน และร้อยละ 17.2 ต้องการให้รัฐประกันราคาผลผลิต อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่าความช่วยเหลือลำดับแรกที่แรงงานในภาค

ต่างๆ มีความต้องการจะแตกต่างกันออกไป กล่าวคือในภาคเหนือและภาคกลาง ต้องการให้รัฐควบคุมราคาสินค้าและค่าครองชีพ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร ต้องการเงินลงทุน ภาคใต้ต้องการให้รัฐคุ้มครองการกำหนดราคาซื้อขาย

ตารางที่ 4.2.3-19 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบและความต้องการลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม ของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(66.2) 1,015	(78.9) 381	(22.0) 13	(76.4) 481	(29.5) 61	(51.3) 79
ต้องการ	(33.8) 518	(21.1) 102	(78.0) 46	(23.7) 149	(70.5) 146	(48.7) 75
- กรณีเจ็บป่วย	(78.4) 406	(75.5) 77	(100.0) 46	(74.5) 111	(75.3) 110	(82.7) 62
- กรณีคลอดบุตร	(2.3) 12	(7.8) 8	(0.0) 0	(0.7) 1	(1.4) 2	(1.3) 1
- กรณีทุพพลภาพ	(1.3) 7	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.7) 1	(3.4) 5	(0.0) 0
- กรณีเสียชีวิต	(2.3) 12	(5.9) 5	(0.0) 0	(1.4) 2	(2.7) 4	(1.3) 1
- กรณีสงเคราะห์บุตร	(3.2) 17	(5.9) 6	(0.0) 0	(1.4) 2	(5.5) 8	(1.3) 1
- กรณีชราภาพ	(7.5) 39	(2.0) 2	(0.0) 0	(11.4) 17	(9.6) 14	(8.0) 6
- กรณีว่างงาน	(4.8) 25	(3.0) 3	(0.0) 0	(10.1) 15	(2.1) 3	(5.3) 4
จำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือน (บาท)	**171.9**	**152.4**	**130.2**	**120.8**	**238.4**	**196.4**
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 518	(100.0) 102	(100.0) 46	(100.0) 149	(100.0) 146	(100.0) 75

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 66.2 ไม่ต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินสมทบ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้จะมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมโครงการประกันสังคมโดยร่วมจ่ายเงินสมทบมากกว่าผู้ที่ไม่ต้องการเข้าร่วม

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ต้องการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคมจะพบว่า ความคุ้มครองที่แรงงานมีความต้องการมากที่สุดทั้งในภาพรวมของประเทศและรายภูมิภาคจะเป็นเรื่องของการรักษาพยาบาลในกรณีเจ็บป่วย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 74.8 ทั้งนี้พบว่าจำนวนเงินสมทบเฉลี่ยที่สามารถจ่ายได้ของกลุ่ม

ตัวอย่างทั้งหมดคือ เดือนละ 172 บาท โดยมีกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้เป็นกลุ่มที่สามารถจ่ายเงินสมทบต่อเดือนได้สูงที่สุด รองลงมาคือกรุงเทพมหานครและภาคเหนือตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.3-20 ความต้องการการฝึกอบรม/อาชีพเสริมของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

ความต้องการฝึกอบรม/อาชีพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(64.7)	(60.0)	(61.0)	(76.0)	(43.5)	(63.0)
	992	290	36	479	90	97
- ไม่มีเวลาว่าง	(41.3)	(48.5)	(49.2)	(38.9)	(35.3)	(33.8)
	633	234	29	245	73	52
- รายได้เพียงพอแล้ว/งานที่ทำดีอยู่แล้ว	(15.1)	(3.5)	(1.7)	(29.8)	(2.9)	(13.0)
	232	17	1	188	6	20
- อายุมากแล้วไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	(3.3)	(4.4)	(0.0)	(2.1)	(3.4)	(5.8)
	50	21	0	13	7	9
- อื่น ๆ	(8.3)	(8.1)	(10.2)	(7.3)	(5.3)	(16.2)
	77	18	6	33	4	16
ต้องการ	(35.3)	(40.0)	(39.0)	(24.0)	(56.5)	(37.0)
	541	193	23	151	117	57
- อบรมด้านการเกษตร	(17.5)	(13.0)	(11.9)	(18.6)	(30.0)	(12.3)
	268	63	7	117	62	19
- การฝึกทำอาหาร/ทำขนม	(3.5)	(7.3)	(3.4)	(1.8)	(1.0)	(2.0)
	53	35	2	11	2	3
- อบรมความรู้ด้านช่าง	(9.7)	(19.3)	(6.8)	(2.2)	(6.3)	(16.2)
(ซ่อมรถ, เสริมสวย ฯลฯ)	96	58	2	3	11	22
- งานประดิษฐ์/งานฝีมือ	(9.1)	(2.7)	(1.7)	(3.0)	(18.4)	(5.2)
	79	13	1	19	38	8
- อื่นๆ	(2.9)	(5.0)	(18.6)	(0.2)	(1.9)	(3.3)
	45	24	11	1	4	5
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,533	483	59	630	207	154

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศกลุ่มตัวอย่างแรงงานในกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาส่วนใหญ่คือร้อยละ 64.7 ระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาคก็จะให้ผลไปในทางเดียวกันด้วย ยกเว้นในภาคใต้ที่มีสัดส่วนผู้ต้องการอาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่ต้องการ

โดยเมื่อถามกลุ่มที่ระบุว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมนั้นส่วนใหญ่จะระบุว่าต้องการฝึกอบรมความรู้ในด้านการเกษตร

ตารางที่ 4.2.3-21 สวัสดิการสังคมที่แรงงานกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาได้รับหรือเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

องค์กร/โครงการ/กลุ่ม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ได้เป็นสมาชิก/ไม่ได้ใช้บริการ	(38.7)	(32.1)	(25.4)	(37.1)	(49.3)	(57.1)
	594	155	15	234	102	88
เป็นสมาชิก/ใช้บริการ	(61.3)	(67.9)	(74.6)	(62.9)	(50.7)	(42.9)
	939	328	44	396	105	66
- ธนาคารของรัฐ	(37.5)	(32.1)	(11.9)	(54.4)	(19.3)	(19.5)
(ออมสิน,ธกส., เอสเอ็มอีแบงค์)	575	155	7	343	40	30
- สหกรณ์	(12.0)	(17.6)	(18.6)	(10.2)	(6.8)	(6.5)
	184	85	11	64	14	10
- โครงการบ้านเอื้ออาทร	(0.5)	(0.8)	(0.0)	(0.5)	(0.0)	(0.0)
	7	4	0	3	0	0
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/สะสมทรัพย์	(18.9)	(37.3)	(49.2)	(1.9)	(29.0)	(5.2)
	289	180	29	12	60	8
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	(24.1)	(41.8)	(42.4)	(16.7)	(6.8)	(14.9)
	369	202	25	105	14	23
- กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ	(2.7)	(2.8)	(37.3)	(0.2)	(6.8)	(0.0)
	42	14	22	1	5	0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,533	483	59	630	207	154

การได้รับสวัสดิการสังคมหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือใช้บริการโครงการต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคือร้อยละ 61.3 ระบุว่าสามารถเข้าถึงกลุ่มสวัสดิการต่างๆ ได้ อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนการเข้าถึงสวัสดิการหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการต่างๆ น้อยที่สุดคือร้อยละ 42.9 เท่านั้น

เมื่อจำแนกตามกลุ่มสวัสดิการต่างๆ พบว่า ในภาพรวมของประเทศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 37.5 สามารถกู้เงินจากธนาคารของรัฐเพื่อใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ รองลงมาเป็นเรื่องของฌาปนกิจสงเคราะห์และกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ และเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงเกือบครึ่งหนึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มที่จัดสวัสดิการกันเองได้แก่กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์

4.2.4 กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

ตารางที่ 4.2.4-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

ข้อมูลทั่วไป		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
เพศ	ชาย	(54.8) 1,351	(55.8) 177	(56.4) 418	(51.2) 87	(46.0) 273	(61.3) 396
	หญิง	(45.2) 1,116	(44.2) 140	(43.6) 323	(48.8) 83	(54.0) 320	(38.7) 250
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	(2.9) 71	(1.3) 4	(2.6) 19	(1.8) 3	(2.5) 15	(4.6) 30
	21 - 40 ปี	(45.9) 1,133	(44.5) 141	(35.1) 260	(52.9) 90	(49.8) 295	(53.7) 347
	41 - 60 ปี	(45.2 1,116	(48.6) 154	(52.5) 389	(43.5) 74	(44.4) 263	(36.5) 236
	มากกว่า 60 ปี	(6.0) 147	(5.7) 18	(9.9) 73	(1.8) 3	(3.4) 20	(5.1) 33
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646
	อายุเฉลี่ย	**41.9**	**42.9**	**44.8**	**40.2**	**40.6**	**39.5**
สถานภาพสมรส	โสด	(14.3) 353	(14.2) 45	(12.7) 94	(11.8) 20	(10.6) 63	(20.3) 131
	สมรส	(78.3) 1,932	(74.5) 236	(83.3) 617	(80.6) 137	(81.8) 485	(70.7) 457
	แยกกันอยู่/หย่า/หม้าย	(7.4) 182	(11.4) 36	(4.1) 30	(7.7) 13	(7.6) 45	(9.0) 58
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646
การอุปการะบุคคลอื่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ไม่มี	(24.2) 597	(22.4) 71	(25.6) 190	(23.5) 40	(14.0) 83	(33.0) 213
	มี	(75.8) 1,870	(77.6) 246	(74.4) 551	(76.5) 130	(86.0) 510	(67.0) 433
	- บิดา/มารดา	(23.1) 570	(26.5) 84	(18.0) 133	(25.3) 43	(23.8) 141	(26.2) 169
	-บุตร	(62.8) 1,548	(67.2) 213	(61.1) 453	(66.5) 113	(74.4) 441	(50.8) 328
	-ญาติพี่น้อง	(7.7) 190	(5.1) 16	(10.9) 81	(3.5) 6	(9.8) 58	(4.5) 29

แรงงานนอกระบบในกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 2,467 ราย โดยร้อยละ 54.8 เป็นเพศชาย ทั้งนี้กลุ่มอายุอยู่ระหว่าง 21-40 ปี และ 41- 60 ปี มีสัดส่วนเท่าๆ กันคือประมาณร้อยละ 45.0 และพบว่ามีแรงงานร้อยละ 6.0 ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

ร้อยละ 78.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสมรสหรือมีคู่และยังคงอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 14.3 มีสถานภาพโสด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตามภูมิภาคต่างๆ พบว่า ในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของผู้เป็นโสดสูงกว่าค่าเฉลี่ยและสูงกว่าภาคอื่นๆ คือร้อยละ 20.3

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.8 ของทั้งหมด ระบุว่ามีผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู เมื่อจำแนกความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.8 เป็นบุตรของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาได้แก่ บิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมีภาระต้องอุปการะบุคคลอื่นน้อยที่สุด คือร้อยละ 67.0 และมีกลุ่มตัวอย่างที่ต้องอุปการะบุตรเพียงร้อยละ 50.8 ซึ่งก็สอดคล้องกับตัวเลขที่แสดงให้เห็นว่าในกรุงเทพมหานครมีแรงงานที่เป็นโสดสูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ

ตารางที่ 4.2.4-2 ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัยของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัย		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	(7.5) 184	(18.0) 57	(3.6) 27	(7.1) 12	(4.7) 28	(9.3) 60
	ประถมศึกษา	(70.3) 1,734	(59.6) 189	(79.2) 587	(65.9) 112	(68.8) 408	(67.8) 438
	มัธยมศึกษาตอนต้น	(13.0) 320	(13.3) 42	(11.3) 84	(21.8) 37	(8.6) 51	(16.4) 106
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	(6.5) 160	(5.7) 18	(3.8) 28	(3.5) 6	(13.0) 77	(4.8) 31
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	(2.0) 48	(1.6) 5	(1.5) 11	(1.2) 2	(4.1) 24	(0.9) 6
	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	(0.9) 21	(1.9) 6	(0.5) 4	(0.6) 1	(0.8) 5	(0.8) 5
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646
ที่อยู่ปัจจุบัน	จังหวัดเดียวกับทะเบียนบ้าน	(95.8) 2,364	(98.1) 311	(97.7) 724	(98.8) 168	(99.2) 588	(88.7) 573
	คนละจังหวัดตามทะเบียนบ้าน	(4.2) 103	(1.9) 6	(2.3) 17	(1.2) 2	(0.8) 5	(11.3) 73
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 70.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 13.0 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ในด้านของการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.8 มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเป็นที่อยู่เดียวกับที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่ทำงานในกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรส่วนใหญ่มิได้มีการย้ายถิ่นฐานไปประกอบอาชีพนอกภูมิลำเนาของตนเอง อย่างไรก็ตามพบว่า ในเขตกรุงเทพมหานครพบกลุ่มตัวอย่างในแรงงานรับจ้างทางการเกษตรที่มีการเคลื่อนย้ายถิ่นสูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ นั่นคือร้อยละ 11.3

ตารางที่ 4.2.4-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการทำงาน	ปลูกพืช	(93.4) 2,305	(99.1) 314	(99.9) 740	(100.0) 170	(99.3) 589	(76.2) 492
	เลี้ยงสัตว์	(6.6) 162	(1.0) 3	(0.1) 1	(0.0) 0	(0.7) 4	(23.8) 154
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646
ลักษณะการจ้างงาน	ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	ช่วยธุรกิจของครัวเรือน	(4.9) 120	(12.3) 39	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.3) 2	(13.1) 78
	เป็นนายจ้าง	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	รับจ้าง	(94.2) 2,326	(83.9) 266	(99.9) 740	(95.9) 169	(99.7) 591	(86.7) 560
	งานรับเหมาช่วง	(0.5) 11	(0.6) 2	(0.1) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.2) 8
	ทำกับกลุ่มต่างๆ	(0.4) 10	(3.2) 10	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	อื่นๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646
สถานที่ทำงาน	ทำที่บ้านหรือบริเวณบ้าน	(4.7) 115	(11.4) 36	(0.0) 0	(1.2) 2	(2.0) 12	(10.1) 65
	ทำนอกบ้านเป็นหลักแหล่ง	(49.9) 1,230	(60.9) 193	(2.8) 21	(61.8) 105	(91.4) 542	(57.1) 369
	ทำนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง	(45.5) 1,122	(27.8) 88	(97.2) 720	(37.1) 63	(6.6) 39	(32.8) 212
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646

ตารางที่ 4.2.4-3 ลักษณะการทำงานกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร (ต่อ)

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
แหล่งเงินทุน	ใช้เฉพาะแรงงาน(ไม่ใช้ทุน)	(95.5) 2,356	(94.6) 300	(100.0) 741	(98.8) 168	(99.5) 590	(86.2) 557
	ลงทุนเอง	(3.9) 96	(3.8) 12	(0.0) 0	(0.6) 1	(0.0) 0	(12.9) 83
	มีคนลงทุนให้	(0.2) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.5) 3	(0.3) 2
	กู้เงินมาลงทุน	(0.4) 10	(1.6) 5	(0.0) 0	(0.6) 1	(0.0) 0	(0.6) 4
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646

เมื่อจำแนกตามลักษณะผลผลิตพบว่าแรงงานส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 93.4 ทำเกษตรรับจ้างที่เกี่ยวกับการปลูกพืช และร้อยละ 6.6 เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ เมื่อจำแนกลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ พบว่า ร้อยละ 94.2 ทำงานแบบรับจ้าง และรองลงมาคือร้อยละ 4.9 เป็นการช่วยกิจการของครัวเรือน

ตารางที่ 4.2.4-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วันทำงานต่อเดือน	น้อยกว่า 20 วัน	(13.1) 323	(1.6) 5	(20.5) 152	(0.6) 1	(20.7) 123	(6.5) 42
	21-25 วัน	(36.0) 887	(22.4) 71	(30.5) 226	(0.0) 0	(72.7) 431	(24.6) 159
	มากกว่า 25 วัน	(51.0) 1,257	(76.0) 241	(49.0) 363	(99.4) 169	(6.6) 39	(68.9) 445
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646
	จำนวนวันทำงานเฉลี่ยต่อเดือน	**24.5**	**27.2**	**23.6**	**29.8**	**20.4**	**26.5**
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน	น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	(36.1) 891	(12.9) 41	(12.3) 91	(10.0) 17	(94.8) 562	(27.9) 180
	8 ชั่วโมง	(46.7) 1151	(50.5) 160	(81.2) 602	(67.7) 115	(4.4) 26	(38.4) 248
	มากกว่า 8 ชั่วโมง ไม่เกิน 12 ชั่วโมง	(16.4) 405	(35.3) 112	(6.5) 48	(20.6) 35	(0.7) 4	(31.9) 206
	มากกว่า 12 ชั่วโมง	(0.8) 20	(1.3) 4	(0.0) 0	(1.8) 3	(0.2) 1	(1.9) 12
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646
	จำนวนชั่วโมงทำงานเฉลี่ยต่อวัน	**7.4**	**8.4**	**8.0**	**8.4**	**4.7**	**8.3**

ตารางที่ 4.2.4-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร (ต่อ)

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การพักผ่อนระหว่างการทำงาน	ไม่มี	(18.4) 455	(10.7) 34	(1.6) 12	(2.9) 5	(43.0) 255	(23.1) 149
	มี	(81.6) 2012	(89.3) 283	(98.4) 729	(97.1) 165	(57.0) 338	(76.9) 497
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646
การลาโดยได้รับค่าจ้าง (กรณีมีนายจ้าง)	ลาพักผ่อน	(1.0) 23	(6.8) 18	(0.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.5) 3
	ลากิจ	(0.8) 18	(6.4) 17	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.2) 1
	ลาป่วย	(0.7) 17	(6.0) 16	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.2) 1
	สามารถลาพักผ่อน ลากิจ และลาป่วยได้ แต่ไม่ได้รับค่าจ้าง	(97.5) 2,268	(80.8) 215	(99.7) 738	(100.0) 169	(100.0) 10	(99.1) 555
	จำนวนผู้มีนายจ้าง	(100.0) 2,326	(100.0) 266	(100.0) 740	(100.0) 169	(100.0) 591	(100.0) 560

เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั่วประเทศกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51 มีจำนวนวันทำงานต่อเดือนมากกว่า 25 วัน อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ส่วนใหญ่คือร้อยละ 72.7 ทำงานอยู่ในช่วง 21-25 วันต่อเดือน

เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน พบว่า กลุ่มที่ระบุว่ามีจำนวนชั่วโมงการทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.6 แต่เมื่อจำแนกพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานเป็นรายภูมิภาค พบว่าส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 94.8 ของกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 81.6 มีเวลาพักระหว่างการทำงาน อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีสัดส่วนของผู้ที่ตอบว่ามีเวลาพักน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ

ในส่วนของการลาพักโดยได้รับค่าจ้าง พบว่า เกือบทั้งหมดของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการกลุ่มเกษตรไม่สามารถลาโดยได้รับค่าจ้าง

ตารางที่ 4.2.4-5 ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายชิ้น	(0.4) 10	(0.6) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.2) 1	(1.1) 7
รายวัน	(81.8) 2,019	(80.4) 255	(98.7) 731	(98.2) 167	(68.6) 407	(71.1) 459
รายสัปดาห์และรายเดือน	(3.8) 93	(7.6) 24	(0.9) 7	(1.2) 2	(2.5) 15	(7.0) 45
อื่นๆ (รุ่นหรือรอบการผลิต)	(14.0) 345	(11.4) 36	(0.4) 3	(0.6) 1	(28.7) 170	(20.9) 135
รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ลักษณะการได้รับค่าตอบแทนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 81.8 เป็นแบบรายวัน อย่างไรก็ตามพบว่า กลุ่มแรงงานในภาคใต้จะได้รับค่าตอบแทนในรูปแบบของรุ่นหรือรอบการผลิตเป็นสัดส่วนที่มากกว่าในภาคอื่นๆ

ตารางที่ 4.2.4-6 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายได้เฉลี่ยต่อวัน	ต่ำกว่า 100 บาท	(0.7) 17	(1.0) 3	(0.4) 3	(0.0) 0	(1.4) 8	(0.5) 3
	101 - 150 บาท	(31.3) 771	(37.2) 118	(49.3) 365	(62.9) 107	(8.6) 51	(20.1) 130
	151-200 บาท	(33.7) 831	(38.8) 123	(42.2) 313	(27.1) 46	(14.3) 85	(40.9) 264
	201 - 250 บาท	(13.7) 339	(14.8) 47	(7.4) 55	(5.9) 10	(12.7) 75	(23.5) 152
	251-300 บาท	(11.4) 280	(4.7) 15	(0.5) 4	(3.5) 6	(31.0) 184	(11.0) 71
	มากกว่า 300 บาท	(9.3) 229	(3.5) 11	(0.1) 1	(0.6) 1	(32.0) 190	(4.0) 26
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646
ความพอใจต่อค่าจ้าง/รายได้	พอใจ	(41.9) 1,034	(48.9) 155	(32.7) 242	(7.7) 13	(59.2) 351	(42.3) 273
	ไม่พอใจ	(58.1) 1,433	(51.1) 162	(67.3) 499	(92.4) 157	(40.8) 242	(57.7) 373
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 33.7 ของทั้งหมด มีรายได้ในช่วง 151-200 บาทต่อวัน รองลงมาร้อยละ 31.3 มีรายได้มากกว่า 100 บาท แต่ไม่เกิน 150 บาทต่อวัน และมีเพียงร้อยละ 9.3 ที่มีรายได้มากกว่า 300 บาทต่อวัน โดยเมื่อจำแนกรายได้ของกลุ่มตัวอย่างตามภูมิภาคพบว่า ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุด ในขณะที่ภาคใต้เป็นภาคที่มีรายได้เฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งตัวเลขนี้ก็สะท้อนออกมาให้เห็นในรูปของความพอใจต่อค่าจ้าง เพราะว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคกลางถึงร้อยละ 92.4 และกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงร้อยละ 68.8 ระบุว่าไม่พอใจกับรายได้ที่ได้รับอยู่ในปัจจุบัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ร้อยละ 59.2 ระบุว่าพอใจกับรายได้ในปัจจุบันแล้ว

ตารางที่ 4.2.4-7 อาชีพเสริมของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

อาชีพเสริม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีและไม่ต้องการ	(57.3)	(63.4)	(49.8)	(61.2)	(44.4)	(73.8)
	1,414	201	369	104	263	477
ไม่มีแต่ต้องการ	(17.5)	(9.2)	(20.2)	(20.6)	(19.7)	(15.5)
	431	29	150	35	117	100
มี	(25.2)	(27.4)	(30.0)	(18.2)	(35.9)	(10.7)
	622	87	222	31	213	69
- รายได้ไม่แน่นอน/เป็นครั้งคราว	(23.9)	(27.1)	(27.1)	(15.9)	(35.4)	(10.1)
	589	86	201	27	210	65
- รายได้ประจำ	(1.3)	(0.3)	(2.8)	(2.4)	(0.5)	(0.6)
	33	1	21	4	3	4
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	2,467	317	741	170	593	646

การประกอบอาชีพเสริมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 57.3 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมและไม่ต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมใดๆ อีก ร้อยละ 17.5 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมแต่ระบุว่ามีความต้องการมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 25.2 ระบุว่ามีอาชีพเสริมอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามมีเพียง ร้อยละ 1.3 เท่านั้นที่มีอาชีพเสริมและมีรายได้ค่อนข้างประจำ โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาคพบว่ากลุ่มแรงงานในกรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มที่มีความต้องการอาชีพเสริมน้อยที่สุด และกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้เป็นกลุ่มที่มีอาชีพเสริมในสัดส่วนสูงที่สุด

ตารางที่ 4.2.4-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(49.6) 1,223	(71.6) 227	(34.4) 255	(7.7) 13	(75.6) 448	(43.3) 280
มีปัญหา (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(50.4) 1,244	(28.4) 90	(65.6) 486	(92.4) 157	(24.5) 145	(56.7) 366
- ค่าตอบแทนน้อย	(41.8) 1,032	(24.6) 78	(54.8) 406	(86.5) 147	(14.7) 87	(48.6) 314
- งานหนัก	(31.5) 778	(20.2) 64	(41.0) 304	(69.4) 118	(13.3) 79	(33.0) 213
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(3.1) 77	(1.9) 6	(0.3) 2	(4.7) 8	(2.5) 15	(7.1) 46
- งานไม่ต่อเนื่อง	(26.0) 641	(10.7) 34	(45.2) 335	(12.9) 22	(19.1) 113	(21.2) 137
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(3.4) 83	(4.1) 13	(3.4) 25	(2.9) 5	(0.0) 0	(6.2) 40
- ไม่มีวันหยุด	(8.1) 199	(8.8) 28	(9.6) 71	(13.5) 23	(0.2) 1	(11.8) 76
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(12.8) 315	(1.9) 6	(13.8) 102	(6.5) 11	(17.0) 101	14.7) 95
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.7) 18	(0.0) 0	(0.9) 7	(0.0) 0	(1.2) 7	(0.6) 4
- ไม่มีสวัสดิการ	(17.0) 419	(11.4) 36	(27.3) 202	(40.0) 68	(3.4) 20	(14.4) 93
- อื่น ๆ	(0.4) 10	(0.6) 2	((0.0) 0	(0.0) 0	(0.2) 1	(1.1) 7
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646

ตารางที่ 4.2.4-9 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(49.6)	(71.6)	(34.4)	(7.7)	(75.6)	(43.3)
	1,223	227	255	13	448	280
มีปัญหา	(50.4)	(28.4)	(65.6)	(92.4)	(24.5)	(56.7)
	1,244	90	486	157	145	366
- ค่าตอบแทนน้อย	(28.0)	(14.2)	(38.5)	(57.1)	(5.7)	(35.5)
	690	45	285	97	34	229
- งานหนัก	(9.3)	(7.6)	(8.6)	(27.7)	(4.7)	(10.4)
	230	24	64	47	28	67
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(0.5)	(0.6)	(0.1)		(1.0)	(0.6)
	13	2	1		6	4
- งานไม่ต่อเนื่อง	(7.1)	(1.3)	(11.9)	(1.2)	(10.1)	(3.1)
	174	4	88	2	60	20
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(0.5)	(1.6)	(0.4)	(0.6)	(0.0)	(0.5)
	12	5	3	1	0	3
- ไม่มีวันหยุด	(1.3)	(1.3)	(1.6)	(1.2)	(0.0)	(2.3)
	33	4	12	2	0	15
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(1.2)	(0.0)	(0.8)	(0.0)	(2.0)	(1.9)
	30	0	6	0	12	12
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	((0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.2)	(0.0)
	1	0	0	0	1	0
- ไม่มีสวัสดิการ	(2.2)	(1.6)	(3.6)	(4.7)	(0.5)	(1.6)
	53	5	27	8	3	10
- อื่นๆ	(0.3)	(0.3)	(0.0)	(0.0)	(0.2)	(0.9)
	8	1	0	0	1	6
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	2,467	317	741	170	593	646

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.4 ระบุว่า ประสบปัญหาในการทำงาน และเมื่อให้ระบุถึงปัญหาที่ต้องประสบโดยระบุได้มากกว่า 1 ปัญหาโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ พบว่า ปัญหาค่าตอบแทนจากการทำงานเป็นปัญหาที่มีการระบุถึงสูงที่สุดคือร้อยละ 41.8 รองลงมาได้แก่ ปัญหางานหนักร้อยละ 31.5 และงานไม่ต่อเนื่องร้อยละ 26.0 อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคพบว่าเขตภาคเหนือและภาคใต้เป็นเขตที่กลุ่มตัวอย่างระบุว่าไม่มีปัญหาใดๆ สูงถึงร้อยละ 71.6 และ 75.6 ในขณะที่ภาคกลางระบุว่ามีปัญหาถึงร้อยละ 92.4

เมื่อพิจารณาปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคประสบ พบว่า ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างทุกภูมิภาคระบุถึงมากที่สุดได้แก่ ปัญหาค่าตอบแทนจากการทำงาน และเป็นปัญหาที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรเห็นว่ามีความสำคัญที่สุดด้วย

ตารางที่ 4.2.4-10 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(47.0)	(59.6)	(31.7)	(7.7)	(76.9)	(41.3)
	1,160	189	235	13	456	267
มีปัญหา	(53.0)	(40.4)	(68.3)	(92.4)	(23.1)	(58.7)
	1,307	128	506	157	137	379
- คับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท	(0.8)	(1.3)	(0.3)	(0.0)	(0.7)	(1.6)
	20	4	2	0	4	10
- เสียงดัง	(1.2)	(2.8)	(0.4)	(1.2)	(0.0)	(2.5)
	30	9	3	2	0	16
- ทำงานกลางแจ้ง/อากาศร้อน	(49.3)	(36.3)	(67.6)	(90.6)	(17.9)	(52.8)
	1,217	115	501	154	106	341
- สถานที่ไม่สะอาด	(7.3)	(1.3)	(3.4)	(51.8)	(2.2)	(7.7)
	180	4	25	88	13	50
- มีฝุ่นละออง/กลิ่น/ควัน	(7.7)	(12.3)	(7.0)	(9.4)	(0.3)	(12.7)
	191	39	52	16	2	82
- แสงสว่างไม่เพียงพอ	(1.4)	(0.6)	(0.0)	(0.0)	(4.7)	(0.6)
	34	2	0	0	28	4
- มีแรงสั่นสะเทือน	(0.5)	(1.6)	(0.3)	(0.0)	(0.0)	(0.8)
	12	5	2	0	0	5
- ห้องน้ำไม่เพียงพอ/สกปรก (กรณีไม่ได้ทำงานที่บ้านตนเอง)	(0.3)	(54.7)	(24.3)	(29.3)	(0.1)	(14.7)
	2	93	77	189	1	362
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	2,467	317	741	170	593	646

ในส่วนของปัญหาสถานที่ทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า ร้อยละ 53.0 ของกลุ่มตัวอย่างระบุว่าประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดคือการทำงานกลางแจ้งซึ่งมีแดดร้อน และเมื่อพิจารณาตามภูมิภาคก็ยังคงพบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือและภาคใต้ส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหาเรื่องสถานที่ทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ตารางที่ 4.2.4-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน	**ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน**	(78.4) 1,933	(75.4) 239	(83.4) 618	(65.9) 112	(77.2) 458	(78.3) 506
	เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(21.7) 534	(24.6) 78	(16.6) 123	(34.1) 58	(22.8) 135	(21.7) 140
	- ของมีคม	(20.3) 501	(23.0) 73	(16.6) 123	(31.2) 53	(21.4) 127	(19.4) 125
	- พลัดตกจากที่สูง	(3.7) 90	(1.6) 5	(0.5) 4	(4.1) 7	(12.0) 71	(0.5) 3
	- ไฟ/น้ำร้อนลวก	(1.1) 26	(1.0) 3	(0.1) 1	(3.5) 6	(1.0) 6	(1.6) 10
	-อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(7.8) 193	(11.4) 36	(7.0) 52	(10.6) 18	(8.4) 50	(5.7) 37
	-ไฟฟ้าช็อต	(0.5) 12	(1.0) 3	(0.0) 0	(1.2) 2	(0.3) 2	(0.8) 5
	- การชน/กระแทก	(13.7) 337	(14.2) 45	(12.3) 91	(15.9) 27	(15.0) 89	(13.2) 85
	- สารเคมี	(10.1) 248	(19.9) 63	(8.8) 65	(13.5) 23	(6.6) 39	(9.0) 58
	- อื่น ๆ	(1.2) 30	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.0) 18	(1.9) 12
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(76.8) 410	(80.8) 63	(95.1) 117	(74.1) 43	(80.0) 108	(56.4) 79
	อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(55.2) 295	(68.0) 53	(49.6) 61	(70.7) 41	(62.2) 84	(40.0) 56
	ทำงานในขณะไม่สบาย	(47.8) 255	(56.4) 44	(39.0) 48	(51.7) 30	(59.3) 80	(37.9) 53
	ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(39.9) 213	(28.2) 22	(26.8) 33	(10.3) 6	(74.8) 101	(36.4) 51
	ทำงานในขณะเมาสุรา	(11.1) 59	(21.8) 17	(5.7) 7	(6.9) 4	(15.6) 21	(7.1) 10
	สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(39.5) 211	(33.3) 26	(61.8) 76	(43.1) 25	(5.2) 7	(55.0) 77
	อื่นๆ	(7.5) 40	(1.3) 1	(17.9) 22	(0.0) 0	(0.0) 0	(12.1) 17
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 534	(100.0) 78	(100.0) 123	(100.0) 58	(100.0) 135	(100.0) 140

ตารางที่ 4.2.4-12 ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุด	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ของมีคม	(78.4)	(75.4)	(83.4)	(65.9)	(77.2)	(78.3)
	317	32	93	30	81	81
พลัดตกจากที่สูง	(1.0)	(0.0)	(0.1)	(2.4)	(3.2)	(0.2)
	25	0	1	4	19	1
ไฟ/น้ำร้อนลวก	(0.5)	(0.3)	(0.0)	(2.4)	(0.0)	(0.9)
	11	1	0	4	0	6
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(1.5)	(2.5)	(0.7)	(2.4)	(1.0)	(2.0)
	36	8	5	4	6	13
การชน/กระแทก	(2.5)	(4.4)	(1.4)	(2.9)	(3.4)	(2.0)
	62	14	10	5	20	13
สารเคมี	(2.6)	(7.3)	(1.9)	(6.5)	(0.2)	(2.5)
	65	23	14	11	1	16
อื่นๆ	(0.7)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(1.4)	(1.5)
	18	0	0	0	8	10
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	2467	317	741	170	593	646

ตารางที่ 4.2.4-13 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ทำงานไม่ถูกวิธี/ความประมาท	(52.6)	(46.2)	(67.5)	(48.3)	(57.0)	(40.7)
	281	36	83	28	77	57
ใช้อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(13.5)	(15.4)	(12.2)	(27.6)	(11.1)	(10.0)
	72	12	15	16	15	14
ทำงานในขณะไม่สบาย	(12.6)	(11.5)	(6.5)	(13.8)	(11.9)	(18.6)
	67	9	8	8	16	26
ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(6.4)	(3.9)	(2.4)	(0.0)	(15.6)	(5.0)
	34	3	3	0	21	7
ทำงานในขณะเมาสุรา	(3.0)	(6.4)	(2.4)	(3.5)	(3.7)	(0.7)
	16	5	3	2	5	1
สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(9.7)	(16.7)	(8.9)	(6.9)	(0.7)	(16.4)
	52	13	11	4	1	23
อื่นๆ	(2.3)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(8.6)
	12	0	0	0	0	12
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	534	78	123	58	135	140

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 78.4 ระบุว่าไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน ส่วนในกรณีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเคยได้รับบาดเจ็บ ลักษณะการบาดเจ็บที่พบมากที่สุดคือ การได้รับบาดเจ็บจากการถูกของมีคมบาด

เมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ทำให้แรงงานรับจ้างทางการเกษตรได้รับบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงานนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.8 ของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุนั้นมีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี รองลงมาได้แก่ สาเหตุจากอุปกรณ์เครื่องมือไม่เหมาะสมและการทำงานขณะที่เจ็บป่วยอยู่

ตารางที่ 4.2.4-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรเคยได้รับและวิธีการแก้ไข

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงาน	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(59.9) 1,478	(81.7) 259	(48.2) 357	(28.8) 49	(60.0) 356	(70.7) 457
	เคย	(40.1) 989	(18.3) 58	(51.8) 384	(71.2) 121	(40.0) 237	(29.3) 189
	- อาการเกี่ยวกับตา	(10.7) 106	(19.0) 11	(5.7) 22	(3.3) 4	(18.6) 44	(13.2) 25
	- ระบบทางเดินหายใจและหวัด	(17.0) 168	(29.3) 17	(16.2) 62	(16.5) 20	(16.9) 40	(15.3) 29
	- โรคผิวหนัง	(42.4) 419	(32.8) 19	(45.6) 175	(38.8) 47	(39.7) 94	(44.4) 84
	- ปวดเมื่อย/ข้อ/ตะคริว	(33.2) 328	(43.1) 25	(39.8) 153	(9.1) 11	(44.3) 105	(18.0) 34
	- ปวดหัว/เวียนหัว/คลื่นไส้/	(1.6) 16	(1.7) 1	(1.0) 4	(0.0) 0	(1.7) 4	(3.7) 7
	- เป็นลม/หมดสติ/ไม่รู้สึกตัว	(15.0) 148	(34.5) 20	(10.9) 42	(9.1) 11	(12.2) 29	(24.3) 46
	- บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	(2.6) 26	(1.7) 1	(0.8) 3	(7.4) 9	(0.4) 1	(6.4) 12
วิธีการแก้ไขปัญหา	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(59.5) 1,468	(81.7) 259	(46.8) 347	(28.8) 49	(60.0) 356	(70.7) 457
	เคยเจ็บป่วย	(40.1) 989	(18.3) 58	(51.8) 384	(71.2) 121	(40.0) 237	(29.3) 189
	- หยุดพัก	(4.2) 104	(1.0) 3	(8.1) 60	(4.7) 8	(2.0) 12	(3.3) 21
	- พบแพทย์	(22.9) 564	(13.3) 42	(35.0) 259	(11.2) 19	(31.9) 189	(8.5) 55
	- ซื้อยากินเอง	(13.3) 328	(4.1) 13	(10.1) 75	(54.7) 93	(5.7) 34	(17.5) 113

ตารางที่ 4.2.4-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรเคยได้รับและวิธีการแก้ไข (ต่อ)

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
	- อื่น ๆ (ปล่อยให้หายเอง)	((0.1) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.6) 1	(0.3) 2	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646

ในภาพรวมทั่วประเทศกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 59.5 ตอบว่าไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน โดยกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือถึงร้อยละ 81.7 ระบุว่าไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางร้อยละ 28.8 เท่านั้นที่บอกว่าไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน

ในกลุ่มที่ระบุว่าเคยเจ็บป่วยจากการทำงานนั้น พบว่า ลักษณะความเจ็บป่วยที่ได้พบมากที่สุดร้อยละ 42.4 คือ อาการเกี่ยวกับโรคผิวหนัง เช่น ผด ผื่น รองลงมาร้อยละ 33.2 คืออาการปวดเมื่อตามร่างกายและการเป็นตะคริว โดยวิธีการรักษาอาการเจ็บป่วยที่กลุ่มตัวอย่างมักจะใช้มากที่สุดคือการไปพบแพทย์และรองลงมาคือการซื้อยากินเอง

ตารางที่ 4.2.4-15 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ประสบปัญหา	(27.8) 686	(55.8) 177	(17.0) 126	(0.6) 1	(32.9) 195	(29.0) 187
ประสบปัญหา	(72.2) 1,781	(44.2) 140	(83.0) 615	(99.4) 169	(67.1) 398	(71.1) 459
- ไม่มีเงินออม	(56.5) 1,394	(35.7) 113	(62.8) 465	(87.7) 149	(52.8) 313	(54.8) 354
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	(13.8) 340	(3.2) 10	(10.9) 81	(4.7) 8	(9.4) 56	(28.6) 185
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน	(25.6) 632	(8.5) 27	(25.6) 190	(30.6) 52	(22.3) 132	(35.8) 231
- ไม่มีที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง	(7.1) 175	(2.5) 8	(0.3) 2	(28.8) 49	(0.7) 4	(17.3) 112
- ถูกคุกคามและถูกเรียกค่าคุ้มครอง	(0.3) 7	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.1) 7
- ถูกเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	(0.1) 2	(0.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.2) 1

ตารางที่ 4.2.4-15 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- ภาวะหนี้สินในระบบ	(15.1) 373	(14.2) 45	(20.7) 153	(4.1) 7	(16.0) 95	(11.3) 73
- ภาวะหนี้สินนอกระบบ	(19.2) 473	(9.2) 29	(33.5) 248	(22.4) 38	(9.3) 55	(15.9) 103
- ภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	(8.0) 197	(12.9) 41	(13.5) 100	(1.8) 3	(1.2) 7	(7.1) 46
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 72.2 ของทั้งหมดระบุว่าประสบปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาขาดแคลนเงินออมคิดเป็นร้อยละ 56.5 ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินคิดเป็นร้อยละ 25.6 และภาวะหนี้สินนอกระบบคิดเป็นร้อยละ 19.2 อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือส่วนใหญ่คือร้อยละ 55.8 ระบุว่าไม่ประสบปัญหาอะไร

ตารางที่ 4.2.4-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร (เลือกตอบได้ 5 ข้อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(11.2) 276	(8.2) 26	(8.8) 65	(44.1) 75	(2.2) 13	(15.0) 97
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(9.5) 234	(7.3) 23	(12.8) 95	(38.2) 65	(0.7) 4	(7.3) 47
สิทธิในการมีวันหยุด	(13.1) 324	(12.9) 41	(13.0) 96	(48.2) 82	(2.2) 13	(14.2) 92
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(19.4) 479	(17.7) 56	(12.2) 90	(55.3) 94	(13.0) 77	(25.1) 162
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(25.0) 616	(24.3) 77	(15.8) 117	(53.5) 91	(25.1) 149	(28.2) 182
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(9.1) 225	(15.5) 49	(0.9) 7	(12.4) 21	(6.8) 40	(16.7) 108
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(41.6) 1027	(33.4) 106	(65.5) 485	(18.8) 32	(26.8) 159	(37.9) 245
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(20.6) 507	(34.7) 110	(21.7) 161	(10.6) 18	(11.6) 69	(23.1) 149
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(22.2) 548	(46.1) 146	(17.0) 126	(10.6) 18	(10.5) 62	(30.3) 196

ตารางที่ 4.2.4-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร (เลือกตอบได้ 5 ข้อ) (ต่อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(58.9)	(58.7)	(67.6)	(34.7)	(67.6)	(47.4)
	1,453	186	501	59	401	306
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(53.8)	(51.7)	(60.5)	(35.3)	(59.5)	(46.6)
	1,326	164	448	60	353	301
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(44.8)	(47.6)	(52.8)	(23.5)	(45.2)	(39.6)
	1,106	151	391	40	268	256
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(20.3)	(37.5)	(5.9)	(11.8)	(32.9)	(18.9)
	500	119	44	20	195	122
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(23.7)	(32.8)	(20.4)	(15.3)	(19.2)	(29.4)
	585	104	151	26	114	190
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(43.7)	(34.7)	(23.1)	(15.3)	(80.4)	(45.7)
	1,079	110	171	26	477	295
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(38.3)	(21.8)	(44.4)	(14.1)	(52.6)	(32.5)
	944	69	329	24	312	210
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(20.4)	(12.3)	(23.6)	(8.2)	(28.0)	(16.9)
	503	39	175	14	166	109
อื่น ๆ	(0.1)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.3)
	2	0	0	0	0	2
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	2467	317	741	170	593	646

ตารางที่ 4.2.4-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรต้องการมากเป็นลำดับแรก

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(5.6)	(4.4)	(1.2)	(38.8)	(1.4)	(6.5)
	139	14	9	66	8	42
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(0.6)	(1.3)	(0.4)	(0.6)	(0.0)	(1.1)
	15	4	3	1	0	7
สิทธิในการมีวันหยุด	(1.9)	(3.5)	(0.5)	(8.8)	(0.2)	(2.3)
	46	11	4	15	1	15
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(2.7)	(2.8)	(1.5)	(4.1)	(3.7)	(2.6)
	66	9	11	7	22	17
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(3.8)	(3.5)	(3.4)	(2.9)	(3.4)	(5.0)
	93	11	25	5	20	32
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(1.3)	(1.0)	(0.4)	(1.2)	(1.4)	(2.6)
	33	3	3	2	8	17

ตารางที่ 4.2.4-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรต้องการมากเป็นลำดับแรก (ต่อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(19.8) 489	(8.5) 27	(47.1) 349	(5.9) 10	(4.9) 29	(11.5) 74
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(2.7) 67	(4.1) 13	(2.0) 15	(1.8) 3	(1.5) 9	(4.2) 27
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(4.4) 109	(6.0) 19	(4.3) 32	(3.5) 6	(1.0) 6	(7.1) 46
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(11.7) 289	(10.4) 33	(12.3) 91	(9.4) 16	(15.5) 92	(8.8) 57
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(5.4) 132	(8.8) 28	(1.1) 8	(4.7) 8	(5.4) 32	(8.7) 56
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(4.7) 117	(9.2) 29	(4.1) 30	(2.4) 4	(2.2) 13	(6.4) 41
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(3.6) 89	(9.5) 30	(1.1) 8	(1.2) 2	(5.6) 33	(2.5) 16
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(5.5) 135	(11.4) 36	(5.1) 38	(4.7) 8	(3.4) 20	(5.1) 33
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(16.7) 413	(8.8) 28	(5.0) 37	(3.5) 6	(38.3) 227	(17.8) 115
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(5.0) 122	(5.4) 17	(4.1) 30	(3.5) 6	(6.8) 40	(4.5) 29
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(4.6) 113	(1.6) 5	(6.5) 48	(2.9) 5	(5.6) 33	(3.4) 22
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 2,467	(100.0) 317	(100.0) 741	(100.0) 170	(100.0) 593	(100.0) 646

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างแรงงานรับจ้างทางการเกษตรส่วนมากระบุถึงได้แก่ สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมมรรถภาพ ในขณะที่เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคจะพบว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะต้องการความคุ้มครองในด้านค่าจ้างขั้นต่ำมากที่สุด

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก พบว่า สิทธิการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ เป็นการคุ้มครองที่แรงงานต้องการมากที่สุด

ตารางที่ 4.2.4-18 ความช่วยเหลือที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
จัดหางาน/มีงานต่อเนื่อง/งานที่มั่นคง	(14.4)	(7.3)	(15.9)	(34.7)	(15.7)	(9.8)
	356	23	118	59	93	63
ค่ารักษาพยาบาล/ตรวจสุขภาพ/ประกันสุภาพ	(12.8)	(26.5)	(14.3)	(0.6)	(2.0)	(17.5)
	316	84	106	1	12	113
เงินกู้ยืม/เงินลงทุน	(12.3)	(12.3)	(13.2)	(34.1)	(7.4)	(9.9)
	303	39	98	58	44	64
ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน	(5.5)	(5.1)	(8.0)	(2.4)	(2.0)	(7.0)
	136	16	59	4	12	45
ค่าแรง/ค่าจ้าง/ค่าล่วงเวลา	(13.5)	(16.7)	(16.7)	(10.6)	(6.9)	(15.2)
	334	53	124	18	41	98
การศึกษาบุตร/สงเคราะห์บุตร/คลอดบุตร	(3.1)	(2.8)	(5.9)	(0.0)	(1.9)	(1.9)
	76	9	44	0	11	12
กำหนดราคาซื้อขาย	(10.2)	(4.1)	(4.6)	(1.2)	(26.8)	(6.7)
	251	13	34	2	159	43
ควบคุมราคาสินค้า/น้ำมัน/ค่าครองชีพ	(3.0)	(8.5)	(3.9)	(1.8)	(0.7)	(1.9)
	75	27	29	3	4	12
เงินทดแทนในกรณีทุพพลภาพ/เสียชีวิต	(4.6)	(1.3)	(2.4)	(0.0)	(9.8)	(5.1)
	113	4	18	0	58	33
หนี้สิน	(1.7)	(5.4)	(3.4)	(0.0)	(0.2)	(0.0)
	43	17	25	0	1	0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	2,467	317	741	170	593	646

ความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรกเพื่อให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพพบว่าความต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดหางานที่มีความมั่นคงและต่อเนื่อง ความช่วยเหลือในเรื่องค่ารักษาพยาบาล ความช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องค่าจ้าง และความช่วยเหลือในด้านเงินกู้ยืม เป็นความช่วยเหลือที่กลุ่มแรงงานมีความต้องการมากที่สุดใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่าความช่วยเหลือลำดับแรกที่แรงงานในภาคต่างๆ มีความต้องการจะแตกต่างกันออกไป

ตารางที่ 4.2.4-19 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบและความต้องการลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม ของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(46.4) 1,144	(78.2) 248	(33.9) 251	(84.1) 143	(41.5) 246	(39.6) 256
ต้องการ	(53.6) 1,323	(21.8) 69	(66.1) 490	(15.9) 27	(58.5) 347	(60.4) 390
- กรณีเจ็บป่วย	(79.4) 1051	(73.9) 51	(92.2) 452	(55.6) 15	(71.2) 247	(73.3) 286
- กรณีคลอดบุตร	(2.1) 28	(1.4) 1	(0.6) 3	(3.7) 1	(5.2) 18	(1.3) 5
- กรณีทุพพลภาพ	(2.0) 27	(4.3) 3	(0.2) 1	(0.0) 0	(4.9) 17	(1.5) 6
- กรณีเสียชีวิต	(2.1) 28	(1.4) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.5) 12	(3.4) 15
- กรณีสงเคราะห์บุตร	(3.8) 50	(4.3) 3	(3.1) 15	(3.7) 1	(7.2) 25	(1.5) 6
- กรณีชราภาพ	(2.9) 38	(1.4) 1	(0.6) 3	(22.2) 6	(4.3) 15	(3.3) 13
- กรณีว่างงาน	(7.8) 103	(13.0) 9	(3.5) 17	(14.8) 4	(4.9) 17	(14.4) 56
จำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือน (บาท)	**188.3**	**120.7**	**138.6**	**157.2**	**96.3**	**117.5**
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,323	(100.0) 69	(100.0) 490	(100.0) 27	(100.0) 347	(100.0) 390

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ กลุ่มตัวอย่างแรงงานรับจ้างทางการเกษตรส่วนใหญ่คือร้อยละ 53.6 ต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมแบบมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินสมทบ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่าในภาคเหนือและภาคกลางจะมีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ต้องการเข้าร่วมระบบประกันสังคมโดยร่วมจ่ายเงินสมทบมากกว่าผู้ที่ต้องการเข้าร่วม

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ต้องการเข้าร่วมในระบบประกันสังคมจะพบว่า ความคุ้มครองที่แรงงานมีความต้องการมากที่สุดทั้งในภาพรวมของประเทศและรายภูมิภาคจะเป็นเรื่องของการรักษาพยาบาลในกรณีเจ็บป่วย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 79.4 ทั้งนี้พบว่าจำนวนเงินสมทบเฉลี่ยที่สามารถจ่ายได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ เดือนละ 188 บาท โดยมีกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางเป็นกลุ่มที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือนได้สูงที่สุด รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.4-20 ความต้องการการฝึกอบรม/อาชีพเสริมของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

ความต้องการฝึกอบรม/อาชีพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(55.7)	(48.9)	(53.3)	(78.8)	(56.0)	(55.3)
	1,373	155	395	134	332	357
- ไม่มีเวลาว่าง	(34.8)	(39.1)	(30.1)	(56.5)	(44.5)	(23.4)
	858	124	223	96	264	151
- รายได้เพียงพอแล้ว/งานที่ทำดีอยู่แล้ว	(5.7)	(1.6)	(3.6)	(16.5)	(4.6)	(8.4)
	141	5	27	28	27	54
- อายุมากแล้วไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	(4.2)	(2.5)	(2.6)	(2.9)	(4.4)	(7.0)
	103	8	19	5	26	45
- อื่น ๆ	(15.2)	(8.2)	(19.6)	(5.9)	(6.9)	(23.5)
	271	18	126	5	15	107
ต้องการ	(44.4)	(51.1)	(46.7)	(21.2)	(44.0)	(44.7)
	1,094	162	346	36	261	289
- อบรมด้านการเกษตร	(19.2)	(13.9)	(31.3)	(10.6)	(11.1)	(17.7)
	474	44	232	18	66	114
- การฝึกทำอาหาร/ทำขนม	(3.8)	(10.1)	(1.9)	(1.2)	(4.2)	(3.1)
	93	32	14	2	25	20
- อบรมความรู้ด้านช่าง	(14.1)	(21.8)	(8.8)	(6.5)	(14.8)	(17.6)
(ซ่อมรถ,เสริมสวย ฯลฯ)	254	37	51	9	63	94
- งานประดิษฐ์/งานฝีมือ	(7.6)	(8.2)	(3.5)	(2.9)	(15.7)	(5.7)
	187	26	26	5	93	37
- อื่น ๆ	(3.5)	(7.3)	(3.1)	(1.2)	(2.4)	(3.7)
	86	23	23	2	14	24
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	2,467	317	741	170	593	646

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศกลุ่มตัวอย่างแรงงานรับจ้างทางการเกษตรส่วนใหญ่คือร้อยละ 55.7 ของทั้งหมด ระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม ยกเว้นในภาคเหนือที่มีสัดส่วนของผู้ต้องการอาชีพเสริมมากกว่าเล็กน้อย ส่วนใหญ่ของผู้ที่ไม่ต้องการอาชีพเสริมให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาคก็จะให้ผลไปในทางเดียวกันด้วย

ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมนั้นส่วนใหญ่จะระบุว่าต้องการฝึกอบรมความรู้ในด้านการเกษตร

ตารางที่ 4.2.4-21 สวัสดิการสังคมที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรได้รับหรือเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

องค์กร/โครงการ/กลุ่ม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ได้เป็นสมาชิก/ไม่ได้ใช้บริการ	(54.3)	(38.8)	(54.7)	(44.7)	(54.1)	(64.2)
	1,340	123	405	76	321	415
เป็นสมาชิก/ใช้บริการ	(45.7)	(61.2)	(45.3)	(55.3)	(45.9)	(35.8)
	1,127	194	336	94	272	231
- ธนาคารของรัฐ	(19.5)	(20.8)	(35.5)	(5.9)	(15.7)	(8.4)
(ออมสิน, ธกส., เอสเอ็มอีของรัฐแบงค์)	482	66	259	10	93	54
- สหกรณ์	(7.3)	(11)	(2.0)	(35.9)	(4.2)	(6.7)
	179	35	15	61	25	43
- โครงการบ้านเอื้ออาทร	(0.2)	(0.0)	(0.4)	(0.0)	(0.0)	(0.2)
	4	0	3	0	0	1
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/สะสมทรัพย์	(14.0)	(15.3)	(15.0)	(3.5)	(29.3)	(4.5)
	346	26	111	6	174	29
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	(14.5)	(39.4)	(4.0)	(50.6)	(5.7)	(12.7)
	357	125	30	86	34	82
- กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ	(0.9)	(0.4)	(0.0)	(0.0)	(1.9)	(0.0)
	21	10	0	0	11	0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	2,467	317	741	170	593	646

การได้รับสวัสดิการสังคมหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือใช้บริการโครงการต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคือร้อยละ 54.3 ระบุว่าไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการและไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนการเข้าถึงสวัสดิการหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการต่างๆ เพียงแค่ร้อยละ 35.8 เท่านั้น

เมื่อจำแนกตามกลุ่มสวัสดิการต่างๆ พบว่า ในภาพรวมของประเทศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 19.5 สามารถกู้เงินจากธนาคารของรัฐเพื่อใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพ รองลงมาเป็นเรื่องของสวัสดิการที่จัดสรรกันเองได้แก่ กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ และกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และเป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 29.3 ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มสะสมทรัพย์ในชุมชน

4.2.5 กลุ่มหาบเร่แผงลอย

ตารางที่ 4.2.5-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มหาบเร่แผงลอย

ข้อมูลทั่วไป		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
เพศ	ชาย	(29.2) 193	(29.6) 45	(25.4) 53	(31.0) 31	(23.0) 23	(41.0) 41
	หญิง	(70.8) 468	(70.4) 107	(74.6) 156	(69.0) 69	(77.0) 77	(59.0) 59
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	(1.4) 9	(1.3) 2	(1.0) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.0) 5
	21-40 ปี	(52.5) 347	(67.1) 102	(38.8) 81	(62.0) 62	(48.0) 48	(54.0) 54
	41 - 60 ปี	(42.5) 281	(30.3) 46	(54.6) 114	(36.0) 36	(48.0) 48	(37.0) 37
	มากกว่า 60 ปี	(3.6) 24	(1.3) 2	(5.7) 12	(2.0) 2	(4.0) 4	(4.0) 4
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
	อายุเฉลี่ย	**39.9**	**36.7**	**42.6**	**39.2**	**40.8**	**38.8**
สถานภาพสมรส	โสด	(16.0) 106	(27.6) 42	(6.2) 13	(15.0) 15	(13.0) 13	(23.0) 23
	สมรส	(76.0) 502	(62.5) 95	(88.0) 184	(80.0) 80	(75.0) 75	(68.0) 68
	แยกกันอยู่/หย่า/หม้าย	(8.0) 53	(9.9) 15	(5.7) 12	(5.0) 5	(12.0) 12	(9.0) 9
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
การอุปการะบุคคลอื่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	**ไม่มี**	(19.8) 131	(19.1) 29	(17.2) 36	(11.0) 11	(18.0) 18	(37.0) 37
	มี	(80.2) 530	(80.9) 123	(82.8) 173	(89.0) 89	(82.0) 82	(63.0) 63
	- บิดา/มารดา	(26.8) 177	(38.2) 58	(20.1) 42	(46.0) 46	(15.0) 15	(16.0) 16
	- บุตร	(63.4) 419	(58.6) 89	(62.7) 131	(81.0) 81	(71.0) 71	(47.0) 47
	- ญาติพี่น้อง	(14.1) 93	(11.8) 18	(19.6) 41	(5.0) 5	(9.0) 9	(20.0) 20

แรงงานนอกระบบในกลุ่มหาบเร่แผงลอยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 661 ราย ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 70.8 เป็นเพศหญิง ทั้งนี้ส่วนใหญ่มีกลุ่มอายุอยู่ระหว่าง 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.5 และพบว่ามีแรงงานร้อยละ 3.6 ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภาคจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 41-60 ปี

ร้อยละ 76.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสมรสหรือมีคู่และยังคงอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 16 มีสถานภาพโสด

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80.2 ระบุว่ามีผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู เมื่อจำแนกความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.4 เป็นบุตรของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาได้แก่ บิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมีภาระต้องอุปการะบุคคลอื่นน้อยที่สุด คือร้อยละ 63.0

ตารางที่ 4.2.5-2 ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัยของกลุ่มหาบเร่แผงลอย

ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัย		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	(3.5) 23	(2.0) 3	(3.8) 8	(1.0) 1	(2.0) 2	(9.0) 9
	ประถมศึกษา	(54.8) 362	(34.9) 53	(72.3) 151	(56.0) 56	(44.0) 44	(58.0) 58
	มัธยมศึกษาตอนต้น	(18.9) 125	(21.7) 33	(13.4) 28	(28.0) 28	(24.0) 24	(12.0) 12
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	(12.7) 84	(17.8) 27	(6.2) 13	(9.0) 9	(22.0) 22	(13.0) 13
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	(6.1) 40	(10.5) 16	(2.9) 6	(3.0) 3	(7.0) 7	(8.0) 8
	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	(4.1) 27	(13.2) 20	(1.4) 3	(3.0) 3	(1.0) 1	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
ที่อยู่ปัจจุบัน	จังหวัดเดียวกับทะเบียนบ้าน	(89.0) 588	(94.7) 144	(92.8) 194	(94.0) 94	(100.0) 100	(56.0) 56
	คนละจังหวัดตามทะเบียนบ้าน	(11.0) 73	(5.3) 8	(7.2) 15	(6.0) 6	(0.0) 0	(44.0) 44
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 54.8 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 18.9 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ในด้านของการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 89 มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเป็นที่อยู่เดียวกับที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างหาบเร่แผงลอยส่วนใหญ่มิได้มีการย้าย

ถิ่นฐานไปประกอบอาชีพนอกภูมิลำเนาของตนเอง อย่างไรก็ตามพบว่า ในเขตกรุงเทพมหานครพบกลุ่มตัวอย่างที่มีการเคลื่อนย้ายถิ่นสูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ นั่นคือร้อยละ 44.0

ตารางที่ 4.2.5-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มหาบเร่แผงลอย

ลักษณะการจำหน่ายสินค้าและลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะสินค้า	อาหาร	(75.3) 498	(63.2) 96	(83.3) 174	(70.0) 70	(89.0) 89	(69.0) 69
	เสื้อผ้า/รองเท้า/กระเป๋า/เครื่องประดับ	(21.0) 139	(35.5) 54	(15.8) 33	(19.0) 19	(9.0) 9	(24.0) 24
	อื่นๆ	(3.6) 24	(1.3) 2	(1.0) 2	(11.0) 11	(2.0) 2	(7.0) 7
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
ลักษณะของการจำหน่ายสินค้า	อยู่กับที่	(76.0) 502	(79.0) 120	(78.0) 163	(71.0) 71	(68.0) 68	(80.0) 80
	เคลื่อนที่อยู่เสมอ	(24.1) 159	(21.1) 32	(22.0) 46	(29.0) 29	(32.0) 32	(20.0) 20
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
ลักษณะการจ้างงาน	ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	(89.3) 590	(92.1) 140	(79.0) 165	(99.0) 99	(95.0) 95	(91.0) 91
	ช่วยธุรกิจของครัวเรือน	(8.2) 54	(1.3) 2	(21.1) 44	(0.0) 0	(4.0) 4	(4.0) 4
	เป็นนายจ้าง	(0.5) 3	(1.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0
	รับจ้าง	(2.1) 14	(5.3) 8	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0	(5.0) 5
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
สถานที่ทำงาน	ทำที่บ้านหรือบริเวณบ้าน	(7.3) 48	(12.5) 19	(4.3) 9	(9.0) 9	(11.0) 11	(0.0) 0
	ทำนอกบ้านเป็นหลักแหล่ง	(72.5) 479	(70.4) 107	(79.9) 167	(66.0) 66	(69.0) 69	(70.0) 70
	ทำนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง	(20.3) 134	(17.1) 26	(15.8) 33	(25.0) 25	(20.0) 20	(30.0) 30
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ตารางที่ 4.2.5-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มหาบเร่แผงลอย (ต่อ)

ลักษณะการจำหน่ายสินค้าและลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
แหล่งเงินทุน	ใช้เฉพาะแรงงาน(ไม่ใช้ทุน)	(3.6) 24	(6.6) 10	(0.0) 0	(1.0) 1	(4.0) 4	(9.0) 9
	ลงทุนเอง	(86.2) 570	(79.0) 120	(93.8) 196	(86.0) 86	(89.0) 89	(79.0) 79
	มีคนลงทุนให้	(1.4) 9	(0.7) 1	(0.5) 1	(5.0) 5	(1.0) 1	(1.0) 1
	กู้เงินมาลงทุน	(8.8) 58	(13.8) 21	(5.7) 12	(8.0) 8	(6.0) 6	(11.0) 11
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อจำแนกตามลักษณะสินค้าที่ขายพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 75.3 ขายอาหาร และอีกร้อยละ 21.0 ขายเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และเมื่อจำแนกตามลักษณะที่ตั้งของร้านพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 76.0 เป็นแบบที่ขายอยู่กับที่ไม่ได้เคลื่อนย้าย นอกจากนี้ยังพบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 89.3 เป็นการประกอบกิจการของตนเองแบบไม่มีลูกจ้าง

สถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 72.5 อยู่นอกบริเวณบ้านของตนเองแต่มีหลักแหล่งแน่นอน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 86.2 ตอบว่าต้องลงทุนด้วยตนเองในการประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอย

ตารางที่ 4.2.5-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มหาบเร่แผงลอย

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วันทำงานต่อเดือน	น้อยกว่า 20 วัน	(1.1) 7	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	7.0) 7
	21-25 วัน	(11.0) 73	(7.2) 11	(8.1) 17	(0.0) 0	(35.0) 35	(10.0) 10
	มากกว่า 25 วัน	(87.9) 581	(92.8) 141	(91.9) 192	(100.0) 100	(65.0) 65	(83.0) 83
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
จำนวนวันทำงานเฉลี่ยต่อเดือน		**28.0**	**29.2**	**27.8**	**29.8**	**25.9**	**27.0**
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน	น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	(19.5) 129	(12.5) 19	(11.0) 23	(8.0) 8	(64.0) 64	(15.0) 15
	8 ชั่วโมง	(26.2) 173	(23.0) 35	(35.4) 74	(19.0) 19	(21.0) 21	(24.0) 24
	มากกว่า 8 ชั่วโมง ไม่เกิน 12 ชั่วโมง	(49.5) 327	(59.2) 90	(48.3) 101	(71.0) 71	(14.0) 14	(51.0) 51

ตารางที่ 4.2.5-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มหาบเร่แผงลอย (ต่อ)

วันทำงานและเวลาการลา (ต่อ)		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน (ต่อ)	มากกว่า 12 ชั่วโมง	(4.8) 32	(5.3) 8	(5.3) 11	(2.0) 2	(1.0) 1	(10.0) 10
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
จำนวนชั่วโมงทำงานเฉลี่ยต่อวัน		**9.1**	**9.5**	**9.1**	**10.0**	**6.7**	**9.6**
การพักผ่อนระหว่างการทำงาน	ไม่มี	(51.0) 337	(36.8) 56	(47.4) 99	(39.0) 39	(68.0) 68	(75.0) 75
	มี	(49.0) 324	(63.2) 96	(52.6) 110	(61.0) 61	(32.0) 32	(25.0) 25
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
การลาโดยได้รับค่าจ้าง (กรณีมีนายจ้าง)	ลาพักผ่อน	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	ลากิจ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	ลาป่วย	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวมจำนวนผู้มีนายจ้าง	(100.0) 14	(100.0) 8	(100.0) 0	(100.0) 1	(100.0) 0	(100.0) 5

เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั่วประเทศกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 87.9 มีจำนวนวันทำงานต่อเดือนมากกว่า 25 วัน อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ จำนวนหนึ่งคือร้อยละ 35.0 ทำงานอยู่ในช่วง 21-25 วันต่อเดือน เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 49.5 ระบุว่ามีจำนวนชั่วโมงการทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงแต่ไม่เกิน 12 ชั่วโมงต่อวัน แต่เมื่อจำแนกพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานเป็นรายภูมิภาค พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 64.0 ของกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน

ตารางที่ 4.2.5-5 ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับของกลุ่มหาบเร่แผงลอย

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายวัน	(91.3) 650	(95.4) 145	(98.5) 208	(99.0) 99	(100.0) 100	(98.0) 98
รายสัปดาห์และรายเดือน	(1.7) 11	(4.6) 7	(0.5) 1	(1.0) 1	(0.0) 0	(2.0) 2
รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ลักษณะค่าตอบแทนของกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดคือ ร้อยละ 91.3 เป็นแบบรายวัน และร้อยละ 1.7 เป็นแบบรายสัปดาห์หรือรายเดือน

ตารางที่ 4.2.5-6 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของกลุ่มหาบเร่แผงลอย

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายได้เฉลี่ยต่อวัน	ต่ำกว่า 100 บาท	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	1.0) 1	(0.0) 0
	101 - 150 บาท	(5.1) 34	(3.3) 5	(7.7) 16	(5.0) 5	(5.0) 5	(3.0) 3
	151-200 บาท	(13.5) 89	(12.5) 19	(17.7) 37	(10.0) 10	(14.0) 14	(9.0) 9
	201 - 250 บาท	(10.9) 72	(7.9) 12	(19.6) 41	(2.0) 2	(4.0) 4	(13.0) 13
	251-300 บาท	(25.6) 169	(17.8) 27	(32.1) 67	(33.0) 33	(15.0) 15	(27.0) 27
	มากกว่า 300 บาท	(44.8) 296	(58.6) 89	(23.0) 48	(50.0) 50	(61.0) 61	(48.0) 48
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
ความพอใจต่อค่าจ้าง/รายได้	พอใจ	(47.8) 316	(67.8) 103	(36.8) 77	(34.0) 34	(51.0) 51	(51.0) 51
	ไม่พอใจ	(52.2) 345	(32.2) 49	(63.2) 132	(66.0) 66	(49.0) 49	(49.0) 49
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 44.8 มีรายได้มากกว่า 300 บาทต่อวัน รองลงมาร้อยละ 25.6 มีรายได้อยู่ในช่วง 251-300 บาทต่อวัน และมีเพียงร้อยละร้อยละ 0.2 ที่มีรายได้น้อยกว่า 100 บาทต่อวัน โดยกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคือร้อยละ 52.2 ตอบว่าไม่พอใจกับรายได้ในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.2.5-7 อาชีพเสริมของกลุ่มหาบเร่แผงลอย

อาชีพเสริม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีและไม่ต้องการ	(79.4) 525	(79.6) 121	(84.7) 177	(70.0) 70	(64.0) 64	(93.0) 93
ไม่มีแต่ต้องการ	(10.6) 70	(8.6) 13	(7.2) 15	(24.0) 24	(13.0) 13	(5.0) 5
มี	(10.0) 66	(11.8) 18	(8.1) 17	(6.0) 6	(23.0) 23	(2.0) 2
- รายได้ไม่แน่นอน/เป็นครั้งคราว	(10.0) 66	(11.8) 18	(8.1) 17	(6.0) 6	(23.0) 23	(2.0) 2
- รายได้ประจำ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
รวม	(79.4) 525	(79.6) 121	(84.7) 177	(70.0) 70	(64.0) 64	(93.0) 93

การประกอบอาชีพเสริมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 79.4 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมและไม่ต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมใดๆ อีก ร้อยละ 10.6 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมแต่ระบุว่ามีความต้องการมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 10.0 ระบุว่ามีอาชีพเสริมอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามรายได้จากอาชีพเสริมทั้งหมดเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาคพบว่ากลุ่มแรงงานในภาคใต้เป็นกลุ่มที่มีอาชีพเสริมมากที่สุดถึงเกือบครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 23.0

ตารางที่ 4.2.5-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มหาบเร่แผงลอย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(69.6) 460	(73.0) 111	(61.2) 128	(80.0) 80	(80.0) 80	(61.0) 61
มีปัญหา (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(30.4) 201	(27.0) 41	(38.8) 81	(20.0) 20	(20.0) 20	(39.0) 39
- ค่าตอบแทนน้อย	(22.4) 148	(16.5) 25	(34.0) 71	(10.0) 10	(15.0) 15	(27.0) 27
- งานหนัก	(11.5) 76	(1.3) 2	(18.7) 39	(5.0) 5	(11.0) 11	(19.0) 19
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(4.2) 28	(5.9) 9	(3.4) 7	(0.0) 0	(3.0) 3	(9.0) 9
- งานไม่ต่อเนื่อง	(4.1) 27	(4.0) 6	(2.4) 5	(0.0) 0	(6.0) 6	(10.0) 10
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(4.4) 29	(4.0) 6	(6.2) 13	(2.0) 2	(1.0) 1	(7.0) 7

ตารางที่ 4.2.4-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มหาบเร่แผงลอย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- ไม่มีวันหยุด	(12.9) 85	(17.8) 27	(15.8) 33	(10.0) 10	(4.0) 4	(11.0) 11
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(13.5) 89	(2.6) 4	(24.4) 51	(4.0) 4	(14.0) 14	(16.0) 16
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.3) 2	(0.0) 0	(1.0) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีสวัสดิการ	(8.2) 54	(19.1) 29	(6.7) 14	(5.0) 5	(5.0) 5	(1.0) 1
- อื่นๆ	(2.0) 13	(1.3) 2	(2.9) 6	(2.0) 2	(0.0) 0	(3.0) 3
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ตารางที่ 4.2.5-9 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มหาบเร่แผงลอยเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(69.6) 460	(73.0) 111	(61.2) 128	(80.0) 80	(80.0) 80	(61.0) 61
มีปัญหา	(30.4) 201	(27.0) 41	(38.8) 81	(20.0) 20	(20.0) 20	(39.0) 39
- ค่าตอบแทนน้อย	(16.3) 108	(11.8) 18	(21.5) 45	(10.0) 10	(11.0) 11	(24.0) 24
- งานหนัก	(2.6) 17	(1.3) 2	(3.8) 8	(1.0) 1	(1.0) 1	(5.0) 5
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(0.6) 4	(2.0) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
- งานไม่ต่อเนื่อง	(0.6) 4	(0.7) 1	(0.5) 1	(0.0) 0	(1.0) 1	(1.0) 1
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(0.8) 5	(0.0) 0	(1.9) 4	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0
- ไม่มีวันหยุด	(3.3) 22	(4.0) 6	(5.3) 11	(1.0) 1	(1.0) 1	(3.0) 3
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(1.5) 10	(0.7) 1	(0.0) 0	(2.0) 2	(4.0) 4	(3.0) 3
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีสวัสดิการ	(4.2) 28	(6.6) 10	(5.3) 11	(5.0) 5	(1.0) 1	(1.0) 1

ตารางที่ 4.2.5-9 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มหาบเร่แผงลอยเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก (ต่อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- อื่นๆ	(0.8) 5	(1.3) 2	(0.5) 1	(1.0) 1	(0.0) 0	(1.0) 1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 69.6 ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาใดๆ ในการทำงาน ส่วนกลุ่มที่ประสบปัญหานั้นเมื่อให้ระบุถึงปัญหาที่ต้องประสบโดยระบุได้มากกว่า 1 ปัญหาโดยไม่จัดลำดับพบว่า ปัญหาค่าตอบแทนน้อย ไม่มีวันหยุดและปัญหางานหนักเป็นปัญหาที่ถูกระบุถึงมากที่สุดตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถามว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาใดเป็นปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความสำคัญที่สุด คำตอบส่วนใหญ่ที่ได้ก็ยังคงเป็นปัญหาค่าจ้างและปัญหาเรื่องไม่มีวันหยุด

ตารางที่ 4.2.5-10 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มหาบเร่แผงลอย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(65.5) 433	(66.5) 101	(83.7) 175	(26.0) 26	(81.0) 81	(50.0) 50
มีปัญหา	(34.5) 228	(33.6) 51	(16.3) 34	(74.0) 74	(19.0) 19	(50.0) 50
- คับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท	(1.1) 7	(1.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.0) 5
- เสียงดัง	(10.7) 71	(17.8) 27	(3.4) 7	(9.0) 9	(3.0) 3	(25.0) 25
- ทำงานกลางแจ้ง/อากาศร้อน	(15.0) 99	(21.1) 32	(5.3) 11	(15.0) 15	(15.0) 15	(26.0) 26
- สถานที่ไม่สะอาด	(3.0) 20	(2.0) 3	(1.0) 2	(1.0) 1	(2.0) 2	(12.0) 12
- มีฝุ่นละออง/กลิ่น/ควัน	(30.9) 204	(29.6) 45	(15.8) 33	(73.0) 73	(18.0) 18	(35.0) 35
- แสงสว่างไม่เพียงพอ	(0.6) 4	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.0) 3
- มีแรงสั่นสะเทือน	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ห้องน้ำไม่พอ/สกปรก (ไม่ได้ทำงานที่บ้าน)	(5.5) 36	(6.6) 10	(1.9) 4	(1.0) 1	(8.0) 8	(13.0) 13
- อื่น ๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ในส่วนของปัญหาสถานที่ทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 65.5 ระบุว่าไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน ยกเว้นในภาคกลางที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 74.0 ระบุว่ามีปัญหา อย่างไรก็ตามในภาพรวมปัญหาที่ถูกระบุถึงมากที่สุดคือปัญหาเรื่องฝุ่นละออง กลิ่น และควัน

ตารางที่ 4.2.5-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มหาบเร่แผงลอย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน	**ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน**	(80.2) 530	(82.2) 125	(81.3) 170	(66.0) 66	(94.0) 94	(75.0) 75
	เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(19.8) 131	(17.8) 27	(18.7) 39	(34.0) 34	(6.0) 6	(25.0) 25
	- ของมีคม	(15.7) 104	(15.8) 24	(17.2) 36	(22.0) 22	(6.0) 6	(16.0) 16
	- พลัดตกจากที่สูง	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.5) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	- ไฟ/น้ำร้อนลวก	(12.7) 84	(7.9) 12	(15.3) 32	(21.0) 21	(5.0) 5	(14.0) 14
	- อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(6.7) 44	(5.9) 9	(10.5) 22	(3.0) 3	(1.0) 1	(9.0) 9
	- ไฟฟ้าช็อต	(1.1) 7	(2.0) 3	(0.5) 1	(1.0) 1	(2.0) 2	(0.0) 0
	- การชน/กระแทก	(7.1) 47	(7.2) 11	(11.5) 24	(1.0) 1	(6.0) 6	(5.0) 5
	- สารเคมี	(1.2) 8	(3.3) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	3.0) 3
	- อื่น ๆ	(0.3) 2	(1.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(85.5) 112	(92.6) 25	(87.2) 34	(94.1) 32	(83.3) 5	64.0) 16
	อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(39.7) 52	(44.4) 12	(82.1) 32	(2.9) 1	(33.3) 2	(20.0) 5
	ทำงานในขณะไม่สบาย	(25.2) 33	(11.1) 3	(43.6) 17	(5.9) 2	(50.0) 3	(32.0) 8
	ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(29.0) 38	(3.7) 1	(56.4) 22	(0.0) 0	(100.0) 6	(36.0) 9
	ทำงานในขณะเมาสุรา	(1.5) 2	(0.0) 0	(2.6) 1	(0.0) 0	(16.7) 1	(0.0) 0
	สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(16.8) 22	(33.3) 9	(15.4) 6	(0.0) 0	(0.0) 0	(28.0) 7

ตารางที่ 4.2.5-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	อื่นๆ (อุบัติเหตุ ฯลฯ)	(2.3) 3	(3.7) 1	(2.6) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(4.0) 1
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 131	(100.0) 27	(100.0) 39	(100.0) 34	(100.0) 6	(100.0) 25

ตารางที่ 4.2.5-12 ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มหาบเร่แผงลอยประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุด	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ของมีคม	(10.6) 70	(12.5) 19	(7.7) 16	(16.0) 16	(4.0) 4	(15.0) 15
พลัดตกจากที่สูง	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
ไฟ/น้ำร้อนลวก	(4.2) 28	(2.0) 3	(2.9) 6	(15.0) 15	(1.0) 1	(3.0) 3
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(3.6) 24	(2.6) 4	(5.7) 12	(3.0) 3	(1.0) 1	(4.0) 4
ไฟฟ้าช็อต	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
การชน/กระแทก	(1.2) 8	(0.0) 0	2.4) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.0) 3
สารเคมี	(0.2) (0.0)	(0.7) (0.0)	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
อื่นๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ตารางที่ 4.2.5-13 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มหาบเร่แผงลอยประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ทำงานไม่ถูกวิธี/ความประมาท	(80.2) 105	(81.5) 22	(82.1) 32	(94.1) 32	(66.7) 4	(60.0) 15
ใช้อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(5.3) 7	(3.7) 1	(7.7) 3	(2.9) 1	(0.0) 0	(8.0) 2
ทำงานในขณะไม่สบาย	(8.4) 11	(3.7) 1	(5.1) 2	(2.9) 1	(33.3) 2	(20.0) 5
ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(3.8) 5	(3.7) 1	(5.1) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	8.0) 2
ทำงานในขณะเมาสุรา	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(1.5) 2	(7.4) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
อื่นๆ	(0.8) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	4.0) 1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 131	(100.0) 27	(100.0) 39	(100.0) 34	(100.0) 6	(100.0) 25

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 80.2 ระบุว่าไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน ในกรณีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าเคยได้รับบาดเจ็บ ลักษณะการบาดเจ็บที่พบมากที่สุดร้อยละ 15.7 คือการได้รับบาดเจ็บจากของมีคม และร้อยละ 12.7 คือการได้รับบาดเจ็บเนื่องจากถูกความร้อน

เมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ทำให้แรงงานกลุ่มหาบเร่แผงลอยได้รับบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงานนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.5 ของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุนั้นระบุว่ามีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี รองลงมาได้แก่ สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม และเมื่อให้ระบุสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็ยังคงระบุว่าเป็นสาเหตุจากความประมาทและการทำงานไม่ถูกวิธี

ตารางที่ 4.2.5-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่กลุ่มหาบเร่แผงลอยเคยได้รับและวิธีการแก้ไข

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงาน	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(60.7) 401	(75.7) 115	(49.3) 103	(30.0) 30	(76.0) 76	(77.0) 77
	เคย	(39.3) 260	(24.3) 37	(50.7) 106	(70.0) 70	(24.0) 24	(23.0) 23
	- อาการเกี่ยวกับตา	(10.4) 27	(18.9) 7	(2.8) 3	(14.3) 10	(0.0) 0	(30.4) 7
	- ระบบทางเดินหายใจและหวัด	(23.9) 62	(35.1) 13	(11.3) 12	(25.7) 18	(54.2) 13	(26.1) 6
	- โรคผิวหนัง	(35.8) 93	(29.7) 11	(26.4) 28	(60.0) 42	(25.0) 6	(26.1) 6
	- ปวดเมื่อย/ข้อ/ตะคริว	(32.7) 85	(35.1) 13	(54.7) 58	(2.9) 2	(12.5) 3	(39.1) 9
	- ปวดหัว/เวียนหัว/คลื่นไส้/	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	- เป็นลม/หมดสติ/ไม่รู้สึกตัว	(3.1) 8	(8.1) 3	(0.9) 1	(1.4) 1	(4.2) 1	(8.7) 2
	- บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	(1.5) 4	(8.1) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(4.4) 1
วิธีการแก้ไขปัญหา	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(60.1) 397	(75.7) 115	(47.4) 99	(30.0) 30	(76.0) 76	(77.0) 77
	เคยเจ็บป่วย	(39.9) 264	(24.3) 37	(52.6) 110	(70.0) 70	(24.0) 24	(23.0) 23
	- หยุดพัก	(2.4) 16	(4.6) 7	(0.5) 1	(0.0) 0	(3.0) 3	(5.0) 5
	- พบแพทย์	(16.5) 109	(13.2) 20	(21.1) 44	(14.0) 14	(18.0) 18	(13.0) 13
	- ซื้อยากินเอง	(20.9) 138	(6.6) 10	(31.1) 65	(55.0) 55	(3.0) 3	(5.0) 5
	- อื่นๆ (ปล่อยให้หายเอง)	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ในภาพรวมทั่วประเทศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือร้อยละ 60.7 ตอบว่าไม่เคยเจ็บป่วยจากการทำงาน อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางถึงร้อยละ 70.0 ระบุว่าเคยเจ็บป่วยจากการทำงาน

สำหรับกลุ่มที่ระบุว่าเคยเจ็บป่วยจาการทำงานนั้น พบว่า ลักษณะความเจ็บป่วยที่ได้พบมากที่สุด ร้อยละ 35.8 คืออาการที่เกิดบริเวณผิวหนัง เช่น มีดบาดหรือถูกความร้อน รองลงมาร้อยละ 32.7 คืออาการปวดเมื่อย

ตามร่างกาย โดยวิธีการรักษาอาการเจ็บป่วยที่กลุ่มตัวอย่างมักจะใช้มากที่สุดคือการซื้อยากินเองและไปพบแพทย์ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.5-15 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มหาบเร่แผงลอย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ประสบปัญหา	(30.1)	(48.0)	(18.2)	(20.0)	(35.0)	(33.0)
	199	73	38	20	35	33
ประสบปัญหา	(69.9)	(52.0)	(81.8)	(80.0)	(65.0)	(67.0)
	462	79	171	80	65	67
- ไม่มีเงินออม	(36.5)	(31.6)	(33.5)	(35.0)	(46.0)	(42.0)
	241	48	70	35	46	42
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	(13.0)	(4.0)	(18.7)	(0.0)	(16.0)	(25.0)
	86	6	39	0	16	25
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน	(26.9)	(2.6)	(49.8)	(21.0)	(23.0)	(26.0)
	178	4	104	21	23	26
- ไม่มีที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง	(6.5)	(4.6)	(6.2)	(7.0)	(3.0)	(13.0)
	43	7	13	7	3	13
- ถูกคุกคามและถูกเรียกค่าคุ้มครอง	(1.1)	(0.0)	(0.5)	(0.0)	(0.0)	(6.0)
	7	0	1	0	0	6
- ถูกเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	(0.2)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(1.0)
	1	0	0	0	0	1
- ภาวะหนี้สินในระบบ	(13.9)	(23.7)	(14.4)	(7.0)	(15.0)	(4.0)
	92	36	30	7	15	4
- ภาวะหนี้สินนอกระบบ	(31.6)	(11.2)	(49.3)	(41.0)	(10.0)	(38.0)
	209	17	103	41	10	38
- ภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	(4.1)	(3.3)	(4.3)	(4.0)	(9.0)	(0.0)
	27	5	9	4	9	0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	661	152	209	100	100	100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 69.9 ระบุว่าประสบปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงร้อยละ 81.8 และกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางถึงร้อยละ 80.0 ระบุว่าประสบปัญหาการขาดแคลนเงินออม หนี้สิน และไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ทั้งนี้พบว่าลักษณะของปัญหาที่ประสบมากที่สุด ร้อยละ 36.5 ได้แก่ การไม่มีเงินออม ซึ่งเป็นปัญหาที่แรงงานในภูมิภาคประสบร่วมกันสูงที่สุด

ตารางที่ 4.2.5-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มหาบเร่แผงลอย

(เลือกตอบได้ 5 ข้อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(4.8) 32	(1.3) 2	(1.0) 2	(0.0) 0	(2.0) 2	(26.0) 26
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(2.4) 16	(2.6) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.0) 2	(10.0) 10
สิทธิในการมีวันหยุด	(4.1) 27	(11.2) 17	(0.0) 0	(2.0) 2	(1.0) 1	7.0) 7
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(11.8) 78	(17.8) 27	(0.0) 0	(29.0) 29	(13.0) 13	(9.0) 9
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(16.2) 107	(35.5) 54	(0.0) 0	(29.0) 29	(8.0) 8	(16.0) 16
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(7.7) 51	(13.2) 20	(0.0) 0	(13.0) 13	(11.0) 11	(7.0) 7
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(16.0) 106	(31.6) 48	(6.2) 13	(7.0) 7	(8.0) 8	(30.0) 30
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(14.5) 96	(36.8) 56	(0.5) 1	(18.0) 18	(2.0) 2	(19.0) 19
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(12.4) 82	(31.6) 48	(2.9) 6	(15.0) 15	(2.0) 2	(11.0) 11
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(66.9) 442	(55.3) 84	(83.7) 175	(62.0) 62	(79.0) 79	(42.0) 42
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(63.5) 420	(50.7) 77	(85.2) 178	(48.0) 48	(70.0) 70	(47.0) 47
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(65.4) 432	(51.3) 78	(84.7) 177	(45.0) 45	(84.0) 84	(48.0) 48
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(12.4) 82	(30.3) 46	(1.4) 3	(19.0) 19	(5.0) 5	(9.0) 9
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(27.5) 182	(35.5) 54	(26.3) 55	(8.0) 8	(26.0) 26	(39.0) 39
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(49.5) 327	(46.1) 70	(57.4) 120	(13.0) 13	(82.0) 82	(42.0) 42
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(54.8) 362	(38.8) 59	(87.1) 182	(23.0) 23	(70.0) 70	(28.0) 28
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(22.7) 150	(6.6) 10	(44.0) 92	(15.0) 15	(17.0) 17	(16.0) 16
อื่นๆ	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.5) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 ต้องการคือ สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ และสิทธิในการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ ในขณะที่ความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยให้ความสำคัญคือเรื่องของการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงานและการมีวันหยุด

ตารางที่ 4.2.5-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มหาบเร่แผงลอยต้องการมากเป็นลำดับแรก

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(1.4) 9	(0.7) 1	(0.5) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(7.0) 7
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(0.6) 4	(1.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.0) 2
สิทธิในการมีวันหยุด	(0.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.0) 2	(0.0) 0	(0.0) 0
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(2.7) 18	(0.7) 1	(0.0) 0	(14.0) 14	(2.0) 2	(1.0) 1
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(2.3) 15	(0.7) 1	(0.0) 0	(8.0) 8	(2.0) 2	(4.0) 4
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(0.5) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(1.0) 1	(1.0) 1
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(3.5) 23	(2.6) 4	(1.9) 4	(0.0) 0	(6.0) 6	(9.0) 9
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(1.8) 12	(2.6) 4	(0.5) 1	(1.0) 1		(6.0) 6
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(1.5) 10	(2.0) 3	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0	(6.0) 6
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(21.2) 140	(11.2) 17	(23.4) 49	(36.0) 36	(22.0) 22	(16.0) 16
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(7.1) 47	(7.9) 12	(5.7) 12	(13.0) 13	(3.0) 3	(7.0) 7
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(5.9) 39	(12.5) 19	(3.8) 8	(3.0) 3	(4.0) 4	(5.0) 5
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(4.2) 28	(16.5) 25	(0.0) 0	(2.0) 2	(0.0) 0	(1.0) 1
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(7.0) 46	(10.5) 16	(8.1) 17	(2.0) 2	(3.0) 3	(8.0) 8
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(20.1) 133	(16.5) 25	(21.1) 44	(7.0) 7	(42.0) 42	(15.0) 15
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(11.8) 78	(14.5) 22	(13.4) 28	(7.0) 7	(14.0) 14	(7.0) 7

ตารางที่ 4.2.5-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มหาบเร่แผงลอยต้องการมากเป็นลำดับแรก (ต่อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(8.2) 54	(0.0) 0	(21.5) 45	(3.0) 3	(1.0) 1	(5.0) 5
อื่นๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก พบว่า สิทธิการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดคือ สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อประสบอันตรายคิดเป็นร้อยละ 21.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการได้รับความคุ้มครองที่มีความต้องการรองลงมาได้แก่ การได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา คิดเป็นร้อยละ 20.1

ตารางที่ 4.2.5-18 ความช่วยเหลือที่กลุ่มหาบเร่แผงลอยต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
จัดหางาน/มีงานต่อเนื่อง/งานที่มั่นคง	(3.3) 22	(0.7) 1	(5.7) 12	(0.0) 0	(5.0) 5	(4.0) 4
ค่ารักษาพยาบาล/ตรวจสุขภาพ/ประกันสุภาพ	(11.0) 73	(7.9) 12	(16.8) 35	(4.0) 4	(1.0) 1	(21.0) 21
เงินกู้ยืม/เงินลงทุน	(27.1) 179	(38.8) 59	(27.8) 58	(37.0) 37	(14.0) 14	(11.0) 11
ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน	(7.9) 52	(5.3) 8	(13.4) 28	(8.0) 8	(4.0) 4	(4.0) 4
ค่าแรง/ค่าจ้าง/ค่าล่วงเวลา	(2.9) 19	(6.6) 10	(1.0) 2	(1.0) 1	(0.0) 0	(6.0) 6
การศึกษาบุตร/สงเคราะห์บุตร/คลอดบุตร	(2.3) 15	(1.3) 2	(4.8) 10	(0.0) 0	(2.0) 2	(1.0) 1
กำหนดราคาซื้อขาย	(5.3) 35	(2.6) 4	(5.3) 11	(3.0) 3	(13.0) 13	(4.0) 4
ควบคุมราคาสินค้า/น้ำมัน/ค่าครองชีพ	(9.5) 63	(8.6) 13	(14.4) 30	(0.0) 0	(17.0) 17	(3.0) 3
เงินทดแทนในกรณีทุพพลภาพ/เสียชีวิต	(2.6) 17	(4.0) 6	(1.0) 2	(0.0) 0	(7.0) 7	(2.0) 2
อื่นๆ	(11.6) 77	(5.3) 8	(7.2) 15	(4.0) 4	(37.0) 37	(13.0) 13
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรกเพื่อให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพพบว่าร้อยละ 27.1 ต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินกู้ยืมเพื่อการลงทุน รองลงมาคือเรื่องการรักษาพยาบาลและประกันสุขภาพคิดเป็นร้อยละ 11.0 และเมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่าความช่วยเหลือลำดับแรกที่แรงงานในภาคต่างๆ มีความต้องการจะค่อนข้างใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.2.5-19 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบและความต้องการลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม ของกลุ่มหาบเร่แผงลอย

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(41.3) 273	(75.7) 115	(15.8) 33	(56.0) 56	(33.0) 33	(36.0) 36
ต้องการ	(58.7) 388	(24.3) 37	(84.2) 176	(44.0) 44	(67.0) 67	(64.0) 64
- กรณีเจ็บป่วย	(90.2) 350	(94.6) 35	(92.6) 163	(84.1) 37	(85.1) 57	(90.6) 58
- กรณีคลอดบุตร	(0.5) 2	(0.0) 0	(1.1) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- กรณีทุพพลภาพ	(0.8) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.5) 1	(3.1) 2
- กรณีเสียชีวิต	(0.5) 2	(0.0) 0	(0.6) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.6) 1
- กรณีสงเคราะห์บุตร	(1.5) 6	(2.7) 1	(0.6) 1	(2.3) 1	(3.0) 2	(1.6) 1
- กรณีชราภาพ	(2.8) 11	(0.0) 0	(1.1) 2	(4.5) 2	(9.0) 6	(1.6) 1
- กรณีว่างงาน	(3.4) 13	(2.7) 1	(4.0) 7	(9.1) 4	(1.5) 1	(0.0) 0
จำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือน (บาท)	**183.0**	**204.1**	**194.7**	**172.7**	**166.1**	**163.4**
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 661	(100.0) 152	(100.0) 209	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ กลุ่มตัวอย่างแรงงานหาบเร่แผงลอยส่วนใหญ่ร้อยละ 58.7 ต้องการเข้าร่วมในระบบประกันสังคมแบบร่วมจ่ายเงินสมทบ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะพบว่าในภาคเหนือจะมีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ต้องการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคมโดยร่วมจ่ายเงินสมทบสูงถึงร้อยละ 75.7

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ต้องการเข้าร่วมในระบบประกันสังคมจะพบว่า ความคุ้มครองที่แรงงานมีความต้องการมากที่สุดทั้งในภาพรวมของประเทศและรายภูมิภาคจะเป็นเรื่องของการรักษาพยาบาลในกรณีเจ็บป่วย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 90.2 ทั้งนี้พบว่าจำนวนเงินสมทบเฉลี่ยที่สามารถจ่ายได้ของกลุ่ม

ตัวอย่างทั้งหมดคือ เดือนละ 183 บาท โดยมีกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือเป็นกลุ่มที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือนได้สูงที่สุด รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.5-20 ความต้องการการฝึกอบรม/อาชีพเสริมของกลุ่มหาบเร่แผงลอย

ความต้องการฝึกอบรม/อาชีพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(80.2)	(82.2)	(75.1)	(76.0)	(87.0)	(85.0)
	530	125	157	76	87	85
- ไม่มีเวลาว่าง	(56.6)	(57.9)	(56.5)	(51.0)	(76.0)	(41.0)
	374	88	118	51	76	41
- รายได้เพียงพอแล้ว/งานที่ทำดีอยู่แล้ว	(13.0)	(21.1)	(9.1)	(16.0)	(5.0)	(14.0)
	86	32	19	16	5	14
- อายุมากแล้วไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	(3.5)	(1.3)	(3.4)	(4.0)	(4.0)	(6.0)
	23	2	7	4	4	6
- อื่นๆ	(7.1)	(2.0)	(6.2)	(5.0)	(2.0)	(24.0)
	47	3	13	5	2	24
ต้องการ	(19.8)	(17.8)	(24.9)	(24.0)	(13.0)	(15.0)
	131	27	52	24	13	15
- อบรมด้านการเกษตร	(1.2)	(1.3)	(1.4)	(1.0)	(2.0)	(0.0)
	8	2	3	1	2	0
- การฝึกทำอาหาร/ทำขนม	(5.6)	(3.3)	(6.7)	(5.0)	(7.0)	(6.0)
	37	5	14	5	7	6
- อบรมความรู้ด้านช่าง	(5.9)	(8.6)	(6.7)	(8.0)	(1.0)	(3.0)
(ซ่อมรถ,เสริมสวย ฯลฯ)	39	13	14	8	1	3
- งานประดิษฐ์/งานฝีมือ	(3.5)	(0.7)	(4.8)	(9.0)	(1.0)	(2.0)
	23	1	10	9	1	2
- อื่น ๆ	(3.5)	(4.0)	(5.3)	(1.0)	(2.0)	(3.0)
	23	6	11	1	2	3
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	661	152	209	100	100	100

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศกลุ่มตัวอย่างแรงงานหาบเร่แผงลอยส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 80.2 ระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรม

ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมนั้นส่วนใหญ่จะระบุว่าต้องการฝึกอบรมความรู้ทางด้านช่างและการทำอาหารหรือขนม

ตารางที่ 4.2.5-21 สวัสดิการสังคมที่กลุ่มหาบเร่แผงลอยได้รับหรือเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

องค์กร/โครงการ/กลุ่ม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ได้เป็นสมาชิก/ไม่ได้ใช้บริการ	(71.6)	(63.2)	(70.8)	(92.0)	(53.0)	(84.0)
	473	96	148	92	53	84
เป็นสมาชิก/ใช้บริการ	(28.4)	(36.8)	(29.2)	(8.0)	(47.0)	(16.0)
	188	56	61	8	47	16
- ธนาคารของรัฐ	(52.7)	(71.4)	(41.0)	(0.0)	(66.0)	(18.8)
(ออมสิน,ธกส., เอสเอ็มอีแบงค์)	99	40	25	0	31	3
- สหกรณ์	(5.3)	(3.6)	(4.9)	(0.0)	(10.6)	(0.0)
	10	2	3	0	5	0
- โครงการบ้านเอื้ออาทร	(0.5)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	6.3)
	1	0	0	0	0	1
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/สะสมทรัพย์	(33.0)	(35.7)	(21.3)	(62.5)	(46.8)	(12.5)
	62	20	13	5	22	2
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	(16.5)	(39.3)	(1.6)	(0.0)	(8.5)	(25.0)
	31	22	1	0	4	4
- กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ	(3.2)	(1.8)	(0.0)	(50.0)	(0.0)	(6.3)
	6	1	0	4	0	1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	661	152	209	100	100	100

การได้รับสวัสดิการสังคมหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือใช้บริการโครงการต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 71.6 ระบุว่าไม่ได้เป็นสมาชิกและไม่ได้ใช้บริการกลุ่มสวัสดิการต่างๆ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มสวัสดิการต่างๆ พบว่า ในภาพรวมของประเทศ กลุ่มตัวอย่างที่สามารถเข้าถึงหรือเคยใช้บริการสวัสดิการต่างๆ ส่วนใหญ่ครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 52.7 ใช้บริการธนาคารของรัฐ ร้อยละ 33.0 เป็นสมาชิกกลุ่มสะสมทรัพย์ และร้อยละ 16.5 เป็น สมาชิกกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ และนอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคกลางและภาคใต้มีสัดส่วนของผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มสะสมทรัพย์สูงกว่าในภาคอื่น

4.2.6 กลุ่มคนทำงานในภาคบริการ

ตารางที่ 4.2.6-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ

ข้อมูลทั่วไป		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
เพศ	ชาย	(32.0) 211	(40.1) 61	(30.8) 64	(37.0) 37	(19.0) 19	(70.0) 70
	หญิง	(68.0) 449	(59.9) 91	(69.2) 144	(63.0) 63	(81.0) 81	(31.6) 30
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
อายุ	ไม่เกิน 20 ปี	(15.6) 103	(13.2) 20	(13.5) 28	(24.0) 24	(17.0) 17	(14.0) 14
	21-40 ปี	(65.3) 431	(69.7) 106	(65.9) 137	(60.0) 60	(72.0) 72	(56.0) 56
	41 - 60 ปี	(18.6) 123	(17.1) 26	(19.7) 41	(16.0) 16	(10.0) 10	(30.0) 30
	ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป	(0.5) 3	(0.0) 0	(1.0) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
	อายุเฉลี่ย	**31.4**	**31.7**	**31.4**	**31.1**	**29.1**	**33.7**
สถานภาพสมรส	โสด	(42.1) 278	(42.8) 65	(38.9) 81	(48.0) 48	(39.0) 39	(45.0) 45
	สมรส	(50.8) 335	(47.4) 72	(56.7) 118	(52.0) 52	(52.0) 52	(41.0) 41
	แยกกันอยู่/หย่า/หม้าย	(7.1) 47	(9.9) 15	(4.3) 9	(0.0) 0	(9.0) 9	(14.0) 14
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
การอุปการะบุคคลอื่น	ไม่มี	(30.6) 202	(22.4) 34	(25.0) 52	(38.0) 38	(26.0) 26	(52.0) 52
	มี	(69.4) 458	(77.6) 118	(75.0) 156	(62.0) 62	(74.0) 74	(48.0) 48
	- บิดา/มารดา	(34.1) 225	(50.0) 76	(31.7) 66	(21.0) 21	(37.0) 37	(25.0) 25
	-บุตร	(44.1) 291	(48.0) 73	(50.5) 105	(45.0) 45	(42.0) 42	(26.0) 26
	-ญาติพี่น้อง	(8.8) 58	(16.5) 25	(6.7) 14	(1.0) 1	(6.0) 6	(12.0) 12
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.2.6-1** พบว่า กลุ่มคนทำงานในภาคบริการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 660 ราย โดยร้อยละ 68.0 เป็นเพศหญิง ทั้งนี้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.3 มีกลุ่มอายุอยู่ระหว่าง 21-40 ปี รองลงมา ร้อยละ 18.6 มีอายุระหว่าง 41-60 ปี และร้อยละ 0.5 มีอายุมากกว่า 60 ปี กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.8 ของทั้งหมดสมรสหรือมีคู่และยังคงอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 41.2 เป็นโสด ทั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้สมรสแล้วในสัดส่วนสูงกว่าภูมิภาคอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางมีสัดส่วนของผู้ที่เป็นโสดสูงที่สุดคือ ร้อยละ 48.0 รองลงมาได้แก่ กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 45.0 อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าแรงงานภาคบริการในกรุงเทพมหานคร มีสถานภาพแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกับคู่ครองของตนสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 69.4 ของทั้งหมด มีผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู เมื่อจำแนกเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ประมาณ 3 ใน 4 ส่วน ระบุว่ามีผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู โดยกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครประมาณ 1 ใน 2 ส่วน หรือร้อยละ 48.0 เท่านั้นที่ระบุว่ามีผู้ต้องอุปการะเลี้ยงดู เมื่อจำแนกความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 44.1 เป็นบุตรของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาได้แก่ บิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือมีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาของตนเองสูงที่สุด คือ ร้อยละ 50.0 และในขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือก็มีภาระที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูญาติพี่น้องของตนสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ ด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 4.2.6-2 ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ

ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัย		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	(4.4) 29	(3.3) 5	(2.4) 5	(4.0) 4	(5.0) 5	(10.0) 10
	ประถมศึกษา	(38.8) 256	(23.7) 36	(35.1) 73	(58.0) 58	(52.0) 52	(37.0) 37
	มัธยมศึกษาตอนต้น	(22.9) 151	(16.5) 25	(26.4) 55	(24.0) 24	(20.0) 20	(27.0) 27
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	(19.7) 130	(26.3) 40	(27.4) 57	(6.0) 6	(11.0) 11	(16.0) 16
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	(7.3) 48	(11.8) 18	(6.7) 14	(2.0) 2	(9.0) 9	(5.0) 5
	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	(6.9) 46	(18.4) 28	(1.9) 4	(6.0) 6	(3.0) 3	(5.0) 5
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
จังหวัดที่อยู่อาศัย	จังหวัดเดียวกับทะเบียนบ้าน	(89.9) 593	(90.1) 137	(93.3) 194	(100.0) 100	(100.0) 100	(62.0) 62
	คนละจังหวัดตามทะเบียนบ้าน	(10.2) 67	(9.9) 15	(6.7) 14	(0.0) 0	(0.0) 0	(38.0) 38
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 38.8 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 22.9 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ถัดมาได้แก่ผู้ที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 19.7 ทั้งนี้ร้อยละ 14.1 จบการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือระดับปริญญาตรี เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายภูมิภาคพบว่า ร้อยละ 10 ของกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครไม่เคยได้รับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งในภาคกลางและภาคใต้ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.0 และ 52.0 ตามลำดับ ทั้งนี้ในกลุ่มที่ได้รับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในภาคเหนือมากที่สุด คือ ร้อยละ 30.2

การเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัยเพื่อการประกอบอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.9 มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันตามที่อยู่ในทะเบียนบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่ทำงานในภาคบริการส่วนใหญ่มิได้มีการย้ายถิ่นฐานไปประกอบอาชีพนอกภูมิลำเนาของตนเอง ส่วนกลุ่มที่มีการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัยข้ามจังหวัดเพื่อการประกอบอาชีพนั้นมีเพียงร้อยละ 10.2

ตารางที่ 4.2.6-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการทำงาน	เจ้าของร้าน/เจ้าของกิจการ	(24.5) 162	(67.1) 102	(10.1) 21	(16.0) 16	(11.0) 11	(12.0) 12
	พ่อครัว/แม่ครัว	(15.2) 100	(6.6) 10	(13.9) 29	(29.0) 29	9.0) 9	(23.0) 23
	พนักงานเสิร์ฟ	(37.0) 244	(18.4) 28	(40.4) 84	(31.0) 31	(65.0) 65	(36.0) 36
	พนักงานล้างจาน	(13.9) 92	(7.2) 11	(13.0) 27	(24.0) 24	(10.0) 10	(20.0) 20
	อื่นๆ	(9.4) 62	(0.7) 1	(22.6) 47	(0.0) 0	(5.0) 5	(9.0) 9
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
ลักษณะการจ้างงาน	ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	(11.1) 73	(17.8) 27	(7.2) 15	(9.0) 9	12.0) 12	(10.0) 10
	ช่วยธุรกิจของครัวเรือน	(1.8) 12	(7.2) 11	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
	เป็นนายจ้าง	(5.5) 36	(10.5) 16	(3.4) 7	(7.0) 7	1.0) 1	(5.0) 5
	รับจ้าง	(81.7) 539	(64.5) 98	(89.4) 186	(84.0) 84	(87.0) 87	(84.0) 84
	งานรับเหมาช่วง	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	ทำกับกลุ่มต่าง ๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ตารางที่ 4.2.6-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ (ต่อ)

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สถานที่ทำงาน	ทำที่บ้านหรือบริเวณบ้าน	(8.8) 58	(19.7) 30	(2.9) 6	(13.0) 13	(6.0) 6	(3.0) 3
	ทำนอกบ้านเป็นหลักแหล่ง	(89.9) 593	(78.3) 119	(96.6) 201	(87.0) 87	(90.0) 90	(96.0) 96
	ทำนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง	(1.4) 9	(2.0) 3	(0.5) 1	(0.0) 0	(4.0) 4	(1.0) 1
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
แหล่งเงินทุน	ใช้เฉพาะแรงงาน(ไม่ใช้ทุน)	(83.2) 549	(67.1) 102	(90.4) 188	(87.0) 87	(88.0) 88	(84.0) 84
	ลงทุนเอง	(15.5) 102	(29.0) 44	(9.1) 19	(13.0) 13	(12.0) 12	(14.0) 14
	มีคนลงทุนให้	(0.5) 3	(1.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
	กู้เงินมาลงทุน	(0.9) 6	(2.6) 4	(0.5) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 37.0 เป็นพนักงานเสิร์ฟอาหาร รองลงมาร้อยละ 24.5 เป็นเจ้าของกิจการ มีสัดส่วนระหว่างผู้ที่ทำหน้าที่ประกอบอาหาร (พ่อครัวหรือแม่ครัว) กับผู้ที่ทำหน้าที่เก็บล้างภาชนะใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 15.2 และ 13.9 ตามลำดับ เมื่อจำแนกลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายภูมิภาค พบว่า ร้อยละ 76.1 ของกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือเป็นเจ้าของกิจการ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภูมิภาคอื่นๆ นั้นมีเพียงร้อยละ 10.1 ถึงร้อยละ 16.0 เท่านั้นที่เป็นเจ้าของกิจการ ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ร้อยละ 65.0 ทำหน้าที่เป็นพนักงานเสิร์ฟอาหาร

ลักษณะการจ้างงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 81.7 เป็นแรงงานรับจ้าง รองลงมาได้แก่ ผู้ที่ประกอบกิจการค้าขายอาหารโดยไม่มีการจ้างแรงงานร้อยละ 11.1 ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 89.9 มีสถานที่ทำงานที่เป็นหลักแหล่งนอกบ้านของตนเอง และร้อยละ 8.8 ระบุว่าประกอบกิจการค้าขายอาหารที่บ้านของตนเอง และเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นแรงงานรับจ้าง ดังนั้น จึงไม่ต้องใช้เงินทุนในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ ในส่วนของผู้ที่ประกอบกิจการของตนเองนั้น ร้อยละ 15.5 ระบุว่าลงทุนด้วยตนเอง มีเพียงร้อยละ 0.9 ที่ระบุว่าต้องกู้ยืมเงินผู้อื่นมาลงทุน ซึ่งในกลุ่มที่ต้องกู้ยืมเงินมาลงทุนนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกเฉียงเหนือภูมิภาคละ 1 ราย และเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ จำนวน 4 รายเท่านั้น

ตารางที่ 4.2.6-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วันทำงานต่อเดือน	น้อยกว่า 20 วัน	(0.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(4.0) 1
	20-25 วัน	(9.1) 60	(4.0) 6	(6.3) 13	(0.0) 0	(16.0) 16	(25.0) 25
	มากกว่า 25 วัน	(90.6) 598	(96.0) 146	(93.8) 195	(100.0) 100	(83.0) 83	(74.0) 74
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
	ค่าเฉลี่ย	**28.1**	**28.9**	**27.8**	**28.9**	**26.9**	**27.6**
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน	น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	(17.3) 114	(9.9) 15	(13.9) 29	(8.0) 8	(50.0) 50	(12.0) 12
	8 ชั่วโมง	(41.2) 272	(32.2) 49	(47.6) 99	(65.0) 65	30.0) 30	(29.0) 29
	มากกว่า 8 ชั่วโมง ไม่เกิน 12 ชั่วโมง	(38.0) 251	(47.4) 72	(37.0) 77	(27.0) 27	(18.0) 18	(57.0) 57
	มากกว่า 12 ชั่วโมง	(3.5) 23	(10.5) 16	(1.4) 3	- -	(2.0) 2	(2.0) 2
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
	ค่าเฉลี่ย	**8.7**	**9.7**	**8.5**	**8.5**	**7.6**	**9.0**
การพักผ่อนระหว่างการทำงาน	ไม่มี	(26.4) 174	(11.2) 17	(11.5) 24	(25.0) 25	(58.0) 58	(50.0) 50
	มี	(73.6) 486	(88.8) 135	(88.5) 184	(75.0) 75	(42.0) 42	(50.0) 50
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
การลาโดยได้รับค่าจ้าง (กรณีมีนายจ้าง)	ลาพักผ่อน	(5.4) 29	(14.3) 14	(4.3) 8	(0.0) 0	(0.0) 0	(8.3) 7
	ลากิจ	(4.3) 28	(14.3) 14	(2.7) 5	(0.0) 0	(1.1) 1	(9.5) 8
	ลาป่วย	(7.0) 46	(21.4) 21	(4.3) 8	(1.3) 11	(0.0) 0	(7.2) 6
	สามารถลาพักผ่อน ลากิจ และลาป่วยได้ แต่ไม่ได้รับค่าจ้าง	(80.9) 436	(50.0) 49	(88.7) 165	(100.0) 84	(98.9) 86	(75.0) 63
	รวม	(100.0) 539	(100.0) 98	(100.0) 186	(100.0) 84	(100.0) 87	(100.0) 84

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 90.6 มีจำนวนวันทำงานตั้งแต่ 25 วันต่อเดือนขึ้นไป โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคกลางทั้งหมดเป็นผู้ทำงานตั้งแต่ 25 วันต่อเดือนขึ้นไป ทั้งนี้พบว่าจำนวนวันเฉลี่ยในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้น้อยกว่าภูมิภาคอื่น คือ มีจำนวนเฉลี่ยการทำงานต่อเดือนที่ 26.9 วันต่อเดือน

เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน พบว่า กลุ่มที่ระบุว่ามีจำนวนชั่วโมงการทำงานตามปกติ คือ จำนวน 8 ชั่วโมงต่อวัน มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันกับกลุ่มที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมง คือ ร้อยละ 41.2 และร้อยละ 41.5 เมื่อจำแนกพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานเป็นรายภูมิภาค พบว่า ครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางเป็นผู้ที่มีชั่วโมงการทำงานตามช่วงเวลาปกติ คือวันละ 8 ชั่วโมง สูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ คือ ร้อยละ 65.0 ส่วนกลุ่มที่ต้องทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวันนั้นจะเป็นผู้ที่อยู่ในภาคเหนือและกรุงเทพมหานครมากที่สุด คือ ร้อยละ 59.1 และ ร้อยละ 57.9 ตามลำดับ เมื่อหาค่าเฉลี่ยจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน พบว่า เกือบทุกภูมิภาคมีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อวันมากกว่ากำหนดชั่วโมงการทำงานปกติ โดยกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือมีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อวันสูงที่สุดคือ 9.7 ชั่วโมง ทั้งนี้มีเพียงกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้เท่านั้นที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานน้อยกว่าจำนวนชั่วโมงการทำงานปกติ คือ มีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยเพียง 7.6 ชั่วโมงต่อวัน

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73.6 มีเวลาพักระหว่างการทำงาน และเป็นที่น่าสนใจว่ามีกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 50.0 ของกรุงเทพมหานคร และร้อยละ 58.0 ของภาคใต้ที่ระบุว่าต้องทำงานโดยไม่มีเวลาพักระหว่างวัน สำหรับผู้ที่เป็นแรงงานรับจ้างนั้นมีเพียงร้อยละ 4.4 ที่สามารถลาพักผ่อนโดยได้รับค่าจ้าง ซึ่งในกลุ่มนี้เป็นผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ภาตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 4.3 เท่านั้นที่สามารถลากิจโดยได้รับค่าจ้าง ส่วนกรณีเจ็บป่วยนั้นพบว่า แรงงานสามารถลาพักโดยได้รับค่าจ้างร้อยละ 7.0 ซึ่งเป็นกรณีการลาโดยได้รับค่าจ้างในสัดส่วนที่สูงกว่ากรณีอื่นๆ

ตารางที่ 4.2.6-5 ลักษณะรายได้ที่ได้รับของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายชิ้น	(1.2) 8	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.0) 2	(5.0) 5
รายวัน	(57.0) 376	(50.0) 76	(71.2) 148	(70.0) 70	(43.0) 43	(39.0) 39
รายสัปดาห์และรายเดือน	(37.4) 247	(49.3) 75	(28.8) 60	(3.0) 3	(55.0) 55	(54.0) 54
อื่นๆ	(4.4) 29	(0.0) 0	(0.0) 0	(27.0) 27	(0.0) 0	(2.0) 2
รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ลักษณะการได้รับค่าตอบแทนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 57.0 ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายวันซึ่งในกลุ่มนี้มีทั้งผู้ที่เป็นแรงงานรับจ้างและผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการ รองลงมาร้อยละ 37.4 เป็นแรงงานรับจ้างที่ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายสัปดาห์ ทุกครึ่งเดือน หรือรายเดือน เป็นที่น่าสนใจว่า ร้อยละ 27.0 ของแรงงานภาคบริการ

ในภาคกลางที่ไม่มีการกำหนดเวลาการรับค่าตอบแทนที่แน่นอน อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างมักจะขอเบิกค่าตอบแทนตามความจำเป็นที่ต้องใช้จ่าย หรือบางครั้งก็สามารถขอเบิกค่าตอบแทนล่วงหน้าในกรณีมีความจำเป็นฉุกเฉิน

ตารางที่ 4.2.6-6 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายได้เฉลี่ยต่อวัน	ต่ำกว่า 100 บาท	(2.1) 14	(1.3) 2	(1.0) 2	(0.0) 0	(10.0) 10	(0.0) 0
	101 - 150 บาท	(20.3) 134	(14.5) 22	(28.4) 59	(11.0) 11	(23.0) 23	(19.0) 19
	151-200 บาท	(31.1) 205	(31.6) 48	(32.7) 68	(37.0) 37	(32.0) 32	(20.0) 20
	201 - 250 บาท	(16.2) 107	(14.5) 22	(20.2) 42	(14.0) 14	(12.0) 12	(17.0) 17
	251-300 บาท	(12.7) 84	(12.5) 19	(7.7) 16	(21.0) 21	(9.0) 9	(19.0) 19
	มากกว่า 300 บาท	(17.6) 116	(25.7) 39	(10.1) 21	(17.0) 17	(14.0) 14	(25.0) 25
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
ความพึงพอใจต่อค่าจ้าง/รายได้	พอใจ	(53.2) 351	(61.2) 93	(49.0) 102	(75.0) 75	(31.0) 31	(50.0) 50
	ไม่พอใจ	(46.8) 309	(38.8) 59	(51.0) 106	(25.0) 25	(69.0) 69	(50.0) 50
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30.1 ของทั้งหมด มีรายได้ในช่วง 151-200 บาทต่อวัน รองลงมาร้อยละ 20.3 มีรายได้มากกว่า 100 บาทแต่ไม่เกิน 150 บาทต่อวัน ร้อยละ 17.6 มีรายได้มากกว่า 300 บาทต่อวัน ทั้งนี้พบว่าร้อยละ 2.1 มีรายได้ต่ำกว่า 100 บาทต่อวัน เมื่อจำแนกรายได้ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับตามภูมิภาค พบว่า ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคกลางและกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่ำกว่า 100 บาทต่อวัน ทั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณ 1 ใน 4 ส่วนของภาคเหนือและกรุงเทพมหานครมีรายได้มากกว่า 300 บาทต่อวัน

เมื่อได้สอบถามถึงความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับจากการทำงานในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างมากว่าครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 53.2 ระบุว่ามีความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางมีจำนวนผู้ที่มีความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับสูงถึงร้อยละ 75.0 รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือที่ระบุว่า มีความพอใจต่อรายได้ร้อยละ 61.2 อย่างไรก็ดี พบว่ากลุ่มที่ไม่พอใจต่อรายได้นั้น เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนระว่างผู้ที่มีความพึงพอใจและไม่พึงพอใจต่อรายได้รับในปัจจุบันในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.2.6-7 อาชีพเสริมของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ

อาชีพเสริม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีและไม่ต้องการ	(72.9) 481	(71.1) 108	(78.9) 164	(81.0) 81	(44.0) 44	(84.0) 84
ไม่มีแต่ต้องการ	(15.1) 100	(13.2) 20	(11.5) 24	(7.0) 7	(36.0) 36	(13.0) 13
มี	(12.0) 79	(15.8) 24	(9.6) 20	(12.0) 12	(20.0) 20	(3.0) 3
- รายได้ไม่แน่นอน/เป็นครั้งคราว	(11.5) 76	(14.5) 22	(9.6) 20	(91.7) 11	(20.0) 20	(3.0) 3
- รายได้ประจำ	(0.5) 3	(1.3) 2	(0.0) 0	(8.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

การประกอบอาชีพเสริมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 72.9 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมและไม่ต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมใดๆ อีก ร้อยละ 15.1 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมแต่ระบุว่ามีความต้องการมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้มีเพียงร้อยละ 12.0 เท่านั้นที่มีอาชีพเสริมควบคู่กับการทำงานในภาคบริการ อย่างไรก็ตาม พบว่า รายได้ที่ได้รับนั้นไม่แน่นอนหรือมีรายได้เป็นครั้งคราวเท่านั้น

ตารางที่ 4.2.6-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(56.7) 374	(71.1) 108	(44.7) 93	(62.0) 62	(63.0) 63	(48.0) 48
มีปัญหา(เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(43.3) 286	(28.9) 44	(55.3) 115	(38.0) 38	(37.0) 37	(52.0) 52
- ค่าตอบแทนน้อย	(30.5) 201	(15.1) 23	35.1) 73	(30.0) 30	(31.0) 31	(44.0) 44
- งานหนัก	(16.5) 109	(7.2) 11	(17.3) 36	(12.0) 12	(18.0) 18	(32.0) 32
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(6.4) 42	(6.6) 10	(6.7) 14	(7.0) 7	(4.0) 4	(7.0) 7
- งานไม่ต่อเนื่อง	(3.8) 25	(1.3) 2	(5.8) 12	(1.0) 1	(7.0) 7	(3.0) 3
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(10.0) 66	(11.2) 17	(12.0) 25	(2.0) 2	(2.0) 2	(20.0) 20
- ไม่มีวันหยุด	(15.0) 99	(13.2) 20	(20.7) 43	(24.0) 24	(6.0) 6	(6.0) 6

ตารางที่ 4.2.6-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ (เลือกตอบได้ 3 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(17.4) 115	(4.0) 6	(26.9) 56	(10.0) 10	13.0) 13	(30.0) 30
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.6) 2	(1.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีสวัสดิการ	(22.3) 147	(17.8) 27	(41.4) 86	(3.0) 3	(30.0) 30	(1.0) 1
- อื่น ๆ	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.7 ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาใดๆ ในการทำงาน ส่วนกลุ่มที่ประสบปัญหานั้นเมื่อให้ระบุถึงปัญหาที่ต้องประสบโดยระบุได้มากกว่า 1 ปัญหาโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ พบว่า ปัญหาค่าตอบแทนจากการทำงานเป็นปัญหาที่มีการระบุถึงสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ ปัญหาการไม่มีสวัสดิการ การทำงานหนักและการทำงานโดยไม่มีวันหยุด

เมื่อพิจารณาปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคประสบ พบว่า ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกภูมิภาคระบุถึงมากที่สุดได้แก่ ปัญหาค่าตอบแทนจากการทำงาน ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่านั้นที่ระบุถึงปัญหาการไม่มีสวัสดิการสูงถึงร้อยละ 41.4 และเป็นที่น่าสนใจว่ามีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 1.3 ในภาคเหนือที่ระบุว่าต้องประสบกับปัญหาสัญญาจ้างที่ไม่เป็นธรรม

ตารางที่ 4.2.6-9 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(82.0) 541	(76.3) 116	(95.2) 198	(83.0) 83	(89.0) 89	(55.0) 55
มีปัญหา	(18.0) 119	(23.7) 36	(4.8) 10	(17.0) 17	(11.0) 11	(45.0) 45
- คับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท	(6.2) 41	(9.9) 15	(0.0) 0	(2.0) 2	(2.0) 2	(22.0) 22
- เสียงดัง	(8.2) 54	(9.9) 15	(4.3) 9	(6.0 6	(1.0) 1	(23.0) 23
- ทำงานกลางแจ้ง/อากาศร้อน	(2.3) 15	(2.0) 3	(0.0) 0	(1.0) 1	(3.0) 3	(8.0) 8
- สถานที่ไม่สะอาด	(3.5) 23	(0.0) 0	(0.5) 1	(1.0) 1	(7.0) 7	(14.0) 14

ตารางที่ 4.2.6-9 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- มีฝุ่นละออง/กลิ่น/ควัน	(12.0) 79	(19.1) 29	(1.4) 3	(14.0) 14	(4.0) 4	(29.0) 29
- แสงสว่างไม่เพียงพอ	(3.8) 25	(4.0) 6	(2.4) 5	(2.0) 2	(1.0) 1	(11.0) 11
- มีแรงสั่นสะเทือน	(0.6) 2	(1.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ห้องน้ำไม่เพียงพอ/สกปรก	(11.7) 77	(26.3) 40	(0.5) 1	(15.0) 15	(4.0) 4	17.0) 17
- อื่น ๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ส่วนปัญหาสถานที่ทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า มีเพียงร้อยละ 18.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่านั้นที่ระบุว่าประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มที่ระบุว่าประสบปัญหานั้น พบว่า ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างประสบร่วมกันในภาพรวม ได้แก่ ปัญหาฝุ่นละออง กลิ่นควันจากการประกอบอาหาร เสียงดัง และอากาศไม่ถ่ายเท

เมื่อพิจารณาสภาพการทำงานที่เป็นปัญหาตามภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 45.0 ระบุว่าประสบปัญหา รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ร้อยละ 23.7 ที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ทั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงานน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่น คือ มีผู้ที่ระบุว่าประสบปัญหาเพียงร้อยละ 4.8 เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ลักษณะของสภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาที่มีการระบุถึงนั้นมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสภาพปัญหาที่ประสบร่วมกันในภาพรวมของกลุ่มอาชีพนี้

ตารางที่ 4.2.6-10 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มคนทำงานในภาคบริการเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(56.7) 374	(71.1) 108	(44.7) 93	(62.0) 62	(63.0) 63	(48.0) 48
มีปัญหา	(43.3) 268	(28.9) 44	(55.3) 115	(38.0) 38	(37.0) 37	(52.0) 52
- ค่าตอบแทนน้อย	(23.2) 153	(7.9) 12	(26.4) 55	(29.0) 29	(24.0) 24	(33.0) 33
- งานหนัก	(2.6) 17	(2.0) 3	(3.4) 7	(0.0) 0	(3.0) 3	(4.0) 4
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(1.4) 9	(2.0) 3	(1.0) 2	(2.0) 2	(1.0) 1	(1.0) 1
- งานไม่ต่อเนื่อง	(0.9) 6	(0.0) 0	(1.4) 3	(0.0) 0	(2.0) 2	(1.0) 1
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(1.5) 10	(2.6) 4	(1.4) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.0) 3
- ไม่มีวันหยุด	(2.6) 17	(5.3) 8	(0.0) 0	(6.0) 6	(1.0) 1	(2.0) 2
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(1.7) 11	(0.0) 0	(1.0) 2	(0.0) 0	(1.0) 1	(8.0) 8
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีสวัสดิการ	(9.4) 62	(8.6) 13	(20.7) 43	(1.0) 1	(5.0) 5	(0.0) 0
- อื่น ๆ	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

สำหรับปัญหาทั่วไปที่กลุ่มตัวอย่างในภาคบริการให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ได้แก่ ค่าตอบแทนน้อย ร้อยละ 23.3 รองลงมาได้แก่ ไม่มีสวัสดิการ ร้อยละ 9.4 ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ในแต่ละภูมิภาคให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกด้วยเช่นกัน ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าค่าตอบแทนที่กลุ่มตัวอย่างได้รับในปัจจุบันนั้นไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ทำให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับประเด็นค่าตอบแทนมากที่สุด

ตารางที่ 4.2.6-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน	**ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน**	(86.5) 571	(80.9) 123	(97.1) 202	(91.0) 91	(84.0) 84	(71.0) 71
	เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(13.5) 89	(19.1) 29	(2.9) 6	(9.0) 9	(16.0) 16	(29.0) 29
	- ของมีคม	(10.9) 72	(17.8) 27	(3.4) 7	(5.0) 5	(14.0) 14	(19.0) 19
	- พลัดตกจากที่สูง	(0.5) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.0) 2	(1.0) 1
	- ไฟ/น้ำร้อนลวก	(10.5) 69	(15.1) 23	(1.9) 4	(5.0) 5	(15.0) 15	(22.0) 22
	- อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(0.9) 6	(2.6) 4	(0.5) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
	- ไฟฟ้าช็อต	(1.4) 9	(0.0) 0	(2.9) 6	(2.0) 2	(0.0) 0	(1.0) 1
	- การชน/กระแทก	(6.5) 43	(11.2) 17	(0.0) 0	(0.0) 0	(4.0) 4	(14.0) 14
	- สารเคมี	(3.6) 24	(6.6) 10	(0.0) 0	(0.0) 0	(11.0) 11	(3.0) 3
	- อื่นๆ	(0.3) 2	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(83.2) 74	(86.2) 25	(83.3) 5	(100.0) 9	(93.8) 15	(69.0) 20
	อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(47.2) 42	(51.7) 15	(33.3) 2	(44.4) 4	(75.0) 12	(31.0) 9
	ทำงานในขณะไม่สบาย	(39.3) 35	(48.3) 14	(83.3) 5	(11.1) 1	(18.8) 3	(41.4) 12
	ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(44.9) 40	(37.9) 11	(66.7) 4	(0.0) 0	(93.8) 15	(34.5) 10
	ทำงานในขณะเมาสุรา	(3.4) 3	(3.5) 1	(16.7) 1	(0.0) 0	(6.3) 1	(0.0) 0
	สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(27.0) 24	(44.8) 13	(16.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(34.5) 10
	อื่นๆ	(1.1) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.5) 1
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 89	(100.0) 29	(100.0) 6	(100.0) 9	(100.0) 16	(100.0) 29

แรงงานในภาคบริกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 13.5 ของทั้งหมด ระบุว่าเคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่กรุงเทพมหานครเคยได้รับอุบัติเหตุจาการทำงานมากกว่าภูมิภาคอื่น คือ มีแรงงานภาคบริการในกรุงเทพมหานครที่ระบุว่าเคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานสูงถึงร้อยละ 29.0 รองลงมาได้แก่แรงงานภาคบริการในภาคเหนือและภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 19.1 และร้อยละ 16.0 ตามลำดับ

สำหรับลักษณะการบาดเจ็บที่ได้รับจากการทำงาน พบว่า ได้รับบาดเจ็บจากการถูกของมีคมบาดและถูกไฟหรือน้ำร้อนลวกสูงที่สุด คือ ร้อยละ 10.9 และ 10.5 ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อจำแนกพิจารณาลักษณะการได้รับบาดเจ็บเป็นรายภูมิภาคพบว่า แรงงานในภาคบริการในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ และภาคใต้ ยังเป็นภูมิภาคที่ได้รับบาดเจ็บจากกรณีของมีคมบาดและถูกไฟหรือน้ำร้อนลวกสูงที่สุด

เมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ทำให้แรงงานภาคบริการได้รับบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงานนั้น พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 83.2 ของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุนั้นมีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี รองลงมาได้แก่ สาเหตุจากอุปกรณ์เครื่องมือไม่เหมาะสมและการทำงานขณะที่มีเรื่องไม่สบายใจ

ตารางที่ 4.2.6-12 ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มคนทำงานในภาคบริการ ประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุด	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ของมีคม	(5.3) 35	(10.5) 16	(1.0) 2	(4.0) 4	(3.0) 3	(10.0) 10
พลัดตกจากที่สูง	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
ไฟ/น้ำร้อนลวก	(5.5) 36	(2.6) 4	(1.4) 3	(3.0) 3	(12.0) 12	(14.0) 14
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(0.2) 1	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
ไฟฟ้าช็อต	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
การชน/กระแทก	(1.8) 12	(3.3) 5	(0.5) 1	(2.0) 2	(1.0) 1	(3.0) 3
สารเคมี	(0.5) 3	(2.0) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
อื่น ๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 89	(100.0) 29	(100.0) 6	(100.0) 9	(100.0) 16	(100.0) 29

เมื่อได้สอบถามถึงการได้รับบาดเจ็บจากการทำงานที่ต้องประสบมากที่สุดในภาพรวม ได้แก่ การถูกไฟหรือน้ำร้อนลวกและการถูกของมีคมบาดในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ร้อยละ 5.5 และร้อยละ 5.3 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเมื่อจำแนกการพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่า แรงงานภาคบริการในภาคเหนือได้รับการบาดเจ็บจา

การถูกของมีคมบาดมากกว่าการบาดเจ็บลักษณะอื่นๆ ในขณะที่แรงงานในกรุงเทพมหานครและภาคใต้ได้รับความบาดเจ็บจากการถูกไฟหรือน้ำร้อนลวกมากที่สุด

ตารางที่ 4.2.6-13 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มคนทำงานในภาคบริการประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ทำงานไม่ถูกวิธี/ความประมาท	(69.7) 62	(72.4) 21	(33.3) 2	(100.0) 9	(93.8) 15	(51.7) 15
ใช้อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(4.5) 4	(10.3) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	3.5) 1
ทำงานในขณะไม่สบาย	(18.0) 16	(10.3) 3	(50.0) 3	(0.0) 0	(6.3) 1	(31.0) 9
ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(2.3) 2	(3.5) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.5) 1
ทำงานในขณะเมาสุรา	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	- -
สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(4.5) 4	(3.5) 1	(16.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(6.9) 2
อื่นๆ	(1.1) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.5) 1
รวม	(100.0) 89	(100.0) 29	(100.0) 6	(100.0) 9	(100.0) 16	(100.0) 29

ส่วนสาเหตุการได้รับอุบัติเหตุที่ประสบมากที่สุดเป็นอันดับแรกนั้น พบว่า ร้อยละ 69.7 ของทั้งหมดมีสาเหตุมากจากความประมาทและการทำงานไม่ถูกวิธี รองลงมาร้อยละ 18.0 มีสาเหตุมาจากการทำงานขณะไม่สบายใจหรือมีความเครียด ทั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางทั้งหมดได้รับอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการทำงานไม่ถูกวิธีและความประมาทในการทำงาน ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญของการได้รับความบาดเจ็บของแรงงานในกรุงเทพมหานครและภาคใต้ด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม พบว่าไม่มีแรงงานในภาคบริการรายใดที่ระบุว่าการทำงานขณะเมาสุราเป็นสาเหตุสำคัญของการได้รับความบาดเจ็บขณะทำงาน

ตารางที่ 4.2.6-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่แรงงานกลุ่มคนทำงานในภาคบริการเคยได้รับและวิธีการแก้ไข

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงาน	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(72.7) 480	(77.0) 117	(62.5) 130	(90.0) 90	(75.0) 75	(77.0) 117
	เคย(ตอบได้มากกว่า 1 อาการ)	(27.3) 180	(23.0) 35	(37.5) 78	(10.0) 10	(25.0) 25	(23.0) 35
	- อาการเกี่ยวกับตา	(3.9) 7	(5.7) 2	(1.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(12.5) 4
	- ระบบทางเดินหายใจและหวัด	(17.2) 31	(20.0) 7	(11.5) 9	(20.0) 2	(20.0) 5	(25.0) 8
	- โรคผิวหนัง	(28.9) 52	(34.3) 12	(20.5) 16	(10.0) 1	(36.0) 9	(43.8) 14
	- ปวดเมื่อย/ข้อ/ตะคริว	(33.3) 60	(40.0) 14	(43.6) 34	(20.0) 2	(0.0) 0	(31.3) 10
	- ปวดหัว/เวียนหัว/คลื่นไส้	(0.6) 1	(0.0) 0	(1.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	- เป็นลม/หมดสติ/ไม่รู้สึกตัว	(5.6) 10	(22.9) 8	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(6.3) 2
	- บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	(1.1) 2	(2.9) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.1) 1
วิธีการแก้ไขปัญหา	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(72.6) 479	(77.0) 117	(62.0) 129	(90.0) 90	(75.0) 75	(68.0) 68
	เคยเจ็บป่วย	(0.0) 0	(23.0) 35	(0.0) 0	10.0 10	(0.0) 0	(0.0) 0
	- หยุดพัก	(1.8) 12	(77.0) 117	(1.0) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(6.0) 6
	- พบแพทย์	(14.6) 96	(2.6) 4	(17.8) 37	(5.0) 5	(16.0) 16	(14.0) 14
	- ซื้อยากินเอง	(10.9) 72	(15.8) 24	(19.2) 40	(5.0) 5	(9.0) 9	(11.0) 11
	- อื่น ๆ (ปล่อยให้หายเอง)	(0.2) 1	(4.6) 7	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1
	รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 27.3 ของทั้งหมดเคยได้รับความบาดเจ็บและได้รับความเจ็บป่วยจากการทำงาน ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 37.5 ที่ระบุว่าเคยได้รับความบาดเจ็บและความเจ็บป่วยจากการทำงาน รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือและกรุงเทพมหานครที่เคยประสบปัญหาเดียวกันนี้ร้อยละ 23.0 เท่ากันทั้งสองภูมิภาค

ในกลุ่มที่ระบุว่าเคยได้รับความบาดเจ็บและความเจ็บป่วยจาการทำงานนั้น พบว่า ลักษณะความเจ็บป่วยที่ได้รับมากที่สุด คือ อาการปวดเมื่อยตามร่างกายและการเป็นตะคริว ทั้งนี้เพราะลักษณะการทำงานที่ต้องยืนและมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ทำหน้าที่เสิร์ฟอาหารซึ่งต้องทำงานอย่างต่อเนื่องเกินกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน รองลงมาได้แก่ อาการที่เกิดขึ้นกับผิวหนัง เช่น อาการแสบร้อน อาการคัน เนื่องจากการได้รับความร้อนขณะทำงาน เมื่อพิจารณาลักษณะความเจ็บป่วยในแต่ละภูมิภาค พบว่า กลุ่มแรงงานภาคบริการในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ระบุถึงความความเจ็บป่วยที่เกิดจากความปวดเมื่อยตามร่างกายมากที่สุด ในขณะที่อาการเจ็บป่วยที่กลุ่มแรงงานจำนวนมากที่สุดในภาคใต้และกรุงเทพมหานครประสบร่วมกันมากที่สุด คือ อาการที่เกิดขึ้นกับผิวหนังบริเวณส่วนต่างๆ ของร่างกาย

ตารางที่ 4.2.6-15 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ประสบปัญหา	(38.6) 255	(61.8) 94	(22.1) 46	(45.0) 45	(32.0) 32	(38.0) 38
ประสบปัญหา	(61.4) 405	(38.2) 58	(77,9) 162	(55.0) 55	(68.0) 68	(62.0) 62
- ไม่มีเงินออม	(40.3) 266	(28.3) 43	(46.6) 97	(27.0) 27	(51.0) 51	(48.0) 48
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	(12.7) 84	(5.3) 8	(15.4) 32	(3.0 3	(15.0) 15	(26.0) 26
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน	(14.4) 95	(1.3) 2	(20.7) 43	(8.0) 8	(21.0) 21	(21.0) 21
- ไม่มีที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง	(3.6) 24	(0.7) 1	(0.5) 1	(0.0) 0	(3.0) 3	(19.0) 19
- ถูกคุกคามและถูกเรียกค่าคุ้มครอง	(0.5) 3	(0.0) 0	(0.5) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.0) 2
- ถูกเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ภาวะหนี้สินในระบบ	(6.1) 40	(7.9) 12	(9.6) 20	(1.0) 1	(7.0) 7	(1.0) 1
- ภาวะหนี้สินนอกระบบ	(25.8) 170	(14.5) 22	(37.5) 78	(28.0) 28	(10.0) 10	(33.0) 33
- ภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	(2.9) 19	(3.3) 5	(2.9) 6	(2.0) 2	(3.0) 3	(3.0) 3
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

แรงงานในภาคบริการร้อยละ 61.4 ของทั้งหมดระบุว่าประสบปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขาดแคลนเงินออม ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การถูกคุกคามในการประกอบอาชีพ รวมทั้งภาวะหนี้สิน ทั้งนี้พบว่าลักษณะของปัญหาที่ประสบมากที่สุด ร้อยละ 40.3 ได้แก่ การไม่มีเงินออม ซึ่งเป็นปัญหาที่แรงงานในภาคบริการใน

เกือบทุกภูมิภาคประสบร่วมกันสูงที่สุดยกเว้นกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางที่ประสบปัญหาภาวะหนี้สินนอกระบบสูงกว่าการขาดแคลนเงินออมเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างระบุถึงมากเป็นอันดับที่สองได้แก่ ภาวะหนี้สินซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นหนี้นอกระบบมากกว่าในระบบ ทั้งนี้ยังพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งที่มีหนี้สินจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ทั้งในและนอกระบบอีกด้วย

ตารางที่ 4.2.6-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ
(เลือกตอบได้ 5 ข้อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(10.9) 72	(2.0) 3	(9.1) 19	(22.0) 22	(10.0) 10	(18.0) 18
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(10.6) 70	(7.9) 12	(3.4) 7	(33.0) 33	(1.0) 1	(17.0) 17
สิทธิในการมีวันหยุด	(24.6) 162	(22.4) 34	(25.0) 52	(46.0) 46	(12.0) 12	(18.0) 18
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(28.6) 189	(23.7) 36	(15.4) 32	(67.0) 67	(20.0) 20	(34.0) 34
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(38.3) 253	(37.5) 57	(24.5) 51	(67.0) 67	(29.0) 29	(49.0) 49
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(12.4) 82	(13.8) 21	(6.3) 13	(22.0) 22	(13.0) 13	(13.0) 13
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(43.8) 289	(39.5) 60	(48.6) 101	(35.0) 35	(58.0) 58	(35.0) 35
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(42.9) 283	(50.0) 76	(44.2) 92	(33.0) 33	(44.0) 44	(38.0) 38
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(32.9) 217	(55.9) 85	(24.5) 51	(22.0) 22	(33.0) 33	(26.0) 26
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(51.2) 338	(42.8) 65	(74.5) 155	(28.0) 28	(40.0) 40	(50.0) 50
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(44.4) 293	(40.1) 61	(51.9) 108	(28.0) 28	(57.0) 57	(39.0) 39
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(34.1) 225	46.1) 70	(27.4) 57	(26.0) 26	(33.0) 33	(39.0) 39
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(33.3) 220	(28.3) 43	(40.4) 84	(21.0) 21	(56.0) 56	(16.0) 16
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(15.9) 105	(20.4) 31	(14.4) 30	(15.0) 15	(17.0) 17	(12.0) 12
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(11.7) 77	(15.1) 23	(8.7) 18	(12.0) 12	(13.0) 13	(11.0) 11

ตารางที่ 4.2.6-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ (เลือกตอบได้ 5 ข้อ) **(ต่อ)**

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง (ต่อ)	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่ม สวัสดิการ	(21.2) 140	(29.0) 44	(18.3) 38	(9.0) 9	(31.0) 31	(18.0) 18
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(31.8) 210	(23.0) 35	(54.8) 114	(9.0) 9	(23.0) 23	(29.0) 29
อื่น ๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ความต้องการได้รับความคุ้มครองด้านที่กลุ่มตัวอย่างแรงงานในภาคบริการต้องการและระบุถึงร่วมกันมากที่สุดโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ พบว่า ประมาณ 1 ใน 2 ส่วนของทั้งหมด ต้องการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับเงินทดแทนเมื่อประสบอุบัติเหตุหรืออันตราย รองลงมา ได้แก่ ความต้องการได้รับความคุ้มครองในกรณีทุพลภาพ ร้อยละ 44.4 โดยมีความต้องการคุ้มครองด้านการได้รับค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายและการได้รับค่าล่วงเวลากรณีทำงานเกินกว่าเวลาปกติในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 43.8 และร้อยละ 42.9 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความต้องการได้รับความคุ้มครองที่แรงงานในภาคบริการในแต่ละภูมิภาคต้องการนั้น พบว่ามีความแตกต่างกันออกไป โดยกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือระบุถึงการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่ามากที่สุดถึงร้อยละ 55.9 กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 74.5 ต้องการได้รับความคุ้มครองด้านสิทธิในการได้รับค่าทดแทนเมื่อประสบอันตราย กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางต้องการได้รับค่าจ้างในวันหยุดและได้รับสิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้างร้อยละ 67.0 เท่ากันทั้งสองด้าน กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มากกว่า 1 ใน 2 ส่วนต้องการได้รับความคุ้มครองค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย การได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพและการถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิดในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มเทพมหานครร้อยละ 50.0 ต้องการได้รับความคุ้มครองเมื่อประสบอันตรายและร้อยละ 49.0 ต้องการสิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง

ตารางที่ 4.2.6-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มคนทำงานในภาคบริการต้องการมากเป็นลำดับแรก

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(3.9) 26	(0.7) 1	(1.4) 3	(7.0) 7	(3.0) 3	(12.0) 12
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(2.7) 18	(2.0) 3	(0.0) 0	(12.0) 12	(0.0) 0	(3.0) 3
สิทธิในการมีวันหยุด	(9.2) 61	(8.6) 13	(13.0) 27	(9.0) 9	(4.0) 4	(8.0) 8
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(7.1) 47	(4.0) 6	(3.9) 8	(21.0) 21	(5.0) 5	(7.0) 7
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(7.3) 48	(2.6) 4	(10.1) 21	(8.0) 8	(5.0) 5	(10.0) 10
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(1.5) 10	(0.7) 1	(1.0) 2	(0.0) 0	(3.0) 3	(4.0) 4
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(13.8) 91	(3.3) 5	(19.2) 40	(11.0) 11	(26.0) 26	(9.0) 9
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(6.4) 42	(2.6) 4	(9.1) 19	(4.0) 4	(6.0) 6	(9.0) 9
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(5.0) 33	(3.3) 5	(10.1) 21	(4.0) 4	(0.0) 0	(3.0) 3
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(6.5) 43	(9.2) 14	(5.8) 12	(1.0) 1	(6.0) 6	(10.0) 10
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(4.4) 29	(7.9) 12	(2.4) 5	(5.0) 5	(5.0) 5	(2.0) 2
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(5.6) 37	(15.1) 23	(1.4) 3	(2.0) 2	(2.0) 2	(7.0) 7
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(10.2) 67	(11.8) 18	(15.9) 33	(1.0) 1	(13.0) 13	(2.0) 2
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(3.9) 26	(9.2) 14	(1.0) 2	(5.0) 5	(3.0) 3	(2.0) 2
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(2.4) 16	(1.3) 2	(1.0) 2	(4.0) 4	(7.0) 7	(1.0) 1
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(5.2) 34	(9.9) 15	(2.9) 6	(5.0) 5	(6.0) 6	(2.0) 2
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(4.7) 31	(7.9) 12	(1.9) 4	(0.0) 0	(6.0) 6	(9.0) 9
อื่นๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก พบว่า สิทธิการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดคือ สิทธิการได้รับค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายคิดเป็นร้อยละ 13.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการได้รับความคุ้มครองที่มีความต้องการรองลงมา ได้แก่ การได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด และสิทธิในการมีวันหยุด เป็นที่น่าสนใจว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือต้องการได้รับสิทธิความคุ้มครองและค่าทดแทนกรณีทุพพลภาพสูงที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีความต้องการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายแรงงานมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางต้องการมีวันหยุดประจำสัปดาห์สูงที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครต้องการได้รับความคุ้มครองการทำงานตามช่วงเวลาปกติ

ตารางที่ 4.2.6-18 ความช่วยเหลือที่กลุ่มคนทำงานในภาคบริการต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
จัดหางาน/มีงานต่อเนื่อง/งานที่มั่นคง	(10.2) 67	(7.9) 12	(17.3) 36	(0.0) 0	(10.0) 10	(9.0) 9
ค่ารักษาพยาบาล/ตรวจสุขภาพ/ประกันสุภาพ	(15.0) 99	(13.2) 20	(22.6) 47	(9.0) 9	(3.0) 3	(20.0) 20
เงินกู้ยืม/เงินลงทุน	(13.2) 87	(16.5) 25	(13.9) 29	(19.0) 19.0	(8.0) 8	(6.0) 6
ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน	(2.0) 13	(2.0) 3	(2.4) 5	2 2.0)	(0.0) 0	(3.0) 3
ค่าแรง/ค่าจ้าง/ค่าล่วงเวลา	(31.7) 209	(21.1) 32	(27.4) 57	(49.0) 49	(55.0) 55	(16.0) 16
การศึกษาบุตร/สงเคราะห์บุตร/คลอดบุตร	(2.6) 17	(2.6) 4	(4.3) 9	(3.0) 3	(0.0) 0	(1.0) 1
กำหนดราคาซื้อขาย	(1.1) 7	(0.7) 1	(1.0) 2	(1.0) 1	(1.0) 1	(2.0) 2
ควบคุมราคาสินค้า/น้ำมัน/ค่าครองชีพ	(2.0) 13	(4.0) 6	(0.0) 0	(7.0) 7	(0.0) 0	(0.0) 0
เงินทดแทนในกรณีทุพพลภาพ/เสียชีวิต	(2.4) 16	(0.7) 3	(1.0) 5	(0.0) 0	(5.0) 5	(3.0) 3
หนี้สิน	(1.2) 8	(4.0) 6	(0.5) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
อื่นๆ	(7.6) 50	(27.6) 40	(8.2) 14	(3.0) 3	(13.0) 13	(14.0) 14
รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

ความช่วยเหลือที่แรงงานภาคบริการต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรกเพื่อให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพ พบว่า ร้อยละ 31.7 ต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือรายได้จากการทำงาน รวมทั้งการ

ได้รับค่าล่วงเวลากรณีทำงานเกินกว่าเวลาปกติ รองลงมาร้อยละ 15.0 ต้องการได้รับความช่วยเหลือในกรณีเจ็บป่วยทั้งค่ารักษาพยาบาล การได้รับการตรวจและประกันสุขภาพ และร้อยละ 13.2 ต้องการเงินกู้เพื่อการประกอบอาชีพ ทั้งนี้พบว่า ความต้องการได้รับความช่วยเกี่ยวกับค่าตอบแทนนั้นเป็นความต้องการที่ระบุถึงสูงที่สุดในแต่ละภูมิภาคด้วยเช่นกัน ทั้งนี้พบว่า ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคกลาง ภาคใต้และกรุงเทพมหานครที่ระบุถึงความต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับหนี้สิน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาวะหนี้สินที่กลุ่มตัวอย่างประสบอยู่นั้นไม่มีความรุนแรง หรืออีกนัยหนึ่งคือ หากกลุ่มตัวอย่างได้รับความช่วยเหลือด้านค่าตอบแทนและรายได้ ก็เป็นการช่วยให้สามารถจัดการกับภาวะหนี้สินของตนเองได้

ตารางที่ 4.2.6-19 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายสมทบและความต้องการลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม ของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(48.0) 317	(69.1) 105	(25.5) 53	(85.0) 85	(45.0) 45	(29.0) 29
ต้องการ	(52.0) 343	(30.9) 47	(74.5) 155	(15.0) 15	(55.0) 55	(71.0) 71
- กรณีเจ็บป่วย	(89.5) 307	(89.4) 42	(91.0) 141	(60.0) 9	(92.7) 51	(90.1) 64
- กรณีคลอดบุตร	(1.5) 5	(2.1) 1	(1.3) 2	(0.0) 0	(3.6) 2	(0.0) 0
- กรณีทุพพลภาพ	(0.6) 2	(0.0) 0	(0.6) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.4) 1
- กรณีเสียชีวิต	(0.6) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.8) 2
- กรณีสงเคราะห์บุตร	(2.6) 9	(2.1) 1	(3.9) 6	(0.0) 0	(3.6) 2	(0.0) 0
- กรณีชราภาพ	(0.9) 3	(0.0) 0	(0.6) 1	(6.7) 1	(0.0) 0	(1.4) 1
- กรณีว่างงาน	(4.4) 15	(6.4) 3	(2.6) 4	(33.3) 5	(0.0) 0	(4.2) 3
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 343	(100.0) 47	(100.0) 155	(100.0) 15	(100.0) 55	(100.0) 71
จำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือน	**183.2**	**257.5**	**157.7**	**213.3**	**176.2**	**188.6**
รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

แรงงานในภาคบริการร้อยละ 52.0 ของทั้งหมดต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินสมทบ ทั้งนี้พบว่าแรงงานภาคบริการในภาคเหนือและในกรุงเทพมหานครมีความต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.5 และ 71.0 ตามลำดับ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางนั้นมีเพียงร้อย

ละ 15.0 ที่ระบุว่าต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินสมทบ โดยความต้องการได้รับความคุ้มครองที่มีการระบุถึงเป็นลำดับแรกสูงที่สุด ร้อยละ 89.5 ต้องการได้รับความคุ้มครองกรณีเจ็บป่วย รองลงมาร้อยละ 4.4 ระบุว่าต้องการได้รับความคุ้มครองกรณีว่างงาน และร้อยละ 2.6 ต้องการได้รับความคุ้มครองกรณีสงเคราะห์บุตร ทั้งนี้พบว่าจำนวนเงินสมทบเฉลี่ยที่สามารถจ่ายได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือเดือนละ 183.2 บาท โดยภาคเหนือมีจำนวนเงินสมทบเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือนได้สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ภาคกลาง ส่วนภาคตะวันออกเฉลียงเหนือมีจำนวนเงินที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือนได้น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ

ตารางที่ 4.2.6-20 ความต้องการการฝึกอบรม/อาชีพเสริมของกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ

ความต้องการฝึกอบรม/อาชีพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(68.8) 454	(76.3) 116	(55.3) 115	(91.0) 91	(66.0) 66	(66.0) 66
- ไม่มีเวลาว่าง	(51.8) 342	(62.5) 95	(43.3) 90	(66.0) 66	(63.0) 63	(28.0) 28
- รายได้เพียงพอแล้ว/งานที่ทำดีอยู่แล้ว	(8.2) 54	(7.4) 7	(1.9) 13	(18.0) 18	(2.0) 2	(14.0) 14
- อายุมากแล้วไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	(2.3) 15	(4.2) 4	(1.4) 3	(0.0) 0	(1.0) 1	(7.0) 7
- อื่น ๆ	(6.5) 43	(13.8) 10	(8.7) 9	(7.0) 7	(0.0) 0	(17.0) 17
ต้องการ	(31.2) 206	(23.7) 36	(44.7) 93	(9.00) 9	(34.0) 34	(34.0) 34
- อบรมด้านการเกษตร	(1.4) 9	(0.0) 0	(2.4) 5	(0.0) 0	(4.0) 4	(0.0) 0
- การฝึกทำอาหาร/ทำขนม	(8.0) 53	(6.6) 10	(12.0) 25	(4.0) 4	(9.0) 9	(5.0) 5
- อบรมความรู้ด้านช่าง (ซ่อมรถ,เสริมสวย ฯลฯ)	(11.4) 75	(11.2) 18	(14.4) 30	(3.0) 3	(12.0) 12	(15.0) 15
- งานประดิษฐ์/งานฝีมือ	(3.9) 26	(0.7) 1	5.8) 12	(1.0) 1	(7.0) 7	(4.0) 4
- อื่น ๆ	(6.5) 43	(5.3) 8	(10.1) 21	(1.0) 1	(2.0) 2	(10.0) 10
รวม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างแรงงานในภาคบริการร้อยละ 68.8 ของทั้งหมดระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรมและไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะประกอบอาชีพเสริมจากการทำงานในภาคบริการ

ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมนั้น เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 44.7 และพบว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมร้อยละ 34.0

เท่ากันทั้งในกรุงเทพมหานครและภาคใต้ ทั้งนี้มีเพียงร้อยละ 9.0 ของกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางเท่านั้นที่ต้องการได้รับการฝึกอบรม เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการได้รับการฝึกฝนอาชีพระบุถึงวิชาชีพที่ต้องการได้รับการฝึกอบรม พบว่า มีความต้องการได้รับการฝึกอาชีพช่างต่างๆ มากที่สุดเกือบทุกภูมิภาค ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางที่มีความต้องการได้รับการฝึกวิชาชีพการทำขนมและอาหารมากกว่าอาชีพช่างต่างๆ เล็กน้อย

ตารางที่ 4.2.6-21 สวัสดิการสังคมที่แรงงานกลุ่มคนทำงานในภาคบริการได้รับหรือเป็นสมาชิก

องค์กร/โครงการ/กลุ่ม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ได้เป็นสมาชิก/ไม่ได้ใช้บริการ	(77.4) 511	(73.0) 111	(73.6) 153	(93.0 93	(72.0) 72	(82.0) 82
เป็นสมาชิก/ ใช้บริการโครงการใดโครงการหนึ่ง	(22.6) 149	(27.0) 41	(26.4) 55	(7.0) 7	(28.0) 28	(18.0) 18
- ธนาคารของรัฐ (ออมสิน, ธกส., เอสเอ็มอีแบงค์)	(18.1) 27	(39.0) 16	(3.6) 2	(0.0) 0	(28.6) 8	(5.6) 1
- สหกรณ์	(1.3) 2	(0.0) 0	(1.8) 1	(14.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
- โครงการบ้านเอื้ออาทร	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.6) 1
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/สะสมทรัพย์	(15.4) 23	(9.8) 4	(7.3) 4	(0.0) 0	(53.6) 15	(0.0) 0
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	(8.1) 12	(19.5) 8	(5.5) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	5.6) 1
- กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ	(3.4) 5	(2.4) 1	(1.8) 1	(42.9) 3	(0.0) 0	(0.0) 0
- อื่น ๆ	(19.5) 29	(22.0) 9	(0.0) 0	(57.1) 4	(7.1) 2	(77.8) 14
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 660	(100.0) 152	(100.0) 208	(100.0) 100	(100.0) 100	(100.0) 100

การได้รับสวัสดิการสังคม หรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือใช้บริการโครงการต่างๆ พบว่า มีเพียงร้อยละ 22.6 เท่านั้นที่สามารถเข้าถึงกลุ่มสวัสดิการต่างๆ เมื่อจำแนกตามกลุ่มสวัสดิการ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วเป็นลักษณะของการจัดหาสวัสดิการให้ตนเองโดยการทำประกันชีวิตภาคเอกชนมากที่สุด ส่วนกลุ่มสวัสดิการที่สามารถเข้าถึงได้รองลงมาได้แก่ การกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนจากธนาคารของภาครัฐ ร้อยละ 18.1 รองลงมาได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน ทั้งนี้เป็นที่น่าสนใจว่าแรงงานภาคบริการในภาคใต้ร้อยละ 53.6 เป็นสมาชิกโครงของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันในลักษณะการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉินในพื้นที่ภาคใต้มากที่สุดและเนื่องจากการทำงานของแรงงานภาคบริการในพื้นที่ภาคใต้ ไม่มีการย้ายถิ่นออกไปทำงานในต่างจังหวัดทำให้แรงงานยังคงสามารถเข้าถึงกลุ่มการออมทรัพย์ในชุมชนของตนเอง

4.2.7 กลุ่มคนคุ้ยขยะ

ตารางที่ 4.2.7-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มคนคุ้ยขยะ

ข้อมูลทั่วไป		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
เพศ	ชาย	(59.8) 795	(74.0) 74	(53.2) 306	(59.6) 174	(68.6) 162	(62.2) 79
	หญิง	(40.2) 535	(26.0) 26	(46.8) 269	(40.4) 118	(31.4) 74	(37.8) 48
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127
อายุ	ไม่เกิน 20 ปี	(2.0) 27	(2.0) 2	(2.8) 16	(1.7) 5	(0.4) 1	(2.4) 3
	21-40 ปี	(36.2) 481	(27.0) 27	(37.4) 215	(28.1) 82	(43.6) 103	(42.5) 54
	41 - 60 ปี	(52.2) 694	(61.0) 61	(46.1) 265	(65.8) 192	(51.3) 121	(43.3) 55
	ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป	(9.6) 128	(10.0) 10	(13.7) 79	(4.0) 13	(4.7) 11	(11.8) 15
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127
	อายุเฉลี่ย	44.6	47.7	44.3	45.5	43.6	43.8
สถานภาพสมรส	โสด	(13.7) 182	(16.0) 16	(11.0) 63	(16.1) 47	(11.9) 28	(22.1) 28
	สมรส	(67.8) 902	(62.0) 62	(77.7) 447	(52.1) 152	(71.2) 168	(57.5) 73
	แยกกันอยู่/หย่า/หม้าย	(18.5) 246	(22.0) 22	(11.3) 65	(31.8) 93	(17.0) 40	(20.5) 26
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127
การอุปการะบุคคลอื่น	**ไม่มี**	(37.7) 501	(31.0) 31	(31.0) 178	(57.5) 186	20.8) 49	(59.1) 75
	มี	(62.3) 829	(69.0) 69	(69.0) 397	(42.5) 124	(79.2) 187	(40.9) 52
	- บิดา/มารดา	(15.7) 209	(17.0) 17	(17.2) 99	(19.5) 57	(13.6) 32	(3.2) 4
	-บุตร	(52.2) 694	(61.0) 61	(57.4) 330	(11.0) 32	(74.2) 175	(31.5) 40
	-ญาติพี่น้อง	(7.8) 104	(3.0) 3	(12.5) 72	(8.6) 25	5.1) 12	(9.5) 12
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

แรงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะเพื่อยังชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ร้อยละ 59.8 เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.2 มีอายุระหว่าง 41-60 ปี รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 21-40 ปี ร้อยละ 36.2 มีเพียงร้อยละ 9.6 เท่านั้นที่มีอายุมากกว่า 61 ปี ซึ่งสัดส่วนของกลุ่มอายุในภูมิภาคต่างๆ นั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับภาพรวมของทั้งประเทศ ยกเว้นพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งมีสัดส่วนระหว่างช่วงอายุ 41-60 ปี กับ 21-40 ปี ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 43.2 และ 42.5 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 68.7 ของทั้งหมดสมรสแล้ว มีเพียงร้อยละ 13.5 ที่ยังเป็นโสด เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่ระบุว่าหย่าร้างหรือแยกกันอยู่กับคู่ครองของตนเองเป็นรายภูมิภาค พบว่า ภาคกลางมีสัดส่วนการหย่าร้างหรือแยกกันอยู่สูงที่สุด คือร้อยละ 31.8 รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือที่แยกกันอยู่หรือหย่าร้างร้อยละ 22.5

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสหรือเคยสมรสแล้ว ดังนั้นร้อยละ 67.8 จึงมีภาระที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีภาระต้องอุปการระเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวสูงถึงร้อยละ 79.2 ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในเกือบทุกภูมิภาคมีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรสูงที่สุด ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางที่มีผู้ที่ระบุว่ามีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาของตนสูงกว่ากลุ่มที่มีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตร

ตารางที่ 4.2.7-2 ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนคุ้ยขยะ

ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัย		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	(16.5) 219	(30.0) 30	(7.8) 45	(29.5) 86	(9.8) 23	(27.6) 35
	ประถมศึกษา	(68.0) 904	(50.0) 50	(74.1) 426	(69.9) 204	(61.9) 146	(61.4) 78
	มัธยมศึกษาตอนต้น	(10.8) 144	(12.0) 12	(13.6) 78	(0.7) 2	(19.1) 45	(5.5) 7
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	(4.4) 58	(8.0) 8	(4.2) 24	(0.0) 0	(8.1) 19	(5.5) 7
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	(0.4) 5	(0.0) 0	(0.4) 2	(0.0) 0	(1.3) 3	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127
จังหวัดที่อยู่อาศัย	จังหวัดเดียวกับทะเบียนบ้าน	(82.9) 1102	(100.0) 100	(98.3) 565	(50.0) 146	(95.8) 226	(51.2) 65
	คนละจังหวัดตามทะเบียนบ้าน	(17.1) 228	(0.0) 0	(1.7) 10	(50.0) 146	(4.2) 10	(48.8) 62
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

แรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย จากผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 68.0 ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาเท่านั้น ร้อยละ 10.8 ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้มีผู้ที่มีการศึกษาใน

ระดับชั้นที่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพียงร้อยละ 4.9 เท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนถึงร้อยละ 16.5 ที่ไม่เคยได้รับการศึกษาเลย เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาเป็นรายภูมิภาค พบว่าแรงงานคุ้ยขยะในภาคเหนือจำนวนร้อยละ 30.0 ไม่เคยได้รับการศึกษา ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวใกล้เคียงกับภาคกลางและกรุงเทพมหานครที่มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยได้รับการศึกษาร้อยละ 29.5 และ 26.7 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 82.9 ของทั้งหมดประกอบอาชีพคุ้ยขยะในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาของตนเอง เป็นที่น่าสนใจว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือทั้งหมดไม่มีการย้ายถิ่นข้ามจังหวัดเพื่อประกอบอาชีพคุ้ยขยะ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางและกรุงเทพมหานครนั้นมีกลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าเป็นแรงงานคุ้ยขยะที่มีการย้ายถิ่นออกจากจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาเดิมของตนสูงถึงร้อยละ 50.0 และ 48.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.7-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มคนคุ้ยขยะ

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการจ้างงาน	ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	(77.8) 1035	(25.0) 25	(100.0) 575	(100.0) 292	(96.6) 228	(48.0) 61
	ช่วยธุรกิจของครัวเรือน	(0.4) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.1) 5	(0.0) 0
	แรงงานรับจ้าง	(0.2) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.3) 3	(0.0) 0
	อื่นๆ (เก็บและซื้อด้วย)	(21.6) 287	(75.0) 75	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(52.0) 66
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127
สถานที่ทำงาน	ทำที่บ้านหรือบริเวณบ้าน	(0.2) 3	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.9) 2	(0.0) 0
	ทำนอกบ้านเป็นหลักแหล่ง	(19.6) 260	(1.0) 1	(33.2) 191	(0.0) 0	(28.8) 68	(0.0) 0
	ทำนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง	(80.2) 1,067	(98.0) 98	(66.8) 384	(100.0) 292	(70.3) 166	(100.0) 127
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127
แหล่งเงินทุน	ใช้เฉพาะแรงงาน(ไม่ใช้ทุน)	(85.6) 1,139	(99.0) 99	(94.4) 543	(100.0) 292	(35.6) 84	(95.3) 121
	ลงทุนเอง	(14.4) 191	(1.0) 1	(5.6) 32	(0.0) 0	(64.4) 152	(4.7) 6
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 77.8 ของทั้งหมดประกอบอาชีพโดยลำพังโดยไม่มีการจ้างแรงงาน ร้อยละ 21.6 ระบุว่าประกอบอาชีพคุ้ยหาขยะเพื่อยังชีพเป็นหลักแต่มีการรับซื้อบ้างเป็นครั้งคราว ร้อยละ 0.4 และ 0.2 เป็นการทำงานคุ้ยขยะกับครอบครัวและเป็นแรงงานรับจ้างคุ้ยขยะตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ร้อยละ 75.0 และกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 52.0 มีลักษณะของรับซื้อขยะร่วมกับการคุ้ยหาขยะเพื่อยังชีพ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางทั้งหมดเป็นการคุ้ยหาขยะเพื่อยังชีพในลักษณะของการประกอบอาชีพโดยลำพัง ทั้งนี้พบว่ามีลักษณะของการประกอบอาชีพคุ้ยขยะที่เป็นการช่วยงานครอบครัวและลักษณะของการเป็นแรงงานรับจ้างคุ้ยขยะปรากฏในภาคใต้เท่านั้นและมีสัดส่วนที่ไม่สูงมากนัก ด้านแหล่งทุนและการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพของแรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพนั้น ร้อยละ 85.6 ของทั้งหมดใช้เฉพาะแรงงานไม่ต้องใช้ทุน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้จำนวนร้อยละ 64.4 ระบุว่าต้องลงทุนเอง

ตารางที่ 4.2.7-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มคนคุ้ยขยะ

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วันทำงานต่อเดือน	น้อยกว่า 20 วัน	(1.2) 16	(0.0) 0	(0.4) 2	(0.0) 0	(5.5) 13	(0.8) 1
	20-25 วัน	(9.8) 130	(9.0) 9	(10.9) 63	(1.4) 4	(43.6) 103	(5.5) 7
	มากกว่า 25 วัน	(89.0) 1,184	(91.0) 91	(88.7) 510	(98.6) 288	(50.9) 120	(93.8) 120
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 128
	จำนวนวันทำงานเฉลี่ยต่อเดือน	**28.2**	**29.3**	**28.0**	**29.9**	**25.3**	**29.2**
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน	น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	(30.2) 401	(3.0) 3	(34.3) 197	(8.2) 24	(63.6) 150	(21.1) 27
	8 ชั่วโมง	(20.8) 277	(6.0) 6	(30.6) 176	(18.8) 55	(6.8) 16	(24) 18.8)
	มากกว่า 8 ชั่วโมง ไม่เกิน 12 ชั่วโมง	(38.4) 510	(40.0) 40	(27.1) 156	(65.6) 192	(29.7) 70	(44.5) 57
	มากกว่า 12 ชั่วโมง	(10.7) 142	(51.0) 51	(8.0) 46	(8.6) 25	(0.0) 0	(15.6) 20
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127
	จำนวนชั่วโมงทำงานเฉลี่ยต่อเดือน	**9.1**	**12.4**	**8.5**	**10.8**	**7.1**	**9.7**
การพักผ่อนระหว่างการทำงาน	ไม่มี	(33.3) 443	(41.0) 41	(25.9) 149	(25.7) 75	(32.2) 76	(80.5) 103
	มี	(66.7) 887	(59.0) 59	(74.1) 426	(74.3) 217	(67.8) 160	(19.5) 25
	รวม	(100.0) 1330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 128

แรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพร้อยละ 89.0 ของทั้งหมดทำงานมากกว่า 25 วันต่อเดือน มีเพียงกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 1.2 เท่านั้นที่ทำงานน้อยกว่า 20 วันต่อเดือน ทั้งนี้ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคเหนือและภาคกลางที่มีจำนวนวันทำงานน้อยกว่า 20 วันต่อเดือน

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.4ทำงานมากกว่าวันละ 8 ชั่วโมงแต่ไม่เกิน 12 ชั่วโมง รองลงมาร้อยละ 30.2 ทำงานน้อยกว่าวันละ 8 ชั่วโมง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.0 ในภาคเหนือทำงานมากกว่า 12 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนในภาคใต้นั้นไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดที่ระบุว่าทำงานมากกว่า 12 ชั่วโมงต่อวัน

ร้อยละ 66.7 ของทั้งหมดระบุว่ามีเวลาพักระหว่างวันในการทำงาน อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครเป็นจำนวนถึงร้อยละ 80.5 ที่ทำงานโดยไม่มีการหยุดพักระหว่างวัน และเนื่องจากลักษณะการทำงานของแรงงานคุ้ยขยะเกือบทั้งหมดเป็นการทำงานที่ไม่มีนายจ้าง ดังนั้นจึงไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดที่สามารถลาพักในกรณีต่างๆ โดยยังได้รับค่าจ้าง

ตารางที่ 4.2.7-5 ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับของกลุ่มคนคุ้ยขยะ

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายชิ้น	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
รายวัน	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
รายสัปดาห์และรายเดือน	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
อื่นๆ ชั่งขายเป็นกิโลกรัม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127
รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

ตารางที่ 4.2.7-6 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของกลุ่มคนคุ้ยขยะ

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายได้เฉลี่ยต่อวัน	ต่ำกว่า 100 บาท	(17.3) 230	(19.0) 19	(8.9) 51	(0.0) 0	(5.5) 13	18.9) 24
	101 - 150 บาท	(41.1) 546	(24.0) 24	(66.4) 382	(42.1) 123	(27.5) 65	26.8) 34
	151-200 บาท	(24.0) 319	(30.0) 30	(21.2) 122	(14.0) 41	(21.6) 51	(26.0) 33
	201 - 250 บาท	(7.1) 95	(9.0) 9	(3.5) 20	(28.4) 83	(4.7) 11	(13.4) 17
	251-300 บาท	(5.7) 76	(2.0) 2	(0.0) 0	(13.0) 38	(21.6) 51	(13.4) 17
	มากกว่า 300 บาท	(4.8) 64	16.0) 16	(0.0) 0	(2.4) 7	(19.1) 45	(1.6) 2
	รวม	100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	100.0) 236	100.0) 127

ตารางที่ 4.2.7-6 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของกลุ่มคนคุ้ยขยะ (ต่อ)

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ความพึงพอใจต่อค่าจ้าง/รายได้	พอใจ	(35.3) 470	(46.0) 46	(21.6) 124	(58.9) 127	37.7) 89	(30.7) 39
	ไม่พอใจ	(64.7) 860	(54.0) 54	(78.4) 451	(41.1) 120	(62.3) 147	(69.3) 88
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

ลักษณะค่าตอบแทนที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้รับมาจากการชั่งสิ่งของที่เก็บ-คุ้ยหาได้เป็นกิโลกรัม ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 41.1 ของทั้งหมด มีรายได้ระหว่าง 101-150 บาทต่อวัน รองลงมาร้อยละ 24.0 มีรายได้ 151-200 บาทต่อวัน มีเพียงร้อยละ 17.3 เท่านั้นที่มีรายได้ไม่เกิน 100 บาทต่อวัน ในกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 300 บาทต่อวันนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ และภาคเหนือมากที่สุด ร้อยละ 19.1 และ 16.0 ตามลำดับ ทั้งนี้ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคกลางที่มีรายได้ไม่ถึง 100 บาทต่อวัน

เมื่อสอบถามถึงความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับ พบว่า ร้อยละ 64.7 ของทั้งหมดระบุว่ามีไม่มีความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงร้อยละ 78.4 เป็นผู้ที่ไม่พอใจต่อรายได้ที่รับในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.2.7-7 อาชีพเสริมของกลุ่มคนคุ้ยขยะ

อาชีพเสริม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีและไม่ต้องการ	(60.8) 809	(67.0) 67	(50.3) 289	(85.3) 249	(48.3) 114	(70.9) 90
ไม่มีแต่ต้องการ	(25.6) 340	(16.0) 16	35.3) 203	(14.7) 43	(18.6) 44	(26.8) 34
มี	(13.6) 181	(17.0) 17	(14.4) 83	(0.0) 0	(33.1) 78	(2.4) 3
- รายได้ไม่แน่นอน/เป็นครั้งคราว	(13.4) 178	(17.0) 17	(14.3) 82	(0.0) 0	(32.6) 77	(1.6) 2
- รายได้ประจำ	0.2) 3	(0.0) 0	(0.2) 1	(0.0) 0	0.4) 1	(0.8) 1
รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

เมื่อได้สอบถามถึงการประกอบอาชีพเสริมและรายได้ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพเสริม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.8 ไม่มีอาชีพเสริมและไม่ต้องการมีอาชีพเสริม รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่ไม่มีอาชีพเสริมแต่ระบุว่ามี

ความต้องการที่จะมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นในอนาคต มีเพียงร้อยละ 13.6 เท่านั้นที่มีอาชีพเสริมนอกจากการคุ้ยขยะเพื่อยังชีพ แต่ส่วนใหญ่แล้วรายได้ที่ได้รับจากอาชีพเสริมนั้นไม่ต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.2.7-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มคนคุ้ยขยะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(33.0) 439	(68.0) 68	(25.2) 145	(41.8) 122	(28.8) 68	(28.4) 36
มีปัญหา(เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(67.0) 891	(32.0) 32	(74.8) 430	(58.2) 170	(71.2) 168	(71.6) 91
- ค่าตอบแทนน้อย	(61.9) 823	(30.0) 30	(73.4) 422	(56.2) 164	(55.1) 130	(60.6) 77
- งานหนัก	(27.5) 366	(24.0) 24	(28.0) 161	(12.0) 35	(41.5) 98	(37.8) 48
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(4.9) 65	(0.0) 0	(2.1) 12	(7.5) 22	(8.1) 19	(9.5) 12
- งานไม่ต่อเนื่อง	(32.2) 428	(11.0) 11	(34.6) 199	(31.2) 91	(37.7) 89	(29.9) 38
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(7.7) 103	(0.0) 0	(9.7) 56	(3.4) 10	(11.4) 27	(7.9) 10
- ไม่มีวันหยุด	(9.3) 124	(9.0) 9	(10.8) 62	(8.9) 26	(3.8) 9	(14.2) 18
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(24.8) 330	(1.0) 1	(41.0) 236	(3.4) 10	(24.6) 58	(19.7) 25
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.1) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.4) 1	(0.0) 0
- ไม่มีสวัสดิการ	(17.4) 231	(20.0) 20	(24.4) 140	(0.0) 0	(30.1) 71	(0.0) 0
- อื่น ๆ	(0.8) 10	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(7.1) 9
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

แรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพร้อยละ 67.0 ประสบที่ประสบปัญหาจากการทำงาน ปัญหาที่การระบุถึงร่วมกันมาที่สุดได้แก่ ค่าตอบแทนน้อย ร้อยละ 61.9 รองลงมาได้แก่ งานไม่ต่อเนื่องและงานหนัก ร้อยละ 32.2 และ 27.5 ตามลำดับ ภาคที่ประสบปัญหามากที่สุด 3 ลำดับแรกได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 74.8 กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 71.6 และภาคใต้ ร้อยละ 71.2 อย่างไรก็ตามปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างระบุถึงร่วมกันมากที่สุดในแต่ละภาคยังคงเป็นปัญหาค่าตอบแทน

ตารางที่ 4.2.7-9 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มคนคุ้ยขยะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(23.5)	(45.0)	(24.2)	(28.4)	(11.0)	(15.0)
	312	45	139	83	26	19
มีปัญหา	(76.5)	(55.0)	(75.8)	(71.6)	(89.0)	(85.0)
	1018	55	436	209	210	108
- คับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท	(1.7)	(2.0)	(1.2)	(0.3)	(0.0)	(10.2)
	23	2	7	1	0	13
- เสียงดัง	(7.5)	(16.0)	(2.6)	(3.8)	(10.2)	(26.8)
	100	16	15	11	24	34
- ทำงานกลางแจ้ง/อากาศร้อน	(55.4)	(44.0)	(51.1)	(44.2)	(80.1)	(63.8)
	737	44	294	129	189	81
- สถานที่ไม่สะอาด	(65.2)	(27.0)	(72.2)	(63.4)	(68.6)	(61.4)
	867	27	415	185	162	78
- มีฝุ่นละออง/กลิ่น/ควัน	(68.9)	(48.0)	(71.5)	(56.5)	(81.8)	(78.0)
	916	48	411	165	193	99
- แสงสว่างไม่เพียงพอ	(0.2)	(0.0)	(0.2)	(0.0)	(0.0)	(0.8)
	2	0	1	0	0	1
- มีแรงสั่นสะเทือน	(0.5)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(5.5)
	7	0	0	0	0	7
- ห้องน้ำไม่เพียงพอ/สกปรก	(0.8)	(0.0)	(0.0)	(2.4)	(0.4)	(1.6)
	10	0	0	7	1	2
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,330	100	575	292	236	127

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.5 ต้องทำงานในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม โดยภาคเหนือมีจำนวนตัวอย่างที่ระบุว่า สภาพแวดล้อมการทำงานเป็นปัญหาเพียงร้อยละ 55.0 ซึ่งน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ ปัญหาที่มีการระบุถึงมากที่สุดร่วมกันในเกือบทุกภูมิภาค คือ การทำงานท่ามกลางอากาศที่ร้อน การทำงานกลางแจ้ง การทำงานท่ามกลางฝุ่นละอองและกลิ่นเหม็น และการทำงานในสภาพการทำงานหรือสถานที่ที่ไม่สะอาด

ตารางที่ 4.2.7-10 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มคนคุ้ยขยะเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก

สภาพปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(33.0) 439	(68.0) 68	(25.2) 145	(41.8) 122	(28.8) 68	(28.4) 36
มีปัญหา	(67.0) 891	(32.0) 32	(74.8) 430	(58.2) 170	(71.2) 168	(71.6) 91
- ค่าตอบแทนน้อย	(48.7) 647	(21.0) 21	(61.4) 353	(49.7) 145	(33.5) 79	(38.6) 49
- งานหนัก	(6.3) 84	(5.0) 5	(2.8) 16	(1.7) 5	(18.6) 44	(11.0) 14
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(1.2) 16	(0.0) 0	(0.2) 1	(1.4) 4	(3.0) 7	(3.2) 4
- งานไม่ต่อเนื่อง	(3.2) 43	(1.0) 1	(0.7) 4	(4.1) 12	(6.4) 15	(8.7) 11
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(0.4) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.4) 1	(0.0) 0
- ไม่มีวันหยุด	(0.7) 9	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.9) 2	(1.6) 2
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(1.1) 15	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.4) 8	(5.5) 7
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีสวัสดิการ	(5.0) 67	(4.0) 4	8.9) 51	(0.0) 0	(5.1) 12	(0.0) 0
- อื่น ๆ	(0.4) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.2) 4
รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มตัวอย่างคุ้ยขยะเพื่อยังชีพให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ได้แก่ ค่าตอบแทนน้อย ร้อยละ 23.3 รองลงมาได้แก่ ไม่มีสวัสดิการ ร้อยละ 9.4 ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ในแต่ละภูมิภาคให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกด้วยเช่นกัน ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เป็นว่า ค่าตอบแทนที่กลุ่มตัวอย่างได้รับในปัจจุบันนั้นไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ทำให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับประเด็นค่าตอบแทนมากที่สุด

ตารางที่ 4.2.7-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มคนคุ้ยขยะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน	**ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน**	(66.2) 880	(65.0) 65	(73.0) 420	(65.1) 190	(144) 61.0)	48.0) 61
	เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(33.8) 450	(35.0) 35	(27.0) 155	(34.9) 102	(39.0) 92	(52.0) 66
	- ของมีคม	(27.7) 369	(34.0) 34	(26.6) 153	(17.8) 52	(32.6) 77	(41.7) 53
	- พลัดตกจากที่สูง	(1.3) 17	(3.0) 3	(0.9) 5	(0.0) 0	(3.4) 8	(0.8) 1
	- ไฟ/น้ำร้อนลวก	(2.3) 31	(0.0) 0	(0.7) 4	(5.5) 16	(3.8) 9	(1.6) 2
	- อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(12.2) 162	(16.0) 16	(10.6) 61	(9.9) 29	9.3) 22	(26.8) 34
	- การชน/กระแทก	(22.6) 301	(20.0) 20	(25.6) 147	(7.2) 21	(36.9) 87	(20.5) 26
	- สารเคมี	(14.4) 191	(26.0) 26	(4.5) 26	(8.2) 24	(30.9) 73	(33.1) 42
	- อื่น ๆ	(0.2) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.4) 3
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(76.4) 344	(62.9) 22	(96.1) 149	(64.7) 66	(80.4) 74	(50.0) 33
	อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(23.3) 105	(51.4) 18	(9.0) 14	(39.2) 40	(21.7) 20	(19.7) 13
	ทำงานในขณะไม่สบาย	(26.0) 117	(48.6) 17	(11.6) 18	(24.5) 25	(31.5) 29	(42.4) 28
	ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(34.2) 154	(34.3) 12	(21.9) 34	(4.9) 5	(88.0) 81	(33.3) 22
	ทำงานในขณะเมาสุรา	(8.2) 37	(28.6) 10	(1.9) 3	(2.0) 2	(4.4) 4	(27.3) 18
	สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(65.8) 296	(68.6) 24	(88.4) 137	(25.5) 26	(72.8) 67	(63.6) 42
	อื่นๆ	(23.8) 107	(0.0) 0	(68.4) 106	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.5) 1
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 450	(100.0) 35	(100.0) 155	(100.0) 102	(100.0) 92	(100.0) 66

แรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพร้อยละ 33.8 เคยประสบปัญหาจากการทำงาน โดยกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่กรุงเทพมหานครเคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานมากกว่าภูมิภาคอื่น โดยมีแรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพในกรุงเทพมหานครที่ระบุว่าเคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานสูงถึงร้อยละ 52.0 รองลงมาได้แก่แรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพในภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 39.0 ปัญหาที่ต้องประสบร่วมกันมากที่สุด พบว่า ร้อยละ 27.7 ถูกของมีคมบาด ร้อยละ 22.6 ถูกชนและถูกกระแทก และร้อยละ 14.4 ได้รับหรือสัมผัสสารเคมี

กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ได้รับบาดเจ็บจากการถูกของมีคมบาดและสัมผัสสารเคมีสูงที่สุด คือ ร้อยละ 41.7 และร้อยละ 6.8 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ได้รับการบาดเจ็บจากการชนการชนกระแทกสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.9

เมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ทำให้แรงงานคุ้ยขยะได้รับบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงานนั้น พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 76.4 ของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุนั้นมีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี รองลงมาได้แก่ การทำงานในในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ร้อยละ 65.8 และร้อยละ 34.2 ทำงานในขณะที่ไม่สบายใจและมีความเครียด

ตารางที่ 4.2.7-12 ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มคนคุ้ยขยะประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุด	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ของมีคม	(20.0)	(26.0)	(17.6)	(14.4)	(28.0)	(24.4)
	266	26	101	42	66	31
พลัดตกจากที่สูง	(0.1)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.4)	(0.0)
	1	0	0	0	1	0
ไฟ/น้ำร้อนลวก	(1.2)	(0.0)	(0.0)	(2.7)	(3.4)	(0.0)
	16	0	0	8	8	0
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(6.0)	(1.0)	(8.0)	(6.9)	(1.3)	(7.9)
	80	1	46	20	3	10
ไฟฟ้าช็อต	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	0	0	0	0	0	0
การชน/กระแทก	(2.8)	(4.0)	(1.2)	(4.5)	(2.5)	(5.5)
	37	4	7	13	6	7
สารเคมี	(3.6)	(4.0)	(0.2)	(6.5)	(3.4)	(12.6)
	48	4	1	19	8	16
อื่นๆ	(0.2)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(1.6)
	2	0	0	0	0	2
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,330	100	575	292	236	127

ปัญหาการได้รับอุบัติเหตุที่กลุ่มตัวอย่างประสบมากที่สุดเป็นอันดับแรกนั้น พบว่า ร้อยละ 20.0 ของทั้งหมดได้รับบาดเจ็บจากการถูกของมีคมบาด รองลงมาร้อยละ 6.0 ได้รับอุบัติเหตุจากยานพาหนะ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ได้รับบาดเจ็บจากการถูกของมีคมบาดสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างใน

กรุงเทพมหานครได้รับบาดเจ็บจากการสัมผัสสารเคมีสูงที่สุดร้อยละ 12.6 และกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุยานพาหนะสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.0

ตารางที่ 4.2.7-13 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มคนคุ้ยขยะประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ทำงานไม่ถูกวิธี/ความประมาท	(42.7)	(48.6)	(29.0)	(62.8)	(50.0)	(30.3)
	192	17	45	64	46	20
ใช้อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(7.8)	(0.0)	(1.9)	(22.6)	(4.4)	(7.6)
	35	0	3	23	4	5
ทำงานในขณะไม่สบาย	(8.0)	(17.1)	(0.0)	(4.9)	(8.7)	(25.8)
	36	6	0	5	8	17
ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(8.2)	(5.7)	(7.1)	(1.0)	(18.5)	(9.1)
	37	2	11	1	17	6
ทำงานในขณะเมาสุรา	(1.8)	(2.9)	(0.7)	(1.0)	(0.0)	(7.6)
	8	1	1	1	0	5
สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(12.9)	(25.7)	(7.1)	(7.8)	(18.5)	(19.7)
	58	9	11	8	17	13
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,330	100	575	292	236	127

ส่วนสาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่แรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพประสบมากที่สุดเป็นอันดับแรกนั้น พบว่าร้อยละ 42.7 ของทั้งหมดมีสาเหตุมากจากความประมาทและการทำงานไม่ถูกวิธี รองลงมาร้อยละ 12.9 มีสาเหตุมาจากการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม และร้อยละ 8.0 เกิดจากการทำงานขณะไม่สบายใจหรือมีความเครียด ทั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางได้รับอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการทำงานไม่ถูกวิธีและความประมาทในการทำงานสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ และพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครถึงร้อยละ 7.6 ที่ระบุว่าการทำงานขณะเมาสุราเป็นสาเหตุสำคัญของการได้รับความบาดเจ็บขณะทำงาน

ตารางที่ 4.2.7-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่กลุ่มคนคุ้ยขยะเคยได้รับและวิธีการแก้ไข

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงาน	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(56.6) 753	(66.0) 66	(56.9) 327	(52.7) 154	(57.2) 135	(55.9) 71
	เคย	(43.4) 577	(34.0) 34	(43.1) 248	(47.3) 138	42.8) 101	44.1) 56
	- อาการเกี่ยวกับตา	(15.8) 91	(17.7) 6	(19.0) 47	(0.7) 1	(10.9) 11	(46.4) 26
	- ระบบทางเดินหายใจและหวัด	(29.5) 170	(35.3) 12	(46.0) 114	(10.1) 14	(4.0) 4	(46.4) 26
	- โรคผิวหนัง	(37.1) 214	(35.3) 12	(34.3) 85	(43.5) 60	(28.7) 29	(50.0) 28
	- ปวดเมื่อย/ข้อ/ตะคริว	(38.7) 223	(44.1) 15	(58.5) 145	(15.9) 22	(19.8) 20	(37.5) 21
	- ปวดหัว/เวียนหัว/คลื่นไส้	(0.9) 5	(2.9) 1	(0.4) 1	(0.7) 1	(1.0) 1	(1.8) 1
	- เป็นลม/หมดสติ/ไม่รู้สึกตัว	(29.6) 171	(76.5) 26	(16.5) 41	(10.9) 15	(54.5) 55	(60.7) 34
	- บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	5.0) 29	(0.0) 0	(0.0) 0	8.7) 12	2.0) 2	26.8) 15
วิธีการแก้ไขปัญหา	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(56.6) 753	(66.0) 66	(56.9) 327	(52.7) 154	(57.2) 135	(55.9) 71
	เคยเจ็บป่วย	(43.4) 577	(34.0) 34	(43.1) 248	(47.3) 138	(42.8) 101	(44.1) 56
	- หยุดพัก	(3.8) 51	(7.0) 7	(2.4) 14	(5.8) 17	(0.4) 1	(9.5) 12
	- พบแพทย์	(21.1) 281	(7.0) 7	(32.4) 186	(6.2) 18	(22.5) 53	(3.9) 5
	- ซื้อยากินเอง	(10.9) 145	(19.0) 19	(9.7) 56	(4.8) 14	(19.9) 47	(15.8) 20
	- อื่น ๆ (ปล่อยให้หายเอง)	(8.1) 108	(8.0) 8	(0.0) 0	(30.5) 89	(0.0) 0	15.0) 19
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43.4 ของทั้งหมดเคยได้รับความบาดเจ็บและได้รับความเจ็บป่วยจากการทำงาน โดยกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือเคยได้รับความเจ็บป่วยจากการทำงานน้อยที่สุด สำหรับอาการเจ็บป่วยที่แรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพประสบมากที่สุด คือ ร้อยละ 38.7 มีอาการปวดเมื่อยตามข้อและตะคริว รองลงมาร้อยละ 37.1 ได้แก่การเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับผิวหนัง

เมื่อจำแนกพิจารณาอาการบาดเจ็บที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคได้รับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครร้อยละ 50.0 ได้รับความเจ็บป่วยที่เกี่ยวกับผิวหนัง และร้อยละ 46.6 ระบุว่า การทำงานของตนเป็นสาเหตุให้ได้รับอาการเจ็บป่วยที่เกี่ยวกับตาและอาการเจ็บป่วยที่เกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจและเป็นหวัดเท่ากันในทั้งสองกลุ่มอาการ

กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 58.5 ได้รับความเจ็บป่วยในลักษณะของการเกิดอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.5 ในภาคเหนือได้รับความเจ็บป่วยในลักษณะการเกิดอาการเป็นลม หมดสติ ไม่รู้ตัว

ส่วนการแก้ไขปัญหาความเจ็บป่วยในกลุ่มที่เคยได้รับความเจ็บป่วยจากการทำงานนั้น ร้อยละ 21.1 ระบุว่าจะไปพบแพทย์ รองลงมาร้อยละ 10.9 จะซื้อยากินเอง

ตารางที่ 4.2.7-15 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มคนคุ้ยขยะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ประสบปัญหา	(8.9)	(26.0)	(8.5)	(2.4)	(6.8)	(15.8)
	118	26	49	7	16	20
ประสบปัญหา	(91.1)	(74.0)	(91.5)	(97.6)	(93.2)	(84.3)
	1,212	74	526	285	220	107
- ไม่มีเงินออม	(71.1)	(67.0)	(63.0)	(85.6)	(73.3)	(74.0)
	946	67	362	250	173	94
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	(56.5)	(49.0)	(58.3)	(58.9)	(47.9)	(65.4)
	752	49	335	172	113	83
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน	(54.4)	(51.0)	(46.4)	(68.5)	(55.9)	(57.5)
	723	51	267	200	132	73
- ไม่มีที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง	(17.1)	(28.0)	(3.0)	(42.1)	(3.0)	(41.7)
	228	28	17	123	7	53
- ถูกคุกคามและถูกเรียกค่าคุ้มครอง	(8.6)	(2.0)	(19.1)	(0.0)	(0.0)	1.6)
	114	2	110	0	0	2
- ถูกเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	(0.2)	(0.0)	(0.2)	(0.3)	(0.0)	(0.0)
	2	0	1	1	0	0
- ภาวะหนี้สินในระบบ	(1.5)	(0.0)	2.4)	(0.0)	(2.1)	(1.6)
	20	0	14	0	5	2
- ภาวะหนี้สินนอกระบบ	(38.7)	(22.0)	(54.4)	(29.1)	(26.3)	(26.8)
	515	22	313	85	62	34
- ภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	(4.4)	(11.0)	(1.6)	(5.1)	(8.1)	(3.2)
	59	11	9	15	19	4
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,330	100	575	292	236	127

แรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพร้อยละ 91.1 ของทั้งหมดระบุว่าประสบปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขาดแคลนเงินออม ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การถูกคุกคามในการประกอบอาชีพ รวมทั้งภาวะหนี้สิน ทั้งนี้พบว่า

ลักษณะของปัญหาที่ประสบมากที่สุด ร้อยละ 71.1 ได้แก่ การไม่มีเงินออม ซึ่งเป็นปัญหาที่แรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพในทุกภูมิภาคประสบร่วมกันสูงที่สุด ปัญหาสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างระบุถึงมากเป็นอันดับที่สอง ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้งกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยและกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน และเป็นที่น่าสนใจว่ามีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 8.6 ของทั้งหมดระบุว่าประสบปัญหาจากการถูกคุกคามและเรียกค่าคุ้มครอง ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานครที่ระบุว่าประสบปัญหาดังกล่าว โดยกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือประสบปัญหานี้สูงที่สุด คือ ร้อยละ 19.1

ตารางที่ 4.2.7-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มคนคุ้ยขยะ (เลือกตอบได้ 5 ข้อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(3.0)	(8.0)	(1.9)	(0.7)	(0.0)	(12.6)
	40	8	11	2	0	16
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(1.7)	(7.0)	(0.0)	(4.8)	(0.0)	(0.0)
	22	7	0	14	0	0
สิทธิในการมีวันหยุด	(3.2)	(9.0)	(0.2)	(8.6)	(0.0)	5.5)
	42	9	1	25	0	7
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(5.9)	(4.0)	(0.9)	(10.3)	(3.0)	(3.9)
	79	4	5	30	7	5
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(8.1)	(12.0)	(1.9)	(7.5)	(3.4)	(18.9)
	108	12	11	22	8	24
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(2.9)	(18.0)	(0.4)	(1.0)	(0.0)	(11.0)
	39	18	2	3	0	14
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(13.2)	(31.0)	(7.0)	(12.7)	(6.4)	29.9)
	176	31	40	37	15	38
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	8.4)	(39.0)	(0.4)	(13.0)	(0.0)	15.8)
	112	39	2	38	0	20
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(8.4)	(33.0)	(1.4)	(9.6)	(1.3)	(16.5)
	112	33	8	28	3	21
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(70.0)	(63.0)	(82.4)	(48.3)	(15.3)	(50.4)
	931	63	474	141	36	64
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(73.2)	(62.0)	(88.4)	(53.8)	(3.0)	(60.6)
	974	62	508	157	7	77
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(68.3)	(65.0)	(87.1)	(47.3)	(1.3)	(48.8)
	908	65	501	138	3	62
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(13.2)	(32.0)	(9.7)	(12.3)	(2.1)	16.5)
	176	32	56	36	5	21
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(32.0)	(54.0)	(23.0)	(38.7)	(3.8)	(43.3)
	426	54	132	113	9	55
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(68.9)	(43.0)	(78.8)	(62.3)	(42.0)	(52.8)
	916	43	453	182	99	67

ตารางที่ 4.2.7-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มคนคุ้ยขยะ (เลือกตอบได้ 5 ข้อ) (ต่อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(46.2) 614	(17.0) 17	(48.4) 278	(38.7) 113	(10.6) 25	(29.1) 37
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(32.6) 433	(3.0) 3	(54.1) 311	(8.6) 25	(8.1) 19	(15.0) 19
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

ความต้องการได้รับความคุ้มครองด้านที่กลุ่มตัวอย่างแรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพต้องการและระบุถึงร่วมกันมากที่สุดโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ พบว่า ร้อยละ 73.2 ต้องการได้รับสิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ รองลงมาร้อยละ 70.0 ต้องการได้รับค่าทดแทนเมื่อประสบอันตราย และร้อยละ 68.3 ต้องการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ

ตารางที่ 4.2.7-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มคนคุ้ยขยะต้องการมากเป็นลำดับแรก

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(0.5) 6	(0.0) 0	0.4) 2	0.7) 2	(0.0) 0	1.6) 2
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(0.8) 11	(0.0) 0	(0.0) 0	3.8) 11	(0.0) 0	(0.0) 0
สิทธิในการมีวันหยุด	(1.0) 13	(0.0) 0	(0.2) 1	(3.8) 11	(0.0) 0	(0.8) 1
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(1.5) 20	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.8) 11	(3.0) 7	(1.6) 2
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(1.7) 22	(2.0) 2	(0.9) 5	(1.0) 3	(3.4) 8	(3.2) 4
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(0.5) 6	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.9) 5
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(4.1) 54	(6.0) 6	(2.6) 15	(3.4) 10	(6.4) 15	(6.3) 8
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(0.6) 8	(2.0) 2	(0.0) 0	(1.7) 5	(0.0) 0	(0.8) 1
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(0.8) 11	(1.0) 1	(0.4) 2	(0.7) 2	(1.3) 3	(2.4) 3
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(22.2) 295	(14.0) 14	(27.3) 157	(24.0) 70	15.3) 36	14.2) 18

ตารางที่ 4.2.7-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มคนคุ้ยขยะต้องการมากเป็นลำดับแรก (ต่อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(6.7) 89	(7.0) 7	(3.7) 21	(13.7) 40	(3.0) 7	(11.0) 14
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(4.4) 59	(11.0) 11	(3.5) 20	(5.1) 15	(1.3) 3	(7.9) 10
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(1.4) 19	(6.0) 6	(0.7) 4	(0.7) 2	(2.1) 5	(1.6) 2
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(6.5) 87	(24.0) 24	(5.9) 34	(2.4) 7	(3.8) 9	(10.2) 13
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(23.1) 307	(18.0) 18	(17.7) 102	(19.9) 58	(42.0) 99	(23.6) 30
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(8.7) 116	(8.0) 8	(9.6) 55	(7.9) 23	(10.6) 25	(3.9) 5
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(14.4) 191	(0.0) 0	(27.3) 157	(2.1) 6	(8.1) 19	(7.1) 9
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคาซื้อขายและสิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตรายใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 23.1 และร้อยละ 22.2 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาประเด็นความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดลำดับแรกในแต่ละภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ร้อยละ 24.0 ให้ความสำคัญกับการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 27.3 ให้ความสำคัญกับการได้รับสิทธิในการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคมและสิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางร้อยละ 24.0 ให้ความสำคัญกับการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ร้อยละ 42.0 และในกรุงเทพมหานครร้อยละ 23.6 ต้องการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา

ตารางที่ 4.2.7-18 ความช่วยเหลือที่กลุ่มคนคุ้ยขยะต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
จัดหางาน/มีงานต่อเนื่อง/งานที่มั่นคง	(9.1) 121	(10.0) 10	(7.8) 45	(1.4) 4	(18.6) 44	(14.2) 18
ค่ารักษาพยาบาล/ตรวจสุขภาพ/ประกันสุขภาพ	(14.7) 196	(20.0) 20	(20.7) 119	(1.7) 5	(6.4) 15	(29.1) 37
เงินกู้ยืม/เงินลงทุน	(13.3) 177	(4.0) 4	(11.3) 65	(27.7) 81	(7.6) 18	(7.1) 9
ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน	(16.2) 215	(20.0) 20	(15.5) 89	(29.8) 87	(1.3) 3	(12.6) 16
ค่าแรง/ค่าจ้าง/ค่าล่วงเวลา	(1.2) 16	(2.0) 2	(1.0) 6	(0.0) 0	(2.1) 5	(2.4) 3
การศึกษาบุตร/สงเคราะห์บุตร/คลอดบุตร	(4.4) 59	(6.0) 6	(8.5) 49	(0.3) 1	(0.9) 2	(0.8) 1
กำหนดราคาซื้อขาย	(9.7) 129	(1.0) 1	6.6) 38	(0.7) 2	(36.0) 85	(2.4) 3
ควบคุมราคาสินค้า/น้ำมัน/ค่าครองชีพ	(3.5) 47	(0.0) 0	(7.0) 40	(0.3) 1	(2.5) 6	(0.0) 0
เงินทดแทนในกรณีทุพพลภาพ/เสียชีวิต	(3.5) 46	(1.0) 3	(3.8) 22	(0.0) 0	(8.1) 19	1.6) 2
หนี้สิน	(0.8) 11	(7.0) 7	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
อื่น ๆ	(12.6) 168	(29.0) 27	20.2) 94	(0.0) 0	15.7) 37	(13.4) 17
รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

ความช่วยเหลือที่แรงงานคุ้ยขยะต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรกเพื่อให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพ พบว่า ร้อยละ 16.2 ต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และที่กินเพื่อการประกอบอาชีพ รองลงมาร้อยละ 14.7 ต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านค่ารักษาพยาบาล การตรวจสุขภาพและการประกันสุขภาพ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือมีความต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลและที่อยู่อาศัย ร้อยละ 20.0 เท่ากันทั้งสองกรณี ซึ่งการช่วยเหลือด้านสุขภาพนั้นเป็นความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 29.1 และ 20.7 ในแต่ละภูมิภาค

กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางต้องการความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน ใกล้เคียงกับความต้องการความช่วยเหลือด้านเงินกู้ยืม คิดเป็นร้อยละ 29.8 และ 27.7 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ต้องการความช่วยเหลือด้านการกำหนดราคาซื้อขายสูงที่สุดถึงร้อยละ 36.0

ตารางที่ 4.2.7-19 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบและความต้องการลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม ของกลุ่มคนคุ้ยขยะ

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(45.9) 610	(82.0) 82	(24.2) 139	(87.7) 256	(33.1) 78	(43.3) 55
ต้องการ	(54.1) 720	(18.0) 18	(75.8) 436	(12.3) 36	(67.0) 158	(56.7) 72
- กรณีเจ็บป่วย	(93.8) 675	(66.7) 12	(95.2) 415	(97.3) 35	(97.5) 154	(81.9) 59
- กรณีคลอดบุตร	(1.1) 8	(11.1) 2	(0.7) 3	(0.0) 0	(0.6) 1	(2.8) 2
- กรณีทุพพลภาพ	(0.4) 3	(0.0) 0	(0.5) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.4) 1
- กรณีเสียชีวิต	(0.4) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(4.2) 3
- กรณีสงเคราะห์บุตร	(1.4) 10	(0.0) 0	(2.3) 10	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- กรณีชราภาพ	(1.3) 9	(0.0) 0	(0.5) 2	(2.8) 1	(1.3) 2	5.6) 4
- กรณีว่างงาน	(1.5) 11	(22.2) 4	(0.9) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(4.2) 3
รวม	(100.0) 720	(100.0) 18	(100.0) 436	(100.0) 36	(100.0) 158	(100.0) 72
จำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายต่อเดือน	**107.3**	**73.3**	**103.0**	**93.1**	**138.0**	**81.3**
รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 575	(100.0) 292	(100.0) 236	(100.0) 127

แรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพร้อยละ 54.1 ของทั้งหมดต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินสมทบ โดยกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมมากที่สุดร้อยละ 75.8 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางมีเพียงร้อยละ 12.3 เท่านั้นที่ต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคม

ความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคม พบว่า ร้อยละ 93.8 ให้ความสำคัญกับความคุ้มครองกรณีเจ็บป่วยเป็นลำดับแรก แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคกลางจะมีความต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมน้อยกว่าภูมิภาคอื่นๆ แต่ในกลุ่มที่ต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมนั้น พบว่าร้อยละ 97.3 ต้องการให้ความสำคัญกับการได้รับความคุ้มครองกรณีเจ็บป่วย

ทั้งนี้พบว่าจำนวนเงินสมทบเฉลี่ยที่สามารถจ่ายได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ เดือนละ 107.3 บาท กลุ่มตัวอย่างภาคใต้มีจำนวนเงินสมทบเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือนได้สูงที่สุดในอัตราเฉลี่ย 138 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือมีจำนวนเงินที่สามารถจ่ายเงินสมทบต่อเดือนได้น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ

ตารางที่ 4.2.7-20 ความต้องการการฝึกอบรม/อาชีพเสริม

ความต้องการฝึกอบรม/อาชีพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(65.0)	(54.0)	(51.7)	(87.3)	(73.7)	(66.1)
	864	54	297	255	174	84
- ไม่มีเวลาว่าง	(46.0)	(30.0)	(37.4)	(56.2)	(69.1)	(31.5)
	612	30	215	164	163	40
- รายได้เพียงพอแล้ว/งานที่ทำดีอยู่แล้ว	(3.7)	(1.0)	(1.4)	(5.8)	(0.0)	(10.2)
	49	1	35	17	0	13
- อายุมากแล้วไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	(5.6)	(13.0)	(5.6)	(1.7)	(4.2)	(11.8)
	75	13	32	5	10	15
- อื่น ๆ	(9.6)	(23.0)	(7.3)	(0.3)	(0.4)	(12.6)
	128	11	15	1	1	16
ต้องการ	(35.0)	(46.0)	(48.4)	(12.7)	(26.3)	(33.9)
	466	46	278	37	62	43
- อบรมด้านการเกษตร	(6.3)	(0.0)	1(0.1)	(3.4)	(6.4)	(0.8)
	84	0	58	10	15	1
- การฝึกทำอาหาร/ทำขนม	(5.5)	(21.0)	(7.5)	(0.0)	(2.5)	(2.4)
	73	21	43	0	6	3
- อบรมความรู้ด้านช่าง	(8.1)	(8.0)	(9.4)	(4.1)	(6.4)	(9.4)
(ซ่อมรถ,เสริมสวย ฯลฯ)	108	8	54	12	15	12
- งานประดิษฐ์/งานฝีมือ	(10.7)	(0.0)	(15.1)	(5.1)	(9.3)	(12.6)
	142	0	87	15	22	16
- อื่น ๆ	(4.5)	(17.0)	(6.3)	(0.0)	(1.7)	(8.7)
	59	17	36	0	4	11
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,330	100	575	292	236	127

กลุ่มตัวอย่างแรงงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพร้อยละ 65.0 ของทั้งหมดระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรมและไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะประกอบอาชีพเสริมจากการทำงานคุ้ยขยะเพื่อยังชีพ

ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมนั้น มีความต้องการได้รับการฝึกอาชีพสูงที่สุดในกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ร้อยละ 48.4 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือที่ต้องการได้รับการฝึกอบรมอาชีพร้อยละ 46.0 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางมีความต้องการได้รับการฝึกอาชีพเพียงร้อยละ 12.7 เท่านั้น สำหรับความรู้ที่ต้องการได้รับการอบรมได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์และงานฝีมือสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ความรู้ด้านช่างต่างๆ

เมื่อพิจารณาความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคต้องการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือต้องการได้รับความรู้การทำขนมและอาหารสูงที่สุด ในขณะที่ภูมิภาคอื่นๆ นั้นต้องการความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์และงานฝีมือ

ตารางที่ 4.2.7-21 สวัสดิการสังคมที่กลุ่มคนคุ้ยขยะได้รับหรือเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

องค์กร/โครงการ/กลุ่ม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ได้เป็นสมาชิก/ไม่ได้ใช้บริการ	(77.4)	(78.0)	(71.1)	(93.2)	(62.7)	(96.1)
	1029	78	409	272	148	122
เป็นสมาชิก/ใช้บริการ	(22.6)	(22.0)	(28.9)	(6.9)	(37.3)	(3.9)
	301	22	166	20	88	5
- ธนาคารของรัฐ	(38.5)	(27.3)	(13.9)	(6.8)	(76.1)	(0.0)
(ออมสิน,ธกส., เอสเอ็มอีแบงค์)	116	6	23	20	67	0
- สหกรณ์	(2.3)	(4.6)	(0.6)	(0.0)	(5.7)	(0.0)
	7	1	1	0	5	0
- โครงการบ้านเอื้ออาทร	(0.3)	(0.0)	(0.6)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	1	0	1	0	0	0
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/สะสมทรัพย์	(11.6)	(18.2)	(10.8)	(0.0)	(14.8)	(0.0)
	35	4	18	0	13	0
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	(17.3)	(59.1)	(11.5)	(5.0)	(18.2)	(60.0)
	52	13	19	1	16	3
- กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ	(0.3)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(1.1)	(0.0)
	1	0	0	0	1	0
- อื่น ๆ	(5.3)	(13.6)	(3.0)	(0.0)	(8.0)	(20.0)
	16	3	5	0	7	1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,330	100	575	292	236	127

การได้รับสวัสดิการสังคมหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือใช้บริการโครงการต่างๆ พบว่า มีเพียงร้อยละ 22.6 เท่านั้นที่สามารถเข้าถึงกลุ่มสวัสดิการต่างๆ เมื่อจำแนกตามกลุ่มสวัสดิการต่างๆ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วเป็นการกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนจากธนาคารของภาครัฐ ร้อยละ 38.5 รองลงมาได้แก่ การเป็นสมาชิกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ ร้อยละ 17.3 และมีเพียงร้อยละ 0.3 เท้านั้น ที่สามารถซื้อที่อยู่อาศัยจากโครงการบ้านเอื้ออาทร ส่วนกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือและกรุงเทพมหานครประมาณร้อยละ 60.0 เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์

4.2.8 กลุ่มคนซื้อขายของเก่า

ตารางที่ 4.2.8-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า

ข้อมูลทั่วไป		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
เพศ	ชาย	(65.4) 870	(78.0) 78	(57.7) 331	(62.5) 183	(81.7) 192	(67.2) 86
	หญิง	(34.6) 460	(22.0) 22	(42.3) 243	(37.5) 110	(18.3) 43	(32.8) 42
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128
อายุ	ไม่เกิน 20 ปี	(1.4) 19	(0.0) 0	(1.9) 11	(1.4) 4	(0.0) 0	(3.1) 4
	21-40 ปี	(49.7) 661	(54.0) 54	(44.4) 255	(47.8) 140	(58.3) 137	(58.6) 75
	41 - 60 ปี	(44.8) 596	(46.0) 46	(46.2) 265	(50.5) 148	(39.6) 93	(34.4) 44
	ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป	(4.1) 54	(0.0) 0	(7.5) 43	(0.3) 1	(2.1) 5	(3.9) 5
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128
	อายุเฉลี่ย	**41.7**	**40.9**	**43.0**	**41.2**	**40.5**	**38.5**
สถานภาพสมรส	โสด	(12.6) 168	(10.0) 10	(15.2) 87	(8.9) 26	(8.9) 21	(18.8) 24
	สมรส	(73.0) 971	(77.0) 77	(74.0) 425	(71.3) 209	(79.6) 187	(57.0) 73
	แยกกันอยู่/หย่า/หม้าย	(14.4) 191	(13.0) 13	(10.8) 62	(19.8) 58	(11.5) 27	(24.2) 31
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128
การอุปการะบุคคลอื่น	**ไม่มี**	(21.6) 287	(14.0) 14	(25.6) 147	(14.3) 42	(9.4) 22	(48.4) 62
	มี	(78.4) 1,043	(86.0) 86	(74.4) 427	(85.7) 251	(90.6) 213	(51.6) 66
	- บิดา/มารดา	(22.3) 296	(41.0) 41	(23.7) 136	(13.0) 38	(23.8) 56	(19.5) 25
	- บุตร	(65.9) 877	(78.0) 78	(59.1) 339	(77.1) 226	(76.6) 180	(42.2) 54
	- ญาติพี่น้อง	(7.4) 98	(9.0) 9	(11.7) 67	(0.7) 2	(7.2) 17	(2.3) 3
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

ข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.2.8-1** พบว่า กลุ่มคนซื้อขายของเก่าที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,330 ราย โดยร้อยละ 65.4 เป็นเพศชาย ทั้งนี้ส่วนใหญ่มีกลุ่มอายุอยู่ระหว่าง 21-40 ปี ร้อยละ 49.7 รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี ร้อยละ 44.8 มีเพียงร้อยละ 4.1 เท่านั้นที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

ร้อยละ 73.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสมรสหรือมีคู่และยังคงอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 14.4 หย่าร้างหรือแยกกันอยู่กับคู่ครองของตน เมื่อพิจารณาสถานสภาพสมรสเป็นรายภูมิภาคพบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้เป็นผู้ที่สมรสแล้ว ร้อยละ79.6 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครสมรสแล้วร้อยละ 57.0

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 78.4 ของทั้งหมด ระบุว่ามีผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู เมื่อจำแนกเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ มีภาระในการอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาของตนสูงกว่าภูมิภาคอื่นๆ ส่วนกลุ่มที่มีภาระในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ มีภาระในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรของตนในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 78.0 ร้อยละ 77.1 และร้อยละ 76.6 ตามลำดับ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครมีภาระในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรเพียงร้อยละ 42.2

ตารางที่ 4.2.8-2 ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า

ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัย		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	(9.6) 128	(6.0) 6	(7.7) 44	(11.6) 34	(8.5) 20	(18.8) 24
	ประถมศึกษา	(69.3) 922	(59.0) 59	(69.0) 396	(75.8) 222	(67.2) 158	(68.0) 87
	มัธยมศึกษาตอนต้น	(16.5) 219	(25.0) 25	(17.8) 102	(11.6) 34	(19.6) 46	(9.4) 12
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	(4.2) 56	(7.0) 7	(5.6) 32	(1.0) 3	(4.3) 10	(3.1) 4
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	(0.4) 5	(3.0) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.4) 1	(0.8) 1
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128
จังหวัดที่อยู่อาศัย	จังหวัดเดียวกับทะเบียนบ้าน	(93.5) 1243	(100.0) 100	(96.7) 555	(99.0) 290	(100.0) 235	(49.2) 63
	คนละจังหวัดตามทะเบียนบ้าน	(6.5) 87	(0.0) 0	(3.3) 19	(1.0) 3	(0.0) 0	(50.8) 65
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 69.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 16.5 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 9.6 ที่ไม่เคยได้รับการศึกษา เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายภูมิภาค พบว่า ภาคเหนือมีผู้มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาได้แก่ ภาคใต้ ร้อยละ 23.9 ส่วนกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและภาคกลางมี

สัดส่วนของผู้จบการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาในสัดส่วนที่น้อยกว่าภูมิภาคอื่น เพียง ร้อยละ 13.3 และ ร้อยละ 12.9 เท่านั้น การเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัยเพื่อการประกอบอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.5 มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันตรงกับที่อยู่ในทะเบียนบ้าน โดยกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือและภาคใต้ทั้งหมดอาศัยอยู่ในจังหวัดตามทะเบียนบ้านของตน ทั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.8 มิได้มีทะเบียนบ้านอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.2.8-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการจ้างงาน	ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	(74.7) 994	(78.0) 78	(74.2) 426	(60.8) 178	(99.2) 233	(61.7) 79
	ช่วยธุรกิจของครัวเรือน	(11.8) 157	(3.0) 3	(25.8) 148	(0.0) 0	(0.0) 0	(4.7) 6
	เป็นนายจ้าง	(0.5) 7	(6.0) 6	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.4) 1	(0.0) 0
	แรงงานรับจ้าง	(0.8) 11	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.4) 1	(7.8) 10
	อื่นๆ (รับซื้อและเก็บด้วย)	(12.1) 161	(13.0) 13	(0.0) 0	(39.3) 115	(0.0) 0	(25.8) 33
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128
สถานที่ทำงาน	ทำที่บ้านหรือบริเวณบ้าน	(4.5) 60	(7.0) 7	(3.1) 18	(8.9) 26	(2.6) 6	(2.3) 3
	ทำนอกบ้านเป็นหลักแหล่ง	(6.6) 88	(19.0) 19	(7.1) 41	(1.0) 3	(4.3) 10	(11.7) 15
	ทำนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง	(88.9) 1,182	(74.0) 74	(89.7) 515	(90.1) 264	(93.2) 219	(85.9) 110
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128
แหล่งเงินทุน	ใช้เฉพาะแรงงาน (ไม่ใช้ทุน)	(26.2) 349	(39.0) 39	(31.4) 180	(25.3) 74	(0.9) 2	(42.2) 54
	ลงทุนเอง	(69.8) 928	(58.0) 58	(63.6) 365	(74.1) 217	(95.3) 224	(50.0) 64
	มีคนลงทุนให้	(1.0) 13	(1.0) 1	(1.7) 10	(0.0) 0	(0.4) 1	(0.8) 1
	กู้เงินมาลงทุน	(3.0) 40	(2.0) 2	(3.3) 19	(0.7) 2	(3.4) 8	(7.0) 9
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

ลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.7 ประกอบอาชีพซื้อขายของเก่าเพียงอย่างเดียวโดยลำพัง รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีการเก็บของเก่าร่วมด้วยและกลุ่มที่ประกอบอาชีพซื้อขายของเก่าร่วมกับสมาชิกในครอบครัวของตน คิดเป็นร้อยละ 12.1 และ 11.8 ตามลำดับ มีเพียงร้อยละ 0.5 ที่มีการจ้างแรงงานเพื่อช่วยในการซื้อขายของเก่า

เมื่อพิจารณาลักษณะการจ้างงานเป็นรายภูมิภาค พบว่า ปรากฏลักษณะรับซื้อขายของเก่าที่มีการจ้างแรงงานร่วมด้วยเฉพาะในภาคเหนือและภาคใต้ ร้อยละ 0.6 และ 0.4 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคกลาง ร้อยละ 7.8 เป็นแรงงานรับจ้างในกิจการซื้อขายของเก่า และพบว่ามีลักษณะการเป็นแรงรับจ้างในลักษณะดังกล่าวในภาคใต้ ร้อยละ 0.4 ส่วนกลุ่มที่ทั้งซื้อขายและเก็บของเก่าร่วมด้วยนั้นมีสัดส่วนมากที่สุดในภาคกลาง คือ ร้อยละ 39.3

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 88.9 ตระเวนซื้อขายของเก่าไปตามสถานที่ต่างๆ มีเพียงร้อยละ 4.5 ที่รับซื้อขายของเก่าอยู่ในบริเวณบ้านของตนเอง มีเพียงส่วนน้อยที่ต้องกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการลงทุนหรือมีผู้ลงทุนให้

ตารางที่ 4.2.8-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วันทำงานต่อเดือน	น้อยกว่า 20 วัน	(1.5) 20	(1.0) 1	(0.7) 4	(0.0) 0	(6.4) 15	(0.0) 0
	20-25 วัน	(10.0) 133	(6.0) 6	(11.2) 64	(0.0) 0	(52.8) 124	(7.1) 9
	มากกว่า 25 วัน	(88.5) 1,177	(93.0) 93	(88.2) 506	(100.0) 293	(40.9) 96	(92.9) 117
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128
	จำนวนวันทำงานเฉลี่ยต่อเดือน	**27.5**	**28.8**	**27.4**	**29.6**	**24.0**	**28.7**
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน	น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	(33.3) 443	(10.0) 10	(36.8) 211	(1.7) 5	(81.7) 192	(19.9) 25
	8 ชั่วโมง	(42.3) 562	(32.0) 32	(49.8) 286	(58.0) 170	(17.0) 40	(27.0) 34
	มากกว่า 8 ชั่วโมง ไม่เกิน 12 ชั่วโมง	(19.5) 260	(42.0) 42	(8.5) 49	(35.2) 103	(1.3) 3	(48.4) 61
	มากกว่า 12 ชั่วโมง	(4.9) 65	(16.0) 16	(4.9) 28	(5.1) 15	(0.0) 0	(4.8) 6
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 126
	จำนวนชั่วโมงทำงานเฉลี่ยต่อวัน	**8.1**	**9.9**	**7.8**	**9.1**	**6.1**	**9.0**

ตารางที่ 4.2.8-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า (ต่อ)

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การพักผ่อนระหว่างการทำงาน	ไม่มี	(25.6) 340	(16.0) 16	(22.8) 131	(9.9) 29	(43.8) 103	(48.4) 61
	มี	(74.4) 990	(84.0) 84	(77.2) 443	(90.1) 264	(56.2) 132	(51.6) 65
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 126
การลาโดยได้รับค่าจ้าง (กรณีมีนายจ้าง)	ลาพักผ่อน	(9.1) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(10.0) 1
	ลากิจ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	ลาป่วย	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวมจำนวนผู้มีนายจ้าง	(100.0) 11	(100.0) 0	(100.0) 0	(100.0) 0	(100.0) 1	(100.0) 10

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 88.5 มีจำนวนวันทำงานตั้งแต่ 25 วันต่อเดือนขึ้นไป โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคกลางทั้งหมดเป็นผู้ทำงานตั้งแต่ 25 วันต่อเดือนขึ้นไป ทั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางมีจำนวนวันทำงานเฉลี่ยต่อเดือนจำนวน 29.6 วันต่อเดือน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีจำนวนวันทำงานเฉลี่ยน้อยที่สุดจำนวน 24.0 วันต่อเดือน

เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน พบว่า กลุ่มคนซื้อขายของเก่า ร้อยละ 42.8 ทำงานวันละ 8 ชั่วโมง ร้อยละ 33.3 ทำงานไม่เกินวันละ 7 ชั่วโมง และร้อยละ 24.4 ทำงานมากกว่าวันละ 8 ชั่วโมง เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวันเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ร้อยละ 81.7 ทำงานไม่เกินวันละ 7 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคใต้ที่ทำงานมากกว่าวันละ 12 ชั่วโมง อย่างไรก็ตาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือเป็นกลุ่มที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อวันมากที่สุด คือ 9.9 ชั่วโมงต่อวัน รองลงมาได้แก่กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางและกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อวันประมาณ 9 ชั่วโมง ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยประมาณ 6 ชั่วโมงต่อวันเท่านั้น

ตารางที่ 4.2.8-5 ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายชิ้น	(0.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.8) 1
ชั่งขายเป็นกิโลกรัม	(100.0) 1,329	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(99.2) 127
รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

ตารางที่ 4.2.8-6 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายได้เฉลี่ยต่อวัน	ต่ำกว่า 100 บาท	(0.6) 8	(0.0) 0	(1.2) 7	(0.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
	101 - 150 บาท	(12.0) 160	(21.0) 21	(13.2) 76	(10.6) 31	(3.8) 9	(18.0) 23
	151-200 บาท	(17.1) 227	(15.0) 15	(15.7) 90	(29.7) 87	(6.4) 15	(15.6) 20
	201 - 250 บาท	(16.7) 222	(16.0) 16	(18.5) 106	(20.8) 61	(5.5) 13	(20.3) 26
	251-300 บาท	(30.2) 402	(27.0) 27	(29.3) 168	(31.7) 93	(32.8) 77	(28.9) 37
	มากกว่า 300 บาท	(23.4) 311	(21.0) 21	(22.1) 127	(6.8) 20	(51.5) 121	(17.2) 22
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128
ความพึงพอใจต่อค่าจ้าง/รายได้	พอใจ	(47.2) 628	(69.0) 69	(40.2) 231	(56.3) 165	(46.0) 108	(43.0) 55
	ไม่พอใจ	(52.8) 702	(31.0) 31	(59.8) 343	(43.7) 128	(54.0) 127	(57.0) 73
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้รับค่าตอบแทนในลักษณะการชั่งขายเป็นกิโลกรัมจำแนกตามประเภทของสิ่งของที่รับซื้อมาได้ โดยร้อยละ 53.6 มีรายได้ตั้งแต่วันละ 250 บาทขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 0.6 เท่านั้นที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพนี้น้อยกว่า 100 บาทต่อวัน

เมื่อได้สอบถามถึงความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับจากการทำงานในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 52.8 ไม่พึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 59.8 ไม่พึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือที่ระบุว่ามีความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับในปัจจุบันมีจำนวนถึงร้อยละ 69.0

ตารางที่ 4.2.8-7 อาชีพเสริมของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า

อาชีพเสริม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีและไม่ต้องการ	(73.7) 980	(68.0) 68	(74.9) 430	(85.7) 251	(51.5) 121	(85.9) 110
ไม่มีแต่ต้องการ	(14.8) 197	(19.0) 19	(15.2) 87	(5.8) 17	(24.3) 57	(13.3) 17
มี	(11.5) 153	(13.0) 13	(9.9) 57	(8.5) 25	(24.3) 57	(0.8) 1
- รายได้ไม่แน่นอน/เป็นครั้งคราว	(11.3) 150	(11.0) 11	(9.9) 57	(100.0) 25	(23.8) 56	(0.8) 1
- รายได้ประจำ	(0.2) 3	(2.0) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	0.4) 1	(0.0) 0
รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

การประกอบอาชีพเสริมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 73.7 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมและไม่ต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมใดๆ อีก ร้อยละ 14.8 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมแต่ระบุว่ามีความต้องการมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้มีเพียงร้อยละ 11.5 เท่านั้นที่มีอาชีพเสริมควบคู่กับการทำงานซื้อขายของเก่า อย่างไรก็ตาม พบว่า รายได้ที่ได้รับนั้นไม่แน่นอนหรือมีรายได้เป็นครั้งคราวเท่านั้น

ตารางที่ 4.2.8-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(39.8) 529	(68.0) 68	(34.8) 200	(27.0) 79	(54.5) 128	(42.2) 54
มีปัญหา(เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(60.2) 801	(32.0) 32	(65.2) 374	(73.0) 214	(45.5) 107	(45.0) 45
- ค่าตอบแทนน้อย	(50.3) 669	(23.0) 23	(50.0) 287	(67.6) 198	(41.3) 97	(50.0) 64
- งานหนัก	(33.2) 442	(23.0) 23	(40.8) 234	(21.2) 62	(34.5) 81	(32.8) 42
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(2.8) 37	(1.0) 1	(1.6) 9	(3.1) 9	(5.1) 12	(4.7) 6
- งานไม่ต่อเนื่อง	(27.5) 366	(6.0) 6	(31.0) 178	(29.0) 85	(25.1) 59	(29.7) 38
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(2.9) 39	(0.0) 0	(4.7) 27	(1.0) 3	(0.0) 0	(7.0) 9
- ไม่มีวันหยุด	(7.5) 100	(7.0) 7	(8.5) 49	(11.3) 33	(0.4) 1	7.8) 10

ตารางที่ 4.2.8-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(11.6)	(2.0)	(22.7)	(0.7)	(3.0)	(10.2)
	154	2	130	2	7	13
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.2)	(0.0)	(0.4)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	2	0	2	0	0	0
- ไม่มีสวัสดิการ	(18.7)	(26.0)	(26.8)	(1.4)	(26.8)	(0.8)
	248	26	154	4	63	1
- อื่น ๆ	(4.3)	(1.0)	(8.5)	(2.1)	(0.0)	(0.8)
	57	1	49	6	0	1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,330	100	574	293	235	128

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 39.8 ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาใดๆ ในการทำงาน ส่วนกลุ่มที่ประสบปัญหานั้นเมื่อให้ระบุถึงปัญหาที่ต้องประสบโดยระบุได้มากกว่า 1 ปัญหาโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ พบว่า ปัญหาค่าตอบแทนจากการทำงานเป็นปัญหาที่มีการระบุถึงสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ งานหนักและงานไม่ต่อเนื่อง
สำหรับผู้ที่ตอบว่ามีปัญหาลาพักผ่อนไม่ได้ พบว่า ส่วนหนึ่งมีฐานะเป็นลูกจ้างแต่ไม่สามารถลาหยุดในกรณีต่างๆ โดยยังได้รับค่าจ้าง และในส่วนที่เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระนั้น แรงงานมีความต้องการที่จะหยุดพักผ่อนแต่ไม่สามารถจะหยุดได้เนื่องจากจะทำให้ขาดรายได้ ซึ่งจะทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ เมื่อพิจารณาปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างที่แต่ละภูมิภาคประสบ พบว่า ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกภูมิภาคระบุถึงมากที่สุดได้แก่ ปัญหาค่าตอบแทนจากการทำงาน ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือเท่านั้นที่ระบุถึงปัญหาการไม่มีสวัสดิการร้อยละ 26.0

ตารางที่ 4.2.8-9 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(24.7)	(51.0)	(23.0)	(24.6)	(22.6)	(16.4)
	329	51	132	72	53	21
มีปัญหา	(75.3)	(49.0)	(77.0)	(75.4)	(77.5)	(50.0)
	1001	49	442	221	182	50
- คับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท	(1.2)	(0.0)	(1.4)	(0.3)	(0.0)	(5.5)
	16	0	8	1	0	7
- เสียงดัง	(9.4)	(14.0)	(9.1)	(2.7)	(5.1)	(30.5)
	125	14	52	8	12	39
- ทำงานกลางแจ้ง/อากาศร้อน	(58.1)	(38.0)	(51.1)	69.3)	(68.5)	(60.2)
	772	38	293	203	161	77
- สถานที่ไม่สะอาด	(45.0)	(27.0)	(61.2)	(16.4)	(37.0)	(67.2)
	599	27	351	48	87	86
- มีฝุ่นละออง/กลิ่น/ควัน	(52.3)	(46.0)	(55.9)	(37.9)	(57.9)	(63.3)
	695	46	321	111	136	81

ตารางที่ 4.2.8-9 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- แสงสว่างไม่เพียงพอ	(0.3) 4	(1.0) 1	(0.5) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- มีแรงสั่นสะเทือน	(2.5) 33	(4.0) 4	(3.1) 18	(0.0) 0	(0.0) 0	(8.6) 11
- ห้องน้ำไม่เพียงพอ/สกปรก	(0.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.4) 1	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

ส่วนปัญหาด้านสถานที่ทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า ร้อยละ 75.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน โดยปัญหาที่มีการระบุถึงมากที่สุดคือ ร้อยละ 58.1 ต้องทำงานท่ามกลางสภาพอากาศที่ร้อน ร้อยละ 52.3 ทำงานท่ามกลางกลิ่นไม่พึงประสงค์ และร้อยละ 45.0 ระบุว่าสถานที่ทำงานไม่สะอาด

เมื่อพิจารณาสภาพการทำงานที่เป็นปัญหาตามภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46.0 ระบุถึงปัญหากลิ่นไม่พึงประสงค์ในที่ทำงานมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 61.2 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 63.3 ของภาคเหนือ ระบุถึงปัญหาสถานที่ทำงานไม่สะอาด กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 69.3 ของภาคกลางระบุถึงปัญหาการทำงานท่ามกลางสภาพอากาศที่ร้อน

ตารางที่ 4.2.8-10 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มคนซื้อขายของเก่าเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(39.8) 529	(68.0) 68	(34.8) 200	(27.0) 79	(54.5) 128	(42.2) 54
มีปัญหา	(60.2) 801	(32.0) 32	(65.2) 374	(73.0) 214	(45.5) 107	(45.0) 45
- ค่าตอบแทนน้อย	(36.5) 485	(8.0) 8	(33.6) 193	(56.7) 166	(26.8) 63	(43.0) 55
- งานหนัก	(6.8) 90	(4.0) 4	(7.3) 42	(8.5) 25	(4.7) 11	(6.3) 8
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(0.5) 6	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.7) 2	(0.9) 2	(0.8) 1
- งานไม่ต่อเนื่อง	(4.3) 57	(2.0) 2	(4.2) 24	(5.1) 15	(5.1) 12	(3.1) 4
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(1.6) 21	(0.0) 0	(3.7) 21	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีวันหยุด	(1.5) 20	(3.0) 3	(1.7) 10	(1.0) 3	(0.0) 0	(3.1) 4

ตารางที่ 4.2.8-10 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มคนซื้อขายของเก่าเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก (ต่อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(0.3) 4	(0.0) 0	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.9) 2	(0.8) 1
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีสวัสดิการ	(7.3) 97	(14.0) 14	(11.5) 66	(0.0) 0	(7.2) 17	(0.0) 0
- อื่นๆ	(1.6) 21	(0.0) 0	(3.0) 17	(1.0) 3	(0.0) 0	(0.8) 1
รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

สำหรับปัญหาทั่วไปที่กลุ่มตัวอย่างแรงงานซื้อขายของเก่าให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ได้แก่ ค่าตอบแทนน้อย ร้อยละ 36.5 รองลงมาได้แก่ ไม่มีสวัสดิการ ร้อยละ 7.3

เมื่อพิจารณาลักษณะปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคประสบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางระบุถึงการประสบปัญหาค่าตอบแทนน้อยถึงร้อยละ 56.7 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือมีการระบุถึงปัญหาค่าตอบแทนน้อยเพียงร้อยละ 8.0 เท่านั้น

ตารางที่ 4.2.8-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน	**ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน**	(71.2) 947	(66.0) 66	(80.8) 464	(65.1) 190	(71.9) 169	(45.2) 57
	เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(28.8) 383	(34.0) 34	(19.2) 110	(35.2) 103	(28.1) 66	(34.0) 34
	- ของมีคม	(21.1) 281	(33.0) 33	(18.6) 107	(17.8) 52	(26.0) 61	(2.0) 2
	- พลัดตกจากที่สูง	(0.7) 9	(1.0) 1	(0.4) 2	(0.0) 0	(0.9) 2	(1.0) 1
	- ไฟ/น้ำร้อนลวก	(2.9) 38	(4.0) 4	(0.5) 3	(5.5) 16	(4.7) 11	(0.0) 0
	- อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(17.7) 236	(17.0) 17	(14.5) 83	(9.9) 29	(20.0) 47	(34.0) 34
	- ไฟฟ้าช็อต	(0.3) 6	(0.0) 0	(0.2) 1	(0.7) 2	(0.4) 1	(2.0) 2
	- การชน/กระแทก	(15.7) 209	(17.0) 17	(11.9) 68	(7.2) 21	(17.9) 42	(27.0) 27

ตารางที่ 4.2.8-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน (ต่อ)	- สารเคมี	(10.4) 138	(12.0) 12	(8.2) 47	(8.2) 24	(14.0) 33	(2.0) 2
	- อื่น ๆ	(0.7) 9	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.9) 2	(1.0) 1
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 292	(100.0) 235	(100.0) 100
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(73.1) 280	(76.5) 26	(80.9) 89	(64.7) 66	(93.9) 62	79.4) 27
	อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(38.1) 146	(23.5) 8	(34.6) 38	(39.2) 40	(62.1) 41	(5.9) 2
	ทำงานในขณะไม่สบาย	(43.9) 168	(58.8) 20	(60.9) 67	(24.5) 25	(34.9) 23	32.4) 11
	ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(36.0) 138	(38.2) 13	(38.2) 42	(4.9) 5	(71.2) 47	(64.7) 22
	ทำงานในขณะเมาสุรา	(7.8) 30	(29.4) 10	(6.4) 7	(2.0) 2	(3.0) 2	(8.8) 3
	สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(39.4) 151	(11.8) 4	(52.7) 58	(25.5) 26	(34.9) 23	(61.8) 21
	อื่นๆ	(5.0) 19	(0.0) 0	(16.4) 18	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.9) 1
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 383	(100.0) 34	(100.0) 110	(100.0) 103	(100.0) 66	(100.0) 34

แรงงานซื้อขายของเก่าที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 28.8 ของทั้งหมดระบุว่าเคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน ปัญหาการบาดเจ็บที่กลุ่มตัวอย่างประสบมากที่สุดได้แก่ การถูกของมีคมบาดร้อยละ 21.1 รองลงมาได้แก่ การประสบอุบัติเหตุจากยานพาหนะ ร้อยละ 17.7 และถูกชนถูกกระแทก ร้อยละ 15.7

เมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ทำให้แรงงานซื้อขายของเก่าได้รับบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงานนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.1 ของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุนั้นมีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี รองลงมาร้อยละ 43.9 มีสาเหตุจากการทำงานขณะไม่สบาย และร้อยละ 39.4 เกิดจากการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม

ตารางที่ 4.2.8-12 ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มคนซื้อขายของเก่าประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุด	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ของมีคม	(12.9)	(28.0)	(9.4)	(5.8)	(17.5)	(0.0)
	172	28	54	17	41	0
พลัดตกจากที่สูง	(0.5)	(1.0)	(0.2)	(0.0)	(0.4)	(0.0)
	6	1	1	0	1	0
ไฟ/น้ำร้อนลวก	(1.4)	(0.0)	(0.0)	(1.0)	(3.8)	(0.0)
	18	0	0	3	9	0
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(6.8)	(1.0)	(5.2)	(13.3)	(2.1)	29.0)
	91	1	30	39	5	29
ไฟฟ้าช็อต	(0.1)	(0.0)	(0.2)	(0.0)	(0.0)	(1.0)
	1	0	1	0	0	1
การชน/กระแทก	(4.8)	(3.0)	(2.8)	(12.0)	(2.1)	(5.0)
	64	3	16	35	5	5
สารเคมี	(2.3)	(1.0)	(1.6)	(3.1)	(1.3)	(0.0)
	30	1	9	9	3	0
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,330	100	574	293	235	128

เมื่อได้สอบถามถึงการได้รับบาดเจ็บจากการทำงานที่ต้องประสบมากที่สุดในภาพรวม ได้แก่ การถูกของมีคมบาด ร้อยละ 12.9 และประสบอุบัติเหตุจากยานพาหนะ ร้อยละ 6.8 เมื่อจำแนกปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงานเป็นรายภูมิภาค พบว่า แรงงานซื้อขายของเก่าในภาคเหนือได้รับการบาดเจ็บจากการถูกของมีคมบาดมากกว่าการบาดเจ็บลักษณะอื่นๆ ในขณะที่แรงงานในกรุงเทพมหานครและภาคกลางได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.0 และร้อยละ 13.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.8-13 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มคนซื้อขายของเก่าประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ทำงานไม่ถูกวิธี/ความประมาท	(59.0)	(70.6)	(58.2)	(62.8)	(77.3)	(15.7)
	226	24	64	64	51	11
ใช้อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(13.1)	(0.0)	(11.8)	(22.6)	(10.6)	(14.3)
	50	0	13	23	7	10
ทำงานในขณะไม่สบาย	(11.0)	(23.5)	(8.2)	(4.9)	(0.0)	(30.0)
	42	8	9	5	0	9
ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(5.5)	(2.9)	(6.4)	(1.0)	(4.6)	(12.9)
	21	1	7	1	3	21
ทำงานในขณะเมาสุรา	(1.0)	(0.0)	(0.9)	(1.0)	(1.5)	(2.9)
	4	0	1	1	1	2

ตารางที่ 4.2.8-13 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มคนซื้อขายของเก่า ประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(9.7) 37	(2.9) 1	(12.7) 14	(7.8) 8	(6.1) 4	22.9) 16
อื่นๆ	(0.8) 3	(0.0) 0	1.8) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.4) 1
รวม	(100.0) 383	(100.0) 34	(100.0) 110	(100.0) 103	(100.0) 66	(100.0) 70

ส่วนสาเหตุการได้รับอุบัติเหตุที่ประสบมากที่สุดเป็นอันดับแรกนั้น พบว่า ร้อยละ 59.0 ของทั้งหมดมีสาเหตุมากจากความประมาทและการทำงานไม่ถูกวิธี รองลงมาร้อยละ 11.0 มีสาเหตุมาจากการทำงานขณะไม่สบายใจ ทั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ได้รับความบาดเจ็บเนื่องจากการทำงานไม่ถูกวิธีมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครได้รับบาดเจ็บจากการทำงานเนื่องจากการทำงานขณะไม่สบายมากที่สุด

ตารางที่ 4.2.8-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่กลุ่มคนซื้อขายของเก่าเคยได้รับและวิธีการแก้ไข

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงาน	ไม่เคยเจ็บป่วย	(63.5) 845	(66.0) 66	(65.2) 374	(52.7) 154	(77.9) 183	(50.8) 65
	เคย	(36.5) 485	(34.0) 34	(34.8) 200	(47.3) 138	(22.1) 52	(49.2) 63
	- อาการเกี่ยวกับตา	(8.0) 39	(23.5) 8	(1.5) 3	(3.7) 5	(17.3) 9	(22.2) 14
	- ระบบทางเดินหายใจและหวัด	(24.7) 120	(58.8) 20	(28.0) 56	(5.2) 7	(25.0) 13	(38.1) 24
	- โรคผิวหนัง	(37.5) 182	(29.4) 10	(43.0) 86	(25.0) 34	(36.5) 19	(52.4) 33
	- ปวดเมื่อย/ข้อ/ตะคริว	(35.9) 174	(41.2) 14	(30.5) 61	(52.2) 71	(23.1) 12	(25.4) 16
	- ปวดหัว/เวียนหัว/คลื่นไส้	(0.4) 2	(2.9) 1	(0.5) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	- เป็นลม/หมดสติ/ไม่รู้สึกตัว	(28.7) 139	(55.9) 19	(20.0) 40	(14.7) 20	(25.0) 13	(74.6) 47
	- บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	(3.5) 17	(11.8) 4	(3.5) 7	(1.5) 2	(0.0) 0	(6.4) 4

ตารางที่ 4.2.8-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่กลุ่มคนซื้อขายของเก่าเคยได้รับและวิธีการแก้ไข (ต่อ)

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
	ไม่เคยเจ็บป่วย	(62.7) 834	(66.0) 66	(63.2) 363	(52.7) 154	(77.9) 183	(50.8) 65
	เคยเจ็บป่วย	(37.3) 496	(34.0) 34	(36.8) 211	(46.4) 136	(22.1) 52	(26.0) 26
วิธีการแก้ไขปัญหา	- หยุดพัก	(2.4) 32	(66.0) 66	(1.4) 8	(5.8) 17	(0.9) 2	(10.2) 13
	- พบแพทย์	(19.3) 256	(2.0) 2	(23.0) 132	(6.2) 18	(17.9) 42	(9.4) 12
	- ซื้อยากินเอง	(15.3) 204	(20.0) 20	(12.4) 71	(4.8) 14	(3.4) 8	(27.3) 35
	- อื่น ๆ (ปล่อยให้หายเอง)	(0.3) 4	(12.0) 12	(0.0) 0	(30.5) 89	(0.0) 0	(2.3) 3
	รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 36.5 ของทั้งหมดเคยได้รับความบาดเจ็บและความเจ็บป่วยจากการทำงาน ลักษณะความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นมากที่สุดได้แก่ อาการเกี่ยวกับโรคผิวหนังบริเวณส่วนต่างๆ ของร่างกาย ร้อยละ 37.5 รองลงมาได้แก่อาการปวดเมื่อยตามร่างกาย ร้อยละ 35.9 และเป็นลมหมดสติ ร้อยละ 27.8

เมื่อจำแนกลักษณะความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 74.6 เคยเป็นลมหมดสติขณะทำงาน กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ร้อยละ 58.8 ประสบปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจและหวัด กลุ่มในภาคกลางร้อยละ 52.2 ได้รับความเจ็บป่วยจากอาการปวดเมื่อยตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย

วิธีการแก้ไขปัญหาของกลุ่มตัวอย่างเมื่อได้รับความเจ็บป่วย พบว่า ร้อยละ 19.3 จะไปพบแพทย์ ร้อยละ 15.3 ซื้อยากินเอง อย่างไรก็ตาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือร้อยละ 66.0 จะหยุดพักเมื่อไม่สบาย และกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางร้อยละ 30.5 จะปล่อยให้อาการทุเลาไปเอง

ตารางที่ 4.2.8-15 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ประสบปัญหา	(26.5)	(53.0)	(35.2)	(2.4)	(23.8)	(27.3)
	353	53	202	7	56	35
ประสบปัญหา	(73.5)	(47.0)	(64.8)	(97.6)	(76.2)	(77.0)
	977	47	372	286	179	77
- ไม่มีเงินออม	(49.3)	(32.0)	(27.0)	(88.1)	(60.4)	(53.9)
	656	32	155	258	142	69
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	(19.0)	(15.0)	(21.1)	(2.1)	(20.4)	(49.2)
	253	15	121	6	48	63
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน	(29.2)	(10.0)	(25.4)	(30.7)	(34.0)	(48.4)
	388	10	146	90	80	62
- ไม่มีที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง	(20.9)	(2.0)	(9.2)	(56.7)	(8.1)	(29.7)
	278	2	53	166	19	38
- ถูกคุกคามและถูกเรียกค่าคุ้มครอง	(2.3)	(0.0)	(4.2)	(0.7)	(0.4)	(3.1)
	31	0	24	2	1	4
- ถูกเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	(0.2)	(0.0)	(0.0)	(0.7)	(0.4)	(0.0)
	3	0	0	2	1	0
- ภาวะหนี้สินในระบบ	(3.4)	(10.0)	(4.2)	(0.0)	(3.4)	(2.3)
	45	10	24	0	8	3
- ภาวะหนี้สินนอกระบบ	(30.2)	(14.0)	(35.9)	(27.3)	(26.4)	(30.5)
	401	14	206	80	62	39
- ภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	(5.7)	(9.0)	(5.2)	(2.4)	(11.5)	(2.3)
	76	9	30	7	27	3
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,330	100	574	293	235	128

แรงงานซื้อขายของเก่าร้อยละ 73.5 ของทั้งหมด ระบุว่าประสบปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขาดแคลนเงินออม ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การถูกคุกคามในการประกอบอาชีพ รวมทั้งภาวะหนี้สิน ทั้งนี้พบว่าลักษณะของปัญหาที่ประสบมากที่สุด ร้อยละ 49.3 ได้แก่ การไม่มีเงินออม ซึ่งเป็นปัญหาที่แรงงานซื้อขายของเก่าในเกือบทุกภูมิภาคประสบร่วมกันสูงที่สุด ยกเว้น กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประสบปัญหาภาวะหนี้สินนอกระบบสูงกว่าการขาดแคลนเงินออม ทั้งนี้ ปัญหาสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดระบุถึงมากเป็นอันดับที่สอง ได้แก่ ภาวะหนี้สิน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นหนี้นอกระบบมากกว่าในระบบ ทั้งนี้ ยังพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งที่มีหนี้สินจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ทั้งในและนอกระบบอีกด้วย

ตารางที่ 4.2.8-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า

(เลือกตอบได้ 5 ข้อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(2.2) 29	(2.0) 2	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(20.3) 26
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(0.6) 8	(3.0) 3	(0.0) 0	(0.3) 1	(0.0) 0	(3.1) 4
สิทธิในการมีวันหยุด	(2.7) 36	(14.0) 14	(0.0) 0	(4.4) 13	(0.0) 0	(7.0) 9
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(7.1) 94	(22.0) 22	(0.4) 2	(13.7) 40	(1.7) 4	(5.5) 7
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(9.5) 126	(41.0) 41	(2.1) 12	(11.6) 34	(0.9) 2	(12.5) 16
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(1.7) 22	(5.0) 5	(0.0) 0	(2.1) 6	(0.4) 1	(6.3) 8
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(12.9) 171	(22.0) 22	(9.8) 56	(12.6) 37	(9.4) 22	(16.4) 21
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(7.2) 96	(24.0) 24	(0.9) 5	(14.0) 41	(0.9) 2	(15.6) 20
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(5.6) 75	(20.0) 20	(1.4) 8	(9.6) 28	(0.0) 0	(10.2) 13
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(74.7) 994	(60.0) 60	(84.0) 482	(72.7) 213	(14.5) 34	(44.5) 57
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(67.2) 894	(54.0) 54	(71.1) 408	(68.9) 202	(5.5) 13	(58.6) 75
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(55.0) 732	(52.0) 52	(56.3) 323	(53.9) 158	(5.1) 12	(50.8) 65
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(7.1) 95	(27.0) 27	(2.8) 16	(4.1) 12	(0.4) 1	(16.4) 21
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(43.4) 577	(41.0) 41	(44.4) 255	(32.8) 96	(6.8) 16	(45.3) 58
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(80.5) 1070	(52.0) 52	90.4) 519	(74.4) 218	40.9) 96	(60.2) 77
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(47.4) 631	(41.0) 41	(59.2) 340	(39.3) 115	(6.8) 16	(21.9) 28
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(34.3) 456	(11.0) 11	(61.2) 351	(6.1) 18	(6.8) 16	(15.6) 20
อื่นๆ	0.1) 1	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	((0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

ความต้องการได้รับความคุ้มครองด้านที่กลุ่มตัวอย่างแรงงานซื้อขายของเก่าต้องการและระบุถึงร่วมกันมากที่สุดโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ ร้อยละ 80.5 ต้องการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา ร้อยละ 74.7 ต้องการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความต้องการได้รับความคุ้มครองที่แรงงานซื้อขายของเก่าในแต่ละภูมิภาคต้องการนั้น พบว่ามีความแตกต่างกันออกไป โดยกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือระบุถึงการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตรายมากที่สุด ร้อยละ 60.0 กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง กรุงเทพมหานครและภาคใต้ ต้องการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคามากที่สุด คือ ร้อยละ 90.4 ร้อยละ 74.4 ร้อยละ 60.2 และร้อยละ 40.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.8-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มคนซื้อขายของเก่าต้องการมากเป็นลำดับแรก

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(0.2) 3	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.6) 2
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(0.2) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.3) 1	(0.0) 0	(0.8) 1
สิทธิในการมีวันหยุด	(1.1) 14	(2.0) 2	(0.0) 0	2.7) 8	(0.0) 0	3.1) 4
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(2.8) 37	(1.0) 1	(0.0) 0	(10.6) 31	(1.7) 4	(0.8) 1
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(1.6) 21	(3.0) 3	(0.4) 2	(3.1) 9	(0.9) 2	(3.9) 5
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(0.6) 8	(2.0) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.4) 1	(3.9) 5
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(4.7) 62	(2.0) 2	(3.7) 21	(3.1) 9	(9.4) 22	(6.3) 8
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(0.8) 10	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 3	(0.9) 2	(3.9) 5
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(0.5) 7	(0.0) 0	(0.4) 2	(1.0) 3	(0.0) 0	(1.6) 2
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(14.2) 189	(26.0) 26	(11.5) 66	(15.7) 46	(14.5) 34	(13.3) 17
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(7.1) 94	(9.0) 9	(3.3) 19	(14.3) 42	(5.5) 13	(8.6) 11
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(5.3) 70	(11.0) 11	(3.8) 22	6.8) 20	(5.1) 12	(3.9) 5
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(1.4) 18	(16.0) 16	0.2) 1	(0.0) 0	(0.4) 1	(0.0) 0
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(9.9) 131	(12.0) 12	10.3) 59	(5.8) 17	(6.8) 16	(21.1) 27

ตารางที่ 4.2.8-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มคนซื้อขายของเก่า ต้องการมากเป็นลำดับแรก (ต่อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(34.5) 459	(9.0) 9	(41.8) 240	(29.4) 86	(40.9) 96	(21.9) 28
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(6.8) 90	(6.0) 6	(8.9) 51	(4.1) 12	(6.8) 16	(3.9) 5
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(8.7) 115	(0.0) 0	(15.9) 91	(2.1) 6	(6.8) 16	(1.6) 2
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก พบว่า ต้องการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคาสูงที่สุด ร้อยละ 34.5 รองลงมาร้อยละ 14.2 ต้องการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือต้องการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตรายสูงที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างในภาคอื่นๆ ให้ความสำคัญกับการให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคาสินค้าสูงที่สุด

ตารางที่ 4.2.8-18 ความช่วยเหลือที่กลุ่มคนซื้อขายของเก่าต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
จัดหางาน/มีงานต่อเนื่อง/งานที่มั่นคง	(2.9) 39	(5.0) 5	(3.0) 17	(1.4) 4	(2.6) 6	(8.6) 11
ค่ารักษาพยาบาล/ตรวจสุขภาพ/ประกันสุภาพ	11.1) 148	(0.0) 0	(16.6) 95	(1.7) 5	(0.9) 2	(20.3) 26
เงินกู้ยืม/เงินลงทุน	(26.2) 349	(63.0) 63	(17.4) 100	(27.7) 81	(17.0) 40	(13.3) 17
ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน	(5.9) 79	(2.0) 2	(5.8) 33	(29.8) 87	(2.6) 6	(21.9) 28
ค่าแรง/ค่าจ้าง/ค่าล่วงเวลา	(1.5) 20	(1.0) 1	(1.4) 8	(0.0) 0	(3.0) 7	(1.6) 2
การศึกษาบุตร/สงเคราะห์บุตร/คลอดบุตร	(4.0) 53	(3.0) 3	(7.1) 41	(0.3) 1	(3.0) 7	(1.6) 2
กำหนดราคาซื้อขาย	(18.9) 251	(3.0) 3	(22.7) 130	(0.7) 2	(39.6) 93	(12.5) 16
ควบคุมราคาสินค้า/น้ำมัน/ค่าครองชีพ	(5.7) 76	(2.0) 2	(7.7) 44	(0.3) 1	(5.5) 13	(0.8) 1

ตารางที่ 4.2.8-18 ความช่วยเหลือที่กลุ่มคนซื้อขายของเก่าต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ (ต่อ)

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
เงินทดแทนในกรณีทุพพลภาพ/เสียชีวิต	(2.2) 29	(0.0) 0	(1.1) 6	(0.0) 0	(9.4) 22	(0.8) 1
หนี้สิน	(0.9) 12	(4.0) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.4) 1	(0.0) 0
อื่น ๆ	(10.1) 134	(17.0) 17	(14.5) 83	(0.0) 0	(16.2) 38	(7.0) 9
รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

ความช่วยเหลือที่แรงงานซื้อขายของเก่าต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรกเพื่อให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพ พบว่า ร้อยละ 26.2 ต้องการเงินกู้ยืมเพื่อการลงทุน ร้อยละ 18.9 ต้องการให้มีการกำหนดราคาซื้อขาย

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ ร้อยละ 63.0 ต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านเงินกู้เป็นลำดับแรก กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ร้อยละ 39.6 และกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 22.7 ต้องการให้มีการกำหนดราคาซื้อขาย กลุ่มตัวอย่างในภาคกลาง ร้อยละ 29.8 และกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 21.9 ต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินเพื่อประกอบอาชีพ

ตารางที่ 4.2.8-19 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบและความต้องการลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม ของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(43.7) 581	(72.0) 72	(24.9) 143	(84.6) 248	(24.3) 57	(47.7) 61
ต้องการ	(56.3) 749	(28.0) 28	(75.1) 431	(15.4) 45	(75.7) 178	(52.3) 67
- กรณีเจ็บป่วย	(93.6) 701	(89.3) 25	(96.5) 416	(84.4) 38	(91.0) 162	(89.6) 60
- กรณีคลอดบุตร	(0.7) 5	(0.0) 0	(0.5) 2	(0.0) 0	(1.7) 3	(0.0) 0
- กรณีทุพพลภาพ	(0.8) 6	(0.0) 0	(0.2) 1	(6.7) 3	(0.0) 0	(3.0) 2
- กรณีเสียชีวิต	(0.8) 6	(7.1) 2	(0.7) 3	(2.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
- กรณีสงเคราะห์บุตร	(2.0) 15	(3.6) 1	(2.3) 10	(0.0) 0	(1.7) 3	(1.5) 1

ตารางที่ 4.2.8-19 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบและความต้องการลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม ของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า (ต่อ)

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- กรณีชราภาพ	(1.7) 13	(0.0) 0	(0.5) 2	(4.4) 2	(3.4) 6	(4.5) 3
- กรณีว่างงาน	(0.9) 7	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.2) 1	(2.8) 5	(1.5) 1
จำนวนผู้ตอบ	(100.0) 749	(100.0) 28	(100.0) 431	(100.0) 45	(100.0) 178	(100.0) 67
จำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือน	**145.8**	**130.9**	**161.8**	**82.2**	**139.2**	**138.3**
รวม	(100.0) 1,330	(100.0) 100	(100.0) 574	(100.0) 293	(100.0) 235	(100.0) 128

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ กลุ่มตัวอย่างแรงงานซื้อขายของเก่าร้อยละ 56.3 ต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินสมทบ ทั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมสูงที่สุด คือ ร้อยละ 75.7 รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ต้องการเข้าร่วม ร้อยละ 75.1 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางมีความต้องการเข้าร่วมน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 15.4 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาลักษณะความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าสู่ระบบประกันสังคมต้องการนั้น พบว่ามีความต้องการความคุ้มครองกรณีเจ็บป่วยสูงที่สุด คือ ร้อยละ 93.6 ในขณะที่มีการระบุความคุ้มครองในลักษณะอื่นในสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อยและไม่แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้พบว่าจำนวนเงินเฉลี่ยสมทบที่สามารถจ่ายได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ เดือนละ 145.8 บาท โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนเงินสมทบเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือนได้สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ภาคใต้และกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนเงินจ่ายสมทบได้ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคกลางซึ่งมีความต้องการเข้าสู่ระบบน้อยที่สุดนั้น มีความสามารถจ่ายเงินสมทบต่อเดือนได้น้อยที่สุดด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 4.2.8-20 ความต้องการการฝึกอบรม/อาชีพเสริมของกลุ่มคนซื้อขายของเก่า

ความต้องการฝึกอบรม/อาชีพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(71.7)	(80.0)	(63.1)	(89.1)	(71.5)	(64.8)
	954	80	362	261	168	83
- ไม่มีเวลาว่าง	(54.0)	(61.0)	(44.8)	(62.8)	(69.8)	(40.6)
	718	61	257	184	164	52
- รายได้เพียงพอแล้ว/งานที่ทำดีอยู่แล้ว	(5.3)	(1.0)	(1.2)	(2.4)	(0.4)	(3.9)
	70	13	44	7	1	5
- อายุมากแล้วไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	(2.9)	(2.0)	(3.7)	(0.7)	(1.3)	(7.0)
	38	3	21	2	3	9
- อื่น ๆ	(9.6)	(16.0)	(13.4)	(23.2)	(0.0)	(13.3)
	128	3	40	68	0	17
ต้องการ	(28.3)	(20.0)	(36.9)	(10.9)	(28.5)	(35.2)
	376	20	212	32	67	45
- อบรมด้านการเกษตร	(5.4)	(1.0)	(8.4)	(1.4)	6.8)	2.3)
	73	1	48	4	16	3
- การฝึกทำอาหาร/ทำขนม	(1.4)	(3.0)	(1.1)	(0.3)	(1.7)	(3.9)
	19	3	6	1	4	5
- อบรมความรู้ด้านช่าง	(8.6)	(10.0)	(8.4)	(1.7)	(11.9)	(15.6)
(ซ่อมรถ,เสริมสวย ฯลฯ)	114	10	48	5	28	20
- งานประดิษฐ์/งานฝีมือ	(9.7)	(0.0)	(13.9)	(7.2)	(6.8)	(7.8)
	129	0	80	21	16	10
- อื่น ๆ	(3.2)	(6.0)	(5.2)	(0.3)	(1.3)	(5.5)
	42	6	30	1	3	7
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,330	100	574	293	235	128

กลุ่มตัวอย่างแรงงานซื้อขายของเก่าร้อยละ 71.7 ของทั้งหมดระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรมและไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะประกอบอาชีพเสริมจากการทำงานซื้อขายของเก่า

ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมนั้น เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 39.6 ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครที่ต้องการมีอาชีพเสริมร้อยละ 35.2 สำหรับความรู้ที่ต้องการได้รับการอบรมมากที่สุด ร้อยละ 9.7 ต้องการได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานประดิษฐ์และงานฝีมือต่างๆ รองลงมาได้แก่ ความรู้ด้านช่างต่างๆ

ตารางที่ 4.2.8-21 สวัสดิการสังคมที่กลุ่มคนซื้อขายของเก่าได้รับหรือเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

องค์กร/โครงการ/กลุ่ม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ได้เป็นสมาชิก/ไม่ได้ใช้บริการ	(74.3)	(50.0)	(62.7)	(100.0)	(70.2)	(93.8)
	988	50	360	293	165	120
เป็นสมาชิก/ใช้บริการ	(25.7)	(50.0)	(37.3)	(0.0)	(29.8)	(6.3)
	342	50	214	0	70	8
- ธนาคารของรัฐ	(19.6)	(22.0)	(13.1)	(0.0)	(38.6)	(12.5)
(ออมสิน,ธกส., เอสเอ็มอีแบงค์)	67	11	28	0	27	1
- สหกรณ์	(5.6)	(10.0)	(2.3)	(0.0)	(12.9)	(0.0)
	19	5	5	0	9	0
- โครงการบ้านเอื้ออาทร	(0.6)	(4.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	2	2	0	0	0	0
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/สะสมทรัพย์	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	0	0	0	0	0	0
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	(21.1)	(42.0)	(16.4)	(0.0)	(17.1)	(50.0)
	72	21	35	0	12	4
- กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	0	0	0	0	0	0
- อื่น ๆ	(1.2)	(6.0)	(0.5)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	4	3	1	0	0	0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	1,330	100	574	293	235	128

การได้รับสวัสดิการสังคมหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือใช้บริการโครงการต่างๆ พบว่า มีเพียงร้อยละ 25.7 เท่านั้นที่สามารถเข้าถึงกลุ่มสวัสดิการต่างๆ เมื่อจำแนกตามกลุ่มสวัสดิการต่างๆ พบว่า ร้อยละ 21.1 เป็นสมาชิกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ รองลงมาร้อยละ 19.6 สามารถเข้าถึงการกู้ยืมเงินจากธนาคารของภาครัฐ ร้อยละ 5.6 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ มีเพียงร้อยละ 1.2 ที่มีประกันชีวิตภาคเอกชน

เมื่อจำแนกความสามารถในการเข้าถึงการเป็นสมาชิกหรือใช้บริการจากกลุ่มสวัสดิการหรือโครงการต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือร้อยละ 50.0 สามารถเข้าถึงกลุ่มหรือโครงการใดโครงการหนึ่ง ในขณะที่ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคกลางที่สามารถเข้าถึงกลุ่มหรือโครงการต่างๆ ได้

4.2.9 กลุ่มคนทำงานบ้าน

ตารางที่ 4.2.9-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มคนทำงานบ้าน

ข้อมูลทั่วไป		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
เพศ	ชาย	(16.1) 25	(10.0) 3	(13.3) 4	(0.0) 0	(40.0) 12	(82.9) 29
	หญิง	(83.9) 130	(90.0) 27	(86.7) 26	(100.0) 30	(60.0) 18	(17.1) 6
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
อายุ	ไม่เกิน 20 ปี	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	21-40 ปี	(58.7) 91	(76.7) 23	(56.7) 17	(70.0) 21	(43.3) 13	(48.6) 17
	41 - 60 ปี	(38.7) 60	(23.3) 7	(43.3) 13	(30.0) 9	(50.0) 15	(45.7) 16
	ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป	(2.6) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(6.7) 2	(5.7) 2
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
	อายุเฉลี่ย	**39.5**	**34.0**	**40.0**	**36.1**	**42.0**	**44.5**
สถานภาพสมรส	โสด	(14.2) 22	(20.0) 6	(3.3) 1	(3.3) 1	(23.3) 7	(20.0) 7
	สมรส	(67.1) 104	(53.3) 16	(90.0) 27	(96.7) 29	(53.3) 16	(45.7) 16
	แยกกันอยู่/หย่า/หม้าย	(18.7) 29	(26.7) 8	(6.7) 2	(0.0) 0	(23.3) 7	(34.3) 12
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
การอุปการะบุคคลอื่น	**ไม่มี**	(21.9) 34	(20.0) 6	(20.0) 6	(6.7) 2	(16.7) 5	(42.9) 15
	มี	(78.1) 121	(80.0) 24	(80.0) 24	(93.3) 28	(83.3) 25	(57.1) 20
	- บิดา/มารดา	(20.7) 32	(36.7) 11	(23.3) 7	(3.3) 1	(36.7) 11	(5.7) 2
	-บุตร	(67.1) 104	(60.0) 18	(80.0) 24	(90.0) 27	(60.0) 18	(48.6) 17
	-ญาติพี่น้อง	(5.8) 9	(6.7) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	(17.1) 6
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

ข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.2.9-1** พบว่า แรงงานนอกระบบกลุ่มคนทำงานบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 155 ราย โดยร้อยละ 90.0 เป็นเพศหญิง ทั้งนี้ส่วนใหญ่มีกลุ่มอายุอยู่ระหว่าง 21-40 ปี ร้อยละ 58.7 รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี ร้อยละ 38.7 ร้อยละ 2.6 มีอายุมากกว่า 60 ปี ทั้งนี้ไม่พบกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุในช่วง 15- 20 ปี

ร้อยละ 67.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสมรสหรือมีคู่และยังคงอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 18.7 มีสถานภาพโสด เมื่อพิจารณาสถานสภาพสมรสเป็นรายภูมิภาคพบว่า กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของผู้หย่าร้างมากที่สุด คือ ร้อยละ 34.3 ทั้งนี้ไม่พบว่ามีการหย่าร้างของกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 78.1 ของทั้งหมด ระบุว่ามีผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู เมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคกลางมีภาระต้องอุปการะสมาชิกในครอบครัวสูงถึงร้อยละ 93.3 ทั้งนี้พบว่าผู้ที่อยู่ในอุปการะของกลุ่มคนทำงานบ้าน ร้อยละ 60.7 ของทั้งหมด ระบุว่ามีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรของตน รองลงมาร้อยละ 20.7 อุปการะเลี้ยงดูบิดาและมารดาของตน เมื่อพิจารณาภาระในการอุปการะบุคคลอื่นๆเป็นรายภูมิภาค พบว่าส่วนใหญ่แล้วยังคงเป็นการอุปการะเลี้ยงดูบุตร บิดาและมารดา มีเพียงส่วนน้อยที่มีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดูญาติพี่น้องโดยกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครร้อยละ 17.1 มีภาระดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางที่มีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดูผู้อื่นที่นอกเหนือจากบุตรและบิดามารดา

ตารางที่ 4.2.9-2 ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนทำงานบ้าน

ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัย		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	(3.9) 6	(6.7) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	(8.6) 3
	ประถมศึกษา	(56.8) 88	(36.7) 11	(56.7) 17	(56.7) 17	(66.7) 20	(65.7) 23
	มัธยมศึกษาตอนต้น	(25.2) 39	(30.0) 9	(30.0) 9	(36.7) 11	(6.7) 2	(22.9) 8
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	(9.7) 15	(10.0) 3	(13.3) 4	(6.7) 2	(16.7) 5	(2.9) 1
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	(3.2) 5	(10.0) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	6.7) 2	(0.0) 0
	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	(1.3) 2	(6.7) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
จังหวัดที่อยู่อาศัย	จังหวัดเดียวกับทะเบียนบ้าน	(88.4) 137	(96.7) 29	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(51.4) 18
	คนละจังหวัดตามทะเบียนบ้าน	(11.6) 18	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(48.6) 17
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 56.8 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 25.2 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ถัดมาได้แก่ผู้ที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 9.7 ทั้งนี้ร้อยละ 4.8 จบการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือระดับปริญญาตรี เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายภูมิภาคพบว่า ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางที่ไม่เคยได้รับการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

การเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัยเพื่อการประกอบอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.4 มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันเป็นที่อยู่เดียวกับที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคนทำงานบ้านส่วนใหญ่มิได้มีการย้ายถิ่นฐานไปประกอบอาชีพนอกภูมิลำเนาของตนเอง ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ทั้งหมด มิได้มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานออกนอกภูมิลำเนาของตนเอง อย่างไรก็ตาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครมีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานสูงถึงร้อยละ 48.6

ตารางที่ 4.2.9-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มคนทำงานบ้าน

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการทำงาน	แม่บ้าน	(61.9) 96	(73.3) 22	(73.3) 22	(76.7) 23	(26.7) 8	(60.0) 21
	คนรับใช้ในบ้าน	(4.5) 7	(3.3) 1	(0.0) 0	(3.3) 1	(3.3) 1	(11.4) 4
	คนสวน	(13.6) 21	(6.7) 2	(3.3) 1	(0.0) 0	(33.3) 10	(22.9) 8
	คนขับรถ	(1.3) 2	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.9) 1
	พี่เลี้ยงเด็ก	(7.7) 12	(6.7) 2	(6.7) 2	(6.7) 2	(16.7) 5	(2.9) 1
	คนผู้แลผู้ป่วย	(11.0) 17	(6.7) 2	(16.7) 5	(13.3) 4	(20.0) 6	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
ลักษณะการจ้างงาน	แรงงานรับจ้าง	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

ตารางที่ 4.2.9-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มคนทำงานบ้าน (ต่อ)

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สถานที่ทำงาน	ทำที่บ้านหรือบริเวณบ้าน	(11.6) 18	(16.7) 5	(3.3) 1	(10.0) 3	(13.3) 4	(14.3) 5
	ทำนอกบ้านเป็นหลักแหล่ง	(86.5) 134	(80.0) 24	(96.7) 29	(90.0) 27	(86.7) 26	(80.0) 28
	ทำนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง	(1.9) 3	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.7) 2
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
แหล่งเงินทุน	ใช้เฉพาะแรงงาน (ไม่ใช้ทุน)	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

ลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.9 เป็นแม่บ้าน มีเพียงร้อยละ 1.3 เท่านั้นที่มีหน้าที่เป็นคนขับรถ เมื่อจำแนกลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ที่มีหน้าที่เป็นแม่บ้านมีเพียงร้อยละ 26.7 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างรายใดในกรุงเทพมหานครที่ทำงานบ้านในฐานะผู้ดูแลผู้ป่วย ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 86.5 ของทั้งหมดระบุว่าทำงานนอกบ้านตัวเองเป็นหลักแหล่ง

ตารางที่ 4.2.9-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มคนทำงานบ้าน

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วันทำงานต่อเดือน	น้อยกว่า 20 วัน	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	(0.0) 0
	20-25 วัน	(5.2) 8	(16.7) 5	(3.3) 1	(0.0) 0	(16.7) 5	(25.7) 9
	มากกว่า 25 วัน	(94.2) 146	(83.3) 25	(96.7) 29	(100.0) 30	(80.0) 24	(74.3) 26
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
	เฉลี่ย	**27.4**	**27.7**	**27.4**	**27.5**	**27.1**	**27.1**
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน	น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	(13.6) 21	(3.3) 1	(16.7) 5	(6.7) 2	(36.7) 11	(5.7) 2
	8 ชั่วโมง	(52.3) 81	(56.7) 17	(53.3) 16	(80.0) 24	(46.7) 14	(28.6) 10
	มากกว่า 8 ชั่วโมง ไม่เกิน 12 ชั่วโมง	(31.6) 49	(36.7) 11	(30.0) 9	(13.3) 4	(13.3) 4	(60.0) 21

ตารางที่ 4.2.9-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มคนทำงานบ้าน (ต่อ)

วันทำงานและเวลาการลา (ต่อ)		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน (ต่อ)	มากกว่า 12 ชั่วโมง	(2.6) 4	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	5.7) 2
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
	เฉลี่ย	**8.4**	**9.0**	**8.0**	**8.0**	**7.3**	**9.5**
การพักผ่อนระหว่างการทำงาน	ไม่มี	(23.9) 37	(23.3) 7	(13.3) 4	(16.7) 5	(33.3) 10	(31.4) 11
	มี	(76.1) 118	(76.7) 23	(86.7) 26	(83.3) 25	(66.7) 20	(68.6) 24
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
การลาโดยได้รับค่าจ้าง (กรณีมีนายจ้าง)	ลาพักผ่อน	(11.0) 17	(13.3) 4	(16.7) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(77.1) 8
	ลากิจ	(11.6) 18	(13.3) 4	(16.7) 5	(0.0) 0	(6.7) 2	(22.9) 8
	ลาป่วย	(17.4) 27	(16.7) 5	(20.0) 6	(13.3) 4	(13.3) 4	(20.0) 7
	สามารถลาพักผ่อน ลากิจ และลาป่วยได้ แต่ไม่ได้รับค่าจ้าง	(60.0) 93	(56.7) 17	(46.7) 14	(86.7 26	(80) 24	(34.3) 12
	รวมจำนวนผู้มีนายจ้าง	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 94.2 มีจำนวนวันทำงานตั้งแต่ 25 วันต่อเดือนขึ้นไป โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคกลางทั้งหมดเป็นผู้ทำงานตั้งแต่ 25 วันต่อเดือนขึ้นไป

เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.3 มีจำนวนชั่วโมงการทำงานตามปกติคือ 8 ชั่วโมงต่อวัน ร้อยละ 31.6 ทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 12 ชั่วโมงต่อวัน เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวันเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีสัดส่วนของผู้ที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวันถึงร้อยละ 36.7 รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 16.7 กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 60.0 ทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงแต่ไม่เกิน 12 ชั่วโมงต่อวัน อย่างไรก็ตามไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางที่ต้องทำงานมากกว่า 12 ชั่วโมงต่อวัน เมื่อหาค่าเฉลี่ยจำนวนชั่วโมงที่ต้องทำงานต่อวัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครมีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อวันสูงที่สุด คือ 9.5 ชั่วโมงในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยวันละ 7.3 ชั่วโมง ซึ่งต่ำกว่าจำนวนชั่วโมงการทำงานปกติต่อวัน

ตารางที่ 4.2.9-5 ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับของกลุ่มคนทำงานบ้าน

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายวัน	(20.7) 32	(20.0) 6	(33.3) 10	(13.3) 4	(3.3) 1	(31.4) 11
รายเดือน	(78.7) 122	(80.0) 24	(63.3) 19	(86.7) 26	(96.7) 29	(68.6) 54
อื่นๆ	(0.7) 1	(0.0) 0	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

ตารางที่ 4.2.9-6 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของกลุ่มคนทำงานบ้าน

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายได้เฉลี่ยต่อวัน	ต่ำกว่า 100 บาท	(4.5) 7	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(20.0) 6	(0.0) 0
	101 - 150 บาท	(24.5) 38	(16.7) 5	(46.7) 14	(3.3) 1	(36.7) 11	(20.0) 7
	150 - 200 บาท	(38.1) 59	(53.3) 16	(43.3) 13	(46.7) 14	(33.3) 10	(17.1) 6
	201 - 250 บาท	(22.6) 35	(20.0) 6	(6.7) 2	(36.7) 11	(6.7) 2	(40.0) 14
	251 - 300 บาท	(6.5) 10	(3.3) 1	(3.3) 1	(6.7) 2	(0.0) 0	17.1) 6
	มากกว่า 300 บาท	(3.9) 6	(3.3) 1	(0.0) 0	(6.7) 2	(3.3) 1	(5.7) 2
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
ความพึงพอใจต่อค่าจ้าง/รายได้	พอใจ	(54.8) 85	(60.0) 18	(53.3) 16	(73.3) 22	(33.3) 10	(54.3) 19
	ไม่พอใจ	(45.2) 70	(40.0) 12	(46.7) 14	(26.7) 8	(66.7) 20	(45.7) 16
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

จากตารางที่ **4.2.9-6** พบว่า ลักษณะการได้รับค่าตอบแทนของกลุ่มคนทำงานบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ร้อยละ 78.7 ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือน และร้อยละ 20.7 ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายวัน

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.1 ของทั้งหมด มีรายได้ในช่วง 151-200 บาทต่อวัน รองลงมาร้อยละ 24.5มีรายได้มากกว่า 100 บาทแต่ไม่เกิน 150 บาทต่อวัน ร้อยละ 22.6 มีรายได้มากกว่า 300 บาทต่อวัน ทั้งนี้พบว่าร้อยละ 4.5 มีรายได้ต่ำกว่า 100 บาทต่อวัน เมื่อจำแนกรายได้ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับตามภูมิภาค พบว่า ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และกรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่ำกว่า 100 บาทต่อวัน ทั้งนี้ยังพบว่าไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีรายได้มากกว่า 300 บาทต่อวันอีกด้วย

เมื่อได้สอบถามถึงความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับจากการทำงานในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างมากว่าครึ่งหนึ่งร้อยละ 54.8 ระบุว่ามีความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางมีจำนวนผู้ที่มีความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับสูงถึงร้อยละ 73.3 รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือที่ระบุว่า มีความพอใจต่อรายได้ร้อยละ 60.0 ทั้งนี้พบว่ากลุ่มที่ไม่พอใจต่อรายได้นั้น เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7

ตารางที่ 4.2.9-7 อาชีพเสริมของกลุ่มคนทำงานบ้าน

รายได้และอาชีพเสริม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีและไม่ต้องการ	(72.3) 112	(80.0) 24	(66.7) 20	(70.0) 21	(56.7) 17	(85.7) 30
ไม่มีแต่ต้องการ	(16.8) 26	(10.0) 3	(26.7) 8	(6.7) 2	(33.3) 10	(8.6) 3
มี	(11.0) 17	(10.0) 3	(6.7) 2	(23.3) 7	(10.0) 3	(5.7) 2
- รายได้ไม่แน่นอน/เป็นครั้งคราว	(10.3) 16	(10.0) 3	(6.7) 2	(100.0) 7	(10.0) 3	(2.9) 1
- รายได้ประจำ	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.9) 1
รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

การประกอบอาชีพเสริมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 72.3 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมและไม่ต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมใดๆ ร้อยละ 16.8 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมแต่ระบุว่ามีความต้องการมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้มีเพียงร้อยละ 11.0 เท่านั้นที่มีอาชีพเสริมควบคู่กับการทำงานกลุ่มคนทำงานบ้าน อย่างไรก็ตาม พบว่า รายได้ที่ได้รับนั้นไม่แน่นอนหรือมีรายได้เป็นครั้งคราวเท่านั้น

ตารางที่ 4.2.9-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มคนทำงานบ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(57.4) 89	(73.3) 22	(46.7) 14	(66.7) 20	(40.0) 12	(60.0) 21
มีปัญหา (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(42.6) 66	(26.7) 8	(53.3) 16	(33.3) 10	(60.0) 18	(40.0) 14
- ค่าตอบแทนน้อย	(32.3) 50	(13.3) 4	(40.0) 12	(23.3) 7	(43.3) 13	(40.0) 14
- งานหนัก	(20.0) 31	(6.7) 2	(20.0) 6	(6.7) 2	(43.3) 13	(22.9) 8
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(5.8) 9	(6.7) 2	(6.7) 2	(3.3) 1	(13.3) 4	(0.0) 0
- งานไม่ต่อเนื่อง	(5.8) 9	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	(22.9) 8
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(2.6) 4	(6.7) 2	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.9) 1
- ไม่มีวันหยุด	(12.3) 19	(3.3) 1	(20.0) 6	(16.7) 5	(20.0) 6	(2.9) 1
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(16.1) 25	(20.0) 6	(10.0) 3	(16.7) 5	(26.7) 8	(8.6) 3
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีสวัสดิการ	(19.4) 30	(16.7) 5	(53.3) 16	(0.0) 0	(26.7) 8	(2.9) 1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.4 ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาใดๆ ในการทำงาน ส่วนกลุ่มที่ประสบปัญหานั้นเมื่อให้ระบุถึงปัญหาที่ต้องประสบโดยระบุได้มากกว่า 1 ปัญหาโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ พบว่า ปัญหาค่าตอบแทนจากการทำงานเป็นปัญหาที่มีการระบุถึงสูงที่สุด ร้อยละ 32.3 รองลงมาได้แก่ งานหนัก ร้อยละ 20.0 ไม่มีสวัสดิการ ร้อยละ 19.4 และลาพักผ่อนไม่ได้ ร้อยละ 16.1

ตารางที่ 4.2.9-9 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มคนทำงานบ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(89.7)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(80.0)	(71.4)
	139	30	30	30	24	25
มีปัญหา	(10.3)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(20.0)	(28.6)
	16	0	0	0	6	10
- คับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท	(5.2)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(22.9)
	8	0	0	0	0	8
- เสียงดัง	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	0	0	0	0	0	0
- ทำงานกลางแจ้ง/อากาศร้อน	(3.9)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	20.0)	(0.0)
	6	0	0	0	6	0
- สถานที่ไม่สะอาด	(2.6)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(10.0)	(2.9)
	4	0	0	0	3	1
- มีฝุ่นละออง/กลิ่น/ควัน	(6.5)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(3.3)	(25.7)
	10	0	0	0	1	9
- แสงสว่างไม่เพียงพอ	(5.2)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(22.9)
	8	0	0	0	0	8
- มีแรงสั่นสะเทือน	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	0	0	0	0	0	0
- ห้องน้ำไม่เพียงพอ/สกปรก	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(3.3)	(0.0)
	0	0	0	0	1	0
- อื่นๆ	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(22.9)
	0	0	0	0	0	35
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	155	30	30	30	30	35

ส่วนปัญหาสถานที่ทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า มีเพียงร้อยละ 10.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่านั้นที่ระบุว่าประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงานนี้มีเฉพาะในกรุงเทพมหานครและภาคใต้ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 28.6 และ 20.0 ตามลำดับ

ในกลุ่มที่ประสบปัญหานั้น พบว่า ปัญหาที่มีการระบุถึงมากที่สุด ได้แก่ การทำงานในสภาพที่มีฝุ่นละออง ร้อยละ 6.5 รองลงมาได้แก่ แสงสว่างในที่ทำงานไม่เพียงพอและคับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท ร้อยละ 5.2 ของทั้งหมด

เมื่อจำแนกปัญหาเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ประสบปัญหาการทำงานกลางแจ้งท่ามกลางสภาพอากาศที่ร้อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.0 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 25.7 ระบุว่า ประสบปัญหาการทำงานท่ามกลางฝุ่นละออง

ตารางที่ 4.2.9-10 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มคนทำงานบ้านเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(57.4) 89	(73.3) 22	(46.7) 14	(66.7) 20	(40.0) 12	(60.0) 21
มีปัญหา	(42.6) 66	(26.7) 8	(53.3) 16	(33.3) 10	(60.0) 18	(40.0) 14
- ค่าตอบแทนน้อย	(21.3) 33	(3.3) 1	(6.7) 2	(23.3) 7	(33.3) 10	(37.1) 13
- งานหนัก	(2.6) 4	(0.0) 0	(10.0) 3	(0.0) 0	(3.3) 1	(0.0) 0
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(1.9) 3	(6.7) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	(0.0) 0
- งานไม่ต่อเนื่อง	(1.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	(2.9) 1
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีวันหยุด	(1.9) 3	(3.3) 1	(3.3) 1	(0.0) 0	(3.3) 1	(0.0) 0
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(3.2) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(10.0) 3	(6.7) 2	(0.0) 0
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีสวัสดิการ	(10.3) 16	(13.3) 4	(33.3) 10	(0.0) 0	(6.7) 2	(0.0) 0
รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

สำหรับปัญหาทั่วไปที่กลุ่มตัวอย่างกลุ่มคนทำงานบ้านให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ได้แก่ ค่าตอบแทนน้อย ร้อยละ 21.3 รองลงมา ได้แก่ ไม่มีสวัสดิการ ร้อยละ 10.3 ทั้งนี้ ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดที่ให้ความสำคัญกับชั่วโมงการทำงานที่มากเกินไปในแต่ละวันเป็นลำดับแรก

ตารางที่ 4.2.9-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มคนทำงานบ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน	**ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน**	(78.7) 122	(80.0) 24	(80.0) 24	(83.3) 25	(90.0) 27	(62.9) 22
	เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(21.3) 33	(20.0) 6	(20.0) 6	(16.7) 5	(10.0) 3	(37.1) 13
	- ของมีคม	(16.8) 26	(6.7) 2	(20.0) 6	(6.7) 2	(10.0) 3	(37.1) 13
	- พลัดตกจากที่สูง	(1.9) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	(6.7) 2	(0.0) 0
	- ไฟ/น้ำร้อนลวก	(9.0) 14	(6.7) 2	(13.3) 4	(13.3) 4	(0.0) 0	(11.4) 4
	- อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(1.9) 3	(0.0) 0	(6.7) 2	(0.0) 0	(3.3) 1	(0.0) 0
	- ไฟฟ้าช็อต	(0.6) 1	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	- การชน/กระแทก	(16.1) 25	(13.3) 4	(16.7) 5	(10.0) 3	(10.0) 3	(28.6) 10
	- สารเคมี	(4.5) 7	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(20.0) 7
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(90.9) 30	(100.0) 6	(100.0) 6	(60.0) 3	(100.0) 3	(92.3) 12
	อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(63.6) 21	(33.3) 2	(100.0) 6	(80.0) 4	(33.3) 1	(61.5) 8
	ทำงานในขณะไม่สบาย	(48.5) 16	(33.3) 2	(100.0) 6	(40.0) 2	(100.0) 3	(23.1) 3
	ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(21.2) 7	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(33.3) 1	(46.2) 6
	ทำงานในขณะเมาสุรา	(3.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(33.3) 1	(0.0) 0
	สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(15.2) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(40.0) 2	(0.0) 0	(23.1) 3
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 33	(100.0) 6	(100.0) 6	(100.0) 5	(100.0) 3	(100.0) 13

แรงงานกลุ่มคนทำงานบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 21.3 ของทั้งหมดระบุว่าเคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน โดยลักษณะความบาดเจ็บที่ได้รับคือ ของมีคมบาด ร้อยละ 16.8 รองลงมาร้อยละ 16.1 ได้แก่

การถูกชนและการกระแทก เมื่อพิจารณาลักษณะความบาดเจ็บที่ได้รับเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ถูกของมีคมบาดมากที่สุด คือ ร้อยละ 37.1 รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 20.0 ส่วนลักษณะความบาดเจ็บจากการชนและการกระแทก ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครประสบปัญหาดังกล่าวมากที่สุดถึงร้อยละ 28.6 และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครประสบปัญหาการสัมผัสหรือสูดดมสารเคมีร้อยละ 20.0 ในขณะที่ไม่พบกลุ่มตัวอย่างที่ประสบปัญหานี้ในพื้นที่อื่นๆ

เมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ทำให้แรงงานกลุ่มคนทำงานบ้านได้รับบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงานนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 90.9 ของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุนั้นมีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี รองลงมาได้แก่ สาเหตุจากอุปกรณ์เครื่องมือไม่เหมาะสมและการทำงานขณะที่มีเรื่องไม่สบายใจ

ตารางที่ 4.2.9-12 ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มคนทำงานบ้านประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุด	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ของมีคม	(9.7) 15	(6.7) 2	(13.3) 4	(3.3) 1	(3.3) 1	(20.0) 7
พลัดตกจากที่สูง	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
ไฟ/น้ำร้อนลวก	(3.9) 6	(0.0) 0	(3.3) 1	(10.0) 3	(0.0) 0	(5.7) 2
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
ไฟฟ้าช็อต	(0.6) 1	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
การชน/กระแทก	(4.5) 7	(10.0) 3	(3.3) 1	(3.3) 1	(6.7) 2	(0.0) 0
สารเคมี	(2.6) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(11.4) 4
รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

ตารางที่ 4.2.9-13 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มคนทำงานบ้านประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ทำงานไม่ถูกวิธี/ความประมาท	(69.7) 23	(83.3) 5	(66.7) 4	(40.0) 2	(66.7) 2	(76.9) 10
ใช้อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(18.2) 6	(16.7) 1	(33.3) 2	(40.0) 2	(0.0) 0	(7.7) 1
ทำงานในขณะไม่สบาย	(12.1) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(20.0) 1	(33.3) 1	(15.4) 2
ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(6.1) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(15.4) 2
ทำงานในขณะเมาสุรา	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
รวม	(100.0) 33	(100.0) 6	(100.0) 6	(100.0) 5	(100.0) 3	(100.0) 13

เมื่อได้สอบถามถึงการได้รับบาดเจ็บจากการทำงานที่ต้องประสบมากที่สุดในภาพรวม พบว่า ปัญหาที่ระบุถึงเป็นลำดับแรกมากที่สุดได้แก่ การถูกของมีคมบาด ร้อยละ 9.7 รองลงมายังคงได้แก่ ปัญหาการถูกชน การถูกกระแทก

ส่วนสาเหตุการได้รับอุบัติเหตุที่ประสบมากที่สุดเป็นอันดับแรกนั้น พบว่า ร้อยละ 69.7 ของทั้งหมดมีสาเหตุมากจากความประมาทและการทำงานไม่ถูกวิธี รองลงมาร้อยละ 18.2 มีสาเหตุมาจากการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตามไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคใต้ที่ได้รับบาดเจ็บจากสาเหตุของการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ไม่เหมาะสม

ตารางที่ 4.2.9-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่กลุ่มคนทำงานบ้านเคยได้รับและวิธีการแก้ไข

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงาน	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(70.3) 109	(73.3) 22	(53.3) 16	(63.3) 19	(80.0) 24	(80.0) 28
	เคย	(29.7) 46	(26.7) 8	(46.7) 14	(36.7) 11	(20.0) 6	(20.0) 7
	- อาการเกี่ยวกับตา	(8.7) 4	(12.5) 1	(7.1) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(28.6) 2
	- ระบบทางเดินหายใจและหวัด	(17.4) 8	(12.5) 1	(21.4) 3	(18.2) 2	(0.0) 0	(28.6) 2
	- โรคผิวหนัง	(28.3) 13	(12.5) 1	(28.6) 4	(9.1) 1	(50.0) 3	(57.1) 4
	- ปวดเมื่อย/ข้อ/ตะคริว	(32.6) 15	(25.0) 2	(50.0) 7	(27.3) 3	(33.3) 2	(14.3) 1
	- ปวดหัว/เวียนหัว/คลื่นไส้	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	- เป็นลม/หมดสติ/ไม่รู้สึกตัว	(10.9) 5	(0.0) 0	(7.1) 1	(0.0) 0	(16.7) 1	(42.9) 3
	- บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
วิธีการแก้ไขปัญหา	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(67.7) 105	(73.3) 22	(40.0) 12	(63.3) 19	(80.0) 24	(80.0) 28
	เคยเจ็บป่วย	(32.3) 50	(26.7) 8	(60.0) 18	(36.7) 11	(20.0) 6	(20.0) 7
	- หยุดพัก	(1.9) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(10.0) 3	(0.0) 0	(0.0) 0
	- พบแพทย์	(17.4) 27	(20.0) 6	(30.0) 9	(6.7) 2	(16.7) 5	(14.3) 5
	- ซื้อยากินเอง	(12.9) 20	(6.7) 2	(30.0) 9	(20.0) 6	(3.3) 1	(5.7) 2
	- อื่นๆ (ปล่อยให้หายเอง)	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 29.7 ของทั้งหมดเคยได้รับบาดเจ็บและได้รับความเจ็บป่วยจากการทำงาน ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 46.7 ระบุว่าเคยได้รับบาดเจ็บและความเจ็บป่วยจากการทำงาน รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางร้อยละ 36.7

ในกลุ่มที่ระบุว่าเคยได้รับบาดเจ็บและความเจ็บป่วยจากการทำงาน พบว่า ลักษณะความเจ็บป่วยที่ได้รับมากที่สุด คือ อาการปวดเมื่อยตามร่างกายและการเป็นตะคริว ร้อยละ 32.6 รองลงมา ได้แก่ อาการที่เกิดขึ้นกับผิวหนัง การแก้ไขปัญหาความเจ็บป่วย พบว่า ร้อยละ 17.4 จะไปพบแพทย์ และร้อย 12.9 จะซื้อยากินเอง

ตารางที่ 4.2.8-15 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มคนทำงานบ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ประสบปัญหา	(41.9) 65	(60.0) 18	(30.0) 9	(46.7) 14	(16.7) 5	(54.3) 19
ประสบปัญหา	(58.1) 90	(40.0) 12	(70.0) 21	(53.3) 16	(83.3) 25	(45.7) 16
- ไม่มีเงินออม	(43.2) 67	(23.3) 7	(40.0) 12	(40.0) 12	(73.3) 22	(40.0) 14
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	(15.5) 24	(10.0) 3	(16.7) 5	(3.3) 1	(20.0) 6	(25.7) 9
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน	(22.6) 35	(0.0) 0	(33.3) 10	(20.0) 6	(33.3) 10	(25.7) 9
- ไม่มีที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง	(3.2) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	(3.3) 1	(8.6) 3
- ถูกคุกคามและถูกเรียกค่าคุ้มครอง	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ถูกเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ภาวะหนี้สินในระบบ	(6.5) 10	(13.3) 4	(10.0) 3	(0.0) 0	(10.0) 3	(0.0) 0
- ภาวะหนี้สินนอกระบบ	(21.3) 33	(6.7) 2	(40.0) 12	(20.0) 6	(13.3) 4	(25.7) 9
- ภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	(1.3) 2	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.9) 1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

แรงงานกลุ่มคนทำงานบ้านร้อยละ 58.1 ของทั้งหมดระบุว่าประสบปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขาดแคลนเงินออม ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การถูกคุกคามในการประกอบอาชีพ รวมทั้งภาวะหนี้สิน ทั้งนี้พบว่าลักษณะของปัญหาที่ประสบมากที่สุด ร้อยละ 43.2 ได้แก่ การไม่มีเงินออม ซึ่งเป็นปัญหาที่แรงงานกลุ่มคนทำงานบ้านในทุกภูมิภาคประสบร่วมกันสูงที่สุด ส่วนปัญหาสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างระบุถึงมากเป็นอันดับที่สอง ได้แก่ การไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ร้อยละ 22.6 ซึ่งใกล้เคียงกับปัญหาภาวะหนี้สินนอกระบบซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 21.3 ระบุว่าประสบปัญหาดังกล่าว

ตารางที่ 4.2.9-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มคนทำงานบ้าน (เลือกตอบได้ 5 ข้อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(3.2) 5	(0.0) 0	(6.7) 2	(6.7) 2	(0.0) 0	(2.9) 1
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(11.6) 18	(6.7) 2	(3.3) 1	(23.3) 7	(0.0) 0	(22.9) 8
สิทธิในการมีวันหยุด	(21.9) 34	(23.3) 7	(30.0) 9	(33.3) 10	(13.3) 4	(11.4) 4
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(35.5) 55	(36.7) 11	(3.3) 1	(73.3) 22	(23.3) 7	(40.0) 14
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(45.8) 71	(43.3) 13	(20.0) 6	(66.7) 20	56.7) 17	42.9) 15
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(10.3) 16	(10.0) 3	(0.0) 0	(30.0) 9	(6.7) 2	(5.7) 2
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(46.5) 72	(20.0) 6	(70.0) 21	(33.3) 10	(56.7) 17	(51.4) 18
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(40.0) 62	(60.0) 18	(36.7) 11	(36.7) 11	(26.7) 8	(40.0) 14
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(32.3) 50	(56.7) 17	(26.7) 8	(30.0) 9	(26.7) 8	(22.9) 8
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(55.5) 86	(43.3) 13	(96.7) 29	(40.0) 12	(56.7) 17	(42.9) 15
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(44.5) 69	(33.3) 10	(53.3) 16	(26.7) 8	(43.3) 13	(62.9) 22
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(35.5) 55	(33.3) 10	(33.3) 10	(23.3) 7	(30.0) 9	(54.3) 19
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(34.8) 54	(36.7) 11	(50.0) 15	(23.3) 7	(50.0) 15	(17.1) 6
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(9.0) 14	(13.3) 4	(6.7) 2	(3.3) 1	(10.0) 3	(11.4) 4
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(7.7) 12	(10.0) 3	(3.3) 1	(13.3) 4	(6.7) 2	(5.7) 2
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(23.2) 36	(33.3) 10	(16.7) 5	16.7) 5	36.7) 11	14.3) 5
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(25.8) 40	(30.0) 9	(43.3) 13	(13.3) 4	(30.0) 9	(14.3) 5
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

ความต้องการได้รับความคุ้มครองด้านที่กลุ่มตัวอย่างแรงงานกลุ่มคนทำงานบ้านต้องการและระบุถึงร่วมกันมากที่สุดโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ พบว่า ร้อยละ 55.5 ของทั้งหมด ต้องการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับเงินทดแทนเมื่อประสบอุบัติเหตุหรืออันตราย รองลงมาได้แก่ ความต้องการคุ้มครองด้านการได้รับค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายและการได้รับสิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง

ตารางที่ 4.2.9-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มคนทำงานบ้านต้องการมากเป็นลำดับแรก

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(3.9) 6	(3.3) 1	(0.0) 0	(10.0) 3	(0.0) 0	(5.7) 2
สิทธิในการมีวันหยุด	(7.1) 11	(10.0) 3	(16.7) 5	(10.0) 3	(0.0) 0	(0.0) 0
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(11.0) 17	(13.3) 4	(0.0) 0	(33.3) 10	(0.0) 0	(8.6) 3
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(7.7) 12	(10.0) 3	(10.0) 3	(10.0) 3	(6.7) 2	(2.9) 1
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(1.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	(0.0) 0	(2.9) 1
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(14.2) 22	(0.0) 0	(33.3) 10	(3.3) 1	(20.0) 6	(14.3) 5
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(5.8) 9	(3.3) 1	(3.3) 1	(3.3) 1	(6.7) 2	(11.4) 4
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(3.9) 6	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	(3.3) 1	11.4) 4
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(9.0) 14	(6.7) 2	(10.0) 3	(0.0) 0	(13.3) 4	(14.3) 5
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(5.8) 9	(13.3) 4	(3.3) 1	(3.3) 1	(3.3) 1	(5.7) 2
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(4.5) 7	(6.7) 2	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(11.4) 4
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(5.2) 8	(6.7) 2	(0.0) 0	(3.3) 1	(16.7) 5	(0.0) 0
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(2.6) 4	(6.7) 2	(0.0) 0	(3.3) 1	(3.3) 1	(0.0) 0
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(1.9) 3	(3.3) 1	(0.0) 0	(6.7) 2	(0.0) 0	(0.0) 0
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(6.5) 10	(3.3) 1	(6.7) 2	(0.0) 0	16.7) 5	5.7) 2

ตารางที่ 4.2.9-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มคนทำงานบ้านต้องการมากเป็นลำดับแรก (ต่อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(9.0) 14	(13.3) 4	(13.3) 4	(3.3) 1	(10.0) 3	(5.7) 2
รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก ร้อยละ 14.2 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต้องการได้รับสิทธิในการได้รับค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย รองลงมาร้อยละ 11.0 ต้องการได้รับค่าจ้างในกรณีทำงานในวันหยุด

ตารางที่ 4.2.9-18 ความช่วยเหลือที่กลุ่มคนทำงานบ้านต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
จัดหางาน/มีงานต่อเนื่อง/งานที่มั่นคง	(7.7) 12	(10.0) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.3) 1	(22.9) 8
ค่ารักษาพยาบาล/ตรวจสุขภาพ/ประกันสุภาพ	(9.0) 14	(3.3) 1	(23.3) 7	(6.7) 2	(3.3) 1	(8.6) 3
เงินกู้ยืม/เงินลงทุน	(13.6) 21	(10.0) 3	(10.0) 3	(36.7) 11	(3.3) 1	(8.6) 3
ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน	(1.9) 3	(0.0) 0	(3.3) 1	(0.0) 0	(3.3) 1	(2.9) 1
ค่าแรง/ค่าจ้าง/ค่าล่วงเวลา	(31.6) 49	(33.3) 10	(23.3) 7	(30.0) 9	(56.7) 17	(17.1) 6
การศึกษาบุตร/สงเคราะห์บุตร/คลอดบุตร	(1.3) 2	(0.0) 0	(6.7) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
กำหนดราคาซื้อขาย	(2.6) 4	(0.0) 0	(3.3) 1	(6.7) 2	(3.3) 1	(0.0) 0
ควบคุมราคาสินค้า/น้ำมัน/ค่าครองชีพ	(3.9) 6	(3.3) 1	(6.7) 2	(10.0) 3	(0.0) 0	(0.0) 0
เงินทดแทนในกรณีทุพพลภาพ/เสียชีวิต	(3.2) 5	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(6.7) 2	(5.7) 2
หนี้สิน	(0.7) 1	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
อื่นๆ	(12.9) 20	(33.3) 10	(20.0) 6	(0.0) 0	(16.7) 5	(34.3) 12
รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

ความช่วยเหลือที่แรงงานกลุ่มคนทำงานบ้านต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรกเพื่อให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพ พบว่า ร้อยละ 31.6 ต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือรายได้จากการทำงาน รวมทั้งการได้รับค่าล่วงเวลากรณีทำงานเกินกว่าเวลาปกติ รองลงมาร้อยละ 13.6 ต้องการเงินกู้เพื่อการประกอบอาชีพ ทั้งนี้พบว่า ความต้องการได้รับความช่วยเกี่ยวกับค่าตอบแทนนั้นเป็นความต้องการที่ระบุถึงสูงที่สุดในเกือบทุกภูมิภาค ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางที่ต้องการเงินกู้ยืมสูงที่สุดถึงร้อยละ 36.7 และกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพที่ต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดหางานและการมีงานทำที่ต่อเนื่องมากที่สุด คือ ร้อยละ 22.9

ตารางที่ 4.2.9-19 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบและความต้องการลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ.ประกันสังคม ของกลุ่มคนทำงานบ้าน

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(49.0) 76	(66.7) 20	(20.0) 6	(63.3) 19	(36.7) 11	(57.1) 20
ต้องการ	(51.0) 79	(33.3) 10	(80.0) 24	(36.7) 11	(63.3) 19	(42.9) 15
- กรณีเจ็บป่วย	(87.3) 69	(80.0) 8	(95.8) 23	(81.8) 9	(94.7) 18	(73.3) 11
- กรณีคลอดบุตร	(1.3) 1	(10.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- กรณีทุพพลภาพ	(3.8) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(9.1) 1	(0.0) 0	(13.3) 2
- กรณีเสียชีวิต	(2.5) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(13.3) 2
- กรณีสงเคราะห์บุตร	(1.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(9.1) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
- กรณีชราภาพ	(2.5) 2	(10.0) 1	(4.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- กรณีว่างงาน	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 79	(100.0) 10	(100.0) 24	(100.0) 11	(100.0) 19	(100.0) 15
จำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือน	**147.7**	**155.0**	**153.3**	**159.1**	**129.5**	**148.7**
รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

แรงงานกลุ่มคนทำงานบ้านร้อยละ 51.0 ของทั้งหมดต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมในการเงินจ่ายสมทบ ทั้งนี้พบว่าแรงงานกลุ่มคนทำงานบ้านในภาคเหนือและภาคใต้ต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมถึงร้อยละ 80.0 และร้อยละ 63.3 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ต้องการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคมจะพบว่า ความคุ้มครองที่แรงงานมีความต้องการมากที่สุดทั้งในภาพรวมของประเทศและรายภูมิภาคจะเป็นเรื่องของการรักษาพยาบาลในกรณี

เจ็บป่วย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 87.3 ทั้งนี้พบว่าจำนวนเงินสมทบเฉลี่ยที่สามารถจ่ายได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ เดือนละ 148 บาท โดยกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางเป็นกลุ่มที่สามารถจ่ายเงินสมทบต่อเดือนได้สูงที่สุด รองลงมาคือภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.9-20 ความต้องการการฝึกอบรม/อาชีพเสริม

ความต้องการฝึกอบรม/อาชีพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(74.2) 115	(56.7) 17	(60.0) 18	(86.7) 26	(76.7) 23	(88.6) 31
- ไม่มีเวลาว่าง	(49.7) 77	(30.0) 9	(50.0) 15	(63.3) 19	(66.7) 20	(40.0) 14
- รายได้เพียงพอแล้ว/งานที่ทำดีอยู่แล้ว	(14.8) 23	(20.0) 6	(3.3) 2	(13.3) 4	(3.3) 1	(28.6) 10
- อายุมากแล้วไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	(7.1) 11	(0.0) 0	(0.0) 0	(6.7) 2	(6.7) 2	(20.0) 7
- อื่น ๆ	(2.6) 4	(26.7) 2	(6.7) 1	(3.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
ต้องการ	(25.8) 40	(43.3) 13	(40.0) 12	(13.3) 4	(23.3) 7	(11.4) 4
- อบรมด้านการเกษตร	(3.9) 6	(0.0) 0	(3.3) 1	(3.3) 1	(10.0) 3	(2.9) 1
- การฝึกทำอาหาร/ทำขนม	(5.8) 9	(13.3) 4	(6.7) 2	(6.7) 2	(0.0) 0	((2.9) 1
- อบรมความรู้ด้านช่าง (ซ่อมรถ,เสริมสวย ฯลฯ)	(7.8) 12	(16.7) 5	1(3.3) 4	(0.0) 0	(10.0) 3	2.9) 1
- งานประดิษฐ์/งานฝีมือ	(3.2) 5	(0.0) 0	(6.7) 2	(3.3) 1	(0.0) 0	2.9) 1
- อื่น ๆ	(5.2) 8	(13.3) 4	(10.0) 3	(0.0) 0	(3.3) 1	(0.0) 0
รวม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

กลุ่มตัวอย่างแรงงานกลุ่มคนทำงานบ้านร้อยละ 74.2 ของทั้งหมดระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรมและไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะประกอบอาชีพเสริมจากการทำงานกลุ่มคนทำงานบ้าน

ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมนั้น เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือร้อยละ 43.3 รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ต้องการฝึกอาชีพร้อยละ 40.0 เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการได้รับการฝึกฝนอาชีพระบุถึงวิชาชีพที่ต้องการได้รับการฝึกอบรม พบว่า มีความต้องการได้รับการฝึกอาชีพช่างต่างๆ มากที่สุดเกือบทุกภูมิภาค ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือที่ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดต้องการฝึกวิชาชีพในลักษณะดังกล่าว

ตารางที่ 4.2.9-21 สวัสดิการสังคมที่กลุ่มคนทำงานบ้านได้รับหรือเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

องค์กร/โครงการ/กลุ่ม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ได้เป็นสมาชิก/ไม่ได้ใช้บริการ	(81.9) 127	(70.0) 21	(63.3) 19	(100.0) 30	(86.7) 26	(88.6) 31
เป็นสมาชิก/ใช้บริการ	(18.1) 28	(30.0) 9	(36.7) 11	(0.0) 0	13.3) 4	(11.4) 4
- ธนาคารของรัฐ (ออมสิน,ธกส., เอสเอ็มอีแบงค์)	(10.7) 3	(33.3) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- สหกรณ์	(10.7) 3	(11.1) 1	(9.1) 1	(0.0) 0	(25.0) 1	(0.0) 0
- โครงการบ้านเอื้ออาทร	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/สะสมทรัพย์	(10.7) 3	(22.2) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(25.0) 1	(0.0) 0
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	(32.1) 9	(33.3) 3	(27.3) 3	(0.0) 0	(25.0) 1	(50.0) 2
- กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ	(3.6) 1	(11.1) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- อื่น ๆ	(17.9) 5	(33.3) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(50.0) 2
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 155	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 30	(100.0) 35

การได้รับสวัสดิการสังคมหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือใช้บริการโครงการต่างๆ พบว่า มีเพียงร้อยละ 18.1 เท่านั้นที่สามารถเข้าถึงกลุ่มสวัสดิการต่างๆ อย่างไรก็ตามไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคกลางที่สามารถเข้าถึงกลุ่มสวัสดิการใดๆ ได้

เมื่อจำแนกตามกลุ่มสวัสดิการต่างๆ ที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าถึง พบว่า ร้อยละ 32.1 เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ร้อยละ 32.1 ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครเป็นสมาชิกกลุ่มดังกล่าวสูงที่สุดถึงร้อยละ 50.0

4.2.10 กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

ตารางที่ 4.2.10-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
เพศ	ชาย	(63.4) 435	(55.0) 82	(73.8) 149	(54.8) 74	(80.0) 80	(50.0) 50
	หญิง	(36.6) 251	(45.0) 67	(26.2) 53	(45.2) 61	(20.0) 20	(50.0) 50
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100
อายุ	ไม่เกิน 20 ปี	(3.6) 25	(4.0) 6	(1.0) 2	(0.7) 1	(7.0) 7	(9.0) 9
	21-40 ปี	(58.9) 404	(69.8) 104	(54.5) 110	(60.7) 82	(51.0) 51	(57.0) 57
	41 - 60 ปี	(35.7) 245	(25.5) 38	(42.1) 85	(37.8) 51	(41.0) 41	(30.0) 30
	ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป	(1.8) 12	(0.7) 1	(2.5) 5	(0.7) 1	(1.0) 1	(4.0) 4
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	100.0) 100	(100.0) 100
	อายุเฉลี่ย	**37.9**	**35.5**	**40.0**	**38.5**	**37.5**	**36.8**
สถานภาพสมรส	โสด	(21.4) 147	(31.5) 47	(11.9) 24	(19.3) 26	(23.0) 23	(27.0) 27
	สมรส	(73.6) 505	(60.4) 90	(86.6) 175	(73.3) 99	(74.0) 74	(67.0) 67
	แยกกันอยู่/หย่า/หม้าย	(5.0) 34	(8.1) 12	(1.5) 3	(7.4) 10	(3.0) 3	(6.0) 6
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100
การอุปการะบุคคลอื่น	**ไม่มี**	(14.3) 148	(24.8) 37	(18.3) 37	(12.6) 17	13.0) 13	(44.0) 44
	มี	(85.7) 588	(75.2) 112	(81.7) 165	(87.4) 118	(87.0) 87	(56.0) 56
	- บิดา/มารดา	(31.6) 186	(36.9) 55	(16.3) 33	(40.0) 54	(31.0) 31	(13.0) 13
	- บุตร	(75.2) 442	(58.4) 87	(71.8) 145	(74.8) 101	(68.0) 68	(41.0) 41
	- ญาติพี่น้อง	(7.3) 50	(7.4) 11	(4.0) 8	(3.7) 5	(13.0) 13	(13.0) 13
	ผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

แรงงานรับจ้างทั่วไปที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 686 ราย ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 63.4 เป็นเพศชาย ทั้งนี้ส่วนใหญ่มีกลุ่มอายุอยู่ระหว่าง 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.9 รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.7 และพบว่ามีแรงงานร้อยละ 1.8 ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นรายภาคจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 41-60 ปี

ร้อยละ 73.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสมรสหรือมีคู่และยังคงอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 21.4 มีสถานภาพโสด

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 85.7 ระบุว่ามีผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู เมื่อจำแนกความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.2 เป็นบุตรของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาได้แก่ บิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครมีภาระต้องอุปการะบุคคลอื่นน้อยที่สุด คือร้อยละ 56.0

ตารางที่ 4.2.10-2 ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัยของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัย		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	(3.1) 21	(2.7) 4	(2.5) 5	(1.5) 2	(1.0) 1	(9.0) 9
	ประถมศึกษา	(58.0) 398	(26.9) 40	(77.2) 156	(67.4) 91	(67.0) 67	(44.0) 44
	มัธยมศึกษาตอนต้น	(17.1) 117	(19.5) 29	(14.4) 29	(15.6) 21	(15.0) 15	(23.0) 23
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	(12.5) 86	(25.5) 38	(3.0) 6	(5.9) 8	(15.0) 15	(19.0) 19
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	(4.7) 32	(10.1) 15	(2.5) 5	(5.9) 8	(1.0) 1	(3.0) 3
	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	(4.7) 32	(15.4) 23	(0.5) 1	(3.7) 5	(1.0) 1	(2.0) 2
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100
จังหวัดที่อยู่อาศัย	จังหวัดเดียวกับทะเบียนบ้าน	(88.1) 604	(94.0) 140	(94.6) 191	(97.8) 132	(92.0) 92	(49.0) 49
	คนละจังหวัดกับทะเบียนบ้าน	(12.0) 82	(6.0) 9	(5.5) 11	(2.2) 3	(8.0) 8	(51.0) 51
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 58.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 17.1 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ในด้านของการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.1 มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเป็นที่อยู่เดียวกับที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างแรงงานรับจ้างทั่วไปส่วนใหญ่มิได้มีการ

ย้ายถิ่นฐานไปประกอบอาชีพนอกภูมิลำเนาของตนเอง อย่างไรก็ตามพบว่า ในเขตกรุงเทพมหานครพบกลุ่มตัวอย่างที่มีการเคลื่อนย้ายถิ่นสูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ นั่นคือร้อยละ 51.0

ตารางที่ 4.2.10-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการทำงาน	แรงงานก่อสร้าง	(53.4) 366	(28.9) 43	(90.1) 182	(25.2) 34	62.0) 62	(45.0) 45
	รับเหมาก่อสร้างรายย่อย	(10.6) 71	(16.1) 24	(0.0) 0	(14.1) 19	12.0) 12	(16.0) 16
	ค้าขายของชำรายย่อย	(15.5) 106	(37.6) 56	(3.0) 6	(19.3) 26	(4.0) 4	(14.0) 14
	อื่นๆ	(20.8) 143	(17.4) 26	(6.9) 14	(41.5) 56	(22.0) 22	(25.0) 25
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	100.0) 100	(100.0) 100
ลักษณะการจ้างงาน	ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	(21.6) 148	(43.6) 65	(4.5) 9	(46.7) 63	(3.0) 3	(8.0) 8
	ช่วยธุรกิจของครัวเรือน	(1.2) 8	(2.7) 4	(0.0) 0	(0.7) 1	(0.0) 0	(3.0) 3
	เป็นนายจ้าง	(5.7) 39	(10.1) 15	(0.0) 0	(14.1) 19	(2.0) 2	(3.0) 3
	รับจ้าง	(65.9) 452	(37.6) 56	94.6) 191	(36.3) 49	(81.0) 81	(75.0) 75
	งานรับเหมาช่วง	(5.7) 39	(6.0) 9	(1.0) 2	(2.2) 3	(14.0) 14	(11.0) 11
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100
สถานที่ทำงาน	ทำที่บ้านหรือบริเวณบ้าน	(12.4) 85	(25.5) 38	(1.5) 3	(25.9) 35	(2.0) 2	(7.0) 7
	ทำนอกบ้านเป็นหลักแหล่ง	(30.0) 206	(51.0) 76	(16.8) 34	(23.0) 31	(36.0) 36	(29.0) 29
	ทำนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง	(57.6) 395	(23.5) 35	(81.7) 165	(51.1) 69	(62.0) 62	(64.0) 64
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

ตารางที่ 4.2.10-3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป (ต่อ)

ลักษณะการทำงาน		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
แหล่งเงินทุน	ใช้เฉพาะแรงงาน(ไม่ใช้ทุน)	(76.1) 522	(53.7) 80	(95.5) 193	(51.9) 70	(90.0) 90	(89.0) 89
	ลงทุนเอง	(20.9) 143	(38.9) 58	(4.5) 9	(41.5) 56	(9.0) 9	(11.0) 11
	มีคนลงทุนให้	(0.6) 4	(2.0) 3	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0
	กู้เงินมาลงทุน	(2.5) 17	(5.4) 8	(0.0) 0	(6.7) 9	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อจำแนกตามลักษณะการทำงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 53.4 เป็นแรงงานก่อสร้าง เมื่อจำแนกตามลักษณะสถานที่ทำงาน ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.6 ทำงานนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง ทั้งนี้ส่วนใหญ่คือร้อยละ 76.1 เป็นแรงงานรับจ้างที่ใช้เฉพาะแรงงานไม่ต้องใช้ทุน

ตารางที่ 4.2.10-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
วันทำงานต่อเดือน	น้อยกว่า 20 วัน	(4.8) 33	(1.3) 2	(3.5) 7	(0.0) 0	(20.0) 20	(3.6) 4
	20-25 วัน	(12.8) 88	(17.5) 26	(26.7) 54	(0.7) 1	(38.0) 38	(21.8) 24
	มากกว่า 25 วัน	(82.4) 565	(81.2) 121	(69.8) 141	(99.3) 134	(42.0) 42	(74.5) 82
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 110
	ค่าเฉลี่ย	**26.8**	**27.9**	**26.1**	**29.4**	**22.8**	**26.7**
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน	น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	(10.2) 70	(6.0) 9	(6.9) 14	(0.7) 1	(40.0) 40	(6.4) 7
	8 ชั่วโมง	(56.3) 386	(34.9) 52	(90.6) 183	(40.0) 54	(58.0) 58	(38.2) 42
	มากกว่า 8 ชั่วโมง ไม่เกิน 12 ชั่วโมง	(28.7) 197	(49.7) 74	(2.5) 5	(48.1) 65	(2.0) 2	(51.8) 57
	มากกว่า 12 ชั่วโมง	4.8) 33	(9.4) 14	(0.0) 0	(11.1) 15	(0.0) 0	(3.6) 4
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 110
	ค่าเฉลี่ย	**8.7**	**9.4**	**8.0**	**9.8**	**7.2**	**9.4**

ตารางที่ 4.2.10-4 วันทำงานและการลาของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป (ต่อ)

วันทำงานและเวลาการลา		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การพักผ่อนระหว่างการทำงาน	ไม่มี	(15.3) 105	(22.2) 33	(3.0) 6	(17.8) 24	(9.0) 9	(35.5) 39
	มี	(84.7) 581	(77.9) 116	(97.0) 196	(82.2) 111	(91.0) 91	(64.6) 71
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 110
การลาโดยได้รับค่าจ้าง (กรณีมีนายจ้าง)	ลาพักผ่อน	(2.1) 10	(14.3) 8	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(2.6) 2
	ลากิจ	(1.8) 8	(14.3) 8	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.4) 1
	ลาป่วย	(2.4) 11	(17.9) 10	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.4) 1
	สามารถลาพักผ่อน ลากิจ และลาป่วยได้ แต่ไม่ได้รับค่าจ้าง	(93.6) 423	(53.6) 30	(100.0) 191	(100.0) 49	(100.0) 81	(94.7) 71
	รวมจำนวนผู้มีนายจ้าง	(100.0) 452	(100.0) 56	(100.0) 191	(100.0) 49	(100.0) 81	(100.0) 75

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 82.4 มีจำนวนวันทำงานตั้งแต่ 25 วันต่อเดือนขึ้นไป โดยกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางร้อยละ 99.3 เป็นผู้ที่ทำงานตั้งแต่ 25 วันต่อเดือนขึ้นไป ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีจำนวนวันเฉลี่ยในการทำงานน้อยกว่าภูมิภาคอื่น คือ มีจำนวนเฉลี่ยต่อเดือนที่ 22.8 วัน

เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.3 ระบุว่ามีจำนวนชั่วโมงการทำงานตามปกติ คือ จำนวน 8 ชั่วโมงต่อวัน ทั้งนี้ไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางที่ต้องทำงานเกิน 12 ชั่วโมงต่อวัน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 84.7 มีเวลาพักระหว่างการทำงาน ส่วนการลาโดยได้รับค่าจ้างนั้น พบว่า มีเพียงกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครที่สามารถลาโดยได้รับค่าจ้างในกรณีลาพักผ่อน ร้อยละ 77.3 ลากิจและลาป่วยร้อยละ 0.9 เท่ากันทั้งสองกรณี

ตารางที่ 4.2.10-5 ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายชิ้น	(3.9) 27	(4.7) 7	(0.0) 0	(0.7) 1	4.0) 4	15.0) 15
รายวัน	(76.4) 524	(65.8) 98	(98.0) 198	(78.5) 106	(62.0) 62	(60.0) 60
รายสัปดาห์และรายเดือน	(12.1) 83	(16.8) 25	(1.5) 3	(4.4) 6	(24.0) 24	(23.0) 23

ตารางที่ 4.2.10-5 ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป (ต่อ)

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
อื่นๆ	(7.6) 52	(12.8) 19	(0.5) 1	(16.3) 22	(10.0) 10	(2.0) 2
รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

ตารางที่ 4.2.10-6 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

รายได้และความพึงพอใจ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
รายได้เฉลี่ยต่อวัน	ต่ำกว่า 100 บาท	(0.4) 3	(1.3) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0
	101 - 150 บาท	(15.2) 104	(24.8) 37	(12.9) 26	(20.7) 28	(5.0) 5	(8.0) 8
	151-200 บาท	(26.4) 181	(18.1) 27	(27.7) 56	(29.6) 40	(29.0) 29	(29.0) 29
	201 - 250 บาท	(23.5) 161	(15.4) 23	(45.1) 91	(4.4) 6	(27.0) 27	(14.0) 14
	251-300 บาท	(17.6) 121	(13.4) 20	(10.9) 22	(17.8) 24	29.0) 29	26.0) 26
	มากกว่า 300 บาท	(16.9) 116	(26.8) 40	(3.5) 7	(27.4) 37	(9.0) 9	(23.0) 23
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100
ความพึงพอใจต่อค่าจ้าง/รายได้	พอใจ	(52.2) 358	(63.1) 94	(48.5) 98	(44.4) 60	(49.0) 49	57.0) 57
	ไม่พอใจ	(47.8) 328	(36.9) 55	(51.5) 104	(55.6) 75	(51.0) 51	(43.0) 43
	รวม	100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

จาก**ตารางที่ 4.2.10-6** พบว่า ลักษณะการได้รับค่าตอบแทนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 76.4 ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายวัน รองลงมาร้อยละ 12.1 เป็นแรงงานรับจ้างที่ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายสัปดาห์ ทุกครึ่งเดือน หรือรายเดือน ส่วนรายได้ที่กลุ่มตัวอย่างแรงงานรับจ้างทั่วไปได้รับนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 26.4 ของทั้งหมด มีรายได้ในช่วง 151-200 บาทต่อวัน รองลงมาร้อยละ 23.5 มีรายได้ในช่วง 201-250 เมื่อได้สอบถามถึงความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับจากการทำงานในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 47.8 ระบุว่ามีความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือมีจำนวนผู้ที่มีความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับสูงถึงร้อยละ 63.1 รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครที่ระบุว่า มีความพอใจต่อรายได้ร้อยละ 57.0

ตารางที่ 4.2.10-7 อาชีพเสริมของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

อาชีพเสริม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีและไม่ต้องการ	(61.8) 424	(74.5) 111	(51.0) 103	(74.1) 100	(43.0) 43	67.0) 67
ไม่มีแต่ต้องการ	(19.5) 134	(12.1) 18	(27.7) 56	(11.1) 15	(25.0) 25	(20.0) 20
มี	(18.7) 128	(13.4) 20	(21.3) 43	(14.8) 20	(32.0) 32	(13.0) 13
- รายได้ไม่แน่นอน/เป็นครั้งคราว	(17.6) 121	(12.1) 18	(20.3) 41	(100.0) 20	(31.0) 31	(11.0) 11
- รายได้ประจำ	(1.0) 7	(1.3) 2	(1.0) 2	(0.0) 0	(1.0) 1	(2.0) 2
รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

การประกอบอาชีพเสริมของกลุ่มตัวอย่างแรงงานรับจ้างทั่วไป พบว่า ร้อยละ 61.8 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมและไม่ต้องการที่จะประกอบอาชีพเสริมใดๆ อีก ร้อยละ 19.5 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพเสริมแต่ระบุว่ามีความต้องการมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 18.7 มีอาชีพเสริมควบคู่กับการทำงานรับจ้างทั่วไป อย่างไรก็ตาม พบว่า รายได้ที่ได้รับนั้นไม่แน่นอนหรือมีรายได้เป็นครั้งคราวเท่านั้น

ตารางที่ 4.2.10-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(56.9) 390	(69.1) 103	(49.5) 100	(50.4) 68	(58.0) 58	(61.0) 61
มีปัญหา(เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(43.1) 296	(30.9) 46	(50.5) 102	(49.6) 33	(42.0) 42	(39.0) 39
- ค่าตอบแทนน้อย	(32.2) 221	(19.5) 29	(39.6) 80	(40.7) 55	(31.0) 31	(26.0) 26
- งานหนัก	(23.6) 162	(6.0) 9	(35.2) 71	(19.3) 26	(38.0) 38	(18.0) 18
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(3.4) 23	(6.7) 10	(2.0) 4	(0.7) 1	(4.0) 4	(4.0) 4
- งานไม่ต่อเนื่อง	(20.0) 137	(11.4) 17	(29.2) 59	(15.6) 21	(25.0) 25	(15.0) 15
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(3.6) 25	(2.7) 4	(4.0) 8	(7.4) 10	(1.0) 1	(2.0) 2
- ไม่มีวันหยุด	(5.3) 36	(9.4) 14	(2.5) 5	(8.9) 12	(0.0) 0	(5.0) 5

ตารางที่ 4.2.10-8 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(11.8) 81	(10.7) 16	(5.9) 12	(19.3) 26	(11.0) 11	(16.0) 16
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.7) 5	(0.7) 1	(0.5) 1	(0.0) 0	(2.0) 2	(1.0) 1
- ไม่มีสวัสดิการ	(17.1) 117	(22.2) 33	(31.2) 63	(0.0) 0	(13.0) 13	(8.0) 8
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.9 ระบุว่า ไม่ประสบปัญหาใดๆ ในการทำงาน ส่วนกลุ่มที่ประสบปัญหานั้นเมื่อให้ระบุถึงปัญหาที่ต้องประสบโดยระบุได้มากกว่า 1 ปัญหาโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ พบว่า ปัญหาค่าตอบแทนจากการทำงานเป็นปัญหาที่มีการระบุถึงสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัญหาการทำงานหนัก การไม่มีสวัสดิการ และการทำงานโดยไม่มีวันหยุด

เมื่อพิจารณาปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคประสบ พบว่า ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกภูมิภาคระบุถึงมากที่สุดได้แก่ ปัญหาค่าตอบแทนจากการทำงาน ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้เท่านั้นที่ระบุถึงปัญหาการทำงานหนัก

ตารางที่ 4.2.10-9 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(52.0) 357	(70.5) 105	(56.4) 114	(44.4) 60	(36.0) 36	(42.0) 42
มีปัญหา	(48.0) 329	(29.5) 44	(43.6) 88	(55.6) 75	(64.0) 64	(58.0) 58
- คับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท	(4.2) 29	(3.4) 5	(0.5) 1	(7.4) 10	(2.0) 2	(11.0) 11
- เสียงดัง	(13.6) 93	(16.1) 24	(5.0) 10	(13.3) 18	(18.0) 18	(23.0) 23
- ทำงานกลางแจ้ง/อากาศร้อน	(35.7) 245	(19.5) 29	(40.1) 81	(31.1) 42	(60.0) 60	(33.0) 33
- สถานที่ไม่สะอาด	(12.0) 82	(0.7) 1	(7.9) 16	(20.0) 27	(21.0) 21	(17.0) 17
- มีฝุ่นละออง/กลิ่น/ควัน	(32.8) 225	(26.2) 39	(27.2) 55	(44.4) 60	(26.0) 26	(45.0) 45
- แสงสว่างไม่เพียงพอ	(0.9) 6	(1.3) 2	(0.0) 0	(0.7) 1	(1.0) 1	(2.0) 2

ตารางที่ 4.2.10-9 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
- มีแรงสั่นสะเทือน	(3.4) 23	(2.7) 4	(1.0) 2	(5.2) 7	(0.0) 0	(10.0) 10
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

ร้อยละ 48.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดระบุว่าประสบปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงาน ทั้งนี้ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างประสบร่วมกันในภาพรวม ได้แก่ ปัญหาการทำงานกลางแจ้ง ร้อยละ 35.7 การทำงานท่ามกลางฝุ่นละอองและกลิ่นควัน ร้อยละ 32.8

ตารางที่ 4.2.10-10 ปัญหาทั่วไปที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไปเห็นว่ามีความสำคัญเป็นลำดับแรก

ปัญหาทั่วไป	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่มีปัญหา	(56.6) 388	(67.8) 101	(49.5) 100	(50.4) 68	(58.0) 58	(61.0) 61
มีปัญหา	(43.4) 298	(32.2) 48	(50.5) 102	(49.6) 67	(42.0) 42	(39.0) 39
- ค่าตอบแทนน้อย	(16.2) 111	(12.8) 19	(19.3) 39	(21.5) 29	(7.0) 7	(17.0) 17
- งานหนัก	(7.9) 54	(0.7) 1	(9.4) 19	(4.4) 6	(19.0) 19	(9.0) 9
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(0.9) 6	(1.3) 2	(0.5) 1	(0.0) 0	(2.0) 2	(1.0) 1
- งานไม่ต่อเนื่อง	(9.3) 64	(5.4) 8	(13.4) 27	(12.6) 17	(8.0) 8	(4.0) 4
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(0.7) 5	(0.7) 1	(0.0) 0	(3.0) 4	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีวันหยุด	(1.3) 9	(4.0) 6	(0.0) 0	(0.7) 1	(0.0) 0	(2.0) 2
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(2.3) 16	(0.7) 1	(0.0) 0	(7.4) 10	(2.0) 2	(3.0) 3
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.2) 1	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
- ไม่มีสวัสดิการ	(4.7) 32	(6.0) 9	(7.9) 16	(0.0) 0	(4.0) 4	(3.0) 3
- อื่น ๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

สำหรับปัญหาทั่วไปที่กลุ่มตัวอย่างแรงงานรับจ้างทั่วไปให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ได้แก่ ค่าตอบแทนน้อย ร้อยละ 16.2 รองลงมาได้แก่ งานไม่ต่อเนื่อง ร้อยละ 9.3 ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ในแต่ละภูมิภาคให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกด้วยเช่นกัน ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เป็นว่า ค่าตอบแทนที่กลุ่มตัวอย่างได้รับในปัจจุบันนั้นไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ทำให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับประเด็นค่าตอบแทนมากที่สุด

ตารางที่ 4.2.10-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ปัญหาการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน	**ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน**	(74.2) 509	(75.8) 113	(79.2) 160	(65.1) 190	(65.0) 65	(76.0) 76
	เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(25.8) 177	(24.8) 37	(20.8) 42	(28.2) 38	(35.0) 35	(25.0) 25
	- ของมีคม	(18.1) 124	(16.1) 24	(17.8) 36	(17.8) 52	(29.0) 29	(16.0) 16
	- พลัดตกจากที่สูง	(10.9) 75	(8.7) 13	(14.9) 30	(0.0) 0	(22.0) 22	(7.0) 7
	- ไฟ/น้ำร้อนลวก	(1.9) 13	(4.7) 7	(0.0) 0	(5.5) 16	(0.0) 0	(1.0) 1
	- อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(8.0) 55	(14.1) 21	(6.4) 13	(9.9) 29	(10.0) 10	(4.0) 4
	- ไฟฟ้าช็อต	(2.8) 19	(2.7) 4	(0.0) 0	(8.2) 11	(0.0) 0	(4.0) 4
	- การชน/กระแทก	(16.5) 113	(16.1) 24	(18.3) 37	(7.2) 21	(23.0) 23	(14.0) 14
	- สารเคมี	(2.5) 17	(2.0) 3	(0.0) 0	(8.2) 24	(10.0) 10	(3.0) 3
	- อื่น ๆ	(2.3) 16	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(10.0) 10	(3.0) 3
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 292	(100.0) 100	(100.0) 100

ตารางที่ 4.2.10-11 ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(80.8) 143	(75.7) 28	(83.3) 35	(81.6) 31	(91.4) 32	(68.0) 17
	อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(53.1) 94	(67.6) 25	(71.4) 30	(26.3) 10	(57.1) 20	(36.0) 9
	ทำงานในขณะไม่สบาย	(35.0) 62	(27.0) 10	64.3) 27	(15.8) 6	(42.9) 15	(16.0) 4
	ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(27.7) 49	(16.2) 6	(19.1) 8	(0.0) 0	(74.3) 26	(36.0) 9
	ทำงานในขณะเมาสุรา	(9.6) 17	(5.4) 2	(19.1) 8	(0.0) 0	17.1) 6	4.0) 1
	สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(34.5) 61	(54.1) 20	(42.9) 18	(15.8) 6	(17.1) 6	(44.0) 11
	อื่น ๆ	(1.7) 3	(5.4) 2	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(4.0) 1
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 177	(100.0) 37	(100.0) 42	(100.0) 38	(100.0) 35	(100.0) 25

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 25.8 ของทั้งหมดระบุว่าเคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคใต้เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานมากกว่าภูมิภาคอื่นๆ

ลักษณะการบาดเจ็บที่ได้รับจากการทำงานที่ระบุถึงมากที่สุด ได้แก่ การถูกของมีคมบาด ร้อยละ 18.1 รองลงมาได้แก่ การถูกชนและถูกกระแทก ร้อยละ 16.5

เมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ทำให้แรงงานรับจ้างทั่วไปได้รับบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงานนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 80.8 ของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุนั้นมีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี รองลงมาได้แก่ สาเหตุจากอุปกรณ์เครื่องมือไม่เหมาะสม การทำงานขณะที่ไม่สบายและการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม

ตารางที่ 4.2.10-12 ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไปประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุด	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ของมีคม	(9.2) 63	(10.1) 15	(7.9) 16	(9.6) 13	(13.0) 13	(6.0) 6
พลัดตกจากที่สูง	(4.8) 33	(4.0) 6	(8.4) 17	(1.5) 2	(3.0) 3	(5.0) 5
ไฟ/น้ำร้อนลวก	(0.6) 4	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.0) 4	(0.0) 0	(0.0) 0
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(1.9) 13	(5.4) 8	(1.0) 2	(1.5) 2	(1.0) 1	(0.0) 0
ไฟฟ้าช็อต	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
การชน/กระแทก	(6.7) 46	(4.7) 7	(3.5) 7	(8.9) 12	(8.0) 8	(12.0) 12
สารเคมี	(0.7) 5	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.7) 1	(3.0) 3	(1.0) 1
รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 292	(100.0) 100	(100.0) 100

ตารางที่ 4.2.10-13 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไปประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ทำงานไม่ถูกวิธี/ความประมาท	(66.1) 117	(62.2) 23	(66.7) 28	(62.8) 64	(74.3) 26	(44.0) 11
ใช้อุปกรณ์/เครื่องมือไม่เหมาะสม	(11.3) 20	(10.8) 4	(11.9) 5	(22.6) 23	(5.7) 2	(12.0) 3
ทำงานในขณะไม่สบาย	(8.5) 15	(13.5) 5	(14.3) 6	(4.9) 5	(2.9) 1	(8.0) 4
ทำงานในขณะไม่สบายใจ/เครียด	(5.1) 9	(2.7) 1	(0.0) 0	(1.0) 1	(11.4) 4	(16.0) 2
ทำงานในขณะเมาสุรา	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(8.5) 15	(10.8) 4	(7.1) 3	(7.8) 8	(5.7) 2	(16.0) 4
อื่น ๆ	(0.6) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(4.0) 1
รวม	(100.0) 177	(100.0) 37	(100.0) 42	(100.0) 38	(100.0) 35	(100.0) 25

ส่วนสาเหตุการได้รับอุบัติเหตุที่ประสบมากที่สุดเป็นอันดับแรกนั้น พบว่า ร้อยละ 66.1 ของทั้งหมดมีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานไม่ถูกวิธี รองลงมาร้อยละ 11.3 มีสาเหตุมาจากการใช้เครื่องมือในการทำงานไม่เหมาะสม

ตารางที่ 4.2.10-14 ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงานที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไปเคยได้รับและวิธีการแก้ไข

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		ทั่วประเทศ	ภาค				
			เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงาน	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(61.5) 422	(67.8) 101	(67.8) 137	(52.7) 154	(67.0) 67	(62.0) 62
	เคย	(38.5) 264	(32.2) 48	(32.2) 65	(47.3) 138	(33.0) 33	(38.0) 38
	- อาการเกี่ยวกับตา	(11.4) 30	(18.8) 9	(3.1) 2	(16.3) 13	(6.1) 2	(10.5) 4
	- ระบบทางเดินหายใจและหวัด	(19.3) 51	(25.0) 12	(20.0) 13	(16.3) 13	(15.2) 5	(21.1) 8
	- โรคผิวหนัง	(43.6) 115	(35.4) 17	(49.2) 32	(58.8) 47	(27.3) 9	(26.3) 10
	- ปวดเมื่อย/ข้อ/ตะคริว	(27.7) 73	(47.9) 23	(27.7) 18	(10.0) 8	(39.4) 13	(29.0) 11
	- ปวดหัว/เวียนหัว/คลื่นไส้	(0.8) 2	(2.1) 1	(1.5) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	- เป็นลม/หมดสติ/ไม่รู้สึกตัว	(17.1) 45	(14.6) 7	(6.2) 4	(12.5) 10	(27.3) 9	(39.5) 15
	- บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	(3.0) 8	(10.4) 5	(0.0) 0	(1.3) 1	(0.0) 0	(5.3) 2
วิธีการแก้ไขปัญหา	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(61.8) 424	(67.8) 101	(68.8) 139	(40.7) 55	(67.0) 67	(62.0) 62
	เคยเจ็บป่วย	(38.5) 264	(32.2) 48	(32.2) 65	(47.3) 138	(33.0) 33	(38.0) 38
	- หยุดพัก	(1.8) 12	(67.8) 101	(0.5) 1	(1.5) 2	(0.0) 0	(5.0) 5
	- พบแพทย์	(18.7) 128	(2.7) 4	(25.3) 51	(3.7) 5	(29.0) 29	(18.0) 18
	- ซื้อยากินเอง	(17.5) 120	(16.8) 25	(5.5) 11	(53.3) 72	(4.0) 4	(14.0) 14
	- อื่น ๆ (ปล่อยให้หายเอง)	(0.3) 2	(12.8) 19	(0.0) 0	(0.7) 1	(0.0) 0	(1.0) 1
	รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.5 ของทั้งหมดเคยได้รับบาดเจ็บและได้รับความเจ็บป่วยจากการทำงาน มีกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางร้อยละ 47.3 ที่ระบุว่าเคยได้รับบาดเจ็บและความเจ็บป่วยจากการทำงาน รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครที่เคยประสบปัญหาเดียวกันนี้ร้อยละ 38.0

ในกลุ่มที่ระบุว่าเคยได้รับบาดเจ็บและความเจ็บป่วยจากการทำงานนั้น พบว่า ลักษณะความเจ็บป่วยที่ได้รับมากที่สุด คือ อาการเกี่ยวกับโรคผิวหนัง ร้อยละ 43.6 ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางถึงร้อยละ 58.8 ที่ต้องประสบกับปัญหาโรคผิวหนัง

ตารางที่ 4.2.10-15 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาอื่น ๆ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ประสบปัญหา	(31.5) 216	(49.7) 74	(20.3) 41	(31.9) 43	(26.0) 26	(32.0) 32
ประสบปัญหา	(68.5) 470	(50.3) 75	(79.7) 161	(68.2) 92	(74.0) 74	(68.0) 68
- ไม่มีเงินออม	(46.4) 318	(35.6) 53	(54.0) 109	(85.6) 250	(56.0) 56	(47.0) 47
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	(12.5) 86	(4.0) 6	(11.4) 23	(58.9) 172	(13.0) 13	(34.0) 34
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน	(20.6) 141	(2.0) 3	(29.7) 60	(68.5) 200	(27.0) 27	(38.0) 38
- ไม่มีที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง	(5.3) 36	(1.3) 2	(1.0) 2	(42.1) 123	(0.0) 0	(18.0) 18
- ถูกคุกคามและถูกเรียกค่าคุ้มครอง	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.0) 1	(0.0) 0
- ถูกเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	(0.2) 1	(0.7) 1	(0.0) 0	(0.3) 1	(0.0) 0	(0.0) 0
- ภาวะหนี้สินในระบบ	(13.9) 95	(19.5) 29	(18.8) 38	(0.0) 0	(16.0) 16	(6.0) 6
- ภาวะหนี้สินนอกระบบ	(27.6) 189	(10.1) 15	(40.1) 81	(29.1) 85	(14.0) 14	(27.0) 27
- ภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	(3.9) 27	(2.7) 4	(6.4) 13	(5.1) 15	8.0) 8	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 68.5 ระบุว่าประสบปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงร้อยละ 79.7 และกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางถึงร้อยละ 85.6 ระบุว่าประสบปัญหาการขาดแคลนเงินออม ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินและไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ทั้งนี้พบว่าลักษณะของปัญหาที่ประสบมากที่สุด ร้อยละ 46.4 ได้แก่ การไม่มีเงินออม ซึ่งเป็นปัญหาที่แรงงานในภูมิภาคประสบร่วมกันสูงที่สุด

ตารางที่ 4.2.10-16 ความต้องการได้รับความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป (เลือกตอบได้ 5 ข้อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(7.6) 52	(6.0) 9	(7.9) 16	(0.0) 0	(6.0) 6	(21.0) 21
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(5.1) 35	(7.4) 11	(4.0) 8	(3.7) 5	(5.0) 5	(6.0) 6
สิทธิในการมีวันหยุด	(12.8) 88	(13.4) 20	(10.4) 21	(12.6) 17	(8.0) 8	(22.0) 22
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(25.2) 173	(24.8) 37	(19.3) 39	(16.3) 22	(29.0) 29	(46.0) 46
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(38.3) 263	(32.2) 48	(30.2) 61	(41.5) 56	(37.0) 37	(61.0) 61
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(6.1) 42	(10.7) 16	(5.0) 10	(3.7) 5	(10.0) 10	(1.0) 1
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(39.1) 268	(31.5) 47	(54.0) 109	(13.3) 18	(56.0) 56	(38.0) 38
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(28.7) 197	(49.7) 74	27.7) 56	(11.1) 15	(32.0) 32	(20.0) 20
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(26.7) 183	(51.0) 76	28.7) 58	(10.4) 14	(17.0) 17	(18.0) 18
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(58.5) 401	(47.7) 71	(73.3) 148	(62.2) 84	(47.0) 47	(51.0) 51
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(54.8) 376	(44.3) 66	(68.3) 138	(50.4) 68	(57.0) 57	(47.0) 47
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(43.6) 299	(46.3) 69	(50.0) 101	(40.7) 55	(40.0) 40	(34.0) 34
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(26.0) 178	(33.6) 50	(21.3) 43	(11.9) 16	(52.0) 52	(17.0) 17
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(23.5) 161	(32.9) 49	(24.3) 49	(16.3) 22	(22.0) 22	(19.0) 19
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(18.4) 126	(28.2) 42	(16.3) 33	(15.6) 21	(18.0) 18	(12.0) 12
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(26.7) 183	(22.2) 33	(19.8) 40	(38.5) 52	(35.0) 35	(23.0) 23
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(22.6) 155	(17.5) 26	(34.2) 69	(13.3) 18	(29.0) 29	(13.0) 13
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศ ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 ต้องการ คือ สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย และสิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ ในขณะที่ความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยให้ความสำคัญคือ เรื่องของการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน และสิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์

ตารางที่ 4.2.10-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไปต้องการมากเป็นลำดับแรก

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(3.5) 24	(4.0) 6	(2.5) 5	(0.0) 0	(2.0) 2	(11.0) 11
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(0.7) 5	(0.7) 1	(0.5) 1	(0.7) 1	(0.0) 0	(2.0) 2
สิทธิในการมีวันหยุด	(1.9) 13	(1.3) 2	(0.0) 0	(3.0) 4	(3.0) 3	(4.0) 4
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(4.7) 32	(2.0) 3	(4.0) 8	(2.2) 3	(3.0) 3	(15.0) 15
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(8.5) 58	(3.4) 5	(5.9) 12	(20.0) 27	(3.0) 3	(11.0) 11
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(1.0) 7	(0.0) 0	(1.0) 2	(0.0) 0	(4.0) 4	(1.0) 1
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(16.3) 112	(2.7) 4	(34.2) 69	(5.9) 8	(15.0) 15	(16.0) 16
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(2.8) 19	(3.4) 5	(2.5) 5	(2.2) 3	(2.0) 2	(4.0) 4
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(5.0) 34	(7.4) 11	(6.9) 14	(2.2) 3	(1.0) 1	(5.0) 5
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(11.2) 77	(8.1) 12	(5.5) 11	(20.0) 27	(13.0) 13	(14.0) 14
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(4.4) 30	(7.4) 11	(3.0) 6	(4.4) 6	(3.0) 3	(4.0) 4
สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ	(6.3) 43	(15.4) 23	(4.0) 8	(4.4) 6	(2.0) 2	(4.0) 4
สิทธิการได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(8.6) 59	(9.4) 14	(6.4) 13	(3.7) 5	(26.0) 26	(1.0) 1
สิทธิการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม	(6.1) 42	(12.1) 18	(5.9) 12	(3.0) 4	(6.0) 6	(2.0) 2
สิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา	(5.1) 35	(10.7) 16	(5.0) 10	(1.5) 2	(5.0) 5	(2.0) 2

ตารางที่ 4.2.10-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป ต้องการมากเป็นลำดับแรก (ต่อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
สิทธิการได้รับความคุ้มครองการรวมกลุ่มสวัสดิการ	(7.7) 53	(6.7) 10	(2.0) 4	(22.2) 30	(6.0) 6	(3.0) 3
สิทธิการเข้าร่วมในกองทุนประกันสังคม	(6.3) 43	(5.4) 8	(10.9) 22	(4.4) 6	(6.0) 6	(1.0) 1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก พบว่า สิทธิการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดคือ สิทธิการได้รับค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 16.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนการได้รับความคุ้มครองที่มีความต้องการรองลงมา ได้แก่ สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย

ตารางที่ 4.2.10-18 ความช่วยเหลือที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป ต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
จัดหางาน/มีงานต่อเนื่อง/งานที่มั่นคง	(11.1) 76	(3.4) 5	(20.3) 41	(1.4) 4	(16.0) 16	(13.0) 13
ค่ารักษาพยาบาล/ตรวจสุขภาพ/ประกันสุภาพ	(13.6) 93	(22.2) 33	(12.4) 25	(1.7) 5	(6.0) 6	(18.0) 18
เงินกู้ยืม/เงินลงทุน	(17.6) 121	(32.2) 48	(8.9) 18	(27.7) 81	(12.0) 12	(9.0) 9
ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน	(3.9) 27	(1.3) 2	(5.9) 12	(29.8) 87	(3.0) 3	(7.0) 7
ค่าแรง/ค่าจ้าง/ค่าล่วงเวลา	(20.0) 137	(16.1) 24	(21.8) 44	(0.0) 0	(40.0) 40	(13.0) 13
การศึกษาบุตร/สงเคราะห์บุตร/คลอดบุตร	2.8) 19	(1.3) 2	(7.4) 15	(0.3) 1	(2.0) 2	(0.0) 0
กำหนดราคาซื้อขาย	(1.6) 11	(0.7) 1	(3.0) 6	(0.7) 2	(2.0) 2	(0.0) 0
ควบคุมราคาสินค้า/น้ำมัน/ค่าครองชีพ	(3.4) 23	(6.0) 9	(2.0) 4	(0.3) 1	(1.0) 1	(1.0) 1
เงินทดแทนในกรณีทุพพลภาพ/เสียชีวิต	(2.9) 20	(4.7) 7	(1.0) 9	(0.0) 0	(3.0) 3	(1.0) 1
หนี้สิน	(1.7) 12	(8.1) 12	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0

ตารางที่ 4.2.10-18 ความช่วยเหลือที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไปต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ (ต่อ)

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
อื่นๆ	(6.6) 45	(8.7) 6	(15.9) 25	(0.0) 0	(11.0) 11	(11.0) 11
รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

ความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรกเพื่อให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพพบว่า ร้อยละ 20.0 ต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าแรงและค่าจ้างในกรณีที่ทำงานล่วงเวลา ร้อยละ 17.6 ต้องการเงินกู้ยืมเพื่อการลงทุน

ตารางที่ 4.2.10-19 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบและความต้องการลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม ของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(42.7) 293	(71.1) 106	(23.8) 48	(57.0) 77	(27.0) 27	(35.0) 35
ต้องการ	(57.3) 393	(28.9) 43	(76.2) 154	(43.0) 58	(73.0) 73	(65.0) 65
- กรณีเจ็บป่วย	(83.0) 326	(90.7) 39	(85.7) 132	(70.7) 41	(79.5) 58	(86.2) 56
- กรณีคลอดบุตร	(2.3) 9	(2.3) 1	2.6) 4	(0.0) 0	(4.1) 3	(1.5) 1
- กรณีทุพพลภาพ	(1.5) 6	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.5) 2	(4.1) 3	(1.5) 1
- กรณีเสียชีวิต	(0.5) 2	(0.0) 0	(0.6) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.5) 1
- กรณีสงเคราะห์บุตร	(3.1) 12	(0.0) 0	(5.8) 9	(3.5) 2	(1.4) 1	(0.0) 0
- กรณีชราภาพ	(5.1) 20	(2.3) 1	(0.0) 0	(17.2) 10	(6.8) 5	(6.2) 4
- กรณีว่างงาน	(4.1) 16	(4.7) 2	(4.5) 7	(5.2) 3	(2.7) 2	(3.1) 2
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 393	(100.0) 43	(100.0) 154	(100.0) 58	(100.0) 73	100.0) 65
จำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือน	**158.8**	**258.1**	**145.5**	**117.6**	**167.1**	**151.9**
รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

แรงงานรับจ้างทั่วไปร้อยละ 57.3 ของทั้งหมดต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินสมทบ ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีความต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.2 และ 73.0 ตามลำดับ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมเพียงร้อยละ 28.9

ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่มีการระบุถึงเป็นลำดับแรกสูงที่สุด ร้อยละ 83.0 ต้องการได้รับความคุ้มครองกรณีเจ็บป่วย รองลงมาร้อยละ 5.1 ระบุว่าต้องการได้รับความคุ้มครองกรณีชราภาพ และร้อยละ 4.1 ต้องการได้รับความคุ้มครองกรณีว่างงาน ทั้งนี้พบว่าจำนวนเงินสมทบเฉลี่ยที่สามารถจ่ายได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ เดือนละ 159 บาท โดยภาคเหนือมีจำนวนเงินเฉลี่ยที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือนได้สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ภาคใต้ ส่วนภาคกลางมีจำนวนเงินที่สามารถจ่ายสมทบต่อเดือนได้น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ

ตารางที่ 4.2.10-20 ความต้องการการฝึกอบรม/อาชีพเสริมของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

ความต้องการฝึกอบรม/อาชีพ	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ต้องการ	(67.4) 462	(73.2) 109	(54.0) 109	(91.9) 124	(58.0) 58	(62.0) 62
- ไม่มีเวลาว่าง	(47.7) 327	(56.4) 84	(37.6) 76	(62.2) 84	(52.0) 52	(31.0) 31
- รายได้เพียงพอแล้ว/งานที่ทำดีอยู่แล้ว	(11.5) 79	(0.7) 15	(1.5) 19	(23.0) 31	(5.0) 5	(9.0) 9
- อายุมากแล้วไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	(2.5) 17	(1.3) 2	(1.0) 2	(3.7) 5	(0.0) 0	(8.0) 8
- อื่น ๆ	(5.7) 39	(16.1) 8	(13.9) 12	(3.0) 4	(1.0) 1	(14.0) 14
ต้องการ	(32.7) 224	(26.9) 40	(46.0) 93	(8.2) 11	(42.0) 42	(38.0) 38
- อบรมด้านการเกษตร	(4.7) 32	(0.7) 1	(10.4) 21	(0.0) 0	(9.0) 9	(1.0) 1
- การฝึกทำอาหาร/ทำขนม	(1.9) 13	(1.3) 2	(1.0) 2	(2.2) 3	(2.0) 2	(4.0) 4
- อบรมความรู้ด้านช่าง(ซ่อมรถ,เสริมสวย ฯลฯ)	(12.1) 83	(13.4) 20	(12.9) 26	(3.0) 4	(15.0) 15	(22.0) 22
- งานประดิษฐ์/งานฝีมือ	(6.1) 42	(0.0) 0	(12.9) 26	(3.0) 4	(4.0) 4	(3.0) 3
- อื่น ๆ	(7.9) 54	(11.4) 17	(8.9) 18	(0.0) 0	(12.0) 12	(8.0) 8
รวม	(100.0) 686	(100.0) 149	(100.0) 202	(100.0) 135	(100.0) 100	(100.0) 100

กลุ่มตัวอย่างแรงงานรับจ้างทั่วไปร้อยละ 67.4 ของทั้งหมดระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรมและไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะประกอบอาชีพเสริมจากการทำงานรับจ้างทั่วไป

ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมนั้น เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 46.0 ทั้งนี้มีเพียงร้อยละ 8.2 ของกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางเท่านั้นที่ต้องการได้รับการฝึกอบรม เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการได้รับการฝึกฝนอาชีพระบุถึงวิชาชีพที่ต้องการได้รับการฝึกอบรม พบว่า มีความต้องการได้รับการฝึกอาชีพช่างต่างๆ มากที่สุดเกือบทุกภูมิภาค ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางที่มีความต้องการได้รับการฝึกวิชาชีพการทำขนมและอาหารมากกว่าอาชีพช่างต่างๆ เล็กน้อย

ตารางที่ 4.2.10-21 สวัสดิการสังคมที่กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไปได้รับหรือเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

องค์กร/โครงการ/กลุ่ม	ทั่วประเทศ	ภาค				
		เหนือ	ตอ.เฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	กทม.
ไม่ได้เป็นสมาชิก/ไม่ได้ใช้บริการ	(69.8)	(52.4)	(67.3)	(91.1)	(59.0)	(83.0)
	479	78	136	123	59	83
เป็นสมาชิก/ใช้บริการ	(30.2)	(47.7)	(32.7)	(8.9)	(41.0)	(17.0)
	207	71	66	12	41	17
- ธนาคารของรัฐ (ออมสิน, ธกส., เอสเอ็มอีแบงค์)	(50.2)	(76.1)	(34.9)	(8.3)	(51.2)	(29.4)
	104	54	23	1	21	5
- สหกรณ์	(4.4)	(5.6)	(4.6)	(0.0)	(4.9)	(0.0)
	9	4	3	0	2	0
- โครงการบ้านเอื้ออาทร	(2.4)	(5.6)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(5.9)
	5	4	0	0	0	1
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/สะสมทรัพย์	(40.1)	(49.3)	(31.8)	(0.0)	(63.4)	(5.9)
	83	35	21	0	26	1
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	(18.4)	(35.2)	(12.1)	(0.0)	(4.9)	(17.7)
	38	25	8	0	2	3
- กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ	(1.0)	(2.8)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)
	2	2	0	0	0	0
- อื่น ๆ	(45.4)	(84.5)	(19.7)	(91.7)	(7.3)	(41.2)
	94	60	13	11	3	7
รวม	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
	686	149	202	135	100	100

การได้รับสวัสดิการสังคมหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือใช้บริการโครงการต่างๆ พบว่า มีเพียงร้อยละ 30.2 เท่านั้นที่สามารถเข้าถึงกลุ่มสวัสดิการต่างๆ เมื่อจำแนกตามกลุ่มสวัสดิการ พบว่า ร้อยละ 50.2 สามารถเข้าถึงการกู้ยืมเงินจากธนาคารของรัฐ เช่น ออมสิน ธกส. เอสเอ็มอีแบงค์ นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 45.4 มีการจัดหาสวัสดิการให้ตนเองโดยการทำประกันชีวิตภาคเอกชน และร้อยละ 40.1 เป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ โดยกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้เป็นสมาชิกกลุ่มดังกล่าวสูงที่สุด อย่างไรก็ตามไม่มีกลุ่มตัวอย่างรายใดในภาคกลางที่ระบุว่าเป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์หรือกลุ่มออมทรัพย์อื่นๆ

4.3 ผลการศึกษาแรงงานนอกระบบเปรียบเทียบรายอาชีพ

ตารางที่ 4.3-1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพและภูมิภาค

ภาค	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ภาคเหนือ	(21.5) 146	(20.0) 100	(28.6 483	(12.84) 317	(23.0) 152	(23.0) 152	(7.5) 100	(7.5) 100	(19.4) 30	(21.7) 149
ภาคอีสาน	(25.7) 174	(20.0) 100	(3.8 59	(30.0) 741	(31.6) 209	(31.5) 208	(43.2) 575	(43.2) 574	(19.4) 30	(29.5) 202
ภาคกลาง	(20.9) 142	(20.0) 100	(41.1) 630	(6.9) 170	(15.1) 100	(15.2) 100	(22.0) 292	(22.0) 293	(19.4) 30	(19.7) 135
ภาคใต้	(14.8) 100	(20.0) 100	(13.5) 207	(2.4) 593	(15.1) 100	(15.2) 100	(17.7) 236	(17.7) 235	(19.4) 30	(14.6) 100
กรุงเทพฯ	(17.1) 116	(20.0) 100	(10.0) 154	(26.2) 646	(15.1) 100	(15.2) 100	(9.6) 127	(9.6) 128	(22.6) 35	(14.6) 100
รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

ตารางที่ 4.3-2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป		อาชีพ									
		ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
เพศ	ชาย	(26.7) 181	(95.8) 479	(54.8) 840	(54.8) 1,351	(29.2) 193	(32.0) 211	(59.8) 795	(65.4) 870	(16.1) 25	(63.4) 435
	หญิง	(73.3) 497	(4.2) 21	(45.2) 693	(45.2) 1,116	(70.8) 468	(68.0) 449	(40.2) 535	(34.6) 460	(83.9) 130	(36.6) 251
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	(21.8) 148	(20.2) 101	(19.1) 293	(2.9) 71	(20.4) 135	(56.1) 370	(13.5) 180	(17.1) 227	(25.8) 40	(27.0) 185
	21-40 ปี	(33.5) 227	(37.8) 189	(25.1) 385	(45.9) 1,133	(33.4) 221	(24.9) 164	(24.7) 328	(34.1) 453	(32.9) 51	(35.6) 244
	41 - 60 ปี	(26.1) 177	(28.0) 140	(32.8) 502	(45.2) 1,116	(31.0) 205	(15.6) 103	(32.0) 426	(28.5) 379	(26.5) 41	(26.2) 180
	มากกว่า 60 ปี	(18.6) 126	(14.0) 70	(23.0) 353	(6.0) 147	(15.1) 100	(3.5) 23	(29.8) 396	(20.4) 271	(14.8) 23	(11.2) 77
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

ตารางที่ 4.3-2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป		อาชีพ									
		ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
อายุเฉลี่ย		**40.5**	**39.5**	**42.4**	**41.9**	**39.9**	**31.4**	**44.6**	**41.7**	**39.5**	**37.9**
สถานภาพสมรส	โสด	(19.3) 131	(21.2) 106	(13.2) 202	(14.3) 353	(16.0) 106	42.1) 278	(13.7) 182	(12.6) 168	(14.2) 22	(21.4) 147
	สมรส	(72.7) 493	(71.8) 359	(80.4) 1,232	(78.3) 1,932	(76.0) 502	(50.8) 335	(67.8) 902	(73.0) 971	(67.1) 104	(73.6) 505
	แยกกันอยู่ / หย่า /หม้าย	(8.0) 54	(7.0) 35	(6.5) 99	(7.4) 182	(8.0) 53	(7.1) 47	(18.5) 246	(14.4) 191	(18.7) 29	(5.0) 34
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686
การอุปการะบุคคลอื่น	ไม่มี	(23.6) 160	(24.0) 120	(18.4) 282	(24.2) 597	(19.8) 131	(30.6) 202	(37.7) 501	(21.6) 287	(21.9) 34	(21.6) 148
	มี	(76.4) 518	(76.0) 380	(81.6) 1251	(75.8) 1,870	(80.2) 530	(69.4) 458	(62.3) 829	(78.4) 1043	(78.1) 121	(78.4) 538
	- บิดา/มารดา	(21.5) 146	(19.0) 95	(30.7) 470	(23.1) 570	(26.8) 177	(34.1) 225	(15.7) 209	(22.3) 296	(20.7) 32	(27.1) 186
	-บุตร	(61.4) 416	(63.4) 317	(70.5) 1081	(62.8) 1,548	(63.4) 419	(44.1) 291	(52.2) 694	(65.9) 877	(67.1) 104	(64.4) 442
	-ญาติพี่น้อง	(7.7) 52	(6.4) 32	(12.6) 193	(7.7) 190	(14.1) 93	(8.8) 58	(7.8) 104	(7.4) 98	(5.8) 9	(7.3) 50

จาก**ตารางที่ 4.3-2** เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามอาชีพพบว่า สัดส่วนของเพศชายและเพศหญิงจะแตกต่างกันออกไปตามอาชีพ โดยอาชีพที่มีสัดส่วนของเพศชายมากกว่าเพศหญิงอย่างชัดเจนคืออาชีพผู้ขับรถรับจ้าง ซื้อขายของเก่า และแรงงานรับจ้างทั่วไป อาชีพที่มีสัดส่วนของเพศหญิงมากกว่าเพศชายอย่างชัดเจน คือ กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน กลุ่มหาบเร่แผงลอย กลุ่มคนทำงานในภาคบริการ (เฉพาะร้านอาหาร) และกลุ่มคนทำงานบ้าน ในขณะที่อาชีพเกษตรพันธะสัญญา แรงงานรับจ้างทางการเกษตร และคนคุ้ยขยะมีสัดส่วนของเพศชายกับเพศหญิงพอๆ กัน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในเกือบทุกอาชีพมีอายุระหว่าง 21-40 ปี รองลงมาจะมีอายุระหว่าง 41-60 ปี ทั้งนี้พบว่าในกลุ่มเกษตรกรทั้งเกษตรพันธะสัญญาและแรงงานรับจ้างทางการเกษตรมีสัดส่วนของผู้มีอายุในช่วงดังกล่าวในสัดส่วนใกล้เคียงกัน และเป็นที่น่าสนใจว่ากลุ่มคนทำงานในภาคบริการเฉพาะร้านอาหารถึงร้อยละ 56.1 มีอายุไม่เกิน 20 ปี ทั้งนี้ยังพบว่ามีกลุ่มคนคุ้ยขยะ และกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ถึงร้อยละ 23.0 และ 29.8 ตามลำดับ ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งในทุกอาชีพสมรสแล้ว โดยพบว่ามีสัดส่วนของผู้ที่มีสถานภาพหย่าร้างสูงที่สุดในกลุ่มคนคุ้ยขยะและกลุ่มคนทำงานบ้าน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และ 18.7 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในทุกรายอาชีพมีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัวซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุตร และรองลงมาได้แก่ การอุปการะเลี้ยงดูบิดาและมารดาของตนเอง

ตารางที่ 4.3-3 ระดับการศึกษาและจังหวัดที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป		อาชีพ									
		ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	(4.7) 32	(3.4) 17	(6.7) 103	(7.5) 184	(3.5) 23	(4.4) 29	(16.5) 219	(9.6) 128	(3.9) 6	(3.1) 21
	ประถมศึกษา	(52.2) 354	(52.6) 263	(59.5) 912	(70.3) 1,734	(54.8) 362	(38.8) 256	(68.0) 904	(69.3) 922	(56.8) 88	(58.0) 398
	มัธยมศึกษาตอนต้น	(24.5) 166	(21.6) 108	(17.9) 275	(13.0) 320	(18.9) 125	(22.9) 151	(10.8) 144	(16.5) 219	(25.2) 39	(17.1) 117
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	(12.1) 82	(16.2) 81	(9.4) 144	(6.5) 160	(12.7) 84	(19.7) 130	(4.4) 58	(4.2) 56	(9.7) 15	(12.5) 86
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	(4.6) 31	(3.4) 17	(3.7) 57	(2.0) 48	(6.1) 40	(7.3) 48	(0.4) 5	(0.4) 5	(3.2) 5	(4.7) 32
	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	(1.9) 13	(2.8) 14	(2.7) 42	(0.9) 21	(4.1) 27	(7.0) 46	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.3) 2	(4.7) 32
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686
ที่อยู่ปัจจุบัน	จังหวัดเดียวกับทะเบียนบ้าน	(93.4) 633	(88.8) 444	(97.1) 1489	(95.8) 2,364	(89.0) 588	(89.9) 593	(82.9) 1,102	(93.5) 1,243	(88.4) 137	(88.1) 604
	คนละจังหวัดกับทะเบียนบ้าน	(6.6) 45	(11.2) 56	(2.9) 44	(4.2) 103	11.0) 73	10.2) 67	(17.1) 228	(6.5) 87	(11.6) 18	(12.0) 82
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

ตารางที่ 4.3-3 พบว่า มากกว่าร้อยละ 50 ในเกือบทุกกลุ่มอาชีพจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีเพียงกลุ่มตัวอย่างแรงงานกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ ที่มีผู้จบการศึกษาในสัดส่วนร้อยละ 38.8 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอาชีพอื่นๆ ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ร้อยละ 88.8 ถึงร้อยละ 97.1 เป็นผู้ที่มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันตามที่อยู่ที่ระบุในทะเบียนบ้าน ทั้งนี้กลุ่มอาชีพที่มีสัดส่วนของผู้ที่มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันคนละจังหวัดกับทะเบียนบ้านนั้นเป็นกลุ่มคนคุ้ยขยะสูงที่สุดคือร้อยละ 17.1 และรองลงมาได้แก่ กลุ่มคนทำงานบ้าน กลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง และกลุ่มหาบเร่แผงลอยในสัดส่วนใกล้เคียงกันทั้ง 3 กลุ่ม โดยกลุ่มที่มีการย้ายถิ่นน้อยที่สุดได้แก่ กลุ่มเกษตรพันธะสัญญาและกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร ซึ่งมีเพียงร้อยละ 2.9 และ 4.2 เท่านั้น

ตารางที่ 4.3-4 ลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป		อาชีพ									
		ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ลักษณะการจ้างงาน	ประกอบธุรกิจโดยไม่มีลูกจ้าง	(28.0) 190	(73.2) 366	(78.4) 1,202	(0.0) 0	(89.3) 590	(11.1) 73	(77.8) 1,035	(74.7) 994	(1.9) 3	(21.6) 148
	ช่วยธุรกิจของครัวเรือน	(4.0) 27	(0.2) 1	(18.3) 281	(4.9) 120	(8.2) 54	(1.8) 12	(0.4) 5	(11.8) 157	(1.9) 3	(1.2) 8
	เป็นผู้ว่าจ้าง	(0.7) 5	(0.0) 0	(3.3) 50	(0.0) 0	(0.5) 3	(5.5) 36	(0.0) 0	(0.5) 7	(0.0) 0	(5.7) 39
	แรงงานรับจ้าง	(15.0) 102	(13.8) 69	(0.0) 0	(94.2) 2,326	(2.1) 14	(81.7) 539	(0.2) 3	(0.8) 11	(96.1) 149	(65.9) 452
	งานรับเหมาช่วง	(12.2) 83	(3.0) 15	(0.0) 0	(0.5) 11	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(5.7) 39
	ทำกับกลุ่ม	(29.5) 200	(4.0) 20	(0.0) 0	(0.4) 10	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0
	อื่นๆ	(10.5) 71	(5.8) 29	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(21.6) 287	(12.1) 161	(0.0) 0	(0.0) 0
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686
สถานที่ทำ งาน	ทำที่บ้านหรือบริเวณบ้าน	(79.8) 541	(0.0) 0	(38.0) 583	(4.7) 115	(7.3) 48	(8.8) 58	(0.2) 3	(4.5) 60	(11.6) 18	(12.4) 85
	ทำนอกบ้านเป็นหลักแหล่ง	(19.6) 133	(46.2) 231	(60.0) 919	(49.9) 1,230	(72.5) 479	(89.9) 593	(19.6) 260	(6.6) 88	(86.5) 134	(30.0) 206
	ทำนอกบ้านไม่เป็นหลักแหล่ง	(0.6) 4	(53.8) 269	(2.0) 31	(45.5) 1,122	(20.3) 134	(1.4) 9	(80.2) 1,067	(88.9) 1,182	(1.9) 3	(57.6) 395
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686
แหล่งเงิน ทุน	ใช้เฉพาะแรงงาน	(50.4) 342	(31.6) 158	(9.2) 141	(95.5) 2,356	(3.6) 24	(83.2) 549	(85.6) 1,139	(26.2) 349	(98.7) 153	(76.1) 522
	ลงทุนเอง	(33.8) 229	(64.2) 321	(65.9) 1010	(3.9) 96	(86.2) 570	(15.5) 102	(14.4) 191	(69.8) 928	(1.3) 2	(20.9) 143
	มีคนลงทุนให้	(8.7) 59	(1.4) 7	(6.9) 105	(0.2) 5	(1.4) 9	(0.5) 3	(0.0) 0	(1.0) 13	(0.0) 0	(0.6) 4
	กู้เงินมาลงทุน	(7.1) 48	(2.8) 14	(18.1) 277	(0.4) 10	(8.8) 58	(0.9) 6	(0.0) 0	(3.0) 40	(0.0) 0	(2.5) 17
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

ตารางที่ 4.3-4 พบว่า มากกว่า 2 ใน 3 ส่วนกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง กลุ่มคนซื้อขายของเก่า กลุ่มคนคุ้ยขยะ กลุ่มเกษตรพันธะสัญญา และกลุ่มหาบเร่แผงลอย เป็นการประกอบอาชีพโดยไม่มีการจ้างแรงงานหรือไม่มีลูกจ้าง ทั้งนี้มีผู้ที่ช่วยครอบครัวทำงานในกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาและกลุ่มคนซื้อขายของเก่ามากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 18.3 และ 11.8 ตามลำดับ ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานที่ทำงานนอกบ้านตัวเอง ซึ่งมีทั้งที่มีสถานที่ทำงานเป็นหลักแหล่งและไม่เป็นหลักแหล่งซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพ ทั้งนี้แหล่งเงินทุนที่สำคัญในการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพเป็นการลงทุนด้วยตนเอง มีเพียงส่วนน้อยที่กู้ยืมเงินมาลงทุน ทั้งนี้พบว่า กลุ่มคนทำงานบ้าน กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร กลุ่มคนคุ้ยขยะ กลุ่มคนทำงานในภาคบริการ และกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป มีสัดส่วนของผู้ที่ระบุว่าใช้เฉพาะแรงงานไม่ต้องใช้เงินลงทุนเป็นสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มที่ต้องใช้เงินทุน

ตารางที่ 4.3-5 วันทำงานและการลาหยุดงานของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป		อาชีพ									
		ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
วันทำงานต่อเดือน	น้อยกว่า 20 วัน	(9.9) 67	(4.8) 24	(3.3) 50	(13.1) 323	(1.1) 7	(0.3) 2	(1.2) 16	(1.5) 20	(0.7) 1	(4.8) 33
	20-25 วัน	(10.2) 69	(10.0) 50	(10.2) 156	(36.0) 887	(7.9) 52	(3.2) 21	(9.8) 130	(10.0) 133	(5.2) 8	(12.8) 88
	มากกว่า 25 วัน	(80.0) 542	(85.2) 426	(86.6) 1,327	(51.0) 1,257	(91.1) 602	(96.5) 637	(89.0) 1184	(88.5) 1,177	(94.2) 146	(82.4) 565
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686
ชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน	น้อยกว่า 8 ชั่วโมง	(31.0) 210	(13.4) 67	(42.5) 652	(36.1) 891	(19.5) 129	(17.3) 114	(30.2) 401	(33.3) 443	(13.6) 21	(10.2) 70
	8 ชั่วโมง	(33.9) 230	(23.8) 119	(39.8) 610	(46.7) 1151	(26.2) 173	(41.2) 272	(20.8) 277	(42.3) 562	(52.3) 81	(56.3) 386
	>8 ชั่วโมง ไม่เกิน12ชั่วโมง	(34.2) 232	(54.2) 271	(17.2) 264	(16.4) 405	(49.5) 327	(38.0) 251	(38.4) 510	(19.5) 260	(31.6) 49	(28.7) 197
	>12 ชั่วโมง	(0.9) 6	(8.6) 43	(0.5) 7	(0.8) 20	(4.8) 32	(3.5) 23	(10.7) 142	(4.9) 65	(2.6) 4	(4.8) 33
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1533	(100.0) 2467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1330	(100.0) 1330	(100.0) 155	(100.0) 686
พักผ่อนระหว่างทำงาน	ไม่มี	(28.8) 195	(29.8) 149	(25.2) 387	(18.4) 455	(51.0) 337	(26.4) 174	(33.3) 443	(25.6) 340	(23.9) 37	(15.3) 105
	มี	(71.2) 483	(70.2) 351	(74.8) 1146	(81.6) 2,012	(49.0) 324	(73.6) 486	(66.7) 887	(74.4) 990	(76.1) 118	(84.7) 581
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

ตารางที่ 4.3-5 วันทำงานและการลาหยุดงานของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป		อาชีพ									
		ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
การลาโดยได้รับค่าจ้าง	ลาพักผ่อน	(0.2) 1	(1.6) 8	(0.0) 0	(0.9) 23	(0.0) 0	(4.4) 29	(0.0) 0	(0.1) 1	(11.0) 17	(1.5) 10
	ลากิจ	(0.7) 5	(1.8) 9	(0.0) 0	(0.7) 18	(0.0) 0	(4.1) 27	(0.0) 0	(0.0) 0	(11.6) 18	(1.2) 8
	ลาป่วย	(0.4) 3	(2.6) 13	(0.0) 0	(0.7) 17	(0.0) 0	(7.3) 48	(0.0) 0	(0.0) 0	(17.4) 27	(1.6) 11
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งในทุกกลุ่มอาชีพทำงานมากกว่า 25 วันต่อเดือน และส่วนใหญ่ทำงานไม่น้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน อย่างไรก็ตามพบว่าอาชีพกลุ่มผู้ขับรถรับจ้างและกลุ่มคนคุ้ยขยะ มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องทำงานมากกว่าวันละ 12 ชั่วโมงสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ในขณะที่เกษตรพันธะสัญญาเป็นอาชีพที่มีสัดส่วนของผู้ที่มีชั่วโมงทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในเกือบทุกกลุ่มอาชีพระบุว่ามีเวลาพักระหว่างการทำงาน โดยกลุ่มที่ทำงานโดยไม่มีเวลาหยุดพักในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง ได้แก่ กลุ่มหาบเร่แผงลอย ร้อยละ 51.0 และกลุ่มคนคุ้ยขยะ ร้อยละ 33.3 ทั้งนี้พบว่าผู้ที่มีนายจ้างนั้นมีบางส่วนที่ระบุว่าสามารถลากิจ ลาพักผ่อน และลาป่วยได้โดยยังได้รับค่าจ้างจากนายจ้าง

ตารางที่ 4.3-6 ลักษณะรายได้ของของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ

ลักษณะค่าตอบแทนที่ได้รับ	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
รายชิ้น	(66.5) 451	(2.0) 10	(0.0) 0	(0.4) 10	(20.1) 133	(1.2) 8	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(3.9) 27
รายวัน	(14.3) 97	(84.6) 423	(0.0) 0	(81.8) 2,019	(77.0) 509	(57.0) 376	(0.0) 0	(0.0) 0	(20.7) 32	(76.4) 524
รายสัปดาห์/ทุกครึ่งเดือน/รายเดือน/เป็นครั้งคราว	(15.5) 105	(9.2) 46	(0.0) 0	(3.8) 93	(1.7) 11	(41.5) 274	(0.0) 0	(0.0) 0	(78.7) 122	(12.1) 83
รุ่นหรือรอบการผลิต (รวมชั่งขายเป็นกิโลกรัม)	(3.7) 25	(4.2) 21	(100.0) 1,533	(14.0) 345	(1.2) 8	(0.3) 2	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(0.7) 1	(7.6) 52
รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

จาก**ตารางที่ 4.3-6** พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งในกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป กลุ่มหาบเร่แผงลอย กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร และกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง มีรายได้จากการทำงานเป็นรายวัน ในขณะที่กลุ่มคนทำงานบ้านร้อยละ 78.7 มีรายได้เป็นรายสัปดาห์ ทุกครึ่งเดือนหรือเป็นราย

เดือน ส่วนกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาจะมีรายได้จากการชั่งขายเป็นกิโลกรัมหรือตามรุ่นหรือรอบการผลิต ส่วนกลุ่มคนคุ้ยขยะ และกลุ่มคนซื้อขายของเก่ามีรายได้จากการชั่งสินค้าขายเป็นกิโลกรัมเช่นกัน

ตารางที่ 4.3-7 รายได้และความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป		อาชีพ									
		ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
รายได้เฉลี่ยต่อวัน	ต่ำกว่า 100 บาท	(3.7) 25	(1.4) 7	(0.8) 12	(0.7) 17	(0.2) 1	(2.1) 14	(17.3) 230	(0.6) 8	(4.5) 7	(0.4) 3
	105-150 บาท	(15.2) 103	(9.6) 48	(10.1) 154	(31.3) 771	(5.1) 34	(20.3) 134	(41.1) 546	(12.0) 160	(24.5) 38	(15.2) 104
	151-200 บาท	(30.4) 206	(19.4) 97	(24.9) 382	(33.7) 831	(13.5) 89	(31.1) 205	(24.0) 319	(17.1) 227	(38.1) 59	(26.4) 181
	201-250 บาท	(19.8) 134	(15.2) 76	(22.6) 346	(13.7) 339	(10.9) 72	(16.2) 107	(7.1) 95	(16.7) 222	(22.6) 35	(23.5) 161
	251-300 บาท	(18.1) 123	(30.6) 153	(15.6) 239	(11.4) 280	(25.6) 169	(12.7) 84	(5.7) 76	(30.2) 402	(6.5) 10	(17.6) 121
	มากกว่า 300 บาท	(12.8) 87	(23.8) 119	(26.1) 400	(9.3) 229	(44.8) 296	(17.6) 116	(4.8) 64	(23.4) 311	(3.9) 6	(16.9) 116
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686
เฉลี่ย		**232.8**	**285.6**	**282.7**	**203.0**	**349.6**	**247.9**	**156.0**	**277.9**	**190.5**	**256.4**
ความพอใจต่อรายได้ที่ได้รับ	พอใจ	(60.8) 412	(48.2) 241	(48.5) 744	(41.9) 1,034	(47.8) 316	(53.2) 351	(35.3) 470	(47.2) 628	(54.8) 85	(52.2) 358
	ไม่พอใจ	(39.2) 266	(51.8) 259	(51.5) 789	(58.1) 1433	(52.2) 345	(46.8) 309	(64.7) 860	(52.8) 702	(45.2) 70	(47.8) 328
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

ด้านรายได้ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีการกระจายตัวค่อนข้างมาก โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในเกือบทุกกลุ่มอาชีพมีรายได้ตั้งแต่ 151- 200 บาทต่อวัน ยกเว้นกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้าง กลุ่มหาบเร่แผงลอยและกลุ่มซื้อขายของเก่าที่มีสัดส่วนของผู้ที่มีรายได้มากกว่า 250 บาทต่อวันสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ในขณะที่กลุ่มคนคุ้ยขยะเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของผู้มีรายได้ต่ำกว่า 150 บาทสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มคนคุ้ยขยะมีสัดส่วนของผู้ที่ไม่พอใจกับรายได้ในปัจจุบันสูงกว่าอาชีพอื่นๆ ทั้งหมดด้วย

ตารางที่ 4.3-8 อาชีพเสริมของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ

อาชีพเสริมและรายได้	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ไม่มีและไม่ต้องการ	(62.7) 425	(73.6) 368	(53.4) 819	(57.3) 1,414	(79.4) 525	(72.9) 481	(60.8) 809	(73.7) 980	(72.3) 112	(61.8) 424
ไม่มีแต่ต้องการ	(11.7) 79	(8.6) 43	(11.6) 177	(17.5) 431	(10.6) 70	(15.2) 100	(25.6) 340	(14.8) 197	(16.8) 26	(19.5) 134
มี	(25.7) 174	(17.8) 89	(35.0) 537	(25.2) 622	(10.0) 66	(12.0) 79	(13.6) 181	(11.5) 153	(11.0) 17	(18.7) 128
- รายได้ไม่แน่นอน/เป็นครั้งคราว	(25.1) 170	(16.6) 83	(34.0) 521	(23.9) 589	(10.0) 66	(11.5) 76	(13.4) 178	(11.3) 150	(10.3) 16	(17.6) 121
- รายได้ประจำ	(0.6) 4	(1.2) 6	(1.0) 16	(1.3) 33	(0.0) 0	(0.5) 3	(0.2) 3	(0.2) 3	(0.7) 1	(1.0) 7
รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

แม้ว่าข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.3-7** แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งในเกือบทุกกลุ่มอาชีพจะไม่พึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน แต่เมื่อได้สอบถามถึงประเด็นการประกอบอาชีพเสริม พบว่าส่วนใหญ่แล้วไม่มีรายได้จากอาชีพเสริมและไม่ต้องการมีอาชีพเสริม ส่วนกลุ่มที่ระบุว่ามีอาชีพเสริมนั้นโดยมากแล้วมีรายได้จากอาชีพเสริมไม่มากนักและเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน

ตารางที่ 4.3-9 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาทั่วไป	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ไม่มีปัญหา	(64.3) 436	(54.6) 273	(50.6) 776	(49.6) 1,223	(69.6) 460	(56.7) 374	(33.0) 439	(39.8) 529	(57.4) 89	(56.9) 390
มีปัญหา (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(35.7) 242	(45.4) 227	(49.4) 757	(50.4) 1,244	(30.4) 201	(43.3) 286	(67.0) 891	(60.2) 801	(42.6) 66	(43.1) 296
- ค่าตอบแทนน้อย	(23.3) 158	(35.2) 176	(39.3) 603	(41.8) 1,032	(22.4) 148	(30.5) 201	(61.9) 823	(50.3) 669	(32.3) 50	(32.2) 221
- งานหนัก	(7.2) 49	(15.6) 78	(19.4) 297	(31.5) 778	(11.5) 76	(16.5) 109	(27.5) 366	(33.2) 442	(20.0) 31	(23.6) 162
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(2.8) 19	(10.0) 50	(3.5) 54	(3.1) 77	(4.2) 28	(6.4) 42	(4.9) 65	(2.8) 37	5.8) 9	(3.4) 23

ตารางที่ 4.3-9 ปัญหาทั่วไปจากการทำงานของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

ปัญหาทั่วไป	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
- งานไม่ต่อเนื่อง	(21.4) 145	(17.6) 88	(22.4) 344	(26.0) 641	(4.1) 27	(3.8) 25	(32.2) 428	(27.5) 366	(5.8) 9	(20.0) 137
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(4.1) 28	(7.0) 35	(2.0) 31	(3.4) 83	(4.4) 29	(10.0) 66	(7.7) 103	(2.9) 39	(2.6) 4	(3.6) 25
- ไม่มีวันหยุด	(2.5) 17	(10.6) 53	(8.7) 134	(8.1) 199	(12.9) 85	(15.0) 99	(9.3) 124	(7.5) 100	(12.3) 19	(5.3) 36
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(9.3) 63	(8.4) 42	(6.3) 97	(12.8) 315	(13.5) 89	(17.4) 115	(24.8) 330	(11.6) 154	(16.1) 25	(11.8) 81
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.7) 5	(0.2) 1	(1.6) 24	(0.7) 18	(0.3) 2	(0.6) 2	(0.1) 1	(0.2) 2	(0.0) 0	(0.7) 5
- ไม่มีสวัสดิการ	(23.2) 157	(20.2) 101	(11.7) 179	(17.0) 419	(8.2) 54	(22.3) 147	(17.4) 231	(18.7) 248	(19.4) 30	(17.1) 117
- อื่น ๆ	(4.4) 30	(1.0) 5	(1.2) 19	(0.4) 10	(2.0) 13	(0.2) 1	(0.8) 10	(4.3) 57	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

ตารางที่ 4.3-10 ปัญหาทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ (ความสำคัญเป็นลำดับแรก)

ปัญหาทั่วไป	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ไม่มีปัญหา	(64.3) 436	(54.6) 273	(50.6) 776	(49.6) 1223	(69.3) 458	(56.7) 374	(33.0) 439	(39.8) 529	(57.4) 89	(56.6) 388
มีปัญหา (เลือกตอบได้ 3 ข้อ)	(35.7) 242	(45.4) 227	(49.4) 757	(50.4) 1244	(30.7) 203	(43.3) 286	(67.0) 891	(60.2) 801	(42.6) 66	(43.4) 298
- ค่าตอบแทนน้อย	(13.1) 89	(25.2) 126	(27.1) 415	(28.0) 690	(16.3) 108	(23.2) 153	(48.7) 647	(36.5) 485	(21.3) 33	(16.2) 111
- งานหนัก	(0.9) 6	(1.6) 8	(6.5) 99	(9.3) 230	(2.6) 17	(2.6) 17	(6.3) 84	(6.8) 90	(2.6) 4	(7.9) 54
- ทำงานไม่ตรงเวลาปกติ	(0.0) 0	(2.8) 14	((0.8) 12	(0.5) 13	(0.6) 4	(1.4) 9	(1.2) 16	(0.5) 6	(1.9) 3	(0.9) 6
- งานไม่ต่อเนื่อง	(12.2) 83	(7.6) 38	(9.9) 152	(7.1) 174	(0.6) 4	(0.9) 6	(3.2) 43	(4.3) 57	(1.3) 2	(9.3) 64

ตารางที่ 4.3-10 ปัญหาทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ (ความสำคัญเป็นลำดับแรก) (ต่อ)

ปัญหาทั่วไป	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
- ชั่วโมงทำงานมากเกินไป	(2.4) 16	(0.8) 4	(0.2) 3	(0.5) 12	(0.8) 5	(1.5) 10	(0.4) 5	(1.6) 21	(0.0) 0	(0.7) 5
- ไม่มีวันหยุด	(0.3) 2	(1.2) 6	(0.9) 14	(1.3) 33	(3.3) 22	(2.6) 17	(0.7) 9	(1.5) 20	(1.9) 3	(1.3) 9
- ลาพักผ่อนไม่ได้	(0.7) 5	(2.0) 10	(0.9) 14	(1.2) 30	(1.5) 10	(1.7) 11	(1.1) 15	(0.3) 4	(3.2) 5	(2.3) 16
- สัญญาจ้างไม่เป็นธรรม	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.1) 1	((0.0) 1	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.2) 1
- ไม่มีสวัสดิการ	(4.4) 30	(4.0) 20	(2.9) 44	(2.2) 53	(4.2) 28	(9.4) 62	(5.0) 67	(7.3) 97	(10.3) 16	(4.7) 32
- อื่น ๆ	(1.6) 11	(0.2) 1	(0.2) 3	(0.3) 8	(0.8) 5	(0.2) 1	(0.4) 5	(1.6) 21	(0.0) 0	(0.0) 0
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1533	(100.0) 2467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1330	(100.0) 1330	(100.0) 155	(100.0) 686

ตารางที่ 4.3-9 และ**ตารางที่ 4.3-10** พบว่า ปัญหาที่มีสัดส่วนของผู้ที่ระบุว่ามีปัญหามากที่สุดคือกลุ่มคนคุ้ยขยะและกลุ่มคนซื้อขายของเก่า ในขณะที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านและกลุ่มหาบเร่แผงลอยเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนผู้ที่มีปัญหาน้อยที่สุด สำหรับปัญหาของแต่ละกลุ่มอาชีพมีความแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามพบว่าปัญหาที่ทุกกลุ่มอาชีพระบุถึงร่วมกันมากที่สุดคือปัญหาค่าตอบแทนน้อย

ตารางที่ 4.3-11 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาด้านสถานที่ทำงาน	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ไม่มีปัญหา	(81.9) 555	(48.4) 242	(49.5) 759	(47.0) 1,160	(65.5) 433	(82.0) 541	(23.5) 312	(24.7) 329	(89.7) 139	(52.0) 357
มีปัญหา	(18.1) 123	(51.6) 258	(50.5) 774	(53.0) 1,307	(34.5) 228	(18.0) 119	(76.5) 1,018	(75.3) 1,001	(10.3) 16	(48.0) 329
- คับแคบ/อากาศไม่ถ่ายเท	(4.1) 28	(1.0) 5	(5.0) 76	(0.8) 20	(1.1) 7	(6.2) 41	(1.7) 23	(1.2) 16	(5.2) 8	(4.2) 29
- เสียงดัง	(3.5) 24	(23.2) 116	(1.8) 28	(1.2) 30	(10.7) 71	(8.2) 54	(7.5) 100	(9.4) 125	(0.0) 0	(13.6) 93

ตารางที่ 4.3-11 ปัญหาด้านสถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) **(ต่อ)**

ปัญหาด้านสถานที่ทำงาน	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
- ทำงานกลางแจ้ง/อากาศร้อน	(2.5) 17	(33.4) 167	(43.6) 669	(49.3) 1217	(15.0) 99	(2.3) 15	(55.4) 737	(58.1) 772	(3.9) 6	(35.7) 245
- สถานที่ไม่สะอาด	(1.8) 12	(5.6) 28	(11.0) 169	(7.3) 180	(3.0) 20	(3.5) 23	(65.2) 867	(45.0) 599	(2.6) 4	(12.0) 82
- มีฝุ่นละออง/กลิ่น/ควัน	(12.1) 82	(48.2) 241	(11.6) 177	(7.7) 191	(30.9) 204	(12.0) 79	(68.9) 916	(52.3) 695	(6.5) 10	(32.8) 225
- แสงสว่างไม่เพียงพอ	(6.1) 41	(0.4) 2	(0.6) 9	(1.4) 34	(0.6) 4	(3.8) 25	(0.2) 2	(0.3) 4	(5.2) 8	(0.9) 6
- มีแรงสั่นสะเทือน	(0.4) 3	(2.2) 11	(0.1) 1	(0.5) 12	(0.0) 0	(0.3) 2	(0.5) 7	(2.5) 33	(0.0) 0	(3.4) 23
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

ส่วนปัญหาด้านสถานที่ทำงานพบว่า แรงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะและกลุ่มคนซื้อขายของเก่า มีสัดส่วนของผู้ที่ระบุว่าประสบปัญหาสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ระบุว่าประสบปัญหาด้านสถานที่ทำงานในกลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้ กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านและกลุ่มคนทำงานบ้านมีสัดส่วนของผู้ที่ระบุว่าประสบปัญหาน้อยที่สุด

อย่างไรก็ตาม สำหรับปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างในเกือบทุกอาชีพระบุถึงมากที่สุดได้แก่ ปัญหาด้านฝุ่นละออง กลิ่น ควัน ยกเว้นกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเกษตร กลุ่มคนซื้อขายของเก่า และกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป เท่านั้น ที่มีการระบุถึงปัญหาการทำงานกลางแจ้งและการทำงานท่ามกลางสภาพอากาศที่ร้อนมากที่สุด

ตารางที่ 4.3-12 ปัญหาและสาเหตุการบาดเจ็บจากการทำงานของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ		อาชีพ									
		ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ปัญหาและสาเหตุของการบาดเจ็บ	**ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุ**	(87.3) 592	(72.6) 363	(68.0) 1042	(78.4) 1933	(80.2) 530	(86.5) 571	(66.2) 880	(71.2) 947	(78.7) 122	(74.2) 509
	เคยได้รับอุบัติเหตุ	(12.7) 86	(27.4) 137	(32.0) 491	(21.7) 534	(19.8) 131	(13.5) 89	(33.8) 450	(28.8) 383	(21.3) 33	(25.8) 177
	- ของมีคม	(10.9) 74	(7.0) 35	(25.7) 394	(20.3) 501	(15.7) 104	(10.9) 72	(27.7) 369	(21.1) 281	(16.8) 26	(18.1) 124
	- พลัดตกจากที่สูง	(0.0) 0	(1.6) 8	(1.2) 18	(3.7) 90	(0.2) 1	(0.5) 3	(1.3) 17	(0.7) 9	(1.9) 3	(10.9) 75
	- ไฟ/น้ำร้อนลวก	(2.2) 15	(0.6) 3	(2.0) 31	(1.1) 26	(12.7) 84	(10.5) 69	(2.3) 31	(2.9) 38	(9.0) 14	(1.9) 13
	- อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(4.4) 30	(24.0) 120	(7.6) 116	(7.8) 193	(6.7) 44	(0.9) 6	(12.2) 162	(17.7) 236	(1.9) 3	(8.0) 55
	- ไฟฟ้าช็อต	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.4) 21	(0.5) 12	(0.0) 0	(1.4) 9	(0.0) 0	(0.3) 6	(0.6) 1	(2.8) 19
	- การชน/กระแทก	(4.7) 32	(20.2) 101	(12.4) 190	(13.7) 337	(7.1) 47	(6.5) 43	(22.6) 301	(15.7) 209	(16.1) 25	(16.5) 113
	- สารเคมี	(4.0) 27	(3.2) 16	(21.1) 324	(10.1) 248	(1.2) 8	(3.6) 24	(14.4) 191	(10.4) 138	(4.5) 7	(2.5) 17
	- อื่น ๆ	(1.2) 8	(1.8) 9	(1.8) 27	(1.2) 30	(0.3) 2	(0.3) 2	(0.2) 3	(0.7) 9	(0.7) 1	(2.3) 16
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686
สาเหตุส่วนใหญ่ของการบาดเจ็บ	ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(79.1) 68	(75.9) 104	(89.4) 439	(76.8) 410	(85.5) 112	(83.2) 74	(76.4) 344	(73.1) 280	(90.9) 30	(80.8) 143
	อุปกรณ์ไม่เหมาะสม	(39.5) 34	(20.4) 28	(57.4) 282	(55.2) 295	(39.7) 52	(47.2) 42	(23.3) 105	(38.1) 146	(63.6) 21	(53.1) 94
	ทำงานในขณะไม่สบาย	(23.3) 20	(29.2) 40	(28.3) 139	(47.8) 255	(25.2) 33	(39.3) 35	(26.0) 117	(43.9) 168	(48.5) 16	(35.0) 62
	ทำงานในขณะไม่สบายใจ/	(39.5) 34	(38.7) 53	(25.7) 126	(39.9) 213	(29.0) 38	(44.9) 40	(34.2) 154	(36.0) 138	(21.2) 7	(27.7) 49
	ทำงานในขณะเมาสุรา	(5.8) 5	(16.8) 23	(6.9) 34	(11.1) 59	(1.5) 2	(3.4) 3	(8.2) 37	(7.8) 30	(3.0) 1	(9.6) 17
	สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(44.2) 38	(59.1) 81	(18.9) 93	(39.5) 211	(16.8) 22	(27.0) 24	(65.8) 296	(39.4) 151	(15.2) 5	(34.5) 61
	อื่น ๆ	(11.6) 10	(10.2) 14	(4.5) 22	(7.5) 40	(2.3) 3	(1.1) 1	(23.8) 107	(5.0) 19	(0.0) 0	(1.7) 3
	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 86	(100.0) 137	(100.0) 491	(100.0) 534	(100.0) 131	(100.0) 89	(100.0) 450	(100.0) 383	(100.0) 33	(100.0) 177

ตารางที่ 4.3-13 ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่กลุ่มตัวอย่างประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรกเปรียบเทียบรายอาชีพ

รายได้และอาชีพเสริม	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ของมีคม	(6.9) 47	(1.4) 7	(68.0) 193	(78.4) 317	(10.6) 70	(5.3) 35	(20.0) 266	(12.9) 172	(9.7) 15	(9.2) 63
พลัดตกจากที่สูง	(0.0) 0	(0.8) 4	(0.7) 10	(1.0) 25	(0.0) 0	(0.2) 1	(0.1) 1	(0.5) 6	(0.0) 0	(4.8) 33
ไฟ/น้ำร้อนลวก	(1.2) 8	(0.2) 1	(0.7) 10	(0.5) 11	(4.2) 28	(5.5) 36	(1.2) 16	(1.4) 18	(3.9) 6	(0.6) 4
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	(3.0) 20	(18.4) 92	(2.3) 35	(1.5) 36	(3.6) 24	(0.2) 1	(6.0) 80	(6.8) 91	(0.0) 0	(1.9) 13
ไฟฟ้าช๊อต	(0.0) 0	(0.2) 1	(1.4) 21	(2.5) 62	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.1) 1	(0.0) 0	(0.2) 1
การชน/กระแทก	(0.7) 5	(6.6) 33	(12.4) 190	(2.6) 65	(1.2) 8	(1.8) 12	(2.8) 37	(4.8) 64	(4.5) 7	(6.7) 46
สารเคมี	(0.9) 6	(0.0) 0	(10.7) 164	(0.7) 18	(0.2) 1	(0.5) 3	(3.6) 48	(2.3) 30	(2.6) 4	(0.7) 5
อื่น ๆ	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.2) 19	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.2) 1	(0.2) 2	(0.2) 2	(0.7) 1	(1.9) 13
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 86	(100.0) 137	(100.0) 491	(100.0) 534	(100.0) 131	(100.0) 89	(100.0) 450	(100.0) 383	(100.0) 33	(100.0) 177

ตารางที่ 4.3-14 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่แรงงานแต่ละอาชีพประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ทำงานไม่ถูกวิธี/ประมาท	(57.0) 49	(62.8) 86	(69.0) 339	(52.6) 281	(80.2) 105	(69.7) 62	(42.7) 192	(59.0) 226	(69.7) 23	(66.1) 117
อุปกรณ์ไม่เหมาะสม	(3.5) 3	(3.7) 5	(11.4) 56	(13.5) 72	(5.3) 7	(4.5) 4	(7.8) 35	(13.1) 50	(18.2) 6	(11.3) 20
ทำงานในขณะไม่สบาย	(10.5) 9	(9.5) 13	(7.3) 36	(12.6) 67	(8.4) 11	(18.0) 16	(8.0) 36	(11.0) 42	(12.1) 4	(8.5) 15
ทำงานในขณะไม่สบายใจ	(20.9) 18	(4.4) 6	(3.9) 19	(6.4) 34	(3.8) 5	(2.3) 2	(8.2) 37	(5.5) 21	(0.0) 0	(5.1) 9
ทำงานในขณะเมาสุรา	(2.3) 2	(2.2) 3	(1.0) 5	(3.0) 16	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.8) 8	(1.0) 4	(0.0) 0	(0.0) 0
สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม	(5.8) 5	(15.3) 21	(7.3) 36	(9.7) 52	(1.5) 2	(4.5) 4	(12.9) 58	(9.7) 37	(0.0) 0	(8.5) 15

ตารางที่ 4.3-14 สาเหตุการได้รับบาดเจ็บที่แรงงานแต่ละอาชีพประสบมากที่สุดเป็นลำดับแรก (ต่อ)

สาเหตุการได้รับบาดเจ็บ	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
อื่น ๆ	(0.0) 0	(2.2) 3	(100.0) 491	(2.3) 12	(0.8) 1	(1.1) 1	(18.7) 84	(0.8) 3	(0.0) 0	(0.6) 1
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 86	(100.0) 137	(100.0) 491	(100.0) 534	(100.0) 131	(100.0) 89	(100.0) 450	(100.0) 383	(100.0) 33	(100.0) 177

จาก**ตารางที่ 4.1-12 ตารางที่ 4.1-13** และ**ตารางที่ 4.1-14** แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการได้รับบาดเจ็บที่แรงงานเกือบทุกกลุ่มระบุถึงร่วมกันมากที่สุด ได้แก่ การถูกของมีคมบาด ซึ่งพบว่าเป็นการได้รับบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุดอีกด้วย ยกเว้นเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างเท่านั้นที่ระบุถึงการได้รับอุบัติเหตุจากยานพาหนะมากที่สุดและเป็นการบาดเจ็บที่ประสบมากที่สุด ส่วนกลุ่มคนทำงานในภาคบริการระบุถึงการได้รับบาดเจ็บจากการถูกน้ำร้อนหรือไฟลวกมากเป็นลำดับแรก

เมื่อได้สอบถามถึงสาเหตุการได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่ามีสาเหตุมาจากการทำงานไม่ถูกวิธีมากที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มผู้ทำงานบ้านระบุถึงสาเหตุของการได้รับบาดเจ็บจากการทำงานโดยมีสาเหตุมาจากการทำงานในขณะไม่สบายใจหรือมีความเครียดสูงเป็นสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 4.3-15 ลักษณะการเจ็บป่วยจากการทำงานและวิธีการแก้ไขเปรียบเทียบรายอาชีพ

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		อาชีพ									
		ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ลักษณะการบาดเจ็บ/เจ็บป่วยจากการทำงาน	ไม่เคยเจ็บป่วย	(68.9) 467	(67.0) 335	(60.0) 919	(59.9) 1478	(60.7) 401	(72.7) 480	(56.6) 753	(63.5) 845	(70.3) 109	(61.5) 422
	เคย	(31.1) 211	(33.0) 165	(40.1) 614	(40.1) 989	(39.3) 260	(27.3) 180	(43.4) 577	(36.5) 485	(29.7) 46	(38.5) 264
	- อาการเกี่ยวกับตา	(26.1) 55	(22.4) 37	(8.1) 50	(10.7) 106	(10.4) 27	(3.9) 7	(15.8) 91	(8.0) 39	(8.7) 4	(11.4) 30
	- หวัดระบบทางเดินหายใจ	(19.4) 41	(20.0) 33	(15.6) 96	(17.0) 168	(23.9) 62	(17.2) 31	(29.5) 170	(24.7) 120	(17.4) 8	(19.3) 51
	- ปวดหัว/เวียนหัว	(26.5) 56	(27.9) 46	(38.4) 236	(42.4) 419	(35.8) 93	(28.9) 52	(37.1) 214	(37.5) 182	(28.3) 13	(43.6) 115
	- ปวดเมื่อย/ข้อ/ตะคริว	(37.0) 78	(40.0) 66	(41.9) 257	(33.2) 328	(32.7) 85	(33.3) 60	(38.7) 223	(35.9) 174	(32.6) 15	(27.7) 73

ตารางที่ 4.3-15 ลักษณะการเจ็บป่วยจากการทำงานและวิธีการแก้ไขเปรียบเทียบรายอาชีพ (ต่อ)

ลักษณะการบาดเจ็บและวิธีแก้ไข		อาชีพ									
		ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
	- เป็นลม/หมดสติ/ไม่รู้สึกตัว	(0.5) 1	(0.0) 0	(0.3) 2	(1.6) 16	(0.0) 0	(0.6) 1	(0.9) 5	(0.4) 2	(0.0) 0	(0.8) 2
	- โรคผิวหนัง	(3.8) 8	(1.8) 3	(21.7) 133	(15.0) 148	(3.1) 8	(5.6) 10	(29.6) 171	(28.7) 139	(10.9) 5	(17.1) 45
	- บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ	(0.0) 0	(0.6) 1	(3.8) 23	(2.6) 26	(1.5) 4	(1.1) 2	5.0) 29	(3.5) 17	(0.0) 0	(3.0) 8
วิธีการแก้ไขปัญหา	**ไม่เคยเจ็บป่วย**	(68.9) 467	(63.6) 318	(60.0) 919	(59.5) 1468	(60.1) 397	(72.6) 479	(56.0) 745	(62.7) 834	(67.7) 105	(61.8) 424
	เคย	(31.1) 211	(36.4) 182	(40.1) 614	(40.1) 989	(39.9) 264	(27.4) 181	(44.0) 585	(37.3) 496	(32.3) 50	(38.2) 262
	- หยุดพัก	(1.6) 11	(2.8) 14	(1.1) 17	(4.2) 104	(2.4) 16	(1.8) 12	(3.8) 51	(2.4) 32	(1.9) 3	(1.8) 12
	- พบแพทย์	(19.0) 129	(14.8) 74	(21.4) 328	(22.9) 564	(16.5) 109	(14.6) 96	(21.1) 281	(19.3) 256	(17.4) 27	(18.7) 128
	- ซื้อยากินเอง	(10.3) 70	(18.8) 94	(17.6) 269	(13.3) 328	(20.9) 138	(10.9) 72	(10.9) 145	(15.3) 204	(12.9) 20	(17.5) 120
	- ปล่อยให้หายเอง	(0.2) 1	(0.0) 0	(100.0) 1,533	(59.9) 1478	(0.2) 1	(0.2) 1	(8.1) 108	(0.3) 4	(0.0) 0	(0.3) 2
	รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 919	(100.0) 989	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

ตารางที่ 4.3-15 พบว่า ลักษณะการบาดเจ็บและความเจ็บป่วยจากการทำงานที่กลุ่มตัวอย่างประสบมากที่สุดในสัดส่วนใกล้เคียงกันในเกือบทุกกลุ่มอาชีพคือ อาการปวดศีรษะ และอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย ทั้งนี้เป็นที่น่าสนใจว่ากลุ่มตัวอย่างผู้รับงานไปทำที่บ้านและกลุ่มผู้ขับรถรับจ้างระบุถึงอาการความเจ็บป่วยที่เกิดกับดวงตาเป็นสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาความเจ็บป่วยที่สำคัญที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 1 ใน 5 ส่วน ของกลุ่มอาชีพเกษตรพันธะสัญญา กลุ่มคนซื้อขายของเก่าและกลุ่มคนคุ้ยขยะเพื่อยังชีพ ระบุถึงได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับโรคผิวหนัง ทั้งนี้เพราะทั้ง 3 กลุ่มอาชีพนี้ต้องสัมผัสกับสารเคมีหรือสารพิษต่างๆ จากการทำงานเป็นประจำ

ตารางที่ 4.3-16 ปัญหาอื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหาอื่น ๆ	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ไม่ประสบปัญหา	(45.4) 308	(25.4) 127	(34.4) 528	(55.8) 177	(30.1) 199	(38.6) 255	(8.9) 118	(26.5) 353	(41.9) 65	(31.5) 216
ประสบปัญหา	(54.6) 370	(74.6) 373	(65.6) 1005	(44.2) 140	(69.9) 462	(61.4) 405	(91.1) 1212	(73.5) 977	(58.1) 90	(68.5) 470
- ไม่มีเงินออม	(36.7) 249	(47.2) 236	(56.9) 872	(35.7) 113	(36.5) 241	(40.3) 266	(71.1) 946	(49.3) 656	(43.2) 67	(46.4) 318
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	(11.1) 75	(18.0) 90	(2.5) 38	(3.2) 10	(13.0) 86	(12.7) 84	(56.5) 752	(19.0) 253	(15.5) 24	(12.5) 86
- ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน	(11.4) 77	(24.2) 121	(9.7) 149	(8.5) 27	(26.9) 178	(14.4) 95	(54.4) 723	(29.2) 388	(22.6) 35	(20.6) 141
- ไม่มีที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง	(2.7) 18	(5.8) 29	(1.7) 26	(2.5) 8	(6.5) 43	(3.6) 24	(17.1) 228	(20.9) 278	(3.2) 5	(5.3) 36
- ถูกคุกคามและถูกเรียกค่าคุ้มครอง	(0.0) 0	3.0) 15	(0.0) 0	(0.0) 0	(1.1) 7	(0.5) 3	(8.6) 114	(2.3) 31	(0.0) 0	(0.2) 1
- ถูกเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	(0.3) 2	(3.4) 17	(0.0) 0	(0.3) 1	(0.2) 1	(0.0) 0	(0.2) 2	(0.2) 3	(0.0) 0	(0.2) 1
- ภาวะหนี้สินในระบบ	(12.0) 81	(9.4) 47	(17.4) 266	(15.1) 373	(13.9) 92	(6.1) 40	(1.5) 20	(3.4) 45	(6.5) 10	(13.9) 95
- ภาวะหนี้สินนอกระบบ	(20.5) 139	(28.4) 142	(9.7) 149	(19.2) 473	(31.6) 209	(25.8) 170	(38.7) 515	(30.2) 401	(21.3) 33	(27.6) 189
- ภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	(3.1) 21	(7.8) 39	(11.9) 183	(8.0) 197	(4.1) 27	(2.9) 19	(4.4) 59	(5.7) 76	(1.3) 2	(3.9) 27
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

จาก**ตารางที่ 4.3-16** พบว่า กลุ่มตัวส่วนใหญ่ในทุกอาชีพยกเว้นอาชีพกลุ่มแรงงานรับจ้างทางเกษตร ระบุว่าประสบปัญหาอื่นๆ ที่นอกเหนือจากปัญหาจากการทำงาน ปัญหาด้านสถานที่ทำงานและปัญหาความเจ็บป่วย สำหรับปัญหาที่ทุกกลุ่มอาชีพมีการระบุถึงมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาไม่มีเงินออม ทั้งนี้พบว่ากลุ่มคนคุ้ยขยะประสบปัญหาไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินและไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยในสัดส่วนที่มากกว่าครึ่งหนึ่ง และยังพบว่าแรงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะระบุว่าถูกคุกคามและเรียกค่าคุ้มครองเป็นสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ ด้วยเช่นกัน

สำหรับปัญหาด้านหนี้สินพบว่า ตัวอย่างแรงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะเป็นกลุ่มที่มีปัญหาหนี้สินนอกระบบมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้ยังพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งในทุกกลุ่มอาชีพที่เป็นหนี้จากแหล่งเงินทุนทั้งในและนอกระบบ

ตารางที่ 4.3-17 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละอาชีพต้องการ (เลือกตอบได้ 5 ข้อ)

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(4.6) 31	(12.0) 60	(4.3) 66	(11.2) 276	(4.8) 32	(10.9) 72	(3.0) 40	(2.2) 29	(3.2) 5	(7.6) 52
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(1.8) 12	(2.2) 11	(3.8) 58	(9.5) 234	(2.4) 16	(10.6) 70	(1.7) 22	(0.6) 8	(11.6) 18	(5.1) 35
สิทธิในการมีวันหยุด	(5.8) 39	(6.6) 33	(10.1) 154	(13.1) 324	(4.1) 27	(24.6) 162	(3.2) 42	(2.7) 36	(21.9) 34	(12.8) 88
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(11.1) 75	(11.0) 55	(13.8) 211	(19.4) 479	(11.8) 78	(28.6) 189	(5.9) 79	(7.1) 94	(35.5) 55	(25.2) 173
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(16.2) 110	(14.6) 73	(20.0) 306	(25.0) 616	(16.2) 107	(38.3) 253	(8.1) 108	(9.5) 126	(45.8) 71	(38.3) 263
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(9.9) 67	(3.0) 15	(9.9) 151	(9.1) 225	(7.7) 51	(12.4) 82	(2.9) 39	(1.7) 22	(10.3) 16	(6.1) 42
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(23.6) 160	(26.2) 131	(15.5) 238	(41.6) 1027	(16.0) 106	(43.8) 289	(13.2) 176	(12.9) 171	(46.5) 72	(39.1) 268
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(17.4) 118	(22.6) 113	(17.4) 267	(20.6) 507	(14.5) 96	(42.9) 283	(8.4) 112	(7.2) 96	(40.0) 62	(28.7) 197
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(17.7) 120	(19.6) 98	(21.0) 322	(22.2) 548	(12.4) 82	(32.9) 217	(8.4) 112	(5.6) 75	(32.3) 50	(26.7) 183
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(55.3) 375	(75.0) 375	(58.1) 891	(58.9) 1453	(66.9) 442	(51.2) 338	(70.0) 931	(74.7) 994	(55.5) 86	(58.5) 401
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(53.2) 361	(72.0) 360	(56.0) 859	(53.8) 1326	(63.5) 420	(44.4) 293	(73.2) 974	(67.2) 894	(44.5) 69	(54.8) 376
ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพกรณีทุพพลภาพจากการทำงาน	(38.6) 262	(69.6) 348	(48.6) 745	(44.8) 1,106	(65.4) 432	(34.1) 225	(68.3) 908	(55.0) 732	(35.5) 55	(43.6) 299
ได้รับค่าชดเชยกรณีถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(17.1) 116	(16.0) 80	(25.6) 392	(20.3) 500	(12.4) 82	(33.3) 220	(13.2) 176	(7.1) 95	(34.8) 54	(26.0) 178
การคุ้มครองเกี่ยวกับค่าตอบแทน	(58.1) 394	(29.2) 146	(32.8) 503	(23.7) 585	(27.5) 182	(15.9) 105	(32.0) 426	(43.4) 577	(9.0) 14	(23.5) 161
การคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคาซื้อ/ขาย	(47.2) 320	(18.4) 92	(62.8) 962	(43.7) 1079	(49.5) 327	(11.7) 77	(68.9) 916	(80.5) 1,070	(7.7) 12	(18.4) 126
การคุ้มครองส่งเสริมการรวมกลุ่มการออมทรัพย์	(40.7) 276	(43.8) 219	(43.1) 661	(38.3) 944	(54.8) 362	(21.2) 140	(46.2) 614	(47.4) 631	(23.2) 36	(26.7) 183
สวัสดิการประกันสังคมโดยผู้จ้างรับผิดชอบจ่าย	(24.5) 166	(24.2) 121	(11.6) 177	(20.4) 503	(22.7) 150	(31.8) 210	(32.6) 433	(34.3) 456	(25.8) 40	(22.6) 155
จำนวนผู้ตอบ	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

ตารางที่ 4.3-18 ความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละอาชีพต้องการมากเป็นลำดับแรก

ความต้องการได้รับความคุ้มครอง	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
การคุ้มครองกำหนดเวลาทำงานปกติ	(1.8) 12	(1.4) 7	((1.8) 27	(5.6) 139	(1.4) 9	(3.9) 26	(0.5) 6	(0.2) 3	(0.7) 1	(3.5) 24
สิทธิในการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงาน	(0.3) 2	(0.0) 0	(0.9) 14	(0.6) 15	(0.6) 4	(2.7) 18	(0.8) 11	(0.2) 2	(3.9) 6	(0.7) 5
สิทธิในการมีวันหยุด	(0.7) 5	(1.0) 5	(3.0) 46	(1.9) 46	(0.3) 2	9.2) 61	(1.0) 13	(1.1) 14	(7.1) 11	(1.9) 13
สิทธิในการได้รับค่าจ้างในวันหยุด	(2.5) 17	(1.4) 7	((5.0) 76	(2.7) 66	(2.7) 18	(7.1) 47	(1.5) 20	(2.8) 37	(11.0) 17	(4.7) 32
สิทธิในการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง	(4.6) 31	(3.4) 17	(4.0) 61	(3.8) 93	(2.3) 15	(7.3) 48	(1.7) 22	(1.6) 21	(7.7) 12	(8.5) 58
สิทธิในการเปลี่ยนหน้าที่ชั่วคราวในขณะตั้งครรภ์	(2.2) 15	(0.2) 1	(2.0) 31	(1.3) 33	(0.5) 3	(1.5) 10	(0.5) 6	(0.6) 8	(1.3) 2	(1.0) 7
สิทธิในการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ	(7.7) 52	(8.8) 44	(3.0) 46	(19.8) 489	(3.5) 23	(13.8) 91	(4.1) 54	(4.7) 62	(14.2) 22	(16.3) 112
สิทธิการได้รับค่าล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินเวลาปกติ	(1.5) 10	(2.4) 12	(2.6) 40	(2.7) 67	(1.8) 12	(6.4) 42	(0.6) 8	(0.8) 10	(5.8) 9	(2.8) 19
สิทธิการได้รับค่าจ้างในวันหยุดไม่น้อยกว่า 2 เท่า	(1.6) 11	(2.0) 10	(2.2) 33	(4.4) 109	(1.5) 10	(5.0) 33	(0.8) 11	(0.5) 7	(3.9) 6	(5.0) 34
สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย	(9.7) 66	(27.6) 138	(9.6) 147	(11.7) 289	(21.2) 140	(6.5) 43	(22.2) 295	(14.2) 189	(9.0) 14	(11.2) 77
สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ	(6.1) 41	(11.0) 55	(8.9) 137	(5.4) 132	(7.1) 47	(4.4) 29	(6.7) 89	(7.1) 94	(5.8) 9	(4.4) 30
ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพกรณีทุพพลภาพจากการทำงาน	(3.2) 22	(8.6) 43	(4.6) 71	(4.7) 117	(5.9) 39	(5.6) 37	(4.4) 59	(5.3) 70	(4.5) 7	(6.3) 43
ได้รับค่าชดเชยกรณีถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด	(4.6) 31	(5.8) 29	(5.5) 85	(3.6) 89	(4.2) 28	(10.2) 67	(1.4) 19	(1.4) 18	(5.2) 8	(8.6) 59
การคุ้มครองเกี่ยวกับค่าตอบแทน	(23.2) 157	(8.6) 43	(12.2) 187	(5.5) 135	(7.0) 46	(3.9) 26	(6.5) 87	(9.9) 131	(2.6) 4	(6.1) 42
การคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคาซื้อ/ขาย	(14.6) 99	(3.2) 16	(26.9) 413	(16.7) 413	(20.1) 133	(2.4) 16	(3.1) 307	(34.5) 459	(1.9) 3	(5.1) 35
การคุ้มครองส่งเสริมการรวมกลุ่มการออมทรัพย์	(5.8) 39	(10.8) 54	(6.3) 97	(5.0) 122	(11.8) 78	(5.2) 34	(8.7) 116	(6.8) 90	(6.5) 10	(7.7) 53
สวัสดิการประกันสังคมโดยผู้จ้างรับผิดชอบจ่าย	(9.1) 62	(3.8) 19	(1.4) 21	(4.6) 113	(8.2) 54	(4.7) 31	(14.4) 191	(8.7) 115	(9.0) 14	(6.3) 43
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

ตารางที่ 4.3-17 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณ 1 ใน 2 ส่วน จนถึง 2 ใน 3 ส่วนในเกือบทุกกลุ่มอาชีพต้องการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตรายเป็นจำนวนมากที่สุด ยกเว้นแรงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะที่ต้องการความคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อ ทุพลภาพในสัดส่วนที่มากกว่าการได้รับเงินทดแทนในกรณีประสบอุบัติเหตุ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่า สิทธิการได้รับค่าชดเชยทั้งในกรณีประสบอุบัติเหตุและกรณีทุพลภาพเป็นสิทธิความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างในทุกกลุ่มอาชีพระบุถึงร่วมกันมากที่สุด

เมื่อได้สอบถามถึงความต้องการความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละอาชีพต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก (**ตารางที่ 4.3-18**) สามารถจำแนกความต้องการที่สำคัญที่สุดเป็น 3 กลุ่มดังนี้

<u>กลุ่มแรก</u> ระบุถึงความต้องการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการได้รับค่าจ้างตามกฎหมายขั้นต่ำเป็นลำดับแรก ได้แก่ กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรกร กลุ่มคนทำงานบ้าน กลุ่มคนทำงานในภาคบริการและกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

<u>กลุ่มที่สอง</u> ระบุถึงความต้องการได้รับค่าทดแทนเมื่อประสบอันตรายเป็นลำดับแรก ได้แก่ กลุ่มหาบเร่แผงลอย และกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง

<u>กลุ่มที่สาม</u> ระบุถึงความต้องการได้รับการคุ้มครองเกี่ยวกับค่าตอบแทนและการกำหนดราคาซื้อขายเป็นลำดับแรก ได้แก่ กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน กลุ่มคนคุ้ยขยะ กลุ่มเกษตรพันธะสัญญา และกลุ่มคนรับซื้อของเก่า

ตารางที่ 4.3-19 ความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละอาชีพต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
จัดหางาน/มีงานต่อเนื่อง/งานที่มั่นคง	(9.9) 67	(5.0) 25	(7.2) 110	(14.4) 356	(3.3) 22	(10.2) 67	(9.1) 121	(2.9) 39	(7.7) 12	(11.1) 76
ค่ารักษาพยาบาล/ตรวจสุขภาพ/ประกันสุภาพ	(9.0) 61	(17.8) 89	(7.5) 115	(12.8) 316	(11.0) 73	(15.0) 99	(14.7) 196	(11.1) 148	(9.0) 14	(13.6) 93
เงินกู้ยืม/เงินลงทุน	(28.0) 190	(13.6) 68	(18.3) 280	(12.3) 303	(27.1) 179	(13.2) 87	(13.3) 177	(26.2) 349	(13.6) 21	(17.6) 121
ที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน/แหล่งทำมาหากิน	(2.1) 14	(4.2) 21	(2.6) 40	(5.5) 136	(7.9) 52	(2.0) 13	(16.2) 215	(5.9) 79	(1.9) 3	(3.9) 27
ค่าแรง/ค่าจ้าง/ค่าล่วงเวลา	(5.3) 36	(7.8) 39	(2.4) 37	(13.5) 334	(2.9) 19	(31.7) 209	(1.2) 16	(1.5) 20	(31.6) 49	(20.0) 137
การศึกษาบุตร/สงเคราะห์บุตร/คลอดบุตร	(1.8) 12	(2.2) 11	(1.4) 21	(3.1) 76	(2.3) 15	(2.6) 17	(4.4) 59	(4.0) 53	(1.3) 2	(2.8) 19
กำหนดราคาซื้อขาย	(4.7) 32	(1.0) 5	(17.2) 264	(10.2) 251	(5.3) 35	(1.1) 7	(9.7) 129	(18.9) 251	(2.6) 4	(1.6) 11
ควบคุมราคาสินค้า/น้ำมัน/ค่าครองชีพ	(2.2) 15	(17.2) 86	(19.6) 300	(3.0) 75	(9.5) 63	(2.0) 13	(3.5) 47	(5.7) 76	(3.9) 6	(3.4) 23
เงินทดแทนในกรณีทุกพลภาพ/เสียชีวิต	(2.1) 14	(3.0) 15	(0.6) 9	(4.6) 113	(2.6) 17	(2.4) 16	(3.5) 46	(2.2) 29	(3.2) 5	(2.9) 20

ตารางที่ 4.3-19 ความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละอาชีพต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ (ต่อ)

ความช่วยเหลือที่แรงงานต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
หนี้สิน	(3.0) 20	(0.2) 1	(2.2) 34	(1.7) 43	(1.2) 8	(1.2) 8	(0.8) 11	(0.9) 12	(0.7) 1	(2.5) 17
อื่นๆ	(15.2) 103	(12.2) 61	(0.0) 0	(0.0) 0	(10.4) 69	(7.6) 50	(12.6) 168	(10.1) 134	(12.9) 20	(6.6) 45
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

จาก**ตารางที่ 4.1-19** แสดงให้เห็นว่า ความช่วยเหลือที่แรงงานแต่ละกลุ่มอาชีพต้องการมากเป็นลำดับแรกเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพนั้นจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับลักษณะการประกอบอาชีพ ต้นทุนและปัจจัยที่สำคัญในการประกอบอาชีพของตน ซึ่งจำแนกเป็นกลุ่มความต้องการของแต่ละกลุ่มอาชีพได้ดังนี้

กลุ่มแรก ระบุถึงความความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดหางานหรือการมีงานที่มั่นคงมากที่สุดเป็นลำดับแรกได้แก่ กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

กลุ่มที่สอง ระบุถึงความความช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพมากที่สุดได้แก่ กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน กลุ่มคนซื้อขายของเก่า และกลุ่มหาบเร่แผงลอย ทั้งนี้เพราะกลุ่มอาชีพเหล่านี้ต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการลงทุนในการประกอบอาชีพของตน

กลุ่มที่สาม ระบุถึงความความช่วยเหลือเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกินมากเป็นลำดับแรก ได้แก่ แรงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะ ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกับที่อยู่อาศัยปัจจุบัน **(ตารางที่ 4.3-3)** จะพบว่าแรงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของผู้ที่มิได้มีที่อยู่อาศัยปัจจุบันตามทะเบียนบ้านมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ

กลุ่มที่สี่ ระบุถึงความช่วยเหลือเกี่ยวกับการได้รับค่าแรงจากการทำงานล่วงเวลา ได้แก่ กลุ่มคนทำงานในภาคบริการ กลุ่มคนทำงานบ้าน และกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป ซึ่งความต้องการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับลักษณะการทำงานของกลุ่มอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะของการเป็นแรงงานรับจ้าง (**ตารางที่ 4.3-4**)

กลุ่มที่ห้า ได้แก่กลุ่มที่ระบุถึงความช่วยเหลือเกี่ยวกับการควบคุมราคาปัจจัย/ต้นทุนการผลิต เช่น น้ำมัน ปุ๋ยเคมี และยารักษาโรคสัตว์ รวมทั้งการควบคุมค่าครองชีพ ได้แก่ กลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง และกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

ตารางที่ 4.3-20 ความต้องการเข้าสู่การประกันสังคมโดยมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบและความต้องการลำดับแรกจากการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม เปรียบเทียบรายอาชีพ

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ไม่ต้องการ	(52.2) 354	(50.0) 250	(66.2) 1015	(46.4) 1144	(41.3) 273	(48.0) 317	(45.9) 610	(43.7) 581	(49.0) 76	(42.7) 293
ต้องการ	(47.8) 324	(50.0) 250	(33.8) 518	(53.6) 1,323	(58.7) 388	(52.0) 343	(54.1) 720	(56.3) 749	(51.0) 79	(57.3) 393
- กรณีเจ็บป่วย	(93.2) 302	(89.6) 224	(78.4) 406	(79.4) 1051	(90.2) 350	(89.5) 307	(93.8) 675	(93.6) 701	(87.3) 69	(83.0) 326
- กรณีคลอดบุตร	(1.2) 4	(0.4) 1	(2.3) 12	(2.1) 28	(0.5) 2	(1.5) 5	(1.1) 8	(0.7) 5	(1.3) 1	(2.3) 9
- กรณีทุพพลภาพ	(1.2) 4	(1.2) 3	(1.3) 7	(2.0) 27	(0.8) 3	(0.6) 2	(0.4) 3	(0.8) 6	(3.8) 3	(1.5) 6
- กรณีเสียชีวิต	(0.9) 3	(1.6) 4	(2.3) 12	(2.1) 28	(0.5) 2	(0.6) 2	(0.4) 3	(0.8) 6	(2.5) 2	(0.5) 2
- กรณีสงเคราะห์บุตร	(0.6) 2	(2.8) 7	((3.2) 17	(3.8) 50	(1.5) 6	(2.6) 9	(1.4) 10	(2.0) 15	(1.3) 1	(3.1) 12
- กรณีชราภาพ	(1.2) 4	(2.4) 6	(7.5) 39	(2.9) 38	(2.8) 11	(0.9) 3	(1.3) 9	(1.7) 13	(2.5) 2	(5.1) 20
- กรณีว่างงาน	(1.5) 5	(2.0) 5	(4.8) 25	(7.8) 103	(3.4) 13	(4.4) 15	(1.5) 11	(0.9) 7	(0.0) 0	(4.1) 16
จำนวนเงินเฉลี่ย/เดือน	**155.7**	**190.7**	**171.9**	**188.3**	**183.0**	**183.2**	**107.3**	**145.8**	**147.7**	**158.8**
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) 324	(100.0) 250	(100.0) 518	(100.0) 1,323	(100.0) 388	(100.0) 343	(100.0) 720	(100.0) 749	(100.0) 79	(100.0) 393

จาก**ตารางที่ 4.3-20** แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งในเกือบทุกลุ่มอาชีพยกเว้นอาชีพเกษตรพันธะสัญญาและผู้รับงานไปทำที่บ้าน ต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมโดยมีส่วนรวมในการจ่ายสมทบ โดยพบว่า ความต้องการได้รับความคุ้มครองจากประกันสังคมที่กลุ่มตัวอย่างทุกอาชีพต้องการมากที่สุดได้แก่ ความคุ้มครองในกรณีได้รับความเจ็บป่วย ทั้งนี้พบว่าแต่ละกลุ่มมีความสามารถในการจ่ายเงินสมทบที่แตกต่างกันออกไป โดยมีอัตราเฉลี่ยของจำนวนเงินจ่ายสมทบต่อเดือนเริ่มต้นที่ประมาณ 107 บาท และสูงที่สุดประมาณ 191 บาทต่อเดือน

ตารางที่ 4.3-21 ความต้องการการฝึกอบรม/อาชีพเสริมของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบรายอาชีพ

ความต้องการเข้าสู่ประกันสังคม	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ไม่ต้องการ	(59.7) 405	(74.0) 370	(64.7) 992	(55.7) 1373	(80.2) 530	(68.8) 454	(65.0) 864	(71.7) 954	(74.2) 115	(67.4) 462
- ไม่มีเวลาว่าง	(40.6) 275	(53.0) 265	(41.3) 633	(34.8) 858	(56.6) 374	(51.8) 342	(46.0) 612	(54.0) 718	(49.7) 77	(47.7) 327
- รายได้เพียงพอแล้ว/งานที่ทำดีอยู่แล้ว	(9.6) 65	(11.8) 59	(15.1) 232	(5.7) 141	(13.0) 86	(8.2) 54	(3.7) 49	(5.3) 70	(14.8) 23	(11.5) 79
- อายุมากแล้วไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	(5.2) 35	(2.0) 10	(3.3) 50	(4.2) 103	(3.5) 23	(2.3) 15	(5.6) 75	(2.9) 38	(7.1) 11	(2.5) 17
- อื่น ๆ	(4.4) 30	(7.2) 36	(8.3) 77	(15.2) 271	(7.1) 47	(6.5) 43	(9.6) 128	(9.6) 128	(2.6) 4	(5.7) 39
ต้องการ	(40.3) 273	(26.0) 130	(35.3) 541	(44.4) 1094	(19.8) 131	(31.2) 206	(35.0) 466	(28.3) 376	(25.8) 40	(32.7) 224
- อบรมด้านการเกษตร	(2.1) 14	(0.8) 4	(17.5) 268	(19.2) 474	(1.2) 8	(1.4) 9	(6.3) 84	(5.4) 72	(3.9) 6	(4.7) 32
- การฝึกทำอาหาร/ทำขนม	(4.0) 27	(1.8) 9	(3.5) 53	(3.8) 93	(5.6) 37	(8.0) 53	(5.5) 73	(1.4) 19	(5.8) 9	(1.9) 13
- อบรมความรู้ด้านช่าง (ซ่อมรถ,เสริมสวย ฯลฯ)	(14.2) 96	(12.2) 61	(9.7) 96	(14.1) 254	(5.9) 39	(11.4) 75	(8.1) 108	(8.6) 114	(7.8) 12	(12.1) 83
- งานประดิษฐ์/งานฝีมือ	(10.6) 72	(2.8) 14	(5.2) 79	(7.6) 187	(3.5) 23	(3.9) 26	(10.7) 142	(9.7) 129	(3.2) 5	(6.1) 42
- อื่น ๆ	(9.4) 64	(8.4) 42	(2.9) 45	(3.5) 86	(3.6) 24	(6.5) 43	(4.5) 59	(3.2) 42	(5.2) 8	(7.9) 54
รวม	(100.0) 678	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

จาก**ตารางที่ 4.3-21** พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณ 1 ใน 2 ส่วน จนถึง 4 ใน 5 ส่วน ระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อการประกอบอาชีพเสริม ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้าอบรมและไม่มีเวลาเพียงพอที่จะประกอบอาชีพเสริม อย่างไรก็ตามในกลุ่มที่มีความต้องการได้รับการฝึกอบรมอาชีพเสริมนั้น สำหรับประเด็นการฝึกอบรมที่ต้องการนั้นพบว่าจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.3-22 สวัสดิการสังคมที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละอาชีพได้รับหรือเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

องค์กร/โครงการ/กลุ่ม	อาชีพ									
	ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	ผู้ขับรถรับจ้าง	เกษตรพันธะสัญญา	แรงงานรับจ้างทางการเกษตร	หาบเร่แผงลอย	คนทำงานในภาคบริการ	คนคุ้ยขยะ	คนซื้อขายของเก่า	คนทำงานบ้าน	แรงงานรับจ้างทั่วไป
ไม่ได้เป็นสมาชิก/ไม่ได้ใช้บริการ	(42.3) 287	(70.0) 350	(38.7) 594	(54.3) 1,340	(71.6) 473	(77.4) 511	(77.4) 1,029	(74.3) 988	(81.9) 127	(69.8) 479
เป็นสมาชิก/ใช้บริการ	(57.7) 391	(30.0) 150	(61.3) 939	(45.7) 1,127	(28.4) 188	(22.6) 149	(22.6) 301	(25.7) 342	(18.1) 28	(30.2) 207
- ธนาคารของรัฐ (ธกส. และเอสเอ็มอีแบงค์)	(27.4) 107	(50.7) 76	(37.5) 575	(19.5) 482	(52.7) 99	(18.1) 27	(38.5) 116	(19.6) 67	(10.7) 3	(50.2) 104
- สหกรณ์การเกษตร	(1.5) 6	(4.7) 7	(12.0) 184	(7.3) 179	(5.3) 10	(1.3) 2	(2.3) 7	(5.6) 19	(10.7) 3	(4.4) 9
- โครงการบ้านเอื้ออาทร	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.5) 7	(0.2) 4	(0.5) 1	(0.7) 1	(0.3) 1	(0.6) 2	(0.0) 0	(2.4) 5
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/สะสมทรัพย์	(18.2) 71	(26.7) 40	(18.9) 289	(14.0) 346	(33.0) 62	(15.4) 23	(11.6) 35	(0.0) 0	(10.7) 3	(40.1) 83
- กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์	(27.6) 108	(18.7) 28	(24.1) 369	(14.5) 357	(16.5) 31	(8.1) 12	(7.3) 52	(21.1) 72	(32.1) 9	(18.4) 38
- กลุ่มแม่บ้าน/กลุ่มอาชีพ	(45.8) 179	(1.3) 2	(2.7) 42	(0.9) 21	(3.2) 6	(3.4) 5	(0.3) 1	(0.0) 0	(3.6) 1	(1.0) 2
- อื่นๆ	(9.4) 64	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(0.0) 0	(19.5) 29	(5.3) 16	(1.2) 4	(17.9) 5	(45.4) 94
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	(100.0) *678*	(100.0) 500	(100.0) 1,533	(100.0) 2,467	(100.0) 661	(100.0) 660	(100.0) 1,330	(100.0) 1,330	(100.0) 155	(100.0) 686

ตารางที่ 4.3-22 พบว่า แม้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละอาชีพจะระบุว่าสามารถเข้าถึงหรือใช้บริการจากทั้งที่เป็นสวัสดิการของภาครัฐและสวัสดิการในระดับชุมชนก็ตาม แต่พบว่ามีเพียง 3 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน กลุ่มเกษตรพันธะสัญญา และกลุ่มแรงงานรับจ้างการเกษตรเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มสวัสดิการต่างๆ ได้ สำหรับลักษณะของกลุ่มสวัสดิการที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอาชีพสามารถเข้าถึงได้เป็นสัดส่วนที่มากที่สุด ได้แก่ สิทธิในการกู้ยืมเงินจากธนาคารของภาครัฐ ยกเว้นกลุ่มคนซื้อขายของเก่า และกลุ่มคนทำงานบ้าน ที่มีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเข้าถึงสวัสดิการกลุ่มฌาปนกิจเคราะห์เป็นสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มสวัสดิการอื่นๆ ส่วนกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านเกือบครึ่งหนึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มสวัสดิการแม่บ้านและกลุ่มอาชีพเป็นสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มสวัสดิการอื่น และสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ อีกด้วย

4.4 ผลการศึกษาโดยรวมจากวิธีวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ

4.4.1 กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

ลักษณะของแรงงาน การเข้าสู่อาชีพและวิถีการประกอบอาชีพ

แรงงานกลุ่มที่ทำการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอยู่ในช่วงอายุ 30-45 ปี จากการสัมภาษณ์พบว่าเหตุผลที่แรงงานกลุ่มนี้ที่เลือกทำงานในรูปแบบของการรับงานไปทำที่บ้านเนื่องจากเป็นงานอิสระ ไม่ต้องย้ายถิ่นฐานที่อยู่และสามารถทำงานที่บ้านหรือบริเวณใกล้ๆ บ้านได้จึงทำให้สามารถดูแลครอบครัวได้อีกด้วย เหตุผลสำคัญอีกข้อหนึ่งคือ เป็นงานที่ไม่ลำบากมากไม่เสี่ยงต่อการได้รับอันตรายหรือการประสบอุบัติเหตุอย่างเช่นการทำงานก่อสร้างและการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

*“เคยทำงานรับจ้างอยู่ที่ร้านอาหาร แต่เมื่อตั้งท้องและใกล้จะคลอดลูกจึงต้องหยุดงานและออกจากงาน จากนั้นก็ได้หางานใหม่ทำ ได้งานห่อกะละแมอยู่กับบ้าน โดยผู้ว่าจ้างจะนำกะละแมมาให้ห่อใส่ใบตองเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วบรรจุใส่ถุงพลาสติกเพื่อเตรียมจำหน่าย รับห่อกะละแมอยู่ที่บ้านมาเป็นเวลาประมาณ 4 ปีแล้ว” (เพศหญิง, อายุ 32 ปี, จังหวัดเชียงใหม่, **สัมภาษณ์**)*

*“เคยทำงานรับจ้างเย็บรองเท้าอยู่ในกรุงเทพฯ มาก่อน เมื่อมีลูกจึงย้ายกลับมาอยู่บ้านที่จังหวัดราชบุรี เพื่อเลี้ยงลูก เมื่อลูกโตหน่อยก็ได้มารับจ้างเย็บตุ๊กตาโดยรับมาทำที่บ้าน เพื่อจะได้อยู่บ้านและดูแลครอบครัว ทำงานเย็บตุ๊กตามาได้ประมาณ 12 ปีแล้ว” (เพศหญิง, อายุ 36 ปี, จังหวัดราชบุรี, **สัมภาษณ์**)*

*“เคยทำงานรับจ้างตัดอ้อย แต่ตอนหลังไม่มีอ้อยให้ตัดแล้วก็เปลี่ยนอาชีพไปเรื่อยๆ จนในที่สุดได้รับจ้างย้อมผ้าเป็นมัดๆ ทำอยู่ใกล้ๆ บ้าน มีงานให้ทำตลอด” (เพศหญิง, อายุ 59 ปี, จังหวัดสุพรรณบุรี, **สัมภาษณ์**)*

ลักษณะการรับงานของแรงงานกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านมีทั้งที่เป็นการรับจากตัวผู้ว่าจ้างโดยตรงและรับจากกลุ่มที่ตนเองเป็นสมาชิก แรงงานที่ประกอบอาชีพนี้มักจะไม่ต้องออกค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เป็นหลักในการทำงาน แต่ในบางครั้งอาจต้องจัดหาเครื่องมือพื้นฐานที่จำเป็น เช่น กรรไกร เข็ม เป็นต้น

*“ผู้ว่าจ้างจะนำอุปกรณ์สำหรับย้อมผ้า ทั้งสีย้อมผ้ามาส่งให้” (เพศหญิง, อายุ 47 ปี, จังหวัดพะเยา, **สัมภาษณ์**)*

*“อุปกรณ์สำหรับเย็บรองเท้าได้แก่ กาว ด้ายเย็บพื้น ซึ่งอุปกรณ์ทั้งหมด ผู้จ้างจัดเตรียมมาให้ เราแค่มีจักรและออกแรงทำงาน” (กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน ประเภทเย็บรองเท้า, จังหวัดเชียงใหม่, **สนทนากลุ่มเฉพาะ**)*

เวลาเริ่มงานของแรงงานกลุ่มนี้ไม่แน่นอนเนื่องจากเป็นงานที่ทำที่บ้านของตนเอง บางรายอาจเริ่มงานตั้งแต่เจ็ดโมงเช้า บางรายอาจเริ่มสายกว่านั้น อย่างไรก็ตามพบว่าแรงงานใช้เวลาประมาณ 8-10 ชั่วโมงต่อวันในการทำงาน

*“ส่วนใหญ่เริ่มทำงานย้อมผ้าตั้งแต่ 7 โมงเช้าถึง 6 โมงเย็น แต่ถ้าช่วงไหนงานเร่งมากก็จะเลิกทำงานประมาณทุ่มกว่าๆ” (เพศหญิง, อายุ 59 ปี, จังหวัดสุพรรณบุรี, **สัมภาษณ์**)*

"รับจ้างทอผ้าไหม ส่วนใหญ่เริ่มงานตั้งแต่ 8 โมงเช้าและเลิกประมาณ 2 ทุ่ม แต่จะมีเวลาพักสองช่วงทั้งช่วงกลางวันและช่วงเย็น ดังนั้นในแต่ละวันจึงทำงานประมาณ 10 ชั่วโมง" (เพศหญิง, อายุ 55 ปี, จังหวัดสุรินทร์, ***สัมภาษณ์)***

รายได้ของแรงงานกลุ่มนี้มีความแตกต่างกันพอสมควร เนื่องจากแรงงานบางคนทำงานในลักษณะนี้เป็นอาชีพเสริมหรือเพียงแค่ทำงานเพื่อหารายได้เพิ่มเติมให้กับครอบครัวเท่านั้น มิได้เป็นแหล่งรายได้หลักของครอบครัว ผู้ที่ประกอบอาชีพรับงานไปทำที่บ้านเป็นงานหลักจะมีรายได้ประมาณเดือนละ 6,000 – 8,000 บาท ส่วนผู้ที่ทำเป็นอาชีพเสริมจะมีรายได้น้อยกว่านี้ โดยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนชั่วโมงที่ตัวแรงงานแต่ละคนใช้ในการทำงานในแต่ละวัน

"รับจ้างร้อยลูกปัดอยู่กับบ้าน แต่ก็ทำเป็นอาชีพเสริมเท่านั้นเพราะต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รายได้ที่ได้รับเป็นชิ้นงาน ไม่ค่อยแน่นอนแล้วแต่ความยากง่ายของลาย เป็นงานสบายๆ ที่ทำอยู่กับบ้าน" (เพศหญิง, อายุ 38 ปี, จังหวัดปัตตานี, ***สัมภาษณ์)***

"รับจ้างถักแห อวน มีรายได้ผืนละ 22 บาท ในแต่ละวันไม่ได้ตั้งเป้าว่าจะต้องถักให้ได้กี่ผืน" (กลุ่มผู้ประกอบอาชีพถักแห อวน, จังหวัดขอนแก่น, ***สนทนากลุ่ม)***

ในด้านการรวมกลุ่มพบว่า กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านมักจะมีการรวมกลุ่มกันเองเพื่อรับงานและแจกจ่ายงานไปให้กับสมาชิกในกลุ่ม รวมถึงมีกิจกรรมอื่นๆ ร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วย เช่น การฝึกอบรม การแจ้งข่าวสาร ทำให้แรงงานที่มีการรวมกลุ่มค่อนข้างจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิและการเจรจาต่อรองในเรื่องค่าจ้างกับผู้ว่าจ้าง รวมถึงสิทธิอื่นๆ ตามกฎหมายพอสมควร เช่น สิทธิตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานที่มีข้อกำหนดเฉพาะสำหรับกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

"รับงานมาจากกลุ่ม จากนั้นก็มากระจายงานให้สมาชิกในกลุ่มแบ่งกันไปทำตามความถนัดของแต่ละคน ถ้าใครถนัดย้อมหลายสีในหนึ่งผืนก็ได้ผืนละ 6 บาท แต่ถ้าย้อมเพียงสีพื้นก็ได้ผืนละ 2 บาท" (เพศหญิง, อายุ 47 ปี, จังหวัดพะเยา, ***สัมภาษณ์)***

"รับจักสานใบเตยทำกันเป็นกลุ่มแม่บ้านโดยมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้รับงานมาแล้วมากระจายต่อ ได้ค่าตอบแทนเป็นรายชิ้น ใครทำได้มากก็ได้มาก " (เพศหญิง, อายุ 38 ปี, จังหวัดปัตตานี, ***สัมภาษณ์)***

"เมื่อได้รับการติดต่องานจะเรียกสมาชิกมาคุยเพื่อตกลงเรื่องราคา และเสนอกลับไปยังผู้ประสานงานของบริษัท เมื่อตกลงกันได้และได้รับงาน ก็จะเรียกสมาชิกมาจับสลากเพื่อแบ่งงาน ทั้งนี้ให้มีการทำงานเป็นคู่ได้เพื่อให้งานเสร็จทันเวลา" (เพศชาย, อายุ - ปี, กรุงเทพฯ, ***สัมภาษณ์)***

<u>ปัญหาจากการทำงานและปัญหาอื่น ๆ</u>

จากการสัมภาษณ์พบว่าแรงงานกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านไม่ประสบปัญหาถูกข่มขู่หรือคุกคามใด ๆ อย่างไรก็ตาม แรงงานส่วนหนึ่งระบุว่าเคยถูกโกงค่าจ้างโดยส่งมอบผลผลิตให้แล้วแต่ผู้ว่าจ้างไม่ยอมจ่ายเงิน

สถานที่ทำงานของแรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นบริเวณบ้านของตนเอง จึงพบว่าแรงงานมีปัญหาเรื่องสถานที่คับแคบและอากาศไม่ถ่ายเทบ้าง แต่ไม่พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับฝุ่น ควัน ความร้อน และเสียงรบกวนแต่อย่างใด

ลักษณะการทำงานของกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านมักจะเป็นงานประเภทที่ต้องใช้เข็ม กรรไกร และมีด จึงอาจได้รับความบาดเจ็บที่ไม่รุนแรงมากนัก เช่น เข็มตำมือ มีดบาด แต่ไม่พบว่ามีการเสี่ยงอันตรายและอุบัติเหตุร้ายแรงเนื่องจากไม่ต้องทำงานกับเครื่องจักรและสารเคมีที่มีอันตรายมาก อย่างไรก็ตามพบว่าแรงงานกลุ่มนี้มักจะมีอาการปวดเมื่อยตามร่างกายและมีปัญหาด้านสายตาอันเนื่องมาจากท่าทางการทำงานที่ไม่ถูกสุขลักษณะและทำงานในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ ในกรณีที่มีการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บที่ไม่สามารถรักษาเองได้ แรงงานกลุ่มนี้จะไปรักษายังสถานพยาบาลใกล้บ้านไม่ว่าจะเป็นสถานีอนามัยหรือโรงพยาบาลโดยใช้บัตรทองเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

<u>ความต้องการของแรงงานกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน</u>

เมื่อสอบถามถึงต้องการ แรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะตอบว่าต้องการให้รัฐช่วยให้มีงานทำอย่างต่อเนื่อง มีกองทุนให้กู้ยืมเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนให้กับกลุ่ม รวมทั้งช่วยส่งเสริมด้านการตลาดให้กับกลุ่มต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับความมั่นคงในชีวิตที่แรงงานต้องการ นั่นคือแรงงานต้องการมีงานทำอย่างต่อเนื่องและมีเงินเก็บไว้ใช้ในยามชรา

*“อยากให้ อบต. ช่วยเหลือด้านเงินลงทุน รวมทั้งต้องการให้มีการกำหนดราคาซื้อขายที่เหมาะสม เมื่อแก่แล้วก็อยากมีเงินเลี้ยงชีพ” (เพศหญิง, อายุ 55 ปี, จังหวัดสุรินทร์, **สัมภาษณ์**)*

*“อยากให้รัฐช่วยสนับสนุนด้านการตลาดให้กลุ่มผู้ทำอาชีพเครื่องเงินมากกว่านี้ รวมทั้งต้องการให้รัฐบาลให้ความคุ้มครองในกรณีที่ได้รับอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บ” (เพศหญิง, อายุ 32 ปี, จังหวัดนครศรีธรรมราช, **สัมภาษณ์**)*

*“อยากให้รัฐสนับสนุนเรื่องการตลาดของผ้าปักคลุมศีรษะของชาวมุสลิม เช่น สนับสนุนให้สามารถส่งออกไปขายยังแถบประเทศตะวันออกกลาง เพราะสามารถจำหน่ายได้ในราคาสูงกว่าการจำหน่ายในประเทศเพียงอย่างเดียว” (เพศหญิง, อายุ 37 ปี, จังหวัดนราธิวาส, **สัมภาษณ์**)*

อย่างไรก็ตามเมื่อถามถึงลักษณะความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานฉบับต่างๆ ทำให้ทราบว่าแรงงานในส่วนที่ไม่ได้มีการรวมกลุ่มยังขาดความรู้และมีความสับสนอยู่พอสมควรในประเด็นเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน และ พ.ร.บ. ประกันสังคม ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โดยแรงงานไม่ทราบข้อมูลและมักจะคิดว่าสมาชิกกองทุนประกันสังคมจะได้รับการรักษาที่ดีกว่าการใช้บัตรทอง เช่น สามารถรักษาที่โรงพยาบาลใดก็ได้ สามารถอยู่ห้องพิเศษที่ไม่ใช่ห้องรวมได้โดยไม่ต้องเสียเงินเพิ่ม ได้รับการรักษาที่มีคุณภาพดีกว่า เป็นต้น

จากการสอบถามพบว่า ความต้องการการคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมของแรงงานมักจะเป็นเรื่องการรักษาพยาบาลมากที่สุด โดยแรงงานสามารถจ่ายเงินสมทบได้ประมาณ 150-300 บาทต่อเดือน

4.4.2 กลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง

ลักษณะของแรงงาน การเข้าสู่อาชีพและวิถีการประกอบอาชีพ

แรงงานกลุ่มที่ทำการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายและอยู่ในช่วงอายุ 40-60 ปี แรงงานในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เคยทำงานรับจ้างแบบอื่นๆ มาก่อน เช่น รับเหมาก่อสร้าง รับจ้างทำนา แต่เนื่องจากเห็นว่าอาชีพขับรถรับจ้างเป็นอาชีพที่ไม่หนักมากนัก มีรายได้ที่ดีกว่า และเป็นอาชีพที่อิสระ เมื่ออายุมากขึ้นจึงเปลี่ยนมาประกอบอาชีพนี้

*"เคยทำนามาก่อน แต่รายได้ไม่ดี จึงเปลี่ยนมาทำงานรับจ้างขับรถ" (เพศชาย, อายุ 42 ปี, จังหวัดราชบุรี, **สัมภาษณ์**)*

*"เคยทำอาชีพค้าขายมาก่อน แต่รายได้ไม่ค่อยดี จึงเปลี่ยนมาขับรถสามล้อรับจ้าง ขับมาได้ 20 ปีแล้ว" (เพศหญิง, อายุ 52 ปี, จังหวัดเชียงใหม่, **สัมภาษณ์**)*

*"เคยไปทำงานเป็นลูกจ้างโรงงานที่กรุงเทพฯ แต่รายไม่พอกับค่าใช้จ่าย จึงย้ายกลับมาอยู่บ้านเกิดของตัวเอง แต่หางานอื่นทำได้ยากจึงมาขับรถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ขับมาได้ประมาณ 1 ปีแล้ว" (เพศชาย, อายุ 20 ปี, จังหวัดอุตรดิตถ์, **สัมภาษณ์**)*

*"เคยทำงานเป็นลูกจ้างโรงงาน แต่ได้ลาออกมาขับรถรับจ้างขับมาประมาณ 20 ปีแล้ว เหตุผลที่มาทำอาชีพนี้เพราะเป็นอาชีพอิสระ เป็นนายของตัวเองและรายได้ก็เพียงพอเลี้ยงครอบครัว" (เพศชาย, อายุ 52 ปี, จังหวัดปัตตานี, **สัมภาษณ์**)*

กลุ่มผู้ขับรถรับจ้างจะมีเวลาเริ่มงานไม่แน่นอน อย่างไรก็ดีส่วนใหญ่จะเริ่มงานในช่วงเช้าและเลิกงานในช่วงเย็นถึงค่ำ ส่วนในกลุ่มที่ขับรถสองแถวรับจ้างหรือรถมอเตอร์ไซค์รับจ้างที่มีจุดจอดรถตามท่ารถประจำจังหวัดอาจจะมีช่วงเวลาเริ่มงานที่แตกต่างกันออกไป เช่น บางรายเริ่มงานตั้งแต่ช่วงเช้ามืด หรือบางรายเริ่มงานในช่วงกลางคืน ทั้งนี้รายได้ของแรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ได้รับเป็นรายวันโดยจากค่าจ้างที่ได้ตกลงกับผู้โดยสารในแต่ละเที่ยว มีเพียงส่วนน้อยที่มีรายได้เป็นรายเดือนในลักษณะของเงินเดือน อย่างไรก็ตามกลุ่มที่รับเงินเดือนนี้จะได้รับเงินส่วนแบ่งค่าโดยสารจากเจ้าของรถ

ในด้านการรวมกลุ่มแม้ว่าแรงงานกลุ่มผู้ขับรถรับจ้างจะมีจุดจอดรถรอผู้โดยสารร่วมกันและมักจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม แต่ก็เป็นเพียงการมารวมกลุ่มกันเนื่องจากจุดประสงค์ในแง่ของการรับผู้โดยสาร แต่ไม่พบว่ามีการรวมกลุ่มโดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือกันในด้านต่างๆ แต่อย่างใด

ปัญหาจากการทำงานและปัญหาอื่น ๆ

จากการสัมภาษณ์พบว่า แรงงานกลุ่มผู้ขับรถรับจ้างไม่ค่อยประสบปัญหาถูกข่มขู่หรือคุกคามใดๆ แต่ส่วนใหญ่แล้วพบว่ามักจะต้องมีการจ่ายค่าวินให้กับคนคุมวินสำหรับการเข้ามาทำงานครั้งแรก และอาจมีการจ่ายเป็นรายวันหรือรายเดือนอีกด้วย นอกจากนี้พบว่ามีแรงงานส่วนหนึ่งตอบว่าเคยถูกโกงค่าโดยสารโดยเฉพาะในกรณีที่ผู้โดยสารเป็นกลุ่มวัยรุ่น

แรงงานกลุ่มนี้ต้องทำงานอยู่บนท้องถนนหรือริมถนนตลอดเวลา ไม่ว่าจะในขณะขับขี่ยานพาหนะ หรือแม้กระทั่งในขณะจอดรอผู้โดยสาร ดังนั้นแรงงานกลุ่มนี้จึงต้องเผชิญกับฝุ่น ควัน แสงแดดและไอเสียจาก

ยานพาหนะต่างๆ อยู่เสมอ และเนื่องจากลักษณะการทำงานของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้างมีความเกี่ยวข้องกับการขับขี่ยานพาหนะจึงเป็นงานที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าแรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่ค่อยประสบกับปัญหาการเกิดอุบัติเหตุที่รุนแรง มีเพียงกรณีรถเฉี่ยวและรถล้ม ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย โดยทั่วไปแรงงานจะซื้อยามาท่านเอง แต่ในกรณีที่มีการเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บที่ไม่สามารถรักษาเองได้ แรงงานกลุ่มนี้จะไปรักษายังสถานพยาบาลใกล้บ้านไม่ว่าจะเป็นสถานีอนามัยหรือโรงพยาบาลโดยใช้บัตรทองเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

<u>ความต้องการของแรงงานกลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง</u>

เมื่อสอบถามถึงต้องการ คำตอบส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิงไม่ให้สูงมาก เนื่องจากเป็นต้นทุนสำคัญในการประกอบอาชีพและเรื่องการจัดหาจุดจอดรถที่เป็นหลักแหล่งแน่นอน และเมื่อถามว่าความมั่นคงในชีวิตที่แรงงานต้องการคืออะไร กลุ่มแรงงานส่วนใหญ่จะตอบว่าต้องการมีเงินใช้จ่ายโดยไม่มีหนี้สินและมีเงินเก็บไว้ใช้ในยามชรา

อย่างไรก็ตามเมื่อถามถึงลักษณะความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานฉบับต่างๆ ทำให้ทราบว่าแรงงานยังขาดความรู้และมีความสับสนอยู่มากเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน และ พ.ร.บ. ประกันสังคม ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โดยแรงงานส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลและมักจะคิดว่าสมาชิกกองทุนประกันสังคมจะสามารถเลือกรักษาในโรงพยาบาลใดก็ได้

จากการสอบถามพบว่าความต้องการการคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมของแรงงานมักจะเป็นเรื่องการรักษาพยาบาลโดยเฉพาะในเรื่องของการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ โดยค่าเฉลี่ยที่แรงงานสามารถจ่ายเงินสมทบได้อยู่ที่ 200-300 บาทต่อเดือน อย่างไรก็ตามพบว่าในกลุ่มของคนขับรถสามล้อถีบมีความสามารถในการร่วมจ่ายเงินสมทบได้ต่ำมากคือประมาณ 30-50 บาทต่อเดือน

4.4.3 กลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

<u>ลักษณะของแรงงาน การเข้าสู่อาชีพและวิถีการประกอบอาชีพ</u>

แรงงานกลุ่มที่ทำการสัมภาษณ์มีทั้งเพศชายและเพศหญิง ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 35-55 ปี จากการสัมภาษณ์พบว่าเหตุผลที่แรงงานกลุ่มนี้ที่เลือกทำการเกษตรแบบเกษตรพันธะสัญญาเป็นเพราะความเชื่อมั่นและความมั่นใจในคุณภาพในด้านต่างๆ ของบริษัทรับซื้อ ทั้งในแง่พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์และระบบการเลี้ยง อีกทั้งยังได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ รวมถึงมีการกำหนดราคารับซื้อที่แน่นอนอีกด้วย อย่างไรก็ตามราคารับซื้อจะเปลี่ยนแปลงไปตามคุณภาพของผลผลิตด้วย

ลักษณะการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้จะเป็นการทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์บนที่ดินของตนเอง โดยตนเองเป็นเจ้าของระบบทั้งหมด ทั้งพืชผล สัตว์เลี้ยง โรงเรือนและอุปกรณ์ทั้งหมด โดยบริษัทหรือผู้รับซื้อมักจะมีข้อกำหนดหรือระเบียบปฏิบัติในการทำการเกษตรหรือในการเลี้ยงสัตว์ให้เกษตรกรต้องปฏิบัติตามและมีเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดขนาด รูปร่าง และน้ำหนักของผลผลิตในการรับซื้อ เวลาทำงานของแรงงานกลุ่มนี้ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับลักษณะงานที่ทำ เช่น งานในไร่นาซึ่งได้แก่ การปลูกพืชสวนพืชไร่ ทำนา หรืองานจำพวกเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา แต่ส่วนใหญ่แล้วก็จะเป็นงานที่เริ่มต้นในช่วงเช้าและเลิกงาน

ในช่วงเย็น อย่างไรก็ตามพบว่ามีบางกรณีเกษตรกรต้องทำงานในช่วงกลางคืนด้วย เช่น ในกรณีที่ต้องให้อาหารหรือให้ยาสัตว์เลี้ยง

รายได้ของแรงงานกลุ่มนี้จะได้รับจากการขายผลผลิตซึ่งได้แก่พืชสวนพืชไร่ให้กับบริษัทหรือคนกลางที่มารับซื้อผลผลิต ซึ่งระยะเวลาการได้รับเงินจะขึ้นอยู่กับช่วงเวลาการผลิตผลผลิตนั้น

ในด้านการรวมกลุ่มไม่พบว่าแรงงานกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาได้มีการรวมกลุ่มกันในลักษณะของการจัดกิจกรรมหรือช่วยเหลือเรื่องเงินทุนกันเองอย่างชัดเจน แต่พบบ้างว่ามีการรวมกลุ่มกันเพื่อปรึกษาหารือหรือพูดคุยประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ตนเองได้รับ

<u>ปัญหาจากการทำงานและปัญหาอื่น ๆ</u>

จากการสัมภาษณ์พบว่าแรงงานกลุ่มเกษตรพันธะสัญญามีแรงงานส่วนหนึ่งตอบว่าเคยได้รับความไม่เป็นธรรมในการซื้อขายผลผลิตกับบริษัทหรือคนกลางที่มารับซื้อ

สถานที่ทำงานของแรงงานกลุ่มนี้คือบริเวณไร่ นาและสวนจึงพบว่าแรงงานมีปัญหาเรื่องต้องทำงานกลางแจ้งซึ่งมีแดดและลมแรงยกเว้นการกรีดยางที่จะทำงานในช่วงกลางคืนและการเลี้ยงสัตว์ที่ค่อนข้างจะเป็นการทำงานในร่ม

ลักษณะการทำงานของกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาจะเป็นลักษณะเดียวกับกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรคือ จะต้องเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ในการไถ พรวน ตัด ขุด ซึ่งเป็นของมีคม จึงอาจพบการบาดเจ็บเล็กๆ น้อยๆ บ้าง เช่น เป็นแผลจากการถูกของมีคม แต่ไม่พบว่ามีการเสี่ยงอันตรายและอุบัติเหตุร้ายแรงเนื่องจากไม่ต้องทำงานกับเครื่องจักรอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามมักจะพบว่าแรงงานกลุ่มนี้มักจะมีอาการปวดเมื่อยตามร่างกายอันเนื่องมาจากท่าทางการทำงานที่ต้องก้มหรือลุกนั่งบ่อยครั้ง ในกรณีที่มีการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บที่ไม่สามารถรักษาเองได้ แรงงานกลุ่มนี้จะไปรักษายังสถานพยาบาลใกล้บ้านไม่ว่าจะเป็นสถานีอนามัยหรือโรงพยาบาลโดยใช้บัตรทองเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

<u>ความต้องการของแรงงานกลุ่มเกษตรพันธะสัญญา</u>

เมื่อสอบถามถึงความต้องการ แรงงานกลุ่มนี้เกือบทั้งหมดต้องการให้รัฐเข้ามาดูแลและให้ความคุ้มครองเรื่องข้อตกลงระหว่างตัวเกษตรกรกับบริษัทรับซื้อรวมถึงความมั่นคงในระยะยาวของการรับซื้อ เนื่องจากในการทำเกษตรพันธะสัญญาโดยเฉพาะในการเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ต้องมีการลงทุนในส่วนของโรงเรือนและระบบการเลี้ยง นอกจากนี้ก็มีเรื่องการจัดหาเงินให้กู้ยืมดอกเบี้ยต่ำอย่างทั่วถึงเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการประกอบกิจการ และเมื่อถามว่าความมั่นคงในชีวิตที่แรงงานต้องการคืออะไร กลุ่มแรงงานส่วนใหญ่จะตอบว่าต้องการมีเงินใช้จ่ายโดยไม่มีหนี้สินและมีเงินเก็บไว้ใช้ในยามชรา

อย่างไรก็ตามเมื่อถามถึงลักษณะความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานฉบับต่างๆ ทำให้ทราบว่าแรงงานยังขาดความรู้และมีความสับสนอยู่มากเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน และ พ.ร.บ. ประกันสังคมว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โดยแรงงานส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลและมักจะคิดว่าสมาชิกกองทุนประกันสังคมจะได้รับการรักษาที่ดีกว่าการใช้บัตรทอง

จากการสอบถามพบว่าความต้องการการคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมของแรงงานมักจะเป็นเรื่องการรักษาพยาบาลและเงินชราภาพมากที่สุด โดยแรงงานสามารถจ่ายเงินสมทบได้ประมาณ 100-200 บาทต่อเดือน อย่างไรก็ตามมีแรงงานกลุ่มหนึ่งเสนอว่าควรจะให้มีการจ่ายเงินสมทบในลักษณะของครัวเรือนเช่น เหมา

จ่ายครัวเรือนละ 200 บาทต่อเดือน แต่ให้ความคุ้มครองสมาชิกทุกคนในครัวเรือนมากกว่าที่จะจ่ายในลักษณะของบุคคล

4.4.4 กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

ลักษณะของแรงงาน การเข้าสู่อาชีพและวิถีการประกอบอาชีพ

แรงงานกลุ่มที่ทำการสัมภาษณ์มีทั้งเพศชายและเพศหญิง ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 35-55 ปี จากการสัมภาษณ์พบว่า เหตุผลที่แรงงานกลุ่มนี้ที่เลือกทำงานรับจ้างทางการเกษตรเนื่องจากส่วนหนึ่งเคยทำนาในที่ดินของตนเองมาก่อน แต่เนื่องจากในระยะหลังต้นทุนการผลิตมีราคาสูงขึ้นในขณะที่รายได้จากการขายผลผลิตไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับทุนที่ลงไปทำให้ขาดทุนจึงเปลี่ยนมารับจ้างทางการเกษตรร่วมด้วยหรือรับจ้างทางการเกษตรอย่างเดียว แต่บางส่วนก็มีอาชีพเป็นแรงงานรับจ้างทางการเกษตรมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่

ลักษณะการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้มีทั้งแบบที่เป็นแรงงานรับจ้างทำการเกษตรบนที่ดินของคนอื่นอย่างเดียว และรับจ้างทำการเกษตรเพื่อหารายได้เพิ่มเติมจากการทำการเกษตรในที่ดินของตนเอง ซึ่งลักษณะการไปรับจ้างนี้จะมีทั้งที่เป็นแบบไปติดต่อกับผู้ว่าจ้างด้วยตนเองและติดต่อผ่านคนกลางหรือผู้รับเหมา

เวลาทำงานของแรงงานกลุ่มนี้ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับลักษณะงานที่ทำ เช่น หากรับจ้างกรีดยางก็จะเริ่มงานตอนช่วงกลางคืนไปจนถึงรุ่งเช้า หากรับจ้างทำงานในไร่นาก็จะเริ่มงานในช่วงเช้าและเลิกงานในช่วงเย็น

รายได้ของแรงงานกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งได้รับแบบเป็นรายวันเฉลี่ยประมาณวันละ 180 บาท อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับนายจ้างแต่ละคนด้วย ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งจะได้รับแบบคิดตามผลงานหรือรายเหมา เช่น คิดราคาต่อไร่หรือต่อกิโลกรัม ซึ่งรายได้ของแรงงานจากการจ่ายค่าจ้างในลักษณะนี้มักจะขึ้นอยู่กับราคาผลผลิตในขณะนั้นว่าสูงหรือต่ำ

ในด้านการรวมกลุ่มไม่พบว่าแรงงานกลุ่มรับจ้างทางการการเกษตรมีการรวมกลุ่มกันในลักษณะของการจัดกิจกรรมหรือช่วยเหลือเรื่องเงินทุนกันเองอย่างชัดเจน แต่พบบ้างว่ามีการรวมกลุ่มกันแล้วตระเวนไปรับงานตามที่ต่างๆ

ปัญหาจากการทำงานและปัญหาอื่น ๆ

จากการสัมภาษณ์พบว่าแรงงานกลุ่มรับจ้างทางการเกษตรไม่ค่อยประสบปัญหามากนัก แต่อย่างไรก็ตามพบว่ามีแรงงานส่วนหนึ่งตอบว่าเคยถูกโกงค่าจ้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ติดต่อผ่านคนกลางหรือผู้รับเหมา

สถานที่ทำงานของแรงงานกลุ่มนี้คือบริเวณไร่ นาและสวน จึงพบว่าแรงงานมีปัญหาเรื่องต้องทำงานกลางแจ้งซึ่งมีแดดและลมแรงยกเว้นการกรีดยางที่จะทำงานในช่วงกลางคืน

ลักษณะการทำงานของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตรจะต้องเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ในการไถ พรวน ตัด ขุด ซึ่งเป็นของมีคม จึงอาจพบการบาดเจ็บที่ไม่รุนแรงมากนัก เช่น แผลจากการถูกของมีคม แต่ไม่พบว่ามีการเสี่ยงอันตรายและอุบัติเหตุร้ายแรงเนื่องจากไม่ต้องทำงานกับเครื่องจักรอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามมักจะพบว่าแรงงานกลุ่มนี้มักจะมีอาการปวดเมื่อยตามร่างกายอันเนื่องมาจากท่าทางการทำงานที่ต้องก้มหรือลุกนั่งบ่อยครั้ง ในกรณีที่มีการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บที่ไม่สามารถรักษาเองได้ แรงงานกลุ่มนี้จะไปรักษายังสถานพยาบาลใกล้บ้านไม่ว่าจะเป็นสถานีอนามัยหรือโรงพยาบาลโดยใช้บัตรทองเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

ความต้องการของกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร

เมื่อสอบถามถึงความต้องการ แรงงานกลุ่มนี้ส่วนที่ยังมีที่ดินเป็นของตนเองจะตอบว่าต้องการให้รัฐประกันราคาผลผลิตและจัดหาเงินให้กู้ยืมอย่างทั่วถึง ในขณะที่กลุ่มที่รับจ้างอย่างเดียวจะตอบว่าต้องการให้รัฐดูแลเรื่องค่าจ้างขั้นต่ำให้เป็นธรรมและให้คลอบคลุมทั่วถึงแรงงานในภาคเกษตรด้วย และเมื่อถามว่าความมั่นคงในชีวิตที่แรงงานต้องการคืออะไร กลุ่มแรงงานส่วนใหญ่จะตอบว่าต้องการมีเงินใช้จ่ายโดยไม่มีหนี้สินและมีเงินเก็บไว้ใช้ในยามชรา

อย่างไรก็ตามเมื่อถามถึงลักษณะความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานฉบับต่างๆ ทำให้ทราบว่าแรงงานยังขาดความรู้และมีความสับสนอยู่มากเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน และ พ.ร.บ. ประกันสังคม ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โดยแรงงานส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลและมักจะคิดว่าสมาชิกกองทุนประกันสังคมจะได้รับการรักษาที่ดีกว่าการใช้บัตรทอง

จากการสอบถามพบว่าความต้องการการคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมของแรงงานมักจะเป็นเรื่องการรักษาพยาบาลและเงินชราภาพมากที่สุด โดยแรงงานสามารถจ่ายเงินสมทบได้ประมาณ 100-200 บาทต่อเดือน

4.4.5 กลุ่มหาบเร่ แผงลอย

ลักษณะของแรงงาน การเข้าสู่อาชีพและวิถีการประกอบอาชีพ

แรงงานกลุ่มที่ทำการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและมีอายุอยู่ในช่วง 20-40 ปี แรงงานในกลุ่มนี้มีลักษณะการเข้าสู่อาชีพในปัจจุบันที่หลากหลาย เช่น เริ่มทำการค้ามาตั้งแต่เริ่มแรกหรือเริ่มทำงานอื่นมาก่อน เช่น ทำไร่ทำนาหรือทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมาก่อนแล้วเปลี่ยนมาทำงานค้าขายภายหลัง หรือในบางกรณีเป็นการย้ายตามครอบครัวไปอยู่จังหวัดอื่นจึงต้องลาออกจากงานเดิมแล้วมาทำงานค้าขาย เป็นต้น

แรงงานกลุ่มหาบเร่แผงลอยจะมีลักษณะที่แตกต่างกันแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ กลุ่มแรกคือ กลุ่มที่ขายของแบบเคลื่อนย้ายไปเรื่อยๆ โดยใช้รถเข็นหรือรถกระบะซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าจำพวกอาหารและผลไม้ กลุ่มที่สองคือกลุ่มที่ขายของแบบเป็นหลักแหล่งตามตลาดนัดหรือแหล่งจับจ่ายซื้อของในชุมชน

ลักษณะการทำงานของแรงงานในกลุ่มนี้จึงแตกต่างกันเป็น 2 ลักษณะ คือ กลุ่มที่ขายของแบบใช้รถเข็นจะเริ่มงานเช้ากว่าเนื่องจากต้องไปซื้อของและต้องมีการเตรียมสินค้าซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอาหารก่อนที่จะออกตระเวนขาย ในขณะที่กลุ่มที่มีแผงขายแน่นอนจะเริ่มเปิดร้านในช่วงสายหรือตามช่วงเวลาที่การจัดตลาดนัด ซึ่งโดยมากมักจะเป็นช่วงบ่ายหรือเย็น

รายได้ของแรงงานกลุ่มนี้จะได้รับแบบวันต่อวันโดยได้รับเงินค่าซื้อสินค้าจากผู้ซื้อโดยตรง โดยเฉลี่ยแล้วแรงงานกลุ่มนี้จะมีรายได้ค่อนข้างสูงกว่าแรงงานนอกระบบในกลุ่มอื่นๆ โดยมีรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายประมาณ 300-500 บาท อย่างไรก็ตามกลุ่มแรงงานนี้ก็ยังไม่ได้รับสวัสดิการใดๆ จากการทำงาน

ในด้านการรวมกลุ่มไม่พบว่าแรงงานในกลุ่มหาบเร่แผงลอยมีการรวมกลุ่มกันแต่อย่างใด

ปัญหาจากการทำงานและปัญหาอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์พบว่าแรงงานกลุ่มหาบเร่แผงลอยไม่ค่อยประสบปัญหาการถูกข่มขู่หรือคุกคามใดๆ ยกเว้นในรายที่ไปตั้งแผงในเขตที่ไม่ได้รับอนุญาตมักจะถูกเจ้าหน้าที่จับกุม

ลักษณะการทำงานของแรงงานกลุ่มหาบเร่แผงลอยมักจะเป็นงานที่ไม่เสี่ยงต่ออันตรายและอุบัติเหตุ เนื่องจากไม่ต้องทำงานกับเครื่องจักรและสารเคมี อย่างไรก็ตามพบว่าแรงงานในกลุ่มที่เข็นรถขายอาหารตามทางเท้ามักจะต้องประสบกับปัญหาฝุ่น ควันและไอเสียตามท้องถนน ทำให้อาจมีปัญหาสุขภาพในระยะยาวได้ อย่างไรก็ตามในกรณีที่เกิดการเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บที่ไม่สามารถรักษาเองได้ แรงงานกลุ่มนี้จะไปรักษายังสถานพยาบาลใกล้บ้านไม่ว่าจะเป็นสถานีอนามัยหรือโรงพยาบาลโดยใช้บัตรทองเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

<u>ความต้องการของแรงงานกลุ่มหาบเร่แผงลอย</u>

เมื่อสอบถามถึงความต้องการพบว่าความช่วยเหลือที่แรงงานกลุ่มนี้ต้องการคือการจัดสรรสถานที่ค้าขายให้เป็นหลักแหล่งโดยไม่ต้องถูกไล่ที่และไม่ต้องเสียค่าเช่าที่ในราคาสูงมากนัก ซึ่งก็จะสอดคล้องกับความมั่นคงในชีวิตที่แรงงานในกลุ่มนี้คาดหวังคือการมีรายได้ที่แน่นอนและมีสถานที่ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง

เมื่อถามถึงลักษณะความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานฉบับต่างๆ ทำให้ทราบว่าแรงงานยังขาดความรู้และมีความสับสนอยู่มากเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน และ พ.ร.บ. ประกันสังคมว่า มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานคาดหวังว่าหากมีการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมก็ควรจะได้รับการดูแลและการรักษาด้านสุขภาพที่ดีกว่าการใช้บัตรทอง

จากการสอบถามพบว่าความต้องการการคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมของแรงงานมักจะเป็นเรื่องการรักษาพยาบาลและเนื่องจากแรงงานกลุ่มนี้ค่อนข้างจะมีรายได้สูงกว่าแรงงานนอกระบบในกลุ่มอื่นๆ ทำให้สามารถร่วมจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมเฉลี่ยประมาณเดือนละ 300 บาท

4.4.6 กลุ่มคนทำงานในภาคบริการ

<u>ลักษณะของแรงงาน การเข้าสู่อาชีพและวิถีการประกอบอาชีพ</u>

แรงงานกลุ่มภาคบริการที่ทำการสัมภาษณ์ในกรณีนี้จะเป็นกลุ่มแรงงานที่ทำงานในร้านอาหารเท่านั้น จากการศึกษาพบว่าแรงงานส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงและอยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี แรงงานในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเริ่มต้นทำงานในอาชีพนี้เป็นอาชีพแรกในการทำงานเนื่องจากลักษณะการทำงานเป็นงานที่ไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถพิเศษ ไม่ต้องลงทุนและหางานได้ง่าย ทั้งนี้ผู้ถูกสัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า *“มาทำงานเสิร์ฟอาหารเพราะไม่รู้จะไปประกอบอาชีพอะไรและไม่มีงานอื่นให้ทำ”*

“ผมเคยทำงานในโรงงานที่รังสิตแต่ทำไปได้ช่วงหนึ่งรู้สึกไม่อิสระ และงานหนักจึงลาออก จากนั้นก็มาช่วยครอบครัวทำร้านอาหาร รู้สึกสบายใจกับการทำร้านอาหาร เพราะทำกันเองในหมู่เครือญาติ ไม่มีความกดดัน และมีรายได้มากกว่าการที่ผมไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม” (แรงงานภาคบริการ เพศชาย,อายุ 21 ปี)

แรงงานกลุ่มนี้จะมีช่วงเวลาทำงานที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับเวลาเปิด–ปิดของร้านที่ตนเองทำงานอยู่ เช่น หากเป็นร้านที่ขายในช่วงกลางวันก็จะเริ่มเปิดร้านตั้งแต่ช่วง 8.00 น.ไปจนถึง 17.00 น. แต่หากเป็นร้านที่เปิดขายช่วงเย็นไปจนถึงกลางคืนก็จะเริ่มเปิดร้านประมาณ 17.00 น. เป็นต้นไป อย่างไรก็ตามเวลาพักระหว่างการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้จะไม่ได้ถูกกำหนดไว้ตายตัว แต่จะขึ้นอยู่กับช่วงเวลาว่างที่ไม่มีลูกค้าเข้าร้านเป็น

สำคัญ ในส่วนของวันหยุดพบว่าหากเป็นร้านขายอาหารขนาดเล็ก แรงงานจะได้หยุดเดือนละ 1-2 วันตามจำนวนวันที่ร้านปิด แต่หากเป็นร้านอาหารขนาดใหญ่ซึ่งเปิดตลอดทุกวัน แรงงานจะได้หยุดสัปดาห์ละครั้ง เนื่องจากมีระบบให้แรงงานสลับกันหยุด

ลักษณะการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้คือการรับรายการอาหารจากลูกค้าและการเสิร์ฟอาหาร ในกรณีที่เป็นร้านขายอาหารที่มีขนาดไม่ใหญ่มากแรงงานอาจต้องทำหน้าที่ล้างจาน-แก้วน้ำร่วมด้วย

รายได้ของแรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะได้รับเป็นแบบเดือนละครั้งหรือสองสัปดาห์ต่อครั้ง ซึ่งเมื่อคิดโดยเฉลี่ยแล้วจะได้รายได้วันละ 150-200 บาท โดยไม่มีสวัสดิการจากการทำงาน

ในด้านการรวมกลุ่มไม่พบการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันในด้านต่างๆ ของแรงงานในกลุ่มคนทำงานในภาคบริการนี้

<u>ปัญหาจากการทำงานและปัญหาอื่น ๆ</u>

จากการสัมภาษณ์พบว่า แรงงานกลุ่มคนทำงานในภาคบริการส่วนหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีจุดตั้งขายเป็นหลักแหล่งประสบปัญหาการขึ้นค่าเช่าพื้นที่ ส่งผลให้ต้นทุนในการประกอบอาชีพเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ราคาจำหน่ายอาหารนั้นไม่สามารถเพิ่มขึ้นตามได้อย่างรวดเร็ว ส่วนใหญ่แล้วต้องยอมรับภาวะดังกล่าวซึ่งไม่สามารถเจรจาหรือต่อรองใดๆ ได้ ส่วนกลุ่มที่เป็นลูกจ้างนั้นไม่ประสบปัญหาใดๆ จากการประกอบอาชีพนี้

"ตั้งแต่ทำอาชีพนี้มาไม่มีปัญหาอะไรที่รู้สึกว่าส่งผลมากเท่ากับการขึ้นราคาค่าเช่า จะต่อรองก็ไม่ได้ ถ้าเราไม่เช่าคนที่รอจะเช่าที่ก็ยังมีอีกมาก ก็ต้องยอมรับสภาพ ทำให้ต้นทุนของอาชีพเพิ่มขึ้น ราคาอาหารก็ไม่สามารถขึ้นตามได้อย่างรวดเร็ว" (แรงงานภาคบริการ เพศชาย,อายุ 21 ปี)

สถานที่ทำงานของแรงงานกลุ่มนี้จะอยู่ในบริเวณร้านอาหาร ซึ่งอาจจะเป็นตึกแถวหรืออาคาร หรือเป็นสถานที่ที่มีอาณาบริเวณเป็นสัดส่วน และไม่ได้มีเครื่องจักรหรือสารเคมีที่เป็นอันตรายดังนั้นจึงมีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุน้อยมาก

อย่างไรก็ตามแม้ว่าสถานที่ทำงานของแรงงานในกลุ่มนี้จะมีความเสี่ยงน้อย แต่ลักษณะการทำงานที่ต้องสัมผัสกับความร้อนอยู่เสมอ จึงพบว่าแรงงานส่วนหนึ่งเคยได้รับบาดเจ็บจากการถูกของร้อนลวก แต่การบาดเจ็บดังกล่าวก็ไม่ได้เป็นการบาดเจ็บที่รุนแรงมากนัก แรงงานจึงมักไม่ได้ให้ความสนใจและไม่ได้ทำการรักษา หรือหากจำเป็นต้องทำการรักษาก็มักจะซื้อยามาทานด้วยตนเอง

<u>ความต้องการของแรงงานกลุ่มคนทำงานในภาคบริการ</u>

เมื่อสอบถามถึงความต้องการจะพบว่าแรงงานในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่ต้องการที่จะทำอาชีพนี้ไปตลอดชีวิต แต่มีความต้องการที่จะทำงานฝีมือหรือเปิดกิจการของตนเองในอนาคต ดังนั้นในระยะยาวจึงต้องการให้รัฐสนับสนุนในด้านการฝึกอาชีพและเงินทุนกู้ยืม ในขณะที่ความต้องการเฉพาะหน้าคือต้องการให้มีการคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานในด้านค่าชดเชยจากการถูกเลิกจ้างและการลาเพื่อกิจธุระ

เมื่อถามว่าความมั่นคงในชีวิตที่แรงงานต้องการคืออะไร แรงงานส่วนใหญ่จะตอบว่าต้องการมีความมั่นคงในการทำงาน มีเงินใช้จ่ายโดยไม่มีหนี้สินและมีเงินเก็บไว้ใช้ในยามชรา

จากการสอบถามพบว่าความต้องการการคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมของแรงงานมักจะเป็นเรื่องการรักษาพยาบาล และเงินทดแทนกรณีว่างงาน เนื่องจากแรงงานเห็นว่างานที่ทำอยู่เป็นงานที่ไม่มีความมั่นคง โดยค่าเฉลี่ยที่แรงงานสามารถจ่ายเงินสมทบได้อยู่ที่ 200-300 บาทต่อเดือน

"การเข้าสู่ประกันสังคมแม้ว่าจะต้องจ่ายเพิ่มเป็นเรื่องที่ดี เพราะเป็นการขยายโอกาสให้คนที่ด้อยโอกาสต่างๆ ผู้มีรายได้น้อยได้มีโอกาสได้รับบริการ หรือสวัสดิการในการรักษาที่ดียิ่งขึ้น "

อย่างไรก็ตามเมื่อถามถึงลักษณะความคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม ทำให้ทราบว่าแรงงานส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลและมักจะคิดว่าสมาชิกกองทุนประกันสังคมจะสามารถเข้ารับการรักษาได้ในทุกโรงพยาบาล

4.4.7 กลุ่มคนคุ้ยขยะ

<u>ลักษณะของแรงงาน การเข้าสู่อาชีพและวิถีการประกอบอาชีพ</u>

แรงงานกลุ่มที่ทำการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงและอยู่ในช่วงอายุ 40-60 ปี แรงงานในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เคยทำอาชีพอื่นมาก่อน เช่น ทำนาหรือรับจ้างทั่วไป แล้วภายหลังจึงเปลี่ยนมาทำงานในอาชีพนี้ เนื่องจากเห็นว่าเป็นงานที่ไม่หนักมาก ไม่ต้องลงทุนและมีรายได้ดีพอสมควร

"ผมเคยทำสวนมาก่อน แต่รายได้น้อยและไม่สามารถทำได้ตลอดปี ในแต่ละปีมีเวลาว่างมาก รายได้จากการทำสวนไม่ค่อยเพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ผมจึงมาเก็บและคุ้ยขยะขายเพราะเห็นว่ารายได้ดี ทำได้ตลอดไม่จำกัดด้านรายได้ และเมื่อมาทำแล้วก็มีรายได้ใช้จ่ายตลอดอีกด้วย" (แรงงานคุ้ยขยะ เพศชาย,อายุ 59 ปี)

"เดิมเคยทำอาชีพค้าขายปลา ทั้งปลาสดปลาแห้งแต่รายได้ไม่ค่อยดี ไม่พอกับค่าใช้จ่าย และได้เห็นว่าคนที่เก็บขยะมีรายได้ที่ต่อเนื่อง จึงหันมาทำอาชีพนี้ (แรงงานคุ้ยขยะ เพศหญิง,อายุ 46 ปี)

แรงงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะเพื่อยังชีพจะมีเวลาเริ่มงานที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน คือเริ่มตั้งแต่ 7.00 น. เรื่อยไปจนถึงเวลาประมาณ 18.00 น. ลักษณะการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการเดินไปเก็บขยะตามสถานที่ต่างๆ เช่น ริมถนน ในตลาด เป็นต้น อย่างไรก็ตามมีบางส่วนที่เข้าไปเก็บขยะในที่ทิ้งขยะซึ่งเป็นพื้นที่ของเอกชน ซึ่งในกรณีนี้จะต้องมีการจ่ายค่าใช้สถานที่ประมาณเดือนละ 120 บาท ลักษณะของขยะที่เก็บส่วนใหญ่จะเป็นขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระป๋องน้ำอัดลม กระป๋องเบียร์ และกระดาษ โดยเมื่อเก็บรวบรวมขยะได้จำนวนหนึ่งก็จะนำไปขายให้กับคนรับซื้อของเก่าหรือโรงงานรับซื้อ ในส่วนของวันหยุดพบว่าแรงงานในกลุ่มนี้เกือบทั้งหมดจะทำงานตลอดทั้งเดือนโดยไม่มีวันหยุดยกเว้นวันหยุดตามเทศกาล หรือหยุดทำงานเพื่อไปทำธุระอย่างอื่น

รายได้ของแรงงานกลุ่มนี้จะได้รับจากการขายขยะที่เก็บมาได้ให้กับคนรับซื้อของเก่าหรือโรงงานรับซื้อ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นการขายตามน้ำหนักเป็นกิโลกรัมโดยราคาของแต่ละประเภทก็จะแตกต่างกันไป โดยเฉลี่ยแล้วแรงงานกลุ่มนี้จะมีรายได้ประมาณวันละ 200-250 บาท อย่างไรก็ตามแรงงานในกลุ่มนี้ไม่ได้รับสวัสดิการจากการประกอบอาชีพและไม่ได้มีการรวมกลุ่มเพื่อจัดสวัสดิการให้กันเองแต่อย่างใด

ปัญหาจากการทำงานและปัญหาอื่น ๆ

จากการสัมภาษณ์พบว่าแรงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะเพื่อยังชีพไม่ประสบปัญหาถูกข่มขู่หรือคุกคามใด ๆ อย่างไรก็ตามมีแรงงานส่วนหนึ่งระบุว่าถูกกดราคารับซื้อขยะจากผู้รับซื้อ

ลักษณะการทำงานและสถานที่ทำงานของแรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่พบว่ามีความเสี่ยงอันตรายหรือเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุมากนัก จากการสัมภาษณ์พบเพียงแค่การบาดเจ็บเล็กน้อย จากการถูกเศษแก้วบาดมือหรือโดนไม้แหลมตำมือ ซึ่งในกรณีเช่นนี้แรงงานมักจะซื้อยาจากร้านขายยามาทำแผลด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามแรงงานต้องเผชิญกับความสกปรก กลิ่นเหม็นจากขยะรวมถึงควันจากท่อไอเสียรถยนต์อยู่เป็นประจำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุให้เกิดโรคต่างๆ ขึ้นได้ในระยะยาว โดยเฉพาะโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ

“ไม่เคยได้รับความเจ็บป่วยที่รุนแรง แต่เคยคลื่นไส้ อาเจียน รู้สึกเหมือนจะเป็นลมจากการสูดกลิ่นเหม็นเน่าของขยะ แต่ครั้งหลังๆ ก็ได้ใช้ผ้าปิดจมูกป้องกัน รวมทั้งใส่ถุงมือป้องกันแก้วบาด และพยายามทำงานในเวลากลางวันเพื่อป้องกันการถูกรถชน” (แรงงานคุ้ยขยะ เพศหญิง,อายุ 46 ปี)

ความต้องการของแรงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะ

เมื่อสอบถามถึงความต้องการ คำตอบส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการกำหนดราคารับซื้อขยะไม่ให้ต่ำจนเกินไปและเป็นที่น่าสังเกตว่าแรงงานในกลุ่มคุ้ยคนขยะเพื่อยังชีพเกือบทั้งหมดต้องการได้รัฐเข้ามาช่วยดูแลให้ได้รับความคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมในด้านต่างๆ และเมื่อถามว่าความมั่นคงในชีวิตที่แรงงานต้องการคืออะไร กลุ่มแรงงานส่วนใหญ่จะตอบว่าต้องการมีความมั่นคงในการทำงาน มีเงินใช้จ่ายโดยไม่มีหนี้สินและมีเงินเก็บไว้ใช้ในยามชรา

จากการสอบถามพบว่าความต้องการการคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมที่กลุ่มแรงงานตอบตรงกันมากที่สุดจะเป็นเรื่องการรักษาพยาบาล และเงินทดแทนในกรณีชราภาพ เนื่องจากแรงงานกลุ่มนี้หวั่นเกรงว่าหากไม่สามารถทำงานไหวแล้วจะไม่มีรายได้สำหรับเลี้ยงชีวิต อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์พบว่าแรงงานค่อนข้างจะมีความรู้พอสมควรเกี่ยวกับการคุ้มครองในด้านต่างๆ ของประกันสังคม ทั้งนี้ค่าเฉลี่ยแล้วเงินสมทบที่แรงงานสามารถจ่ายได้อยู่ที่ 100-200 บาทต่อเดือน

4.4.8 กลุ่มคนซื้อขายของเก่า

ลักษณะของแรงงาน การเข้าสู่อาชีพและวิถีการประกอบอาชีพ

แรงงานกลุ่มที่ทำการสัมภาษณ์มีเพศชายและเพศหญิงพอๆ กันส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 35-55 ปี แรงงานในกลุ่มนี้มีเส้นทางการเข้าสู่อาชีพที่หลากหลาย เช่น เป็นกิจการของครอบครัวคือมีพ่อหรือแม่ประกอบอาชีพรับซื้อของเก่าอยู่ก่อนแล้ว ประกอบอาชีพคุ้ยขยะเพื่อยังชีพก่อนแล้วจึงพัฒนามาเป็นการรับซื้อขายของเก่า ทำงานเป็นลูกจ้างในบริษัทหรือโรงงานมาก่อนแล้วลาออกมาประกอบอาชีพรับซื้อของเก่า ซึ่งแรงงานกลุ่มคนซื้อขายของเก่าให้เหตุผลว่าที่เลือกประกอบอาชีพนี้เป็นเพราะเป็นอาชีพอิสระไม่ต้องมีนายจ้างและมีรายได้ดีพอที่จะเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้

"ผมเคยงานรับจ้างมาก่อนแต่รายได้น้อยไม่ค่อยพอใช้ ได้แค่วันละร้อยกว่าบาท จึงเปลี่ยนมารับซื้อของเก่าเพราะเป็นอาชีพที่อิสระและเป็นงานของตัวเอง รายได้ก็มากกว่าการรับจ้าง" (แรงงานซื้อขายของเก่า เพศชาย,อายุ 37 ปี)

แรงงงานกลุ่มคนซื้อขายของเก่าจะมีเวลาเริ่มทำงานที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน คือจะขับรถออกตระเวนรับซื้อของเก่าตามแหล่งชุมชนที่มีคนอยู่อาศัยหนาแน่นเช่นตามหมู่บ้าน ซึ่งรถที่ใช้ขับไปรับซื้อนั้นก็จะมีทั้งแบบที่เป็นรถซาเล้ง และรถกระบะ โดยจะเริ่มในเวลาประมาณ 8.00 น. ไปจนถึงเวลาประมาณ 16.00 น. ซึ่งของเก่าที่รับซื้อจะมีหลายประเภท เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กระดาษหนังสือพิมพ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าเก่าหรือเสีย เป็นต้น หลังจากนั้นจะนำของเก่าที่รับซื้อมาคัดแยกเป็นประเภทต่างๆ แล้วจึงนำไปขายให้กับโรงงานรับซื้ออีกต่อหนึ่ง โดยจะรวบรวมของเก่าให้ได้จำนวนหนึ่งแล้วจึงจะนำไปขาย ส่วนใหญ่จะประมาณ 2-3 วันต่อครั้ง อย่างไรก็ตามมีกลุ่มคนซื้อขายของเก่าบางส่วนที่ใช้บ้านพักของตนเองเป็นที่รับซื้อขยะจำพวก ขวดแก้ว ขวดพลาสติก และกระดาษจากคนคุ้ยขยะอีกทางหนึ่งด้วย ในส่วนของวันหยุดพบว่าส่วนใหญ่แล้วแรงงานกลุ่มนี้จะหยุดทำงานอาทิตย์ละ 1 วัน

รายได้ของแรงงานกลุ่มนี้จะได้รับจากการขายของเก่าที่รับซื้อมาให้กับโรงงานรับซื้อ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นการขายตามน้ำหนักเป็นกิโลกรัมหรือเป็นชิ้นขึ้นอยู่กับประเภทและลักษณะของสิ่งของ โดยเฉลี่ยแล้วแรงงานกลุ่มนี้จะมีรายได้ประมาณวันละ 400 บาท อย่างไรก็ตามแรงงานในกลุ่มนี้ไม่ได้รับสวัสดิการจากการประกอบอาชีพและไม่ได้มีการรวมกลุ่มเพื่อจัดสวัสดิการให้กันเองแต่อย่างใด

<u>ปัญหาจากการทำงานและปัญหาอื่น ๆ</u>

จากการสัมภาษณ์พบว่าแรงงานกลุ่มคนซื้อขายของเก่าไม่ประสบปัญหาถูกข่มขู่หรือคุกคามใดๆ อย่างไรก็ตามมีแรงงานส่วนหนึ่งระบุว่าถูกกดราคารับซื้อจากโรงงานรับซื้อ

ลักษณะการทำงานและสถานที่ทำงานของแรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่พบว่ามีความเสี่ยงอันตรายหรือเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุมากนัก พบเพียงแค่การบาดเจ็บเล็กๆ น้อยๆ จากการถูกเศษแก้วบาดมือหรือถูกสิ่งของตกใส่ โดยเมื่อเกิดการบาดเจ็บขึ้นแรงงานมักจะซื้อยาจากร้านขายยามาทำแผลด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์พบว่าในกรณีที่แรงงานขับรถซาเล้งออกไปรับซื้อของเก่าก็จะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุสูงกว่ารถกระบะเนื่องจากสภาพการขับขี่ของรถซาเล้งไม่ดีนัก และในบางครั้งก็มีการขับไม่ตรงช่องทางจราจรด้วย

<u>ความต้องการของแรงงานกลุ่มคนซื้อขายของเก่า</u>

เมื่อสอบถามถึงความต้องการ คำตอบส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการกำหนดราคารับซื้อของเก่าไม่ให้ต่ำจนเกินไป รวมถึงให้มีสถานที่รับซื้อขายที่เป็นระเบียบเรียบร้อย นอกจากนี้ยังมีแรงงานส่วนหนึ่งระบุว่าต้องการความช่วยเหลือในด้านเงินกู้ยืมระยะสั้นที่มีดอกเบี้ยต่ำเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการทำงาน และเมื่อถามว่าความมั่นคงในชีวิตที่แรงงานต้องการคืออะไร กลุ่มแรงงานส่วนใหญ่จะตอบว่าต้องการมีรายได้ที่แน่นอนตลอดทั้งปี มีเงินใช้จ่ายโดยไม่มีหนี้สินและมีเงินเก็บไว้ใช้ในยามชรา

จากการสอบถามพบว่าความต้องการการคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมของแรงงานมักจะเป็นเรื่องการรักษาพยาบาล และเงินทดแทนในกรณีชราภาพ เนื่องจากแรงงานเห็นว่าการเจ็บป่วยเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่คาดคิด รวมถึงมีความวิตกกังวลว่าหากไม่สามารถทำงานไหวแล้วจะไม่มีรายได้เพียงพอสำหรับเลี้ยงชีวิตหรือไม่ โดยค่าเฉลี่ยที่แรงงานสามารถจ่ายเงินสมทบได้อยู่ที่ 100-200 บาทต่อเดือน อย่างไรก็

ตามเมื่อถามถึงลักษณะความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานฉบับต่างๆ ทำให้ทราบว่าแรงงานยังขาดความรู้และมีความสับสนอยู่มากเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน และ พ.ร.บ. ประกันสังคม ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โดยแรงงานส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลและมักจะคิดว่าสมาชิกกองทุนประกันสังคมจะได้รับการคุ้มครองและการรักษาพยาบาลที่ดีกว่าการใช้บัตรทอง โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นโรคร้ายแรง

4.4.9 กลุ่มคนทำงานบ้าน

ลักษณะของแรงงาน การเข้าสู่อาชีพและวิถีการประกอบอาชีพ

แรงงานกลุ่มที่ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมดเป็นเพศหญิงและอยู่ในช่วงอายุ 20-45 ปี แรงงานในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเริ่มต้นทำงานในอาชีพอื่นๆ มาก่อน เช่น ทำงานในโรงงาน รับจ้างทำนา แล้วจึงเปลี่ยนมาประกอบอาชีพทำงานบ้านในภายหลัง โดยการเข้าสู่อาชีพทำงานบ้านมักจะได้รับการชักชวนจากญาติหรือคนรู้จักให้เข้ามาทำ เนื่องจากลักษณะการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้ต้องทำงานอยู่ในบ้านของนายจ้าง นายจ้างจึงต้องการจ้างคนที่ไว้ใจได้และมีความคุ้นเคยกัน

แรงงงานกลุ่มนี้จะแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ แบบแรกคือทำงานและกินอยู่ที่บ้านของนายจ้างตลอดเวลา และแบบที่สองเป็นแบบ ไป-กลับ โดยจะมาทำงานในช่วงกลางวันประมาณวันละ 3-5 ชั่วโมง

ลักษณะการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้จะเป็นการทำงานบ้านทั่วไป เช่น ซักผ้า ล้างจาน กวาดบ้าน ถูบ้าน นอกจากนี้ในบางกรณีอาจจะต้องเป็นพี่เลี้ยงเด็กหรือดูแลคนชราด้วย

รายได้ของแรงงานทั้งสองแบบนี้จะเหมือนกันคือเป็นแบบรายเดือน แต่จะแตกต่างกันที่จำนวนค่าจ้าง นั่นคือ แบบไป-กลับจะได้รับค่าจ้างเดือนละ 3,000-5,000 บาท ในขณะที่แบบที่กินอยู่กับนายจ้างมักจะได้รับค่าจ้างเดือนละ 5,000-8,000 บาท ในด้านสวัสดิการพบว่าแรงงานกลุ่มที่อาศัยอยู่กับนายจ้างจะได้รับสวัสดิการที่ดีกว่า เช่น ได้รับอาหารและที่พักโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และในบางกรณีพบว่าหากมีการเจ็บป่วยนายจ้างจะออกค่ารักษาพยาบาลให้ด้วยรวมถึงหากมีความจำเป็นต้องใช้เงินแรงงานจะสามารถเบิกเงินล่วงหน้าจากนายจ้างได้ด้วย ในส่วนของวันหยุดมี 2 ลักษณะคือ มีวันหยุดสัปดาห์ละ 1 วันโดยมากมักจะเป็นวันอาทิตย์ กับไม่มีวันหยุดเลย อย่างไรก็ตามแรงงานกลุ่มนี้จะได้หยุดงานในช่วงวันหยุดตามเทศกาล โดยเฉพาะในช่วงสงกรานต์และปีใหม่

ในด้านการรวมกลุ่มไม่พบการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันในด้านต่างๆ ของแรงงานในกลุ่มคนทำงานบ้าน

ปัญหาจากการทำงานและปัญหาอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์พบว่าแรงงานกลุ่มคนทำงานบ้านส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีปัญหากับเจ้าของบ้านมากนัก ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะในปัจจุบันแรงงานกลุ่มคนทำงานบ้านแบบที่อยู่ร่วมบ้านกับนายจ้างหาไม่ได้ง่ายนัก เนื่องจากนายจ้างต้องการคนที่ทำงานได้เรียบร้อยและไว้เนื้อเชื่อใจได้ ดังนั้นส่วนหนึ่งของแรงงานกลุ่มนี้จึงเป็นญาติห่างๆ หรือเป็นคนที่ได้รับการแนะนำฝากฝังจากคนรู้จักของเจ้าของบ้าน และเมื่อเจ้าของบ้านได้คนทำงานบ้านที่ถูกใจจึงค่อนข้างจะให้การดูแลคนทำงานบ้านของตนเป็นอย่างดี

เนื่องจากลักษณะการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้คือการทำงานบ้านทั่วไปและสถานที่ทำงานจะเป็นในบริเวณบ้านพักอาศัย ดังนั้นจึงมีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุน้อยมาก แต่หากเกิดการบาดที่ไม่รุนแรง เช่น มีดบาด ลื่นล้ม น้ำร้อนลวก แรงงานมักจะซื้อยาจากร้านขายยามาทำแผลหรือรับประทานด้วย

ตนเอง ยกเว้นในกรณีที่เป็นการเจ็บป่วยหนัก ซึ่งส่วนมากก็มักจะไม่ได้เป็นการเจ็บป่วยจากการทำงาน แรงงานจึงจะไปพบแพทย์

<u>ความต้องการของแรงงานกลุ่มคนทำงานบ้าน</u>

เมื่อสอบถามถึงความช่วยเหลือจากภาครัฐที่ต้องการจะพบว่าแรงงานในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่อายุไม่เกิน 30 ปี ไม่ต้องการที่จะทำอาชีพนี้ไปตลอด แต่มีความต้องการที่จะทำงานฝีมือหรือเปิดกิจการของตนเองในอนาคต ดังนั้นจึงต้องการให้รัฐสนับสนุนในด้านการฝึกอาชีพและการศึกษานอกโรงเรียน รวมถึงให้มีเงินทุนกู้ยืมดอกเบี้ยถูกเพื่อจุดประสงค์ดังกล่าว

เมื่อถามว่าความมั่นคงในชีวิตที่แรงงานต้องการคืออะไร แรงงานส่วนใหญ่จะตอบว่าต้องการมีหน้าที่การงานที่ดีและมีความมั่นคง มีกิจการขนาดเล็กเป็นของตนเอง มีเงินใช้จ่ายโดยไม่มีหนี้สินและมีเงินเก็บไว้ใช้ในยามชรา

จากการสอบถามพบว่าความต้องการการคุ้มครองจากกองทุนเงินประกันสังคมของแรงงานมักจะเป็นเรื่องการรักษาพยาบาล โดยค่าเฉลี่ยที่แรงงานสามารถจ่ายเงินสมทบได้อยู่ที่ 100-200 บาทต่อเดือน และเหตุผลที่แรงงานในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ต้องการความคุ้มครองจากประกันสังคมในกรณีการรักษาพยาบาลเป็นเพราะแรงงานในกลุ่มนี้มักจะคิดว่าสมาชิกกองทุนประกันสังคมจะสามารถเข้ารับการรักษาได้ในทุกโรงพยาบาลและจะได้รับการรักษาที่ดีกว่าใช้บัตรทอง

4.4.10 กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

<u>ลักษณะของแรงงาน การเข้าสู่อาชีพและวิถีการประกอบอาชีพ</u>

แรงงานกลุ่มที่ทำการสัมภาษณ์เป็นแรงงานในกลุ่มของคนทำงานก่อสร้าง ส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายและอยู่ในช่วงอายุ 30-50 ปี ส่วนใหญ่แล้วแรงงานในกลุ่มนี้เคยทำนาบนที่ดินของตนเองมาก่อนแต่เนื่องจากประสบปัญหาต้นทุนในการผลิตที่สำคัญคือค่าปุ๋ย เมล็ดพันธุ์และค่าใช้จ่ายต่างๆ สูงขึ้น ในขณะที่การขายผลผลิตก็เกิดปัญหาราคาตกต่ำทำให้เกิดการขาดทุนจึงเปลี่ยนมาทำงานในอาชีพนี้ อย่างไรก็ตามพบว่ายังคงมีแรงงานส่วนหนึ่งที่เข้ามาทำงานในอาชีพนี้แบบชั่วคราวในช่วงที่ไม่ใช่ฤดูทำนาและจะกลับไปทำนาเมื่อถึงฤดูทำนาอยู่ด้วย

“ก่อนมารับจ้างทั่วไป ผมทำงานภาคเกษตรมาก่อน เคยรับจ้างตากข้าวด้วยแต่ปีหนึ่งๆ มีรายได้แค่ 3 ครั้ง และไม่แน่นอน จึงตัดสินใจมาทำงานรับจ้างที่ปั๊มน้ำมัน มีรายได้แน่นอนตลอดปี” (เด็กปั๊ม เพศชาย,อายุ 21 ปี)

“เคยทำนามาก่อน แต่รายได้ไม่แน่นอนก็เลยเลิกทำ” (รับจ้างส่งของ,สินค้า เพศชาย,อายุ 22 ปี)

“เมื่อก่อนเคยทำงานอยู่อู่ซ่อมรถ แต่ตอนนี้มาทำงานรับจ้างเลี่ยมกรอบพระ” (รับจ้างเลี่ยมกรอบพระ เพศชาย,อายุ 20 ปี)

กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไปจะมีเวลาเริ่มงานที่ค่อนข้างแน่นอนคือเริ่มตั้งแต่เวลา 8.00 น. จนถึงเวลา 17.00 น. ยกเว้นเมื่อมีการทำงานล่วงเวลาก็จะทำต่อเนื่องไป อย่างไรก็ตามพบว่ามีบางกรณีที่เป็นการทำงานแบบเป็นกะด้วย ซึ่งในกรณีนี้แรงงานจะมีช่วงเวลาทำงานที่แตกต่างออกไป

ลักษณะการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ ลักษณะการทำงานที่ต้องอาศัยฝีมือซึ่งจะทำโดยกลุ่มแรงงานที่เป็นช่างไม้และช่างปูน ซึ่งจะเป็นงานที่ต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบและ

ความแม่นยำเพื่อให้งานออกมาถูกต้องและมีความสวยงาม กับงานที่ไม่ต้องอาศัยทักษะฝีมือซึ่งจะทำโดยคนงานธรรมดา โดยทั่วไปได้แก่การผูกเหล็ก ขุดดิน ขนของ ตัดเหล็ก เป็นต้น

รายได้ของแรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นแบบรายวันโดยได้รับเงินค่าจ้างจากผู้รับเหมา โดยถ้าเป็นคนงานธรรมดาจะได้รับค่าจ้างเท่ากับค่าจ้างขั้นต่ำหรือมากกว่าเล็กน้อย ในขณะที่ถ้าเป็นช่างไม้ ช่างปูน จะได้รับค่าจ้างตามฝีมือและประสบการณ์ซึ่งโดยทั่วไปจะประมาณ 250-300 บาท

ในด้านการรวมกลุ่มแม้ว่าแรงงานในกลุ่มนี้จะต้องทำงานอยู่ร่วมกันและมักจะเป็นคนที่มีพื้นเพเดียวกัน แต่ก็ไม่พบว่ามีการรวมกลุ่มกันในลักษณะเพื่อการต่อรองหรือช่วยเหลือกันในด้านสวัสดิการ

<u>ปัญหาจากการทำงานและปัญหาอื่น ๆ</u>

จากการสัมภาษณ์พบว่าแรงงานรับจ้างทั่วไปไม่ประสบปัญหาถูกข่มขู่หรือคุกคามใดๆ อย่างไรก็ตามพบว่ามีแรงงานส่วนหนึ่งเคยถูกโกงค่าแรงจากผู้รับเหมา

สถานที่ทำงานของแรงงานกลุ่มนี้ค่อนข้างจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ง่ายเนื่องจากในสถานที่ก่อสร้างมักจะมีกองวัสดุและเศษวัสดุต่างๆ วางไว้ทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็มักจะเป็นของมีคมหรือเป็นของที่มีน้ำหนักมาก นอกจากนี้ยังมีลักษณะพื้นที่เป็นหลุมเป็นบ่อซึ่งก็ทำให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายได้ง่าย และเนื่องจากลักษณะการทำงานของแรงงานกลุ่มนี้ มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ของมีคม และเครื่องมือการตอกการทุบ รวมถึงอาจต้องทำงานบนที่สูงจึงมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ตลอดเวลา เช่นตกจากนั่งร้าน จากการสัมภาษณ์จึงพบว่าแรงงานส่วนใหญ่เคยได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน อย่างไรก็ตามการบาดเจ็บดังกล่าวก็ไม่ได้เป็นการบาดเจ็บที่รุนแรงมากนัก โดยมากมักจะเป็นการเหยียบตะปู วัสดุก่อสร้างหล่นทับเท้า หรือเดินชนสิ่งของต่างๆ นอกจากนี้ยังพบว่าแรงงานกลุ่มนี้มักจะมีปัญหาการปวดเมื่อยตามร่างกายด้วยเนื่องจากลักษณะการทำงานก่อสร้างเป็นงานหนักที่ต้องอาศัยแรงกายมาก จากลักษณะการทำงานที่มีการเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งทำให้โดยทั่วไปภายในสถานที่ก่อสร้างมักจะมีตู้ยาสามัญประจำบ้านอยู่ด้วย ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยที่ไม่รุนแรงมากนัก แรงงานก็สามารถใช้บริการจากตู้ยาสามัญประจำบ้านนี้ด้วยตนเอง แต่ในกรณีที่เป็นการบาดเจ็บที่รุนแรงก็จะนำส่งคลินิกหรือโรงพยาบาล

<u>ความต้องการของกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป</u>

เมื่อสอบถามถึงความต้องการ ไม่ค่อยพบว่าแรงงานในกลุ่มนี้มีความต้องการที่จะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นนอกจากกลับไปทำนาในที่ดินของตนเอง ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการควบคุมราคาสินค้าอุปโภคบริโภคไม่ให้สูงมากเนื่องจากส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของพวกเขา รวมถึงความช่วยเหลือในเรื่องการศึกษาบุตร และเมื่อสอบถามถึงความมั่นคงในชีวิตที่แรงงานรับจ้างทั่วไปต้องการ ส่วนใหญ่ตอบว่าต้องการความมั่นคงในการทำงาน มีเงินใช้จ่ายโดยไม่มีหนี้สินและมีเงินเก็บไว้ใช้ในยามชรา

จากการสอบถามพบว่าความต้องการการคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคมของแรงงานมักจะเป็นเรื่องการรักษาพยาบาลโดยเฉพาะในเรื่องของการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ และเงินทดแทนในกรณีทุพพลภาพ เนื่องจากแรงงานเห็นว่าอาชีพที่ทำอยู่เป็นอาชีพที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย โดยค่าเฉลี่ยที่แรงงานสามารถจ่ายเงินสมทบได้อยู่ที่ 100-200 บาทต่อเดือน

4.5 ผลการศึกษาการรวมกลุ่มการผลิตของแรงงานนอกระบบ

4.5.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มการผลิตของแรงงานนอกระบบ

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มการผลิตของแรงงานนอกระบบ ทั้ง 19 กลุ่มในเขตกรุงเทพมหานครและภูมิภาคต่างๆ ที่ได้ทำการศึกษา พบว่าแต่ละกลุ่มมีลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้ (สัมภาษณ์แกนนำกลุ่มเครือข่าย, 2551.)

4.5.1.1 กลุ่มหัตถกรรมเครื่องทองลงหิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

แกนนำกลุ่ม คุณสมคิด ด้วงเงิน

ความเป็นมาของกลุ่ม เริ่มทำงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2495-2496

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม ลักษณะการทำงานเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน โดยรับงานมาจากผู้ส่งออก ซึ่งมีการนำสินค้าที่ผลิตนี้ไปวางจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ เมื่อได้รับการติดต่องาน สมาชิกจะมาประชุมเพื่อตกลงเรื่องราคา และเสนอกลับไปยังผู้ประสานงานของบริษัทที่ต้องการจ้างผลิต เมื่อตกลงรับงาน แกนนำกลุ่มจะเรียกสมาชิกมาจับสลากเพื่อแบ่งงาน ทั้งนี้ให้มีการทำงานกันเป็นคู่ได้เพื่อให้สามารถทำงานได้เสร็จสิ้นทันเวลา

ลักษณะการแบ่งงาน มี 2 ลักษณะคือ 1) การผลิตร่วมกัน และ 2) การแยกไปผลิตที่บ้านของตน ทั้งนี้มีเพียง 2-3 ครอบครัวเท่านั้นที่รับงานแล้วแยกไปผลิตที่บ้าน

จำนวนสมาชิก มีสมาชิกประมาณ 40 คน

สวัสดิการกลุ่ม ในชุมชนมีกองทุนกลุ่มอาชีพ ซึ่งมีสวัสดิการกรณีเจ็บป่วย ค่ารักษาพยาบาล ตาย การกู้ยืม สวัสดิการของชำร่วย รวมทั้งมีรางวัลพิเศษเป็นเงินปันผล สำหรับสมาชิก 2,000 บาท ไม่เป็นสมาชิก 1,000 บาท ทั้งนี้ต้องเป็นคนที่อาศัยอยู่ในชุมชน การจัดสวัสดิการแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ A: ผู้ที่เป็นสมาชิก 10 ปีขึ้นไป B: ผู้ที่เป็นสมาชิกตั้งแต่ 5-10 ปี C: ผู้ที่เป็นสมาชิกน้อยกว่า 5 ปี

- สวัสดิการที่กลุ่มให้กรณีที่สมาชิกกลุ่มนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลตั้งแต่ 8 ชั่วโมงขึ้นไป กลุ่มจ่ายเงินช่วยเหลือให้วันละ 500 บาท
- กลุ่มสวัสดิการนี้เป็นเครื่องมือเพื่อให้คนมาทำงานร่วมกัน บนพื้นฐานการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน บางครอบครัวในชุมชนสามารถใช้สวัสดิการกู้ออมทรัพย์ในชุมชนกู้ยืมเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย การรวมกลุ่มเป็นทำนบกั้นเงินไม่ให้ออกไปนอกชุมชน

4.5.1.2 กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าเคหะร่มเกล้า เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

แกนนำกลุ่ม คุณสุจิน รุ่งสว่าง

ความเป็นมาของกลุ่ม แกนนำทำหน้าที่เป็นหน้าร้านในการแสดงสินค้าให้กับกลุ่ม ในกรณีที่กลุ่มผลิตสินค้าแล้วไม่มีตลาด ก็จะนำมาให้แกนนำวางจำหน่ายในศูนย์แสดงสินค้าซึ่งกำลังจะมีการขยายเร็วๆ นี้

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม เป็นเพียงศูนย์วางจำหน่าย

จำนวนสมาชิก ไม่มีสมาชิก

สวัสดิการกลุ่ม ไม่เกี่ยวข้อง

4.5.1.3 กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีน้อมเกล้า เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

แกนนำกลุ่ม คุณทองล้วน น้อยบุตร (ประธานกลุ่ม) และคุณสำเนียง มีศรี (เหรัญญิกกลุ่ม)

ความเป็นมาของกลุ่ม เดิมเป็นช่างเย็บผ้ามาซึ่งเย็บโดยลำพัง ต่อมาสามารถหางานได้เพิ่มขึ้น จึงต้องการเพิ่มช่างเย็บผ้าให้มากขึ้น แต่เนื่องจากไม่สามารถหาช่างเย็บผ้าได้ จึงได้เริ่มสอนให้กับผู้ที่สนใจจนสามารถเย็บผ้าได้ จากนั้นได้ให้สมาชิกกลุ่มรับงานไปเย็บเองที่บ้านของตนเพื่อเป็นอาชีพเสริม ต่อมาทางกรุงเทพมหานครได้เชิญคุณทองล้วนเป็นวิทยากร เพื่ออบรมอาชีพการตัดเย็บผ้าให้กับผู้ที่สนใจเพื่อนำไปประกอบอาชีพ รวมทั้งการรวมตัวเป็นกลุ่มแม่บ้านเพื่อเย็บผ้า

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม การทำงานของกลุ่มแบ่งออกเป็นส่วนผลิต และส่วนตลาด โดยแกนนำกลุ่มจะเป็นผู้หางานและรับงาน จากนั้นจะนำมาแบ่งให้สมาชิกในกลุ่ม ทั้งนี้แกนนำต้องดำเนินการจัดหาวัตถุดิบเองโดยเงินทุนจะมาจากการวางเงินมัดจำการจ้างงาน โดยนำเงินดังกล่าวไปซื้อวัตถุดิบและนำมาตัดแบบจากนั้นส่งไปให้สมาชิกกลุ่มนำไปเย็บโดยจ่ายค่าแรงเป็นรายชิ้น ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกแต่ละคนจะมีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 120-200 บาทต่อวัน

จำนวนสมาชิก ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 80 ราย

สวัสดิการกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะได้รับเงินช่วยเหลือเป็นค่าทำศพเมื่อเสียชีวิต รายละ 3,000 บาท

4.5.1.4 กลุ่มอาชีพฉลองกรุง/ทำพรมเช็ดเท้า เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

แกนนำกลุ่ม คุณฉวีรัตน์ เฟื่องฟู (เหรัญญิกกลุ่ม)

ความเป็นมาของกลุ่ม เดิมทีทางกลุ่มได้ทำงานด้านจักสานจำพวกกระเป๋า และพรมเช็ดเท้าเป็นหลัก โดยเริ่มแรกทำงานเป็นครัวเรือนและต่อมาเริ่มมีผู้สนใจและเข้ามาเรียนรู้เพื่อทำเป็นรายได้หลักแทนอาชีพเสริม ทำให้ทางกลุ่มมีการรวมกันเพื่อผลิตนำไปจำหน่ายอย่างจริงจังและได้ทำมานานกว่า 10 ปี

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม ทางกลุ่มมีการแบ่งงานกันทำงานออกเป็น 3 ฝ่ายหลัก คือ ฝ่ายงานผลิต ฝ่ายงานตลาด และฝ่ายงานขาย ฝ่ายงานตลาดจะทำหน้าที่จัดหาและซื้อวัตถุดิบ รวมทั้งจัดหาสถานที่วางจำหน่าย และส่งให้ฝ่ายงานขายนำไปจำหน่าย เมื่อขายสินค้าได้จะนำกำไรมาแบ่งกัน จากนั้นทางกลุ่มจะนำเงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือเงินที่ได้จากการจากจ้างผลิตของผู้ว่าจ้างประมาณร้อยละ 50 มาใช้เป็นทุนเพื่อซื้อวัตถุดิบมาผลิตต่อไป สมาชิกที่ทำหน้าที่ผลิตมีทั้งมาทำงานที่กลุ่มและรับงานจำพวกจักสานไปทำที่บ้านของตนซึ่งจะมีรายได้เป็นรายชิ้น ซึ่งเมื่อเฉลี่ยเป็นรายได้ต่อวันประมาณ 150-200 บาทต่อวัน

จำนวนสมาชิก มีสมาชิกประมาณ 60 ราย

สวัสดิการกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะได้รับเงินช่วยเหลือเป็นค่าทำศพเมื่อเสียชีวิต รายละ 3,000 บาท

4.5.1.5 กลุ่มจักสานและแอนติก บ้านหนองแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

แกนนำกลุ่ม คุณดวงเดือน คำไชย

ความเป็นมาของกลุ่ม กลุ่มเกิดขึ้นมาจากการรวมตัวของคนในหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านที่จักสาน แอนติกอยู่แล้ว เหตุผลที่มารวมกันเพื่อให้สมาชิกมีช่องทางในการนำสินค้ามาวางจำหน่าย

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม กลุ่มทำหน้าที่เป็นศูนย์แสดงสินค้าเพื่อวางจำหน่าย ทั้งนี้สมาชิกจะนำสินค้ามาวางจำหน่ายรวมกัน อย่างไรก็ตามต่างคนต่างต้องรับผิดชอบผลงาน/ผลิตภัณฑ์งานของตนเอง

จำนวนสมาชิก มีสมาชิกประมาณ 10 คน

สวัสดิการกลุ่ม ไม่มี

4.5.1.6 กลุ่มทอผ้าบ้านสันปูเลย จังหวัดพะเยา

แกนนำกลุ่ม คุณเพ็ญศรี ชื่นวงศ์

ความเป็นมาของกลุ่ม ริเริ่มมาจากการสนับสนุนของภาครัฐโดยเกษตรจังหวัดได้เข้ามาแนะนำการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อฝึกอบรมอาชีพทอผ้า จากนั้นได้ช่วยจัดหาสถานที่เพื่อใช้ในการทอผ้า ต่างคนคนต่างทำงานที่รับจากกลุ่มแล้วนำมาให้กลุ่มช่วยจำหน่ายและทางกลุ่มก็ช่วยต่อรองค่าวัตถุดิบให้เพื่อที่ว่าสมาชิกจะได้มีงานทำอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม เป็นการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาค่าไหมและฝ้าย รวมทั้งเป็นการช่วยหาช่องทางในการจำหน่ายสินค้า

จำนวนสมาชิก ส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านและคนชรารวมประมาณ 30 คน

สวัสดิการกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะได้รับเงินช่วยเหลือเป็นค่าทำศพเมื่อเสียชีวิต รายละ 3,000 บาท

4.5.1.7 กลุ่มผลิตข้าวซ้อมมือบ้านเวียง จังหวัดพะเยา

แกนนำกลุ่ม คุณสุพรรณี เวียงคำ

ความเป็นมาของกลุ่ม ริเริ่มมาจากโครงการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเมื่อมีโครงการดังกล่าวเข้ามาในชุมชน สมาชิกในชุมชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านที่ว่างเว้นจากการทำนามารวมตัวกันเพื่อผลิตข้าวซ้อมมือ เพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม ไม่มี

จำนวนสมาชิก มีสมาชิกประมาณ 20 คน

สวัสดิการกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะได้รับเงินช่วยเหลือเป็นค่าทำศพเมื่อเสียชีวิต รายละ 3,000 บาท

4.5.1.8 กลุ่มทอผ้าบ้านร่องยาง จังหวัดอุตรดิตถ์

แกนนำกลุ่ม คุณธัญญากร เกิดก่อวงศ์

ความเป็นมาของกลุ่ม เริ่มต้นจากการสนับสนุนส่งเสริมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ผู้ที่เป็นแกนนำกลุ่มจึงมองเห็นช่องทางในการหาตลาด จึงเริ่มดำเนินการทอผ้าโดยจ้างกลุ่มคนที่มีฝีมือในหมู่บ้านมาทอผ้า ใช้พื้นที่บริเวณบ้านของแกนนำเป็นสถานที่ในการทอผ้า โดยแกนนำกลุ่มเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบและอุปกรณ์ทุกอย่าง

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม แกนนำกลุ่มเป็นเจ้าของคนเดียว ความสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มเป็นลักษณะของการจ้างงาน

จำนวนสมาชิก มีสมาชิกประมาณ 20 คน

สวัสดิการกลุ่ม ไม่มีสวัสดิการ

4.5.1.9 กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านป่าเป้า จังหวัดลำพูน ปัจจุบันไม่มีการรวมกลุ่มแล้ว

4.5.1.10 กลุ่มตุ๊กตาอุษา จังหวัดราชบุรี

แกนนำกลุ่ม คุณอุษา เหลาโชติ (หัวหน้ากลุ่ม)

ความเป็นมาของกลุ่ม ก่อตั้งกลุ่มมาเป็นเวลา 18 ปี ก่อนที่จะก่อตั้งกลุ่มนั้น แกนนำกลุ่มมีอาชีพเป็นเกษตรกร ต่อมาเปลี่ยนอาชีพมารับจ้างเย็บผ้าเป็นชิ้น จากนั้นเปลี่ยนมารับจ้างเย็บตุ๊กตา ต่อมาเห็นว่าการจำหน่ายตุ๊กตาเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ จึงเริ่มทำการผลิตโดยเริ่มผลิตในครอบครัวมีผู้ร่วมผลิตประมาณ 10 คน ต่อมามีการขยายการผลิตออกไปนอกครอบครัว โดยมีสมาชิกในหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ที่ให้ความสนใจมารับงานไปทำต่อ จนสามารถจัดสร้างเป็นโรงงาน เมื่อจัดสร้างโรงงานทำให้การผลิตมีระบบและขั้นตอนมากขึ้น มีการแบ่งงานกันทำอย่างมีระบบ ทั้งนี้ได้รับการส่งเสริมจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเข้ามาให้คำแนะนำต่างๆ อีกด้วย

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม ลักษณะการทำงานมี 2 ลักษณะ คือ (1) รับงานงานไปเย็บที่บ้าน (2) มาทำงานที่โรงงาน ซึ่งในกลุ่มนี้จะได้ค่าแรงเป็นรายวันไป หรือนับเป็นชิ้นงานโดยแบ่งงานเป็นขั้นตอนไป ส่วนกลุ่มที่รับงานไปทำที่บ้านจะมีรายได้คิดตามชิ้นงานประมาณ 4-8 บาทต่อชิ้น นอกจากนี้ยังมีการจ้างงานประจำในส่วนของผู้ทำหน้าที่ฝ่ายการตลาดและจำหน่ายสินค้า

จำนวนสมาชิก มีสมาชิกประมาณ 90 คน

สวัสดิการกลุ่ม ช่วยค้ำประกันในกรณีสมาชิกกลุ่มต้องการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน ในส่วนของผู้ที่ทำงานประจำมีการจ่ายเบี้ยขยันเพิ่ม 1,000 บาทต่อเดือน นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมสุขภาพให้สมาชิกในกลุ่มโดยการจ้างครูมาสอนเต้นแอโรบิคเป็นประจำในตอนเย็นหลังเลิกงาน

4.5.1.11 กลุ่มผ้าห่มเศรษฐกิจ จังหวัดสุพรรณบุรี

แกนนำกลุ่ม คุณมนตรี ศรีเหรา (หัวหน้ากลุ่ม) และคุณภารดี ศรีเหรา (ผู้จัดการกลุ่ม)

ความเป็นมาของกลุ่ม กลุ่มก่อตั้งมาได้ประมาณ 10 กว่าปี โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากที่คุณภารดี(ผู้จัดการกลุ่ม)ได้รับการสอนทอผ้าด้วยมือจากภรรยาท่านทูตฮาวายที่ประจำเมืองไทย จากนั้นท่านก็ช่วยหาตลาดต่างประเทศให้ เริ่มแรกเป็นการผลิตในครอบครัว เมื่อมีงานมากขึ้นก็เริ่มขยายการผลิตและหาคนมาช่วยผลิตเพิ่ม มีการกระจายงานให้รับงานไปทำที่บ้าน จนกระทั่งเมื่อรัฐบาลมีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จึงส่งผลให้สินค้าเป็นที่รู้จักมากขึ้น

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม สถานที่ผลิตคือบ้านของผู้จัดการกลุ่ม การทำงานของกลุ่มแบ่งเป็น 3 ลักษณะงาน ประกอบด้วย งานตัด งานปัก และงานเย็บ ขั้นตอนการทำงานจะเริ่มต้นที่การปัก ซึ่งเป็นงานที่สมาชิกสามารถนำไปทำที่บ้านของตนตามรูปแบบที่กำหนด การจ่ายค่างานเฉลี่ยชิ้นละ 5-7 บาท

ส่วนการรับงานนั้นหัวหน้ากลุ่มจะเป็นผู้ออกไปรับงาน จากนั้นจะกระจายงานให้สมาชิกกลุ่มทำตามแบบ โดยผู้จัดการกลุ่มก็จะเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ทำหน้าที่แบ่งงานให้สมาชิกไปทำ รวมทั้งการจ่ายค่าแรง

จำนวนสมาชิก มีสมาชิกประมาณ 90 คน จำแนกเป็นสมาชิกคนในพื้นที่ประมาณ 60% ส่วนที่เหลือเป็นคนต่างจังหวัดที่สนใจเข้ามาเรียนรู้และรับงานไปทำที่บ้านของตน

สวัสดิการกลุ่ม ไม่มี

4.5.1.12 กลุ่มพัฒนาสตรี จังหวัดขอนแก่น

แกนนำกลุ่ม คุณสำเนียง โคกจันทึก (หัวหน้า) และคุณอรุณี ดวงพรม (กรรมการที่ปรึกษา)

ความเป็นมาของกลุ่ม กลุ่มก่อตั้งมาเป็นเวลาประมาณ 2 ปี ลักษณะกิจกรรมของกลุ่มคือ ตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งก่อนหน้าที่จะมีการจัดตั้งกลุ่มนั้น ชาวบ้านรับงานเย็บผ้ามาจากพ่อค้าหรือผู้ว่าจ้างที่นำงานมาส่งให้ที่บ้าน โดยชาวบ้านที่รับงานมานั้นจะต่างคนต่างทำ จนกระทั่งเมื่อชาวบ้านต้องประสบปัญหาถูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบ ทำให้ได้รับค่าจ้างน้อยหรือบางครั้งก็ไม่ได้รับค่าจ้างเนื่องจากงานที่ได้รับมานั้นเป็นงานเร่งมาก ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถตัดเย็บให้เสร็จตามเวลา ดังนั้นชาวบ้านจึงเริ่มรวมกลุ่มกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าหรือผู้ว่าจ้าง

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม หัวหน้ากลุ่มจะเป็นผู้รับงานจากผู้ว่าจ้างหรือบริษัทที่ติดต่อมา จากนั้นจะดำเนินการแจกจ่ายงานให้กับสมาชิกกลุ่ม ซึ่งปริมาณงานที่แต่ละคนได้รับนั้นจะไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน

จำนวนสมาชิก ปัจจุบันมีสมาชิกประมาณ 30 คน ทั้งหมดเป็นคนในหมู่บ้าน

สวัสดิการกลุ่ม ไม่มี

4.5.1.13 กลุ่มประกอบแห อวน บ้านเหล่าเกวียนหัก จังหวัดขอนแก่น

แกนนำกลุ่ม คุณนุชนภา บำรุงนา (หัวหน้ากลุ่ม) และคุณลำดวน ศรีพรมมา (รองหัวหน้า)

ความเป็นมาของกลุ่ม ในอดีตชาวบ้านในหมู่บ้านถักแหอวน เป็นอาชีพเสริมเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ทำงานโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางสุขภาพของตนเอง ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จะจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง จนกระทั่ง ปี พ.ศ 2528 ได้มีโรงงานผลิตแหอวน เข้ามาเสริมทักษะ และให้ความรู้กับชาวบ้านเพื่อให้สามารถผลิตแหอวนให้ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น ต่อมาแกนนำผู้จัดตั้งกลุ่มได้มีแนวคิดถึงการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องสิทธิ และแก้ไขปัญหาพ่อค้าคนกลาง รวมทั้งสร้างความตื่นตัวให้ชาวบ้านคำนึงถึงสุขภาพของตนให้มากขึ้น

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม การผลิตนั้นจะรับคำสั่งว่าจ้างมาจากโรงงานผลิตแหอวน ทั้งนี้ผู้นำกลุ่มจะเป็นผู้รับงาน จากนั้นจะแจกจ่ายงานให้กับสมาชิก ต่อมาเมื่อชาวบ้านมีฝีมือในการถักแหอวนมากขึ้น ได้มีโรงงานอีกแห่งให้ความสนใจต่อผลิตภัณฑ์และได้ว่าจ้างให้ชาวบ้านผลิตแหอวนเพิ่มขึ้น ซึ่งในช่วงเวลาต่อมาระบบการรับงานได้เปลี่ยนแปลงจากการติดต่อผ่านหัวหน้ากลุ่มเป็นการติดต่อโดยตรงกับชาวบ้าน ทั้งนี้โรงงานหรือผู้ว่าจ้างจะนำวัสดุมาส่งให้ชาวบ้านถึงบ้านโดยไม่ผ่านผู้นำกลุ่ม แต่ยังคงมีการแบ่งงานกันโดยเฉลี่ยจะได้รับการว่าจ้างเท่าๆ กัน แม้ว่าจะไม่ได้รับงานผ่านกลุ่ม แต่เมื่อประสบปัญหาก็จะมีการปรึกษาหารือกันในกลุ่มตลอดและช่วยแก้ไขปัญหาร่วมกัน เช่น เมื่อสมาชิกคนใดทำแหอวนไม่ทัน สมาชิกในกลุ่มจะมาช่วยผลิตเพื่อให้สามารถส่งงานได้ทันตามกำหนดเวลา ทั้งนี้เป็นการช่วยเหลือโดยไม่รับผลตอบแทน เพราะต้องการให้สมาชิกทุกคนมีรายได้เท่าๆ กัน รวมทั้งเป็นการสร้างความรักสามัคคีภายในกลุ่มด้วย

จำนวนสมาชิก มีสมาชิกประมาณ 200 คน ทั้งหมดเป็นคนในพื้นที่

สวัสดิการกลุ่ม กลุ่มได้จัดสวัสดิการออมทรัพย์ให้กับสมาชิก โดยสมาชิกที่เข้าร่วมจะออมเงินเป็นประจำทุกครั้งหลังจากที่ได้รับเงินจากการผลิตแหอวน ทั้งนี้จำนวนเงินที่สมาชิกส่วนใหญ่สามารถออมได้ในแต่ละครั้งจะไม่เท่ากัน แต่โดยมากแล้วอยู่ระหว่าง 100 - 200 บาทต่อครั้ง ทั้งนี้หากสมาชิกมีความต้องการใช้เงินสามารถขอกู้จากกลุ่มออมทรัพย์นี้ได้ ลักษณะการให้กู้ยืมเงินมี 2 ลักษณะ คือ

1) เงินกู้ที่ให้กู้เพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไปซึ่งมีการคิดดอกเบี้ย

2) เงินกู้กรณีฉุกเฉินเพื่อการใช้จ่ายในวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น กรณีจ่ายค่าเทอมบุตร ค่าทำศพ ซึ่งไม่มีการคิดดอกเบี้ย

4.5.1.14 กลุ่มทอผ้าไหมบ้านสวาย จังหวัดสุรินทร์

แกนนำกลุ่ม แบน สินสวัสดิ์ (แกนนำกลุ่ม)

ความเป็นมาของกลุ่ม กลุ่มทอผ้าไหมบ้านสวายได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนในการจัดตั้งกลุ่มจากองค์การบริการส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 337,500 บาท เพื่อลงทุนในการซื้อเส้นไหมสำหรับทอผ้า จากนั้นได้มีการกระจายงานเพื่อให้สมาชิกไปทอผ้า

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม การลงทุนซื้อเส้นไหมสำหรับทอ กลุ่มเป็นผู้ลงทุนจากนั้นจะกระจายงานให้สมาชิก ทั้งนี้กลุ่มจะให้สมาชิกกู้ยืมเงินจากกลุ่มเพื่อใช้ลงทุนในการซื้ออุปกรณ์ โดยทางกลุ่มจะคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อปี ทั้งนี้เมื่อมีการว่าจ้างเข้ามากลุ่มจะกระจายงานให้สมาชิก และในแต่ละเดือนกลุ่มจะให้สมาชิกนำผลงานออกมาแสดง

จำนวนสมาชิก ปัจจุบันมีสมาชิกประมาณ 210 คน ทั้งนี้สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่เข้าประกอบอาชีพทอผ้าให้กับกลุ่มเป็นเพียงอาชีพเสริมเท่านั้น

สวัสดิการกลุ่ม การให้สมาชิกกู้ยืมเงินเพื่อลงทุนในการซื้ออุปกรณ์ประกอบอาชีพ

4.5.1.15 กลุ่มหัตถกรรมกก ผือ ทาม จังหวัดศรีษะเกษ

แกนนำกลุ่ม คุณรำพัน จันทศร (หัวหน้ากลุ่ม) และคุณสมทรง จำปี (รองหัวหน้า)

ความเป็นมาของกลุ่ม เริ่มก่อตั้ง ปี พ.ศ. 2542 รวมระยะเวลา 9 ปี สาเหตุที่มีการรวมกลุ่มกันเพราะได้รับผลกระทบจากฝายราษีไศล มีความคุ้นเคยเป็นอย่างดี จึงเลือกที่จะประกอบอาชีพนี้

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม ประธานจะไปรับงานมาและมอบหมายให้ กรรมการไปแจกจ่ายให้กับสมาชิกในกลุ่ม กรรมการทำหน้าที่รวบรวมสินค้าจากสมาชิก จากนั้นนำมาจำหน่ายให้กับพ่อค้าปัจจุบันขายส่งผืนละ 250 บาท กรรมการจะทำหน้าที่จำหน่ายสินค้าและตัดสินใจเรื่องราคากับพ่อค้าที่จะมาซื้อสินค้า จากนั้นจะนำเงินมาให้สมาชิกตามจำนวนชิ้นงานที่ทำได้ ซึ่งจำนวนชิ้นงานที่แต่ละคนผลิตได้จะขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน

จำนวนสมาชิก มีสมาชิกประมาณ 156 คน จาก 2 อำเภอ คือ 1. อำเภอราษีไศล 2. อำเภอโพนทราย ซึ่งมีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน

สวัสดิการกลุ่ม ยังไม่เป็นระบบมากนัก แต่จะมีเพียงการออมเงินร่วมกันในกลุ่มเท่านั้น

4.5.1.16 กลุ่มเกษตรกร จังหวัดนครศรีธรรมราช

แกนนำกลุ่ม คุณสนไชย สือแก้ว และ อ. ปัญญา เลิศไกร

ความเป็นมาของกลุ่ม จุดเริ่มต้นของกลุ่มเกษตรกรมาจากแกนนำกลุ่มทั้ง 2 ท่านได้รับเชิญจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้เข้าร่วมประชุมเพื่อดำเนินการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ ทั้งนี้ประเด็นที่ได้มีการแจ้งในที่ประชุมคือ ต้องการให้มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้ครบทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ทั้งนี้จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนภาคละ 2 คน ซึ่งทั้งหมดจะรวมเรียกว่า คณะกรรมการระดับประเทศ กลุ่มเกษตรกรของภาคใต้นั้นกำลังอยู่ในระหว่างขั้นตอนการจัดทำแผนงาน เพื่อที่จะได้นำเสนอไปยังประธานกลุ่มเกษตรกรระดับประเทศ ซึ่งคาดว่าแผนการดำเนินการกลุ่มจะสามารถสรุปได้ชัดเจนในระยะ 1-2 เดือนข้างหน้า (ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม 2551)

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรในระดับชาตินั้น ก่อนหน้านี้ อ. ปัญญา ไกรเลิศ ซึ่งเป็นกรรมการกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรภาคใต้ปัจจุบัน เคยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก อ. พงษ์เทพ วิวัฒสเดช เพื่อจัดทำแผนงานซึ่งได้พยายามส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้นในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างไรก็ตามแผนงานดังกล่าวได้ยกเลิกไปในภายหลัง จนกระทั่งในปี 2550 ที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. ให้มีการสร้างเครือข่ายเกษตรกร จึงได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นมาอีกรวมทั้งได้มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับกลุ่มเกษตรกรกลุ่มต่างๆ ในภูมิภาค

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม อยู่ระหว่างการดำเนินการวางแผน

จำนวนสมาชิก สมาชิกในกลุ่มจะมาจากกลุ่มเกษตรจากหลายพื้นที่ในภาคใต้ ทั้งนี้ลักษณะกิจกรรมทางการเกษตรที่กลุ่มต่างดำเนินการอยู่มีทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ร้อยละ 95.0 ของกลุ่มเกษตรกรที่เข้า

ร่วมในเครือข่ายจะเป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรของตนเอง ส่วนที่เหลือจะเป็นผู้ประกอบกอาชีพการเกษตรในรูปแบบพันธะสัญญา ทั้งนี้มีกลุ่มที่เข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายแล้ว ดังนี้

- กลุ่มผู้ทำสวนยาง อ. รัตภูมิ จ. สงขลา และ อ. สิชล จ. นครศรีธรรมราช
- กลุ่มผู้ปลูกส้มโอ อ. ขนอม จ. นครศรีธรรมราช
- กลุ่มผู้เลี้ยงหมู อ. เมือง จ. พัทลุง
- กลุ่มผู้เลี้ยงปลาดุก อ. เฉลิมพระเกียติ

สวัสดิการกลุ่ม อยู่ระหว่างการดำเนินการวางแผน

4.5.1.17 กลุ่มทอผ้ากระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา

แกนนำกลุ่ม คุณจุไล ทิพย์วาลี (ประธาน) และคุณวาสนา ดวงภักดี (รองประธาน)

ความเป็นมาของกลุ่ม การก่อตั้งกลุ่มมีจุดเริ่มต้นมาจากประธานและรองประธานกลุ่มซึ่งเป็นผู้มีความสามารถในการทอผ้าเนื่องจากเคยฝึกทอผ้าและมีอาชีพทอผ้าอยู่ที่เกาะยอ จังหวัดสงขลา ต่อมาทั้ง 2 คน ได้เดินทางกลับมาทอผ้าอยู่ในหมู่บ้านของตน ชาวบ้านในหมู่บ้านที่มีความสนใจในการทอผ้าจึงเข้ามาขอฝึกทอผ้า ซึ่งทั้ง 2 ท่านได้ช่วยฝึกฝนให้จนมีความชำนาญสามารถทำเป็นอาชีพได้ จนกระทั่งปี 2546 ได้มีการตั้งเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP ของตำบล และในปี 2551 ได้ดำเนินการจดทะเบียนเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้สมาชิกทุกคนจะมาใช้สถานที่ของกลุ่มในการทอผ้า

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่มมีจำนวน 10 คน แบ่งเป็นฝ่ายต่างๆ ซึ่งมีหน้าที่แตกต่างกันไปดังนี้ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์/ผ้าที่ทอได้นั้นจะมอบหมายให้ฝ่ายการตลาดของกลุ่มเป็นผู้ดูแลด้านการตลาด ติดต่อสถานที่เพื่อนำสินค้าไปแสดงและวางจำหน่าย ส่วนขั้นตอนการผลิตฝ่ายการผลิต ประธานและรองประธานจะเป็นที่ปรึกษา

สำหรับปัญหาที่กลุ่มประสบในปัจจุบันคือ ตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า แม้ว่าจะมีการนำสินค้าไปจัดแสดงในห้างสรรพสินค้าแต่บางครั้งสถานที่ตั้งแสดงไม่ใช่จุดที่มีผู้คนพลุกพล่านทำให้มียอดจำหน่ายน้อย อย่างไรก็ตาม ในการออกร้านจำหน่ายสินค้านั้นทางกลุ่มไม่ต้องจ่ายค่าเช่าพื้นที่ซึ่งช่วยลดต้นทุนไปได้จำนวนมาก สมาชิกกลุ่มจะมีรายได้จากการทอผ้าเป็นชิ้นงานตามความสามารถที่ทอได้ ทั้งนี้ทางกลุ่มจะจ่ายเงินให้กับสมาชิกกลุ่มทันทีที่ทอผ้าเสร็จเป็นรายชิ้นโดยไม่ต้องรอให้มีการจำหน่ายออกไป ดังนั้นสมาชิกจะมีรายได้จากการทอผ้าเป็นประจำทุกวันที่มาทำงาน

จำนวนสมาชิก ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 18 คน ทั้งหมดเป็นคนในพื้นที่

สวัสดิการกลุ่ม กลุ่มส่งเสริมให้มีระบบการออมเงินโดยจะหักเงินรายได้ไว้จำนวนร้อยละ 3 และกลุ่มจะสมทบให้อีกร้อยละ 30 ซึ่งเมื่อครบ 5 ปี จะมีการจ่ายเงินจำนวนนี้ให้กลับสมาชิกโดยคิดตามยอดเงินที่แต่ละคนสะสมได้ นอกจากนี้ยังมีการระดมเงินในรูปแบบการสะสมหุ้น หุ้นละ 10 บาท โดยปลายปีจะมีการปันผลให้กับสมาชิก

4.5.1.18 กลุ่มประมงพื้นบ้านโคกเคียน จังหวัดนราธิวาส

แกนนำกลุ่ม คุณอิบราเฮม ซือแม (แบเฮง) (รองประธาน)

ความเป็นมาของกลุ่ม กลุ่มก่อตั้งมาเป็นเวลา 12 ปี โดยการรวมตัวของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพประมงซึ่งกระจายตัวอยู่ตามแถบชายฝั่งทะเล ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการทำประมงแบบอนุรักษ์ธรรมชาติ เป็นการทำประมงแบบยั่งยืนโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งเพื่อให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านความรู้เกี่ยวกับการทำประมงอย่างถูกต้อง

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม ประธานจะเป็นผู้ดูแลและบริหารจัดการในภาพรวมทั้งหมด ทั้งการจัดประชุม การดูแลเรื่องสวัสดิการต่างๆ ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกจะขายสินค้าที่หาได้เอง แต่เนื่องจากที่ผ่านมาสมาชิกกลุ่มถูกกลุ่มพ่อค้าคนกกลางเอาเปรียบโดยเฉพาะการรับซื้อสินค้าในราคาที่ต่ำ ดังนั้นกลุ่มจึงมีโครงการที่จะรวบรวมสินค้าจากทะเลของสมาชิกในกลุ่มและหาตลาดให้ เพื่อที่จะสามารถต่อรองและตกลงราคากับผู้รับซื้อให้มีราคาที่เหมาะสม นอกจากนี้ในการประชุมกลุ่มแต่ละครั้งก็จะมีการนำข่าวสารต่างๆ ที่ประธานหรือแกนนำได้ไปร่วมประชุมกับหน่วยงานต่างๆ กลับมาเผยแพร่ให้สมาชิกในกลุ่มได้รับทราบข่าวสารและความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ร่วมกัน

จำนวนสมาชิก มีสมาชิกประมาณ 1,500 คน จาก 18 หมู่บ้าน

สวัสดิการกลุ่ม กลุ่มมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกดังนี้

1) กรณีที่สมาชิกในกลุ่มเสียชีวิต กลุ่มจะช่วยเหลือค่าทำศพรายละ 6,000 บาท ซึ่งเงินจำนวนนี้ได้มาจากการเก็บรวบรวมเงินจากสมาชิกในกลุ่มคนละ 5 บาท การเก็บเงินจะเก็บเมื่อมีสมาชิกในกลุ่มเสียชีวิตเท่านั้น

2) การสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ เช่น การแจกอวนให้กับสมาชิก ซึ่งอวนนี้ได้รับการสนับสนุนมาจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น โดยสมาชิกจะหมุนเวียนกันมารับอวนจากกลุ่ม โดยจะพิจารณาตามความจำเป็นและความเหมาะสมของฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกที่มาขอรับอวน

4.5.1.19 กลุ่มผลิตน้ำบูดู จังหวัดปัตตานี

แกนนำกลุ่ม คุณนฤมล สาและ (ประธาน) และคุณเจ๊ะบิดอ เจ๊ะเละ (รองประธาน)

ความเป็นมาของกลุ่ม กลุ่มก่อตั้งมาเป็นเวลา 6 ปีแล้ว จุดเริ่มต้นมาจากแกนนำกลุ่มได้เกิดแนวคิดที่จะรวบรวมกลุ่มแม่บ้านที่ว่างอยู่ให้ร่วมกันทำน้ำบูดูจำหน่าย ทั้งนี้เพราะเห็นว่าชาวบ้านมีความรู้และความสามารถในการผลิตน้ำบูดูอยู่แล้ว และในพื้นที่มีแหล่งวัตถุดิบที่สามารถนำมาใช้ผลิตน้ำบูดูได้ในปริมาณมาก หากมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านผลิตน้ำบูดูเพื่อจำหน่ายซึ่งจะทำให้มีสมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้กลุ่มได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในการผลิตส่วนหนึ่งจากรหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ทั้งสาธารณสุขอำเภอ เกษตรอำเภอ และสหกรณ์อำเภอ

ลักษณะโครงสร้างและการบริหารจัดการกลุ่ม แกนนำและคณะกรรมการกลุ่มจะทำหน้าที่ดูแลการผลิตและดูแลด้านการตลาด ปัจจุบันกลุ่มมีสถานที่ประจำเพื่อวางจำหน่ายสินค้าในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งในจังหวัด รวมทั้งมีร้านจำหน่ายสินค้าของกลุ่มให้กับนักท่องเที่ยวอีกด้วย และยังมีผู้มาติดต่อซื้อเพื่อนำไปจำหน่ายต่อ โดยกลุ่มจะจำหน่ายในราคาส่งโหลละ 160 บาท ส่วนการผลิตน้ำบูดูนั้นสมาชิกจะมาร่วมกันผลิต ณ ที่ทำการของกลุ่ม

จำนวนสมาชิก มีสมาชิกรวมทั้งสิ้น 34 คน ทั้งหมดเป็นแม่บ้านที่อยู่ในพื้นที่

<u>สวัสดิการกลุ่ม</u> กลุ่มได้จัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในกรณีที่สมาชิกได้รับความเจ็บป่วยและเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล กลุ่มจะมีเงินช่วยเหลือให้กับสมาชิกคนละ 1,000 บาท ซึ่งเงินจำนวนนี้ได้รับการสนับสนุนมาจากสถาบันพัฒนาสหกรณ์ชุมชน

4.5.2 วิเคราะห์ลักษณะที่สำคัญของกลุ่มอาชีพและเครือข่ายอาชีพ

จากข้อค้นพบด้านลักษณะทั่วไปของแต่ละกลุ่มใน**หัวข้อ 4.5.1** สามารถวิเคราะห์ลักษณะในภาพรวมของการรวมกลุ่มที่น่าสนใจได้ดังนี้

4.5.2.1 ลักษณะการรวมตัวของกลุ่มอาชีพ

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพทั้ง 19 กลุ่มด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ ทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดสนทนากลุ่มและการสังเกตการณ์กิจกรรมของกลุ่ม พบว่า ลักษณะของการรวมตัวที่ปรากฏในการศึกษาครั้งนี้ สามารถจัดได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

<u>ประเภทที่ 1</u> เป็นการรวมตัวของผู้ประกอบอาชีพในภาคการผลิตสินค้าและกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน

<u>ประเภทที่ 2</u> เป็นการรวมตัวของผู้ประกอบอาชีพในภาคการเกษตร คือ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง

<u>ประเภทที่ 3</u> เป็นการรวมตัวในรูปแบบ “เครือข่าย” ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มอาชีพเกษตรกรกลุ่มต่างๆ ในภูมิภาคและมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มต่างๆ นอกภูมิภาค ได้แก่ “กลุ่มเกษตรกร”

4.5.2.2 ที่มาและวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม

ในกรณีของการรวมกลุ่มของผู้มีอาชีพภาคการผลิตสินค้าและกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน พบว่า มีที่มาของการรวมกลุ่มซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบใหญ่ๆ ดังนี้

<u>รูปแบบแรก</u> กลุ่มที่ก่อเกิดเองจากความต้องการภายในชุมชน ซึ่งการรวมกลุ่มในรูปแบบแรกนี้สามารถจำแนกเป้าหมายของกลุ่มได้ 2 ประเด็น คือ

1) กลุ่มที่มีเป้าหมายหลักเพื่อการต่อรองและจัดสรรผลประโยชน์ให้กับสมาชิกในกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการต่อรองกับกลุ่มพ่อค้า ผู้รับซื้อและผู้ว่าจ้าง ซึ่งกลุ่มในลักษณะนี้เป็นการรวมกลุ่มกันเองของชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงกันโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันซึ่งได้เริ่มต้นรวมกลุ่มผลิตสินค้าเพื่อเป็นช่องทางในการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

2) กลุ่มที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างแนวปฏิบัติร่วมกันในชุมชน กลุ่มที่มีเป้าหมายนี้ชัดเจนในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง ที่ก่อเกิดจากความสนใจในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวพันกับวิถีชีวิตและวิถีการประกอบอาชีพของตน จึงได้มารวมกลุ่มกันเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลซึ่งเป็นแหล่งทำมาหากินของตนเอง เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ซึ่งพบว่ามีสมาชิกจากทั้งในและนอกหมู่บ้านที่มารวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อใช้ช่องทางของการจัดประชุมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน

รูปแบบที่สอง กลุ่มและเครือข่ายอาชีพที่ก่อเกิดมาจากการกระตุ้นส่งเสริมจากหน่วยงานภายนอก ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เช่น เกษตรจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รวมทั้งการกระตุ้นส่งเสริมจากองค์กรการพัฒนาต่างๆ ซึ่งได้เข้ามาริเริ่มและให้คำแนะนำในการจัดตั้งกลุ่ม และยังพบว่าบางกลุ่มสามารถก่อตัวเป็นรูปเป็นร่างได้ในช่วงที่ภาครัฐมีนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ส่วนในกรณีของกลุ่มอาชีพเกษตรกรพบว่าได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภายนอกให้มีการเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ ทั้งในและนอกพื้นที่จนกระทั่งพัฒนาเป็น “เครือข่าย” ของผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตร

รูปแบบที่สาม กลุ่มที่มีจุดเริ่มต้นหรือพัฒนาขึ้นจากการประกอบอาชีพในลักษณะปัจเจกของบุคคลหรือครอบครัวใดครอบครัวหนึ่ง ซึ่งต่อมากิจการนั้นๆ ได้ขยายตัวขึ้น จึงได้ชักชวนให้สมาชิกในชุมชนหรือชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมในการผลิตสินค้า

ส่วนในด้านจำนวนของสมาชิกกลุ่มในทั้งสามกลุ่มอาชีพ พบว่า โดยทั่วไปมักจะเริ่มต้นจากการรวมตัวกันเป็นกลุ่มขนาดเล็กซึ่งมีสมาชิกเพียงไม่กี่คน เมื่อกลุ่มมีการพัฒนาที่เข้มแข็งขึ้นหรือชาวบ้านมองเห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มดังกล่าว ก็จะมีการเพิ่มจำนวนสมาชิกขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งมีสมาชิกจำนวนมาก และพบว่าหลายๆ กลุ่มมีสมาชิกที่มาจากต่างพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล และอำเภอได้มาเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าในกลุ่มอาชีพภาคการผลิตนั้น สมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มมีทั้งผู้ที่ประกอบอาชีพภาคการผลิตหรือรับงานไปทำที่บ้านเป็นอาชีพหลักและส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพเสริม

4.5.2.3 ลักษณะการทำงานของกลุ่มและรูปแบบความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ลักษณะการทำงานของกลุ่มเครือข่ายการผลิต สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ กรณีที่หนึ่ง สมาชิกกลุ่มมาทำงานร่วมกันในสถานที่ทำงานส่วนกลางหรือที่ทำการของกลุ่ม ซึ่งในกรณีนี้กลุ่มจะเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบ อุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตให้กับสมาชิกโดยสมาชิกเพียงแค่ลงแรงผลิตเท่านั้น กรณีที่สองคือ สมาชิกที่รับงานไปทำที่บ้านของตน ซึ่งในกรณีนี้สมาชิกยังคงได้รับวัตถุดิบในการผลิตจากกลุ่ม แต่ต้องจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงานด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ในบางกลุ่มการผลิตกลุ่มจะช่วยเหลือสมาชิกโดยให้สมาชิกกู้เงินเพื่อใช้เป็นทุนในการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็น

แหล่งที่มาของวัตถุดิบหรือวัสดุที่ใช้ในการผลิตที่กลุ่มแจกให้กับสมาชิกเพื่อทำการผลิตนั้น มีแหล่งที่มาสองแบบ ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับลักษณะของสินค้าที่กลุ่มผลิตทำการผลิตเป็นสำคัญ หากสินค้าที่ผลิตเป็นสินค้าเกษตรแปรรูป เช่น ผ้าไหมหรือข้าวซ้อมมือ แหล่งวัตถุดิบมักจะมาจากการซื้อโดยตรงจากสมาชิกในกลุ่ม เนื่องจากวัตถุดิบที่เป็นผลผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่แล้วจะเป็นสิ่งที่สมาชิกกลุ่มเพาะปลูกด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามในกรณีที่สินค้าที่ผลิตต้องผลิตจากวัตถุดิบที่มิใช่ผลผลิตทางการเกษตร แหล่งวัตถุดิบมักจะมาจากผู้ว่าจ้าง หรือบางกรณีแกนนำกลุ่มจะนำเงินของกลุ่มหรือเงินวางมัดจำที่ได้รับจากการว่าจ้างผลิตไปซื้อวัตถุดิบเพื่อมาใช้ทำการผลิต

ในประเด็นความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม พบว่า กลุ่มภาคการผลิตมีลักษณะความสัมพันธ์ภายในกลุ่มที่แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะที่ชัดเจน ดังนี้

(1) กลุ่มที่มีความสัมพันธ์แนวราบคือ สมาชิกมีส่วนร่วมในการรับรู้การตัดสินใจในการรับงาน การ

กำหนดราคา การต่อรองราคาและได้รับการกระจายการผลิตเท่าเทียมกัน รวมทั้งเมื่อกลุ่มหรือสมาชิกในกลุ่มประสบปัญหา สมาชิกจะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

(2) กลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในแนวดิ่งที่ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งแกนนำกลุ่มจะมีสถานะเป็นผู้ว่าจ้างผลิต ส่วนสมาชิกกลุ่มก็จะมีสถานภาพเป็นเพียงแรงงานรับจ้างผลิตที่ได้รับค่าจ้างเป็นรายชิ้นหรือรายวันตามข้อตกลงและจำนวนชิ้นงานที่สามารถผลิตได้เท่านั้น

ทั้งนี้ รูปแบบความสัมพันธ์ในกลุ่มภาคเกษตร โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบอาชีพประมงชายฝั่งทะเลที่ได้ทำการศึกษาครั้งนี้ พบว่า มีลักษณะความสัมพันธ์แนวราบโดยสมาชิกมีช่องทางการติดต่อสื่อสารทั้งแบบเป็นทางการโดยการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเป็นประจำและผ่านช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการอื่นๆ เช่น การพูดคุยกันในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

4.5.2.4 แหล่งที่มาของงานและการจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม

สินค้าที่กลุ่มภาคผลิตทำการผลิต มีรูปแบบการส่งมอบให้ผู้ว่าจ้างหรือมีช่องทางการจำหน่ายที่สำคัญ 2 รูปแบบ ดังนี้

<u>รูปแบบที่หนึ่ง</u> การส่งสินค้าให้กับผู้ว่าจ้างซึ่งได้มีการตกลงว่าจ้างให้ทำการผลิตไว้ล่วงหน้าแล้ว ในกรณีนี้ขั้นตอนการว่าจ้างจะเริ่มจากผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้ติดต่อมายังกลุ่มเพื่อขอให้กลุ่มผลิตสินค้าให้ตามลักษณะและจำนวนที่ต้องการ เมื่อกลุ่มได้รับการติดต่อจากผู้ว่าจ้างแกนนำกลุ่มจะเรียกสมาชิกมาประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดราคา วางแผนการผลิต รวมทั้งกำหนดระยะเวลาในการผลิตชิ้นงานตามปริมาณที่ผู้ว่าจ้างต้องการ หลังจากนั้นกลุ่มจะนำผลจากการประชุมปรึกษาหารือภายในกลุ่มเสนอไปยังผู้ว่าจ้างเพื่อเจรจาตกลงกันอีกครั้ง เมื่อสามารถตกลงกันได้แล้วกลุ่มและได้รับวัตถุดิบที่จะผลิตชิ้นงานตามที่ผู้ว่าจ้างต้องการ แกนนำจะแจ้งให้สมาชิกทราบกระจายงานเพื่อให้สมาชิกดำเนินการผลิตสินค้าตามที่ได้รับการว่าจ้าง ซึ่งในขั้นตอนการผลิตนั้น สมาชิกบางส่วนจะมาผลิตสินค้า ณ ที่ทำการของกลุ่ม และบางส่วนจะนำกลับไปผลิตที่บ้าน

เมื่อสมาชิกผลิตสินค้าเสร็จเรียบร้อย ไม่ว่าจะเป็นในกรณีที่ผลิตที่บ้านของตนเองหรือผลิตในสถานที่ทำการของกลุ่ม สมาชิกจะนำสินค้าที่ผลิตได้ทั้งหมดมาส่งให้กับกลุ่ม เพื่อที่กลุ่มจะรวบรวมสินค้าให้ได้ตามจำนวนที่ผู้ว่าจ้างต้องการและจัดส่งให้ผู้ว่าจ้างต่อไป

<u>รูปแบบที่สอง</u> กลุ่มทำการผลิตสินค้าโดยไม่ได้มีคำสั่งซื้อหรือไม่มีผู้ว่าจ้าง ซึ่งในกรณีนี้สมาชิกจะทำการผลิตสินค้าตามความถนัดของตนเอง อย่างไรก็ตามสินค้าต่างๆ ที่สมาชิกผลิตขึ้นก็จะเป็นสินค้าที่เป็นลักษณะร่วมของกลุ่ม เช่น กลุ่มทำตุ๊กตา สมาชิกแต่ละคนจะผลิตตุ๊กตาแบบต่างๆ ตามความถนัดของตน กลุ่มทอผ้าปักลาย สมาชิกก็จะทอผ้าปักลายแบบต่างๆ กัน เป็นต้น เมื่อสมาชิกผลิตสินค้าได้ ไม่ว่าจะเป็นในกรณีที่ผลิตที่บ้านของตนเองหรือผลิตในสถานที่ของกลุ่ม สมาชิกจะนำสินค้าที่ผลิตได้กลับมาขายให้กับกลุ่ม จากนั้นกลุ่มจะรวบรวมสินค้าให้ได้จำนวนหนึ่งแล้วจะนำไปวางจำหน่ายตามสถานที่ต่างๆ เช่น ร้านจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) หรือตามสถานที่ที่มีการจัดงานแสดงสินค้า อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า บางกลุ่มทำหน้าที่เป็นเพียงสถานที่แสดงสินค้าหรือเป็นศูนย์จำหน่ายสินค้าเท่านั้น

ส่วนกลุ่มภาคเกษตรในกรณีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพประมง พบว่า การจำหน่ายสินค้ายังมีลักษณะต่างคนต่างจำหน่าย แต่เนื่องจากการจำหน่ายในลักษณะดังกล่าวนั้น ทำให้สมาชิกกลุ่มขาดอำนาจใน

การต่อรองราคากับผู้รับซื้อ ทางกลุ่มจึงได้พยายามที่จะให้สมาชิกขายสินค้าผ่านกลุ่มเพื่อลดการถูกเอาเปรียบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงกับสมาชิกมากขึ้น

4.5.2.5 การจัดสวัสดิการและกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสมาชิกภายในกลุ่ม

นอกจากการรวมกลุ่มของชาวบ้านจะเป็นไปเพื่อเพิ่มความสามารถในการรับงานและการเจรจาต่อรองกับผู้ว่าจ้างหรือเพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารและร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืนแล้ว ยังพบว่าการรวมกลุ่มอาชีพทั้งภาคการผลิตและภาคการเกษตรในบางกลุ่ม ยังก่อให้เกิดการจัดสรรสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือกันเองระหว่างสมาชิกในกลุ่มอีกด้วย

สำหรับลักษณะสวัสดิการที่พบจากการศึกษากลุ่มเครือข่ายทั้ง 19 กลุ่ม พบว่า ลักษณะสวัสดิการที่กลุ่มจัดให้สมาชิก ได้แก่ การให้เงินสงเคราะห์กรณีฌาปนกิจ และการให้สมาชิกกลุ่มกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนในการซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิตสินค้า รวมทั้งเพื่อให้เป็นทุนหมุนเวียน นอกจากนี้ยังพบว่า บางกลุ่มมีกิจกรรมอื่นๆ เช่น การจัดสรรเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐบนพื้นฐานของความจำเป็นของสมาชิกอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังพบว่าในกลุ่มภาคการผลิตที่มีสถานที่ทำการผลิตหรือสถานที่ทำงานส่วนกลางให้กับสมาชิกได้มารวมตัวกันเพื่อทำงานนั้น จะมีการจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ ในลักษณะของกิจกรรมการเต้นแอโรบิค รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้ความรู้เพื่อเพิ่มทักษะในการทำงาน อีกด้วย

4.5.2.6 ความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ

จากการสัมภาษณ์แกนนำและสมาชิกกลุ่มในทั้ง 19 กลุ่ม พบว่า กลุ่มต่างๆ มีความต้องการที่ตรงกัน คือ ต้องการได้รับสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ ให้เท่าเทียมหรือใกล้เคียงกันกลุ่มผู้ที่เป็นแรงงานในระบบ รวมทั้งเรียกร้องให้ภาครัฐเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมหรือช่วยหาช่องทางการตลาดให้เพื่อเป็นแหล่งจำหน่ายและระบายสินค้าให้กับกลุ่ม

ในเรื่องของการจัดสวัสดิการนั้น พบว่า กลุ่มเครือข่ายการผลิตได้ดำเนินการเคลื่อนไหวและเรียกร้องต่อภาครัฐให้เข้ามาดูแลและจัดสรรสวัสดิการ รวมทั้งให้ความคุ้มครองกลุ่มแรงงานนอกระบบมาได้ระยะหนึ่งแล้ว อย่างไรก็ตามแกนนำกลุ่มเครือข่ายมีความเข้าใจและยอมรับว่ากลุ่มแรงงานนอกระบบอาจจะไม่จำเป็นต้องได้สวัสดิการทั้งหมดเหมือนกับที่กลุ่มแรงงานในระบบได้รับเนื่องจากมีสภาพการทำงานที่แตกต่างกันและมีศักยภาพในการส่งเงินสมทบได้ไม่เท่ากัน

ในส่วนของการหาช่องทางการตลาดนั้น แกนนำกลุ่มเห็นว่ารัฐควรเข้ามาดูแลช่วยเหลือในการจัดหาตลาดเพื่อระบายสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของกลุ่มแรงงานที่ทำการผลิตสินค้าที่เป็นสินค้าประเภทหัตถกรรมที่ต้องใช้ฝีมือ เพราะนอกจากจะเป็นการช่วยเหลือกลุ่มแรงงานและเป็นการช่วยเศรษฐกิจในระดับชาติแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมและการอนุรักษ์งานฝีมือซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่ตกทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษเอาไว้อีกด้วย ส่วนกลุ่มในภาคเกษตร ซึ่งในที่นี้ก็คือ ผู้ที่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่งต้องการให้รัฐควบคุมราคาน้ำมันซึ่งเป็นต้นทุนการประกอบอาชีพที่สำคัญ

4.6 ข้อค้นพบข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานนอกระบบที่น่าสนใจ

ข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานนอกระบบที่เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปมักจะเป็นเรื่องของ

1) รายได้ของแรงงานนอกระบบมีความแตกต่างกันสูงมากไม่ว่าจะเปรียบเทียบในต่างอาชีพหรือในอาชีพเดียวกัน

2) แรงงานนอกระบบมีการรวมกลุ่มตามอาชีพค่อนข้างน้อย ถึงแม้บางอาชีพจะมีลักษณะการทำงานที่ต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม แต่ก็เป็นการรวมกลุ่มแบบหลวมๆ คือไม่ได้เป็นการรวมกลุ่มโดยมีเป้าหมายเพื่อการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยกเว้นกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านที่ค่อนข้างจะมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ซึ่งมีลักษณะของการรวมกลุ่มเพื่อจัดหาสวัสดิการและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3) แรงงานนอกระบบยังขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการรวมกลุ่มกัน

4) ระบบสวัสดิการที่จัดหากันเองของกลุ่มแรงงานนอกระบบจะมีลักษณะร่วมในเชิงพื้นที่มากกว่าตามอาชีพ กล่าวคือเป็นการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชน ในลักษะของกลุ่มออมทรัพย์และกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่ไม่ได้อยู่ในเขตกทม.และปริมณฑล

5) แรงงานนอกระบบไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเรื่องอาชีวอนามัยและลักษณะท่าทางในการทำงานของตนเอง รวมทั้งขาดความตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาวอันเนื่องมาจากลักษณะท่าทางการทำงานที่ไม่ถูกวิธี

6) แรงงานนอกระบบมีความต้องการได้รับสิทธิจากกองทุนประกันสังคมในกรณีการเจ็บป่วยเป็นลำดับแรกและมากที่สุด

7) มีแรงงานนอกระบบจำนวนหนึ่งโดยเฉพาะกลุ่มที่มีลักษณะเป็นลูกจ้างอย่างชัดเจนที่ควรจะต้องเป็นแรงงานในระบบอย่างถูกต้องและอยู่ภายใต้การคุ้มครองของกฎหมายแรงงาน แต่กลับมีการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

4.6.1 ข้อค้นพบเกี่ยวกับแรงงานนอกระบบรายอาชีพที่น่าสนใจ

1) ลักษณะการจ้างงานของแรงงานนอกระบบแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1) ลักษณะเป็นลูกจ้างอย่างชัดเจนได้แก่ กลุ่มคนทำงานในภาคบริการ (ร้านอาหาร) กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร กลุ่มคนทำงานบ้าน และกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป

1.2) ลักษณะคล้ายกับเป็นลูกจ้างหรือกึ่งลูกจ้าง แต่ไม่ได้มีสภาพเป็นลูกจ้าง ได้แก่ กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน กลุ่มเกษตรพันธะสัญญา

1.3) ลักษณะเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระรายย่อย ได้แก่ กลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง กลุ่มหาบเร่แผงลอย กลุ่มคนคุ้ยขยะเพื่อยังชีพ และกลุ่มคนซื้อขายของเก่า

2) กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านมีสัดส่วนของเพศหญิงมากกว่าเพศชายอย่างชัดเจน

3) อายุเฉลี่ยของกลุ่มคนทำงานในร้านอาหารต่ำกว่าทุกกลุ่มและส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีในขณะที่กลุ่มคนคุ้ยขยะมีอายุเฉลี่ยสูงสุดและพบว่ามีแรงงานเกือบร้อยละ 30 ในกลุ่มคนคุ้ยขยะที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

4) กลุ่มผู้ขับรถรับจ้างกับกลุ่มคนคุ้ยขยะมีสัดส่วนผู้ที่ทำงานมากกว่า 12 ชั่วโมงสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ ในขณะที่กลุ่มเกษตรพันธะสัญญามีสัดส่วนผู้ทำงานต่ำกว่า 8 ชั่วโมงสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ เช่นกัน ทั้งนี้เมื่อ

พิจารณาเปรียบเทียบจำนวนชั่วโมงการทำงานของทุกกลุ่ม พบว่า กลุ่มหาบเร่แผงลอยและรับจ้างทั่วไปมีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อวันมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านและกลุ่มเกษตรพันธะสัญญามีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อวันน้อยที่สุด

5) นอกจากปัญหาเรื่องค่าตอบแทนน้อยซึ่งเป็นปัญหาที่ทุกกลุ่มอาชีพระบุถึงมากที่สุดแล้ว พบว่ากลุ่มที่ให้ความสำคัญกับเรื่องปัญหาการทำงานหนักคือกลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร และกลุ่มคนคุ้ยขยะ กลุ่มที่ให้ความสำคัญกับเรื่องปัญหางานไม่ต่อเนื่องคือกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน กลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง กลุ่มเกษตรพันธะสัญญา และกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป และกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับปัญหาการไม่มีสวัสดิการคือ กลุ่มหาบเร่แผงลอย กลุ่มคนทำงานในภาคบริการ กลุ่มคนซื้อขายของเก่า และกลุ่มคนทำงานบ้าน

6) แรงงานนอกระบบที่เป็นกลุ่มประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ กลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง เกษตรพันธะสัญญา หาบเร่แผงลอย และกลุ่มคนซื้อขายของเก่า มักจะต้องมีทุนในการประกอบอาชีพด้วย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะเป็นการลงทุนด้วยตนเอง

7) แรงงานนอกระบบกลุ่มคนคุ้ยขยะเพื่อยังชีพเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางมากที่สุดเนื่องจาก

7.1) เป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่ำมาก กล่าวคือมีสัดส่วนของแรงงานมากกว่าครึ่งหนึ่งที่มีรายได้ต่ำกว่าวันละ 150 บาท

7.2) เป็นกลุ่มที่ระบุว่ามีปัญหาในด้านต่างๆ มากที่สุดเช่น ไม่มีเงินออม ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย มีภาวะหนี้สินทั้งในและนอกระบบ

7.3) เป็นกลุ่มที่มีสภาพการทำงานที่ต้องเผชิญกับสิ่งสกปรกซึ่งจะนำไปสู่การเจ็บป่วยได้ง่าย

7.4) เป็นกลุ่มที่มีอายุเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ กล่าวคือ แรงงานส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 40 ปี และมีถึงร้อยละ 30 ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

4.6.2 ข้อค้นพบจากการศึกษาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาอื่น ๆ

1) ลักษณะทั่วไปของแรงงานนอกระบบ

ข้อค้นพบด้านลักษณะทั่วไปของแรงงานนอกระบบอันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการสมรสของแรงงานนอกระบบจากการศึกษานี้ไม่ได้มีความแตกต่างจากในการศึกษาอื่นๆ ก่อนหน้านี้มากนัก กล่าวคือแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21-40 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และส่วนใหญ่สมรสแล้ว สำหรับในเรื่องของเพศพบว่าอาชีพขับรถรับจ้าง ซื้อขายของเก่า และรับจ้างทั่วไป จะพบแรงงานเพศชายมากกว่าเพศหญิงในสัดส่วนที่สูง อาชีพรับงานไปทำที่บ้าน คนทำงานบ้าน หาบเร่แผงลอยจะพบแรงงานเพศหญิงมากกว่าเพศชายในสัดส่วนที่สูง ในขณะที่กลุ่มอาชีพอื่นๆ จะมีสัดส่วนของเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน

2) สภาพปัญหาและความต้องการของแรงงานนอกระบบ

ข้อค้นพบด้านปัญหาของแรงงานนอกระบบจากการศึกษานี้ยังคงยืนยันว่า แรงงงานนอกระบบยังคงมีปัญหาเรื่องค่าตอบแทนน้อย งานหนัก งานไม่ต่อเนื่อง และไม่ได้รับสวัสดิการจากการทำงานอยู่เช่นเดิม

โดยแรงงานนอกระบบยังคงให้ความสำคัญกับปัญหาเรื่องค่าตอบแทนน้อยเป็นลำดับแรกอยู่เช่นเดิม ในขณะที่ความต้องการของแรงงานนอกระบบในภาพรวมก็ยังคงเป็นเรื่องของการเพิ่มรายได้และการได้รับความคุ้มครองหรือสวัสดิการในกรณีที่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

3) รายได้ของแรงงานนอกระบบ

การศึกษาที่ผ่านมายังไม่ค่อยมีรายงานถึงตัวเลขรายได้ของแรงงานนอกระบบ แต่อย่างไรก็ตามการศึกษานี้พบว่าแรงงานนอกระบบประมาณร้อยละ 20 มีรายได้ต่ำกว่าวันละ 150 บาท ประมาณครึ่งหนึ่งมีรายได้ต่ำกว่าวันละ 200 บาท และประมาณร้อยละ 90 มีรายได้ต่ำกว่าวันละ 300 บาท ข้อมูลนี้สะท้อนให้เห็นว่าแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีรายได้น้อย อย่างไรก็ตามตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหากเปรียบเทียบเรื่องรายได้กับแรงงานไร้ฝีมือซึ่งเป็นแรงงานในระบบที่ได้รับค่าจ้างเท่ากับค่าจ้างขั้นต่ำ แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่แล้วจะมีรายได้ที่ไม่ได้น้อยกว่าแรงงานในระบบกลุ่มนี้แต่อย่างใด

4.7 สรุปภาพรวมของแรงงานนอกระบบทั่วประเทศและทุกกลุ่มอาชีพ

4.7.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจพบว่า ในภาพรวมแรงงานนอกระบบที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้เป็นเพศชายมากกว่าหญิงเล็กน้อย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพ พบว่า กลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง กลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป และกลุ่มคนซื้อขายของเก่า เป็นกลุ่มอาชีพที่มีสัดส่วนเพศชายสูงกว่าเพศหญิงมาก ในขณะที่แรงงานกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน กลุ่มหาบเร่แผงลอย และกลุ่มคนทำงานบ้านจะมีสัดส่วนของเพศหญิงสูงกว่าเพศชายมาก

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 21-40 ปี ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มที่มีอายุอยู่ในช่วง 41-60 ปี เพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตามหากพิจารณาเป็นภูมิภาคจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีอายุในช่วง 41-60 ปี มากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพจะพบว่าแรงงานกลุ่มภาคการเกษตรและแรงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะเพื่อยังชีพจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีอายุในช่วง 41-60 ปี มากที่สุดเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่ามีแรงงานที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ที่ยังคงทำงานอยู่อีกร้อยละ 5.0 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสูงถึงร้อยละ 8.5

กลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบทั้งในภาพรวมของประเทศและในส่วนตามรายภูมิภาคส่วนใหญ่ประมาณ 3 ใน 4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสมรสแล้วและอยู่กับคู่ครองของตน อย่างไรก็ตามหากพิจารณาตามภูมิภาคจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครจะมีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโสดสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในภูมิภาคอื่นๆ คือ ประมาณร้อยละ 23.4 ในขณะที่มีสัดส่วนของกลุ่มแรงงานที่ต้องอุปการะดูแลบุคคลอื่นน้อยกว่าภูมิภาคอื่นๆ และหากพิจารณาจากกลุ่มอาชีพจะพบว่า กลุ่มแรงงานภาคบริการมีสัดส่วนของผู้มีสถานภาพโสดสูงกว่าอาชีพอื่นๆ คือคิดเป็นร้อยละ 42.1

ด้านการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 61.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 16.6 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมีเพียงร้อยละ 2.0 เท่านั้นที่จบ

การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างแรงงานภาคบริการจะมีสัดส่วนของผู้ที่จบปริญญาตรีสูงกว่าอาชีพอื่นๆ คือร้อยละ 7.0

ส่วนด้านการย้ายถิ่นพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 92.0 มีที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเป็นจังหวัดเดียวกับที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่มิได้มีการย้ายถิ่นฐานไปประกอบอาชีพนอกภูมิลำเนาของตนเอง อย่างไรก็ตาม ในเขตกรุงเทพมหานครพบว่ามีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบที่มีการเคลื่อนย้ายถิ่นสูงกว่าในภูมิภาคอื่นๆ นั่นคือร้อยละ 28.7 ในขณะที่ในภาพรวมของทั้งประเทศมีกลุ่มตัวอย่างที่มีการย้ายถิ่นเพียงร้อยละ 8.0 เท่านั้น

4.7.2 การเข้าสู่อาชีพและลักษณะการทำงานและรายได้

จากการสำรวจและสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า แรงงานในแต่ละกลุ่มอาชีพมีวิถีการเข้าสู่การประกอบอาชีพปัจจุบันแตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะที่สำคัญ คือ 1. กลุ่มที่เริ่มต้นทำงานในอาชีพปัจจุบันเป็นอาชีพแรก และ 2. กลุ่มที่เคยประกอบอาชีพอื่นๆ ก่อนที่จะเปลี่ยนมาประกอบอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน

ทั้งนี้ในกลุ่มที่ไม่เคยเปลี่ยนอาชีพนั้น ได้ให้เหตุผลถึงการประกอบอาชีพปัจจุบันของตนว่า เป็นอาชีพที่ทำมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่จึงรับช่วงต่อหรือเป็นอาชีพที่ไม่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถพิเศษและหางานได้ง่าย ในขณะที่ผู้ที่เคยประกอบอาชีพอื่นมาก่อนนั้นส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า การประกอบอาชีพเดิมประสบปัญหาการขาดทุนหรือต้องการประกอบอาชีพอิสระที่ไม่ต้องมีนายจ้าง รวมถึงเป็นงานที่ไม่หนักมากนัก

เมื่อจำแนกสถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบในภาพรวมทั่วประเทศ พบว่าส่วนใหญ่คือร้อยละ 46.0 ประกอบกิจการของตนเองโดยไม่มีลูกจ้าง รองลงมาร้อยละ 36.6 เป็นแรงงานรับจ้าง อย่างไรก็ตามสัดส่วนของสถานภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอาชีพมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับลักษณะการทำงานของอาชีพนั้นๆ เป็นสำคัญ

สถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณภายนอกบ้านของตนเอง ทั้งนี้มีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานที่ทำงานเป็นหลักแหล่งแน่นอนและกลุ่มที่ไม่มีสถานที่ทำงานเป็นหลักแหล่งแน่นอนใกล้เคียงกัน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่ง คือร้อยละ 57.3 ระบุว่าการประกอบอาชีพของตนใช้เฉพาะแรงงานโดยไม่ต้องใช้เงินลงทุน ส่วนกลุ่มที่ระบุว่าต้องใช้เงินลงทุนในการประกอบอาชีพนั้นร้อยละ 35.9 ระบุว่าต้องลงทุนด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในประเด็นการลงทุนเพื่อการประกอบอาชีพเป็นรายอาชีพพบว่า กลุ่มหาบเร่แผงลอย กลุ่มผู้ขับรถรับจ้าง และกลุ่มคนซื้อขายของเก่า ส่วนใหญ่ต้องใช้ทุนในการประกอบอาชีพด้วย โดยทั้ง 3 กลุ่มนี้ส่วนใหญ่ระบุว่าในการประกอบอาชีพต้องใช้ปัจจัยทุนร่วมด้วย และต้องเป็นผู้ลงทุนด้วยตนเอง

กลุ่มตัวอย่างประมาณ 3 ใน 4 ของทั้งหมด มีจำนวนวันทำงานต่อเดือนมากกว่า 25 วัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในภาคกลางเกือบทั้งหมดคือร้อยละ 99.2 มีวันทำงานมากกว่า 25 วันต่อเดือน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ส่วนใหญ่คือร้อยละ 48.1 มีวันทำงานอยู่ในช่วง 20-25 วันต่อเดือน

เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน พบว่า กลุ่มที่ระบุว่ามีจำนวนชั่วโมงทำงานต่อวันเท่ากับ 8 ชั่วโมง มีสัดส่วนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.6 ส่วนกลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวันและกลุ่มที่ทำงานมากกว่า 8 แต่ไม่เกิน 12 ชั่วโมงต่อวัน มีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 30.0 และร้อยละ 27.7 อย่างไรก็ตาม

พบว่า มีกลุ่มที่ระบุว่าต้องทำงานมากกว่า 12 ชั่วโมงอยู่ร้อยละ 3.8 แต่เมื่อจำแนกพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานเป็นรายภูมิภาค พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.7 ของกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีชั่วโมงการทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในกรุงเทพมหานครคือร้อยละ 42.1 ทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 12 ชั่วโมงต่อวัน

ส่วนรูปแบบรายได้ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ พบว่า มีความแตกต่างกันในแต่ละอาชีพ โดยกลุ่มเกษตรพันธะสัญญาจะมีรายได้จากการขายผลผลิตของตนเองซึ่งรายได้ที่ได้รับนั้นจะมีช่วงเวลาตามรุ่นหรือรอบการผลิต ในขณะที่กลุ่มแรงงานที่มีนายจ้างซึ่งได้แก่ กลุ่มแรงงานรับจ้างทางการเกษตร กลุ่มคนทำงานในภาคบริการ กลุ่มคนทำงานบ้าน และกลุ่มแรงงานรับจ้างทั่วไป มักจะมีรูปแบบรายได้จากค่าจ้างและมักจะได้รับเป็นแบบรายวันเป็นจำนวนคงที่แน่นอน ในส่วนของกลุ่มแรงงานที่ประกอบอาชีพอิสระหรือประกอบธุรกิจของตนเองทั้งกรณีที่มีและไม่มีลูกจ้างจะมีรายได้จากการขายสินค้าและบริการของตนเองให้กับลูกค้าหรือผู้ว่าจ้าง ซึ่งลักษณะรายได้ของแรงงานกลุ่มนี้จะมีลักษณะเป็นแบบรายชิ้นหรือตามจำนวนที่ขายได้หรือตามจำนวนการให้บริการ ซึ่งในกรณีนี้รายได้แต่ละวันจะไม่เป็นจำนวนคงที่แน่นอน

4.7.3 สภาพปัญหาจากการทำงานและปัญหาทั่วไป

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศพบว่า กลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบที่ระบุว่าประสบปัญหาจากการทำงานและกลุ่มที่ระบุว่าไม่ประสบปัญหาจากการทำงานมีสัดส่วนเท่าๆ กัน เมื่อพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือและภาคใต้ส่วนใหญ่คือร้อยละ 71.7 และร้อยละ 62.9 ระบุว่าไม่ประสบปัญหาจากการทำงาน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางส่วนใหญ่คือร้อยละ 63.0 และร้อยละ 60.9 ระบุว่าประสบปัญหา โดยปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครประสบมีลักษณะใกล้เคียงกับปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างในภาพรวมทั่วประเทศประสบมากที่สุด แต่หากพิจารณาเป็นรายอาชีพจะพบว่าแรงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะเพื่อยังชีพและกลุ่มคนซื้อขายของเก่าเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของผู้ที่ระบุว่าประสบปัญหามากกว่าครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 67.0 และร้อยละ 60.0

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าประสบปัญหาจากการทำงานระบุถึงปัญหาที่ต้องประสบ ทั้งนี้สามารถระบุได้มากกว่า 1 ปัญหาโดยไม่จัดลำดับความสำคัญ พบว่า ปัญหาค่าตอบแทนน้อยเป็นปัญหาที่แรงงานระบุถึงมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหางานหนัก งานไม่ต่อเนื่อง และไม่ได้รับสวัสดิการจากการทำงาน และเมื่อให้ระบุถึงปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุด ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัญหาค่าตอบแทนน้อย

ส่วนปัญหาด้านสถานที่ทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาพรวมทั้งประเทศที่ระบุว่าประสบปัญหาด้านสถานที่ทำงานและกลุ่มที่ระบุว่าไม่ประสบปัญหาด้านสถานที่ทำงานมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน เมื่อจำแนกพิจารณาเป็นรายภูมิภาค พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือส่วนใหญ่คือร้อยละ 63.7 ระบุว่าไม่ประสบปัญหาเรื่องสถานที่ทำงาน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคกลางส่วนใหญ่คือร้อยละ 63.4 ระบุว่าประสบปัญหา แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพพบว่า กลุ่มตัวอย่างแรงงานกลุ่มคนคุ้ยขยะเพื่อยังชีพและกลุ่มคนซื้อขายของเก่าเป็นกลุ่มอาชีพที่มีสัดส่วนของผู้ที่ระบุว่าประสบปัญหาเรื่องสถานที่ทำงานสูงถึงประมาณ 3 ใน 4 ส่วน ซึ่งปัญหาที่มีการระบุถึงมากที่สุดคือ ปัญหาการทำงานกลางแจ้งท่ามกลางสภาพอากาศที่ร้อน รองลงมาคือต้องทำงานในสภาพการทำงานที่มีฝุ่นละออง กลิ่น และควัน

ในเรื่องของการได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณ 3 ใน 4 ส่วน ระบุว่าไม่ประสบปัญหาความไม่ปลอดภัยในการทำงานและไม่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน ส่วนกลุ่มที่ระบุว่าเคยได้รับการบาดเจ็บจากการทำงานนั้น ลักษณะการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ การได้รับบาดเจ็บจากการถูกของมีคมบาด รองลงมาคือ การบาดเจ็บจากการชนหรือการกระแทก อย่างไรก็ตามลักษณะการบาดเจ็บของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอาชีพมีความแตกต่างกันทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของการประกอบอาชีพนั้นๆ และเมื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ทำให้ได้รับความบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงานนั้น ส่วนใหญ่ถึงประมาณร้อยละ 80 ของผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุ ระบุว่ามีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานที่ไม่ถูกวิธี รองลงมาได้แก่ การใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือไม่เหมาะสมประมาณร้อยละ 44 และเมื่อให้ระบุถึงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 60 ของกลุ่มที่เคยได้รับบาดเจ็บยังคงระบุว่า มีสาเหตุมาจากความประมาทและการทำงานไม่ถูกวิธี สำหรับกรณีของการเจ็บป่วยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 60 ตอบว่าไม่เคยได้รับความเจ็บป่วยจากการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือประมาณ 3 ใน 4 ส่วน ที่ระบุว่าไม่เคยบาดเจ็บหรือได้รับความป่วยจากการทำงาน ซึ่งกลุ่มที่เคยได้รับความเจ็บป่วยจากการทำงานกล่าวถึงอาการที่เกิดขึ้น ได้แก่ อาการปวดหัว/เวียนหัว/คลื่นไส้ และอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย เป็นอาการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่าเคยเป็น และมีสัดส่วนพอๆ กันคือประมาณร้อยละ 38 และร้อยละ 36 รองลงมาคืออาการหวัดและระบบทางเดินหายใจประมาณร้อยละ 20 ส่วนวิธีการแก้ไขปัญหาความเจ็บป่วยของตนเองโดยมากจะไปพบแพทย์และรองลงมาคือการแก้ไขปัญหาด้วยการซื้อยากินเอง

เมื่อสอบถามถึงปัญหาทั่วๆ ไปที่ต้องประสบ กลุ่มตัวอย่างเกือบ 3 ใน 4 ส่วน ระบุว่าตนเองประสบปัญหาต่างๆ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคือ ร้อยละ 51.2 ระบุว่าไม่ประสบปัญหา เมื่อพิจารณาประเด็นปัญหาต่างๆ พบว่า ปัญหาการขาดแคลนเงินออมเป็นปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 1 ใน 2 ต้องประสบและเป็นปัญหาที่ถูกระบุถึงมากที่สุดด้วย ปัญหาที่มีการระบุถึงรองลงมาคือ ปัญหาไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินและปัญหาหนี้สินนอกระบบซึ่งเป็นปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างประมาณ 1 ใน 4 ส่วน ประสบร่วมกัน

4.7.4 ความต้องการของกลุ่มแรงงานนอกระบบ

เมื่อสอบถามถึงความต้องการได้รับการคุ้มครองจากภาครัฐที่มีความสอดคล้องกับลักษณะการประกอบอาชีพของกลุ่มแรงงานนอกระบบพบว่า กลุ่มแรงงานนอกระบบมีความต้องการที่หลากหลายและแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามความต้องการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 ระบุถึงคือ สิทธิการได้รับเงินทดแทนเมื่อประสบอันตราย สิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อทุพพลภาพ สิทธิการได้รับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ และสิทธิการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา ในขณะที่ความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อยให้ความสำคัญคือ เรื่องของการมีชั่วโมงพักระหว่างการทำงานและการคุ้มครองเวลาทำงานปกติ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามภูมิภาคและพิจารณาตามรายอาชีพพบว่ามีความต้องการเป็นไปในทิศทางเดียวกับความต้องการในภาพรวมทั้งประเทศ

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้รับความคุ้มครองที่ต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก พบว่า สิทธิการได้รับความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบต้องการมากที่สุดคือ สิทธิการ

ได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการกำหนดราคา ส่วนการได้รับความคุ้มครองที่มีความต้องการรองลงมา ได้แก่ การคุ้มครองเรื่องสิทธิการได้รับค่าทดแทนเมื่อประสบอันตราย

ส่วนความช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดเพื่อให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพที่ดีพบว่าประมาณร้อยละ 18.0 ต้องการได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินกู้ยืมเพื่อการลงทุน รองลงมาคือ ค่ารักษาพยาบาลและตรวจสุขภาพ รวมทั้งความช่วยเหลือด้านการจัดหางานที่มีความต่อเนื่อง ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามภูมิภาคและพิจารณาตามกลุ่มอาชีพ พบว่าความช่วยเหลือลำดับแรกที่กลุ่มแรงงานต้องการคือ เรื่องเงินกู้ยืมและการรักษาพยาบาล

กลุ่มตัวอย่างในภาพรวมมีความต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมโดยการมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินสมทบในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มที่ไม่ต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคม เมื่อพิจารณาความต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคมเป็นรายภูมิภาคพบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมระบบประกันสังคมโดยการมีส่วนร่วมจ่ายเงินสมทบมากกว่าผู้ที่ไม่ต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคม ทั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมสูงถึง 3 ใน 4 ส่วนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

สำหรับความต้องการได้รับความคุ้มครองจากประกันสังคมของกลุ่มที่ระบุว่าต้องการเข้าสู่ระบบประกันสังคม พบว่า ความคุ้มครองที่กลุ่มตัวอย่างทั้งในภาพรวมทั้งประเทศ รายภูมิภาคและรายอาชีพต้องการได้แก่ ความคุ้มครองด้านการรักษาพยาบาล ซึ่งมีผู้ระบุถึงเป็นสัดส่วนสูงถึงประมาณร้อยละ 87 ส่วนเงินสมทบเฉลี่ยต่อเดือนที่กลุ่มตัวอย่างสามารถจ่ายได้คือ เดือนละ 150 บาท ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างอาชีพผู้ขับรถรับจ้างมีอัตราการจ่ายเงินสมทบเฉลี่ยต่อเดือนสูงที่สุด รองลงมาคือกลุ่มคนทำงานในภาคบริการและกลุ่มหาบเร่แผงลอย ในขณะที่กลุ่มคนคุ้ยขยะเพื่อยังชีพเป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการจ่ายเงินสมทบเฉลี่ยต่อเดือนได้ในอัตราน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอาชีพอื่นๆ

ในส่วนของความต้องการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 65.2 ของทั้งหมด ระบุว่าไม่ต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะหรือสร้างอาชีพเสริม โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะเข้ารับการฝึกอบรม อย่างไรก็ตามพบว่าแรงงานภาคเกษตรและแรงงานกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบที่มีความต้องการอาชีพเสริมในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับแรงงานกลุ่มอื่นๆ โดยกลุ่มที่ระบุว่ามีความต้องการได้รับการฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพเสริมนั้นพบว่าความรู้ที่ต้องการฝึกอบรมได้แก่ความรู้ทางด้านการเกษตร ความรู้ด้านช่างและความรู้ในการทำสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ

4.7.5 ระบบคุ้มครอง ระบบเครือข่ายและสวัสดิการทางสังคมที่ได้รับในปัจจุบัน

เมื่อสอบถามถึงการได้รับสวัสดิการสังคม หรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือใช้บริการโครงการต่างๆ ที่มีการจัดสวัสดิการพบว่า กลุ่มตัวอย่างแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 60 ระบุว่าไม่ได้เป็นสมาชิกหรือไม่ได้ใช้บริการของกลุ่มสวัสดิการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เป็นสมาชิกหรือไม่ได้ใช้บริการของกลุ่มสวัสดิการต่างๆ สูงถึง 3 ใน 4 ส่วนในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้มีสัดส่วนของผู้ที่สามารถเป็นสมาชิกหรือสามารถเข้าถึงบริการของกลุ่มสวัสดิการสูงที่สุด คือประมาณร้อยละ 40

เมื่อจำแนกประเภทของกลุ่มสวัสดิการที่กลุ่มตัวอย่างระบุว่าสามารถเข้าถึงได้ พบว่า ในภาพรวมของประเทศ กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เป็นการจัดกลุ่มสวัสดิการที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าถึงหรือเคยใช้บริการมากที่สุด แต่ก็ยังพบว่ามีสัดส่วนของกลุ่มแรงงานเพียงแค่ประมาณ 1 ใน 4 เท่านั้นที่เข้าถึงหรือเคยใช้บริการสวัสดิการดังกล่าว อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคใต้สามารถเข้าถึงการเป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการดังกล่าวสูงถึงเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ทั้งหมด ในขณะที่การกู้ยืมเงินจากธนาคารของรัฐที่มีจุดประสงค์เฉพาะ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และธนาคารเอสเอ็มอีแบงค์ เป็นระบบสวัสดิการที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าถึงหรือใช้บริการได้ในอันดับรองลงมาซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 17